

Kallelse Kommunfullmäktige

2026-03-30 Kl. 18:00

Plats: Stadsbiblioteket, stora salen

Justerare: Jan Norberg (SD) eller Ingemar Johansson (L), Zelal-Sara Yesildeniz (-) eller Per Jonsson (VT)

Kallade

Ledamöter

Erik Ezelius (S) 2:e vice ordförande, Svante Schultz (VT), Peter Friberg (M), Lennart Nilsson (SD), Ingela Backman (S), Runo Johansson (L), Bengt Karlsson (S), Zelal-Sara Yesildeniz (-), Johan Liljegrahn (M), Pia Logård (SD), Anna-Karin Skatt (S), Patrik Kristoffersen (KD), Mikael Hallin (C), Tony Pettersson (S), Per Wiklund (V), Per Jonsson (VT), Jenny Svensson (L), Lena Andersson (S), Ambjörn Lennartsson (M), Christina Forsling (SD), Othmar Fiala (S), Pernille Malmqvist (VT), Anna Zöögling (S), Lena Alteg (M), Jan Norberg (SD), Birgitta Andersson (L), Monica Staadig (S), Christopher Vipond (MP), Krister Rohman (KD) ordförande, Elisabeth Alfredsson (VT), Emma Graaf (S), Fredrik Kvist (M), Stig Norberg (SD), Jonas Storm (S), Magnus Haglind (VT), Anneli Sandstedt (C), Lisa Öhgren (S), Patricia Axelsson (V), Ingemar Johansson (L) 1:e vice ordförande, Magnus Erbing (M), Asem Alkordi (S)

Ersättare

Per-Erik Vrang (M), Håkan Joelsson (S), Ulf Alteg (M), Per-Inge Karlsson (C), Lisbeth Ider (V), Roger Lundvold (KD), Ulla Brissman (S), Torgny Hedlund (KD), Malin Andersson (S), Yvonne Andersson (L), Alexander Lagerholm (S), Mai-Liis Emanuelsson (MP), Lisbeth Göthberg (S), Lisa Andersson (M), Alexander Karlsson (C), Tobias Henning (MP), Per-Olof Andersson (L), Anna Marvén (S), Britt Norström (V), Sofie Spetz (S), Stefan Ahl (VT), Hans Johansson (VT), Alice Andersson (VT)

Ärenden

1	Godkännande av dagordning	
2	Allmänhetens frågestund	
3	Handlingar att anmäla	3 - 25
4	Information om barn- och utbildningsnämndens lokaltutredning och skoldialoger	26
5	Svar på interpellation om konsultmäklare och kringgående av LOU	27 - 31
6	Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS)	32 - 139
7	Beslut om ställningstagande kring tillskapande och försäljning av dotterbolag	140 - 143
8	Beslut om antagande av bolagsordning för Skaraborgs Industri AB	144 - 151
9	Beslut om val av styrelse för Skaraborgs Industri AB	152 - 153
10	Beslut om revidering av ägardirektiv för Tidaholms Energi AB	154 - 164
11	Beslut om revidering av ägardirektiv för Tidaholms Bostads AB	165 - 178
12	Beslut om revidering av ägardirektiv för Tidaholms Elnät AB	179 - 188
13	Beslut om besvarande av motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning	189 - 206
14	Beslut om besvarande av motion om maxantal elever i förskola och skola	207 - 223
15	Beslut om besvarande av remiss om reviderad förbundsordning för Skaraborgs kommunalförbund	224 - 256
16	Mötets avslutande	

§ 28 Beslut om analys av införd plan- och bygglovstaxa

KS 2024/322

Kommunstyrelsens beslut

- Kommunstyrelsen beslutar att godkänna genomförd analys av införd plan- och bygglovstaxa.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade § 120/2024 att anta en ny taxa för handläggning, prövning med mera enligt plan- och bygglagen (2010:900), att gälla från och med 2025-01-01. Vidare beslutade fullmäktige även att uppdra till samhällsbyggnadsnämnden att analysera kostnadsberäkningen för att säkerställa att nämndens självkostnadspris är korrekt och för att säkerställa en effektiv organisation. Kostnadsberäkningen skulle också presentera vad differensen mellan den nu antagna och den förra avgiften innebär för nämndens ekonomi.

Nu har samhällsbyggnadsnämnden återkommit med kostnadsberäkningar och analys. Nämndens slutsats är bland annat att den nya taxan bedöms vara korrekt i förhållande till självkostnadsprincipen och den faktiska tidsåtgången. Den ekonomiska påverkan beskrivs vara svår att isolera från ärendemängdens variation, varför en längre uppföljningstid rekommenderas för en mer säkerställd analys. Nämnden kommer att fortsätta följa utvecklingen och återkomma med en fördjupad bedömning vid behov.

Förslag till beslut

- Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen besluta att godkänna genomförd analys av införd plan- och bygglovstaxa.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 7/2026 "Beslut om analys av införd plan- och bygglovstaxa", 2026-01-28.
- Tjänsteskrivelse "Beslut om analys av införd plan- och bygglovstaxa", kommunsekreterare Louise Henriksson, 2026-01-12.
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 156/2025 "Beslut om analys av införd PBL-taxa", 2025-12-04.
- Tjänsteskrivelse "Analys av införd PBL-taxa", avdelningschef hållbar utveckling Jörgen Nyström, 2025-11-17.
- Kommunfullmäktiges beslut § 120/2024 "Beslut om antagande av plan- och bygglovstaxa", 2024-11-25.
- Styrdokument: Plan- och bygglovstaxa.

Sändlista

Kommunfullmäktige

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Samhällsbyggnadsnämnden

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Styrelsemöte Mediapoolen

Datum: 19 december 2025
Tid: 11.30 – 13.00
Plats: Mediapoolens kontor i Borås

Beslutsförmåga
ledamöter: Johan Björkman (ordförande, Sjuhärads)
Åsa Karlsson (vice ordförande, Skaraborg)
Ingemar Samuelsson (styrelseledamot, Fyrbodal)
Jenni Gustrand (styrelseledamot, Skaraborg)
Tony Willner (styrelseledamot, Sjuhärads)
Kristian Sandström (styrelseledamot, Uddevalla)

Beslutande
ersättare: -

Övriga närvarande: Karin Arvidsson (styrelsesuppleant, Skaraborg)
Elisabeth Hansson- Olsson (styrelsesuppleant, Skaraborg)
Carina Sahlén (VD, Mediapoolen)
Lennart Pehrsson (ekonomisk konsult)
Mattias Hultqvist (administrativ chef, Mediapoolen)
Linda Ekström (sekreterare, Mediapoolen)
Sara Perlerot (personalrepresentant, Mediapoolen)

§ 50 Val av justerare

Styrelsen beslutade:

Åsa Karlsson

§ 51 Godkännande av dagordningen

Styrelsen beslutade:

Att godkänna dagordningen.

§ 52 Föregående protokoll

Styrelsen beslutade:

Att lägga föregående protokoll till handlingarna.

§ 53 Ekonomi

Lennart Pehrsson presenterade försäljningsrapport samt monteringsrapport uppdaterad 251219, likviditetsrapport samt rapporten avstämning ekonomi från 251130.

Skatteverket

Lennart Pehrsson visade att skatteinbetalningar gjorts enligt plan.

Styrelsen:

Noterade informationen och önskade en rapport gällande vilka kommuner och förvaltningar som handlat samt vilka produkter som köpts in.

§ 54 Budget 2026

Lennart Pehrsson presenterade budgetförslaget för 2026 med ett resultat på minus 100 000 kronor.

På grund av sena justeringar i budget frigörs möjligheter att utöka filminköp enligt verksamhetens önskemål för att säkerställa ett konkurrenskraftigt och attraktivt utbud.

Styrelsen noterar önskemålet men beslutar att bolaget avstår från att begära en generell budgetökning och i stället hemställer om ytterligare medel för filminköp vid behov.

Styrelsen beslutade:

Att godkänna och arbeta efter reviderad budget för år 2026.

§ 55 VD rapport, omvärldsbevakning

Carina Sahlén informerade om följande:

MediapoolenPlay 2026

Mediapoolen övergår till att abonnera på MediapoolenPlay år 2026. Avtal är tecknat och avropat genom Adda.

Samverkan Seniorwebben, Kronoberg och Värmland

Seniorwebben har demonstrerats för mediecentralerna i Kronoberg, Kalmar och Värmland med positivt gensvar. Uppföljande möten är inplanerade.

Strategidag ledningsgruppen

Ledningsgruppen genomförde en strategidag där arbetet med arbetsmiljöfrågor fördjupades. Arbetsmiljö kvarstår som fokusområde även under 2026.

Ledningsgruppen fortsätter genomlysningen av policydokument.

Vidare planeras det för Mediapoolens 25-årsjubileum 2026 och för rundresor i ägarkommunerna med syfte att visa upp bolagets utbud och verksamhet.

Seniordagar, Skövde / Uddevalla / Borås

Under hösten har Seniordagar genomförts vid samtliga av Mediapoolens kontor. Inbjuden föreläsare var demenssamordnare i Hjo kommun. Deltagarna fick utvärdera dagen som upplevdes positiv och givande.

Ägarsamråd

Under ägarsamrådet presenterades Mediapoolens verksamhetsdelar. Mötesdeltagarna lämnade övervägande positiv återkoppling, bland annat avseende de nyligen lanserade nanokurserna samt att dessa riktar sig till samtliga medarbetare inom medlemskommunerna.

Avtalsrisker

Inget att rapportera.

Styrelsen:

Noterade informationen.

§ 56 Affärsplan

Carina Sahlén presenterade reviderad affärsplan för Mediapoolen. Uppdateringar har gjorts avseende Mediapoolens kompetensuppdrag och förmedling gällande AV-teknik.

Styrelsen beslutade:

Att antaga affärsplan med föreslagna ändringar.

§ 57 Leveransavtal Mediapoolen 2027

Styrelsen diskuterade utformningen av Mediapoolens leveransavtal inför år 2027.

Styrelsen beslutade:

Att framställa frågan som beslutspunkt på styrelsemöte i början av nästa år.
Mediapoolen förbereder förslag på utskick

§ 58 Övriga frågor

-

§ 59 Nästa sammanträde

Digitalt möte 3 mars, klockan 09.00-11.00

Ordförande Johan Björkman avslutar dagens möte och önskar styrelse och medarbetare God jul.

Resultaträkning

Budget 2026

Rörelsens intäkter m m

Nettoomsättning - avtal	13.810.000	(13.555.000)
- försäljning	30.000.000	(30.000.000)
- montering	3.665.000	(3.500.000)
- övrigt	<u>0</u>	(<u>0</u>)

Summa intäkter mm **47.475.000** **(47.055.000)**

Rörelsens kostnader

Råvaror och förnödenheter	-24.700.000	(-24.860.000)
Film & media	-4.255.000	(-4.095.000)
Övriga externa kostnader	-5.020.000	(-4.870.000)
Personalkostnader	-13.905.000	(-13.385.000)
Intäkter personal	+475.000	(+465.000)

Avskrivningar av materiella och
immateriella anläggningstillgångar -120.000 (-140.000)
Summa rörelsens kostnader **-47.525.000** **(-46.885.000)**

Rörelseresultat **-50.000** **(170.000)**

Resultat från finansiella investeringar

Övriga ränteintäkter och liknande
resultatposter 50.000 (50.000)

Räntekostnader och liknande
resultatposter 0 (0)

**Summa resultat från finansiella
investeringar** **50.000** **(50.000)**

Resultat efter finansiella poster **0** **(220.000)**

Periodens resultat **0** **(220.000)**
=====

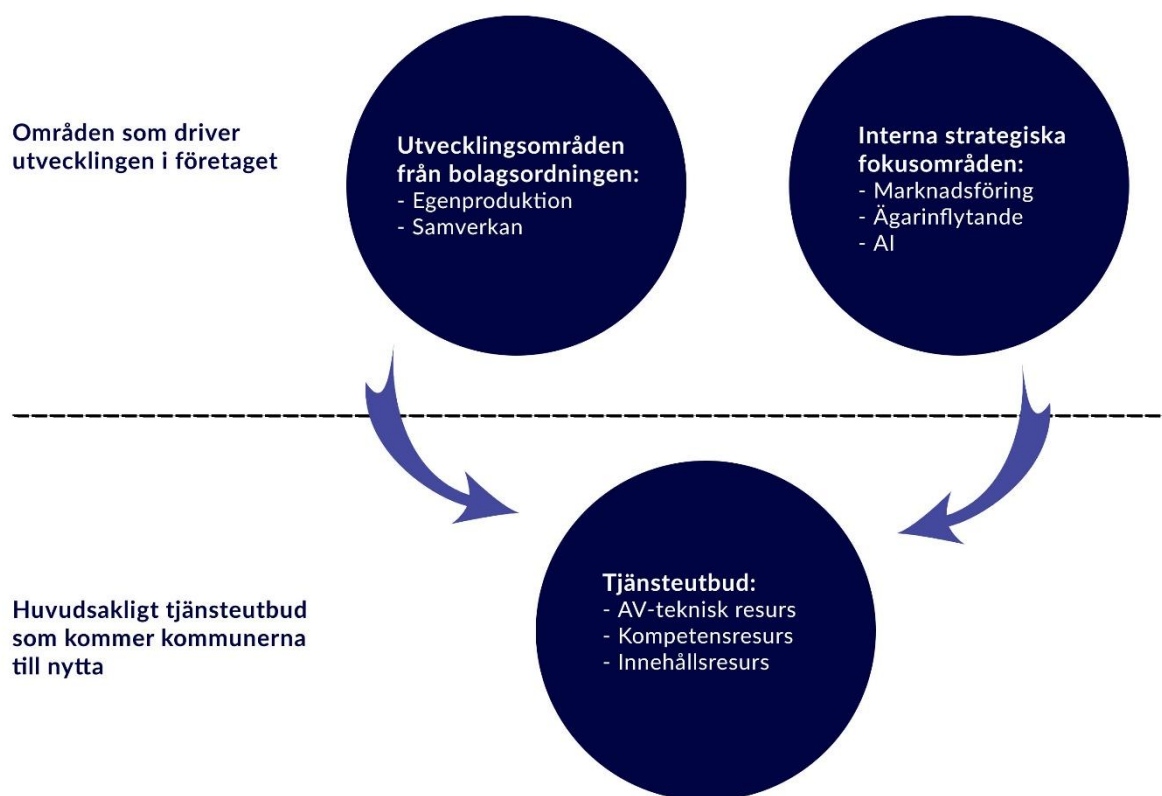
Affärsplan 2026-2028 för Mediapoolen Västra Götaland AB

Mediapoolen ska verka enligt följande utdrag ur bolagsordningen:

- Tillgodose behovet av kvalitativa produkter för mediepedagogisk undervisning för kommuner inom kommunalförbunden Sjuhärad, Skaraborg och Fyrbodal.
- Bolaget ska vara en kraftfull resurs för kompetensutveckling med fokus på praktisk mediepedagogisk metodik.
- Utveckla det mediepedagogiska innehållet i en riktning av mer egenproduktion och ökade möjligheter till interaktion mellan användarna.
- Verka för utökad samverkan med andra offentliga huvudmän med liknande verksamhetsinriktning.

I Mediapoolens bolagsordning definieras flera fokusområden som är viktiga för bolagets framgång och som verksamheten är strukturerad runt. I affärsplanen är dessa samlade under tjänsteutbud: innehållsresurs, kompetensresurs, AV-resurs och utvecklingsområden: egenproduktion, samverkan. Därtill innehåller utvecklingsplanen tre interna strategiska fokusområden som identifierats som särskilt viktiga framgångsfaktorer för kommande år: marknadsföring, ägarinflytande samt implementering av AI.

Vidare avser Mediapoolen att fortsätta identifiera behov, efterfrågan och utveckling såväl nationellt som internationellt genom att exempelvis titta på och löpande göra omvärldsanalyser genom Skolverket, RiSe, aktuell forskning samt rådande ekonomiläge.

Tjänsteutbud

Innehållsresurs

MediapoolenPlay

För att bibehålla vår position i framkant på marknaden för mediepedagogiska resurser måste vi fortsatt ha en progression i vår utveckling. Några områden som ligger i fokus kommande år är:

- AI: Vi kommer bland annat koppla vår statistik till AI-verktyg för att få nya kunskaper om användarnas beteenden i plattformen.
- Fler och bättre pedagogiska resurser och verktyg till spelfilmen som nyttjas till läroplanens värdegrundsarbete.
- Inloggning: Vi kommer fortsätta utveckla möjligheter för kommunerna att ha förenklade inloggningar i våra system.

Seniorwebben

Mottagandet inom äldreomsorgen har varit positivt men vi ser att vi behöver arbeta riktat med stödjande resurser för att öka användningen. Fortsatt bred marknadsföring för att öka kunskapen kring de breda resurserna i verktyget. Aktivitetssamordnare inom äldreomsorgen är en prioriterad målgrupp i vårt kommunikationsarbete för att få en ökad användning ute i verksamheterna.

Fortsatt framtagande av innehåll samt utveckling sker tillsammans med vår samverkanspart Mediacenter Jönköping.

Kompetensresurs

Under kommande treårsperiod kommer vi fortsatt utveckla våra digitala kurser för att erbjuda ett rikt innehåll som är tillgängligt när personalen har tid och som kan erbjudas inom ramen för befintliga avtal när kommunernas ekonomi är starkt pressad.

För att ytterligare tillgängliggöra den infrastruktur och de kompetenser som finns i bolaget till hela kommunen har Mediapoolen lanserat en ny tjänst med nanokurser för samtliga kommunanställda. Dessa kurser fokuserar på bredare kompetenser som t.ex. informationssäkerhet och beredskap.

Vi breddar också kompetensutvecklingen inom våra övriga kanaler mot kommunerna med fler kursfilmer och webinarier samtidigt som vi håller fysiska träffar för våra målgrupper. Vi bygger ut kompetensutvecklingsbenet i verksamheten för att bli hela kommunens digitala kompetenscentrum. En kritisk kompetensresurs för att möta den oerhört snabba digitala utvecklingen i en kostnadseffektiv samverkan.

AV-resurs

Fortsatt kommer Mediapoolens försäljningsavdelning arbeta vidare med att bygga relationer och skapa samverkan med våra ägarkommuner. Detta sker bland annat genom att i samarbete med respektive kommun ta fram avgränsade sortiment och paketlösningar anpassade för just den kommunen.

Ett fokusområde är äldreomsorgen och även specifikt "Välfärdsteknik" som produktområde där vi samlar de produkter som ryms inom ramen för begreppet.

Vi kommer också att genomföra satsningar på pedagogiken kring användning av de tekniska produkter som Mediapoolen erbjuder i sin portfölj. På Mediapoolens webshop kommer korta instruktionsfilmer och även artiklar av typen "tips för användning" publiceras till ett flertal produkter.

Utvecklingsområden från bolagsordningen

Egenproduktion

Under egenproduktion kommer Mediapoolen i första hand fokusera på tre områden.

- **Kurs och kompetensutveckling**
På Mediapoolen finns ett arbetslag med stor kunnighet inom pedagogik, digitala tjänster samt en spets inom ny teknik. Med dessa samlade resurser ser vi en möjlighet att vara en unik tjänsteleverantör inom digital kompetensutveckling via digitala kanaler. Med digitala kurser för våra målgrupper erbjuder vi en mycket kostnadseffektiv tjänst för våra medlemskommuner säkerställer att personal har goda möjligheter att få professionell och aktuell kompetensutveckling.
- **Arbetsmaterial och pedagogik till våra kataloger**
Vi har idag möjlighet att köpa in kvalitativ utbildningsfilm producerad med svensk läroplan i fokus. Vi ser det som mest effektivt att granska, paketera och tillgängliggöra dessa filmer. För att kunna ge pedagogerna mer tid i klassrummet, blir vårt fokus av det pedagogiska innehållet att fylla på med färdiga lektionsplaneringar och arbetsmaterial till filmerna som köps in. På detta vis kan vi som central enhet spara tid i form av för- och planeringsarbete för pedagogerna i våra kommuner.
- **Unikt material för äldreomsorg**
Målgruppsinriktat innehåll för våra användare inom äldreomsorgen finns inte i samma utsträckning för färdigt inköp till vår plattform Seniorwebben. Här behöver vi själva stå för en innehållsproduktion. I plattformen är det vår personal tillsammans med vår samverkande part Mediecenter Jönköping som producerar filmer, frågesport, bildspel, tidskapslar, musik m.m.

Samverkan

Mediapoolen avser att fördjupa den samverkan som initierats mellan södra Sveriges mediecentraler och mynnat ut i det framgångsrika konceptet Digital Kvart. Avsikten är att på sikt fortsatt utveckla vår samverkan med andra mediecentraler och tillsammans möta stora gemensamma utmaningar. Arbetet med att etablera Digital Kvart som ett kraftfullt nätverk av expertkompetenser inom området Medie- och informationskunnighet samt IKT-frågor, kommer fortgå och ge våra användare möjlighet till eftertraktad och värdefull kompetensutveckling.

Interna strategiska fokusområden

Marknadsföringsutveckling

Vi ser en ökad konkurrens inom våra områden från den privata marknaden som en följd av både avregleringar samt nya möjligheter i spår av digitaliseringen. Mediapoolen behöver därför fortsatt stärka sitt marknadsföringsarbete och öka kännedomen om företaget samt stärka vårt varumärke.

Innehållsmarknadsföring

Nanokurserna som är en relativt ny tjänst för hela kommunen och kommer fortsatt vara en del i att öka kännedomen om bolaget i hela kommunens verksamhet och en möjlighet att presentera vår verksamhet som experter inom olika områden.

Det är svårt för många av våra kunder att utvärdera och göra kloka och strategiska val av teknik. Här vill Mediapoolen hjälpa kunderna att göra kloka val i sina investeringar av ny teknik. Vi kommer att genomföra satsningar på pedagogiken kring användning av de tekniska produkter som Mediapoolen erbjuder i sin portfölj och där stärka vår position som tekniska experter inom ny teknik.

Nätverk

Vi arbetar kontinuerligt med att driva och delta i olika nätverk inom våra kommuner och fokusområden. Här har vi mycket goda kanaler för att både inhämta önskemål för att träffa rätt i vårt tjänsteutbud men också en kraftfull kanal att nå ut med vår information.

Ökat ägarinflytande

Löpande under denna affärsplan kommer ägarbesöken fortsatt att prioriteras för att ständigt kunna hålla en dialog och samverka med våra ägarkommuner, och tillsammans med styrelsen och våra politiker är målet att samtliga ägarkommuner ska vara avtalskunder.

Mediapoolen verkar för att fördjupa samarbetet med kommunerna via den numera väletablerade utvecklingsgruppen. Inom utvecklingsgruppen sker ett viktigt informationsutbyte som kalibrerar oss mot de behov och önskemål som efterfrågas av våra kunder.

Under 2025 har en uppbyggnad av ett skolchefsnätverk påbörjats. Vi ser det här nätverket som en nyckel mot att utveckla ägarinflytandet runt Mediapoolen och kommer under kommande period fokusera på att bygga upp detta nätverk med representanter från samtliga tre kommunalförbund och skapa ett nytt forum mellan bolaget och ägarna inom långsiktiga och strategiska utbildningsfrågor.

AI en möjlighet till ytterligare effektivare verksamhet

Idag sker en snabb förändring av vårt samhälle med tillgängliga AI-verktyg.

För att förbättra effektivitet, öka konkurrenskraft och möta ägarkommunernas förväntningar finns möjligheter att använda AI. Vi ser att AI har möjlighet att automatisera uppgifter, erbjuda bättre och snabbare dataanalyser och bistå i en uppskalning av innehållsproduktion. Genom att implementera AI kan företaget också upptäcka nya möjligheter och skapa en solid grund för framtida tillväxt och innovation. Att inte använda AI kan innebära konkurrensnackdelar och missade fördelar i den digitala tidsåldern, medan AI ger företag möjlighet att vara mer agila, datadrivna och anpassade till en snabbt föränderlig marknad.

AI är självklart ett verktyg som kräver en klok användning gällande källkritisk granskning och bedömning av den data som genereras. Vi följer med stort intresse den utveckling som sker och är uppmärksamma på de juridiska och etiska riktlinjer som nu växer fram.

Några konkreta projekt som kommer att drivas inom AI-området under kommande år:

- Tolkning av statistik med AI-stöd. Vi kommer att skapa API:er mellan AI och statistik som genereras av våra system för att bättre analysera våra tjänster.
- Vi kommer fokusera på att höja kompetensen i våra medlemskommuner genom kurser, filmer och pedagogiskt material kopplat till AI.
- Implementering av AI-system som kan bidra till ökad effektivitet i verksamheten.

Antagen av styrelsen
2025-12-19

§ 16 Information om ej verkställda gynnande beslut

SON 2026/52

Social- och omvårdnadsnämndens beslut

- Nämnden beslutar att lägga rapporten om ej verkställda gynnande beslut till handlingarna samt att överlämna densamma till kommunfullmäktige för information.

Sammanfattning av ärendet

Social- och omvårdnadsnämnden har enligt 34 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL) och 28 f-h §§ Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) skyldighet att kvartalsvis rapportera gynnande beslut enligt 11 kap. 1 § SoL, 12 kap. 1 § SoL samt 9 § LSS som ej verkställs inom tre månader från beslutsdatum.

Rapporteringskyldigheten omfattar även beslut som inte verkställs på nytt inom tre månader efter det att verkställigheten avbrutits. Rapportering sker till inspektionen för vård och omsorg (IVO). Rapportering sker på individnivå. En avidentifierad information redovisas i statistikform till social- och omvårdnadsnämnden och därefter till kommunfullmäktige samt till kommunens revisorer.

Om inte kommunen inom skälig tid tillhandahåller bistånd som beviljats enligt 11 kap. 1 § SoL, 12 kap. 1 § SoL eller 9 § LSS kan kommunen åläggas att betala en särskild sanktionsavgift.

Avser	Kön	Besluts-datum	Avbrotts-datum	Datum för verkställighet	Typ av bistånd	Anledning
LSS						
Vuxen	K	2025-06-16			9 §9 LSS BMSS	Hos kommunen Saknar plats
Vuxen	K	2025-09-16			9 §9 LSS BMSS	Hos kommunen Saknar plats

SoL						
Vuxen	M	2025-02-28			II kap. 1 § SOL SÄBO	Hos den enskilde Medverkar ej
Vuxen	K	2025-03-14			II kap. 1 § SOL SÄBO	Hos den enskilde I behov av lång introduktion
Vuxen	M	2025-03-31		2025-10-22	II kap. 1 § SOL SÄBO	Hos kommunen Saknar plats
Vuxen	M	2025-06-04		2025-10-20	II kap. 1 § SOL SÄBO	Hos kommunen Saknar plats
Vuxen	K	2025-06-27		2025-12-05	II kap. 1 § SOL SÄBO	Hos kommunen Saknar plats
Vuxen	K	2025-08-07		2026-01-19	II kap. 1 § SOL SÄBO	Hos kommunen Saknar plats
Vuxen	K	2025-09-09			II kap. 1 § SOL SÄBO	Hos kommunen Saknar plats

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Vuxen	K	2025-09-12			II kap. I § SOL SÄBO	Hos kommunen Saknar plats
Vuxen	K	2025-09-16		2025-12-20	II kap. I § SOL SÄBO	Hos kommunen Saknar plats
Vuxen	K	2025-09-30			II kap. I § SOL SÄBO	Hos kommunen Saknar plats

Förslag till beslut

- Förvaltningen föreslår nämnden beslutar att lägga rapporten om ej verkställda gynnande beslut till handlingarna samt att överlämna densamma till kommunfullmäktige för information.

Beslutsunderlag

- › Tjänsteskrivelse, "Information om ej verkställda gynnande beslut 2026 - Rapport I", socialt ansvarig samordnare Sarah Hjällström, 2026-02-03

Sändlista

Kommunfullmäktige
Revisorerna

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Styrelsemöte Mediapoolen

Datum: 3 mars 2026
Tid: 09.00-11.00
Plats: Digitalt, via Teams

Beslutsförmässiga
ledamöter: Johan Björkman (ordförande, Sjuhäräd)
Åsa Karlsson (vice ordförande, Skaraborg)
Ingemar Samuelsson (styrelseledamot Fyrbodal)
Tony Willner (styrelseledamot Sjuhäräd)
Kristian Sandström (styrelseledamot Uddevalla)

Beslutande
ersättare: Elisabeth Hansson- Olsson

Övriga närvarande: Karin Arvidsson (styrelsesuppleant Skaraborg)
Annelie Högberg (styrelsesuppleant Uddevalla)
Carina Sahlén (VD Mediapoolen)
Lennart Pehrsson (ekonomisk konsult)
Mattias Hultqvist (administrativ chef Mediapoolen)
Linda Ekström (sekreterare Mediapoolen)
Sara Perlerot (personalrepresentant Mediapoolen)

§1 Val av justerare

Styrelsen beslutade:

Åsa Karlsson

§2 Godkännande av dagordningen

Styrelsen beslutade:

Att godkänna dagordningen.

§3 Föregående protokoll

Styrelsen beslutade:

Att lägga föregående protokoll till handlingarna.

§4 Ekonomi

Lennart Pehrsson informerade styrelsen om att revisionen för räkenskapsåret 2025 färdigställs inom kort och kommer att presenteras samt undertecknas vid styrelsesammanträdet i april.

Vid styrelsesammanträdet i december framförde styrelsen önskemål om en rapport över vilka kommuner och förvaltningar som inhandlat teknik. Mattias Hultqvist lämnade vid dagens möte en muntlig redovisning för detta.

2025

Lennart Pehrsson presenterade försäljnings- och monteringsresultat, rapporten försäljningsmarginal, likviditetsrapport samt rapporten avstämning ekonomi. Balansräkning och resultaträkning presenterades.

2026

Lennart Pehrsson presenterade försäljnings- och monteringsresultat, likviditetsrapport samt rapporten avstämning ekonomi. Prognos för 2026 års likviditet presenterades.

Skatteverket

Lennart Pehrsson visade att skatteinbetalningar gjorts enligt plan.

Styrelsen:

Noterar informationen.

§5 Förvaltningsberättelse, utkast

Carina Sahlén presenterade utkastet till 2025 års förvaltningsberättelse för styrelsen.

Styrelsen:

Beslutade att godkänna framlagd förvaltningsberättelse.

Beslutade att uppdra åt VD att ta fram ett förslag på skrivelse till bolagsstämman avseende bolagets avkastningsmål. Skrivelsen skall delges stämmans medlemmar före sammanträdet.

§6 VD rapport, omvärldsbevakning

Carina Sahlén informerade om följande:

- **25-årsjubileum Mediapoolen:** Mediapoolen firar 25 år. För att uppmärksamma detta erbjuds bland annat erbjuds webinarier till användarna. Dessa spelas in och kan ses i efterhand.
En ny jubileumslogotyp är framtagen och används på hemsida, i utskick och som mejlsignatur.
Jubileet kommer uppmärksammas vid årets bolagsstämma.

- **Kommunbesök uppstart:** Informationsturnén i ägarkommunerna har inletts i Lysekil.
- **Hälsoundersökning, återkoppling:** Carina Sahlén och Mattias Hultqvist har fått återkoppling från Avonova som genomförde hälsoundersökningar på Mediapoolens personal. Resultatet är ett fint kvitto på bolagets arbetsmiljöarbete.
- **Arbetsmiljöutbildningar:** Mediapoolens skyddsombud Malin Müller Öhrvall genomgår skyddsombudsutbildning. Mats Hellner- Lestelius och Andreas Johansson genomgår arbetsmiljöutbildning.
- **Möte med lärare Skövde kommun:** Carina Sahlén och Andreas Johansson har träffat en lärare från Billingsdalsskolan i Skövde som kan vara aktuell som referenspedagog i det framtida arbetet med Mediapoolens utbud och resurser.
- **Verksamhetsbesök Dalénium, Falköpings kommun:** Carina Sahlén och Andreas Johansson har besökt Dalénium Science Center i Falköping som kommer medverka vid årets STEM-dagar. Diskussioner fördes bland annat gällande eventuell framtida gemensam fortbildningsdag.
- **STEM samarbete, fortsättning:** Utifrån regeringens nationella STEM-strategi fortsätter Mediapoolen bevaka och jobba med området i samarbete med lokala science centers. Kompetensdagar för användarna är inplanerade under hösten 2026.

Avtalsrisker

Mattias Hultqvist informerade styrelsen om att ett byte av telefonoperatör kommer ske våren 2026.

Styrelsen:

Noterade informationen.

§7 Uppdragsbrev revision, Aspia (beslutsunkt)

Nuvarande avtal med Aspia behöver uppdateras.

Styrelsen beslutade:

Att uppdra VD att skriva under det nya avtalet.

§ 8 Uppräkning. Årsavgift Leveransavtal (beslutspunkt)

Mattias Hultqvist presenterade informationstext som tagits fram inför uppräkning av leveransavtalet enligt SKR:s prisindex PKV.

Styrelsen beslutade:

Att årsavgiften inför 2027 skall indexjusteras enligt leveransavtal.

§ 9 Övriga frågor

-

§ 10 Nästa sammanträde

17 april kl. 10.00-12.00 på Mediapoolens kontor i Uddevalla

Till
Kommunfullmäktige

TIDAHOLMS KOMMUN	
Kommunstyrelsen	
2026 -03- 11	
Dnr	KS 2026/172
26-03-10	

Motion gällande debiterad VA taxa för Tidaholms Tennisklubb.

Tidaholms Tennisklubb (TTK) har sedan de byggt ut sina lokaler blivit debiterade för 25 enheter då det enligt gällande taxa skall 150 kvadratmeter räknas som en lägenhet. Vilket alltså innebär att föreningen har lokaler motsvarande 25 stora lägenheter.

Med detta sätt att beräkna underlaget för den fasta avgiften för sitt vattenuttag får det stora ekonomiska konsekvenser för tennisklubben och drabbar då TTK mycket hårt då klubben har så stor area under tak men inte förbrukar mer än drygt 200 kubikmeter vatten per år.

Föreningen betalar en fast avgift enligt formeln $25 \times 1\,612,80 + \text{moms}$ vilket resulterar i en fast kostnad på 50 400:- per år. Om man lägger samman förbrukningsavgift och fast avgift och delar upp summan på de 200 kubikmeter som man förbrukar så blir det ett kubikmeterpris på 274: -/kbm.

Svenskt Vatten, som är den branschorganisation som företräder Sveriges kommunala VA-avdelningar, anger följande: VA-taxan består av anläggningsavgifter och förbrukningsavgifter. Det totala avgiftsuttaget får inte överstiga de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva VA-anläggningen, och fördelningen av avgiftsuttaget ska ses utifrån vad som är skäligt och rättvist. De avgifter som Tidaholms Tennisklubb debiteras anser jag vara varken skäliga eller rättvisa.

Motionens yrkande syftar till att säkerställa att VA-taxan ger en skälig och rättvis avgiftsfördelning även i de fall där taxans schablonberäkning inte står i rimlig proportion till fastighetens avgiftsgrundande nytta. Det innebär att taxan vid behov bör kompletteras med kriterier eller reduktionsmöjligheter för fastigheter där nyttan av VA-anläggningen är begränsad, exempelvis när stora delar av byggnadens bruttoarea saknar VA-installationer och VA-tjänsternas tillgänglighet och kapacitet inte kan utnyttjas i den omfattning som schablonen förutsätter.

Utifrån detta yrkar jag på att:

Kommunfullmäktige föreslås besluta att uppdra till samhällsbyggnadsnämnden att säkerställa att VA-taxan ger en skälig och rättvis fördelning av avgifterna för fastigheter där den fasta avgiftsgrunden inte står i rimlig proportion till fastighetens faktiska nytta av VA-anläggningen.

Tony Pettersson (S)

Motion

Hållbar arbetsmiljö och schemaläggning för kompetensförsörjning och goda livsvillkor

En stark och jämlik välfärd bygger på trygga arbetsvillkor, hållbar arbetsmiljö och stabil kompetens. För oss socialdemokrater är det självklart att kvaliteten i vård och omsorg hänger samman med personalens villkor. Hållbara scheman med återhämtning och inflytande över arbetstid stärker både personalen och brukarnas livsvillkor.

Verksamheten skall:

- Utgå från brukarnas behov av kontinuitet, trygghet och personcentrerad omsorg
- Ge personalen reellt inflytande i schemaförläggning
- Säkerställa rätt kompetens på rätt plats
- Följa arbetsmiljölag, arbetstidsregler och kollektivavtal
- Säkerställa hållbar arbetsmiljö är en investering i kvalitet, långsiktig kompetensförsörjning och goda livsvillkor för brukarna.

Vi föreslår att:

- Hållbar, behovsstyrd tjänsteplanering och schemaläggning integreras i strategin för kompetensförsörjning.
- Personalens inflytande över arbetstider stärks.
- Brukarnas behov av kontinuitet och trygghet styr bemanningsplaneringen.
- Efterlevnad av arbetsmiljölag, arbetstidsregler och samverkansavtal säkerställs och följs upp.

Genom att kombinera personalinflytande och brukarfokus stärker vi kompetensen, tryggar välfärden och skapar goda livsvillkor för dem som är beroende av vår omsorg.

Anna-Karin Skatt, Socialdemokraterna
Patricia Axelsson, Vänsterpartiet

Tjänsteskrivelse

Ärendenummer: KS 2026/108

2026-03-18

Kommunfullmäktige

Handläggare: Louise Henriksson, kommunsekreterare

Tjänsteskrivelse - Information om barn- och utbildningsnämndens lokalutredning och skoldialoger

Förslag till beslut

- Kommunfullmäktige beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Ärendet

Förvaltningschef på barn- och utbildningsförvaltningen närvarar vid sammanträdet för att informera om barn- och utbildningsnämndens lokalutredning samt skoldialoger.

Barnrättsbedömning

Ärendet rör barn i indirekt mening, eftersom ärendet omfattar barns skolgång. Men då ärendet är ett informationsärende som inte föranleder beslut, anses ärendet inte röra barn i direkt mening.

Tjänsteskrivelse

Ärendenummer: KS 2026/110

2026-03-18

Kommunfullmäktige

Handläggare: Louise Henriksson, kommunsekreterare

Tjänsteskrivelse - Svar på interpellation om konsultmäklare och kringgående av LOU

Förslag till beslut

- Kommunfullmäktige beslutar att interpellationen är besvarad.

Ärendet

Patricia Axelsson (V) ställde på kommunfullmäktiges sammanträde 2026-01-26 en interpellation till kommunstyrelsens ordförande Runo Johansson (L) om konsultmäklare och kringgående av lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). Fullmäktige beslutade 2026-01-26 § 3/2026 att interpellationen får ställas och kommer att besvaras skriftligt inför nästa sammanträde.

Runo Johansson (L) kommer därmed att besvara interpellationen vid kommunfullmäktiges sammanträde 2026-03-30, samt se till att interpellanten får ta del av det skriftliga svaret senast dagen före fullmäktiges sammanträde.

Barnrättsbedömning

Ärendet bedöms inte i direkt mening röra barn.

Beslutsunderlag

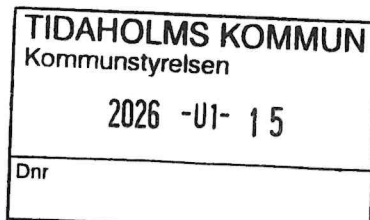
- › Kommunfullmäktiges beslut § 3/2026 "Handlingar att anmäla", 2026-01-26.
- › Interpellation "Interpellation till kommunstyrelsens ordförande Runo Johansson (L) – med anledning av Uppdrag granskningens uppgifter om konsultmäklare och kringgående av LOU", 2026-01-15.

Sändlista

Interpellanten

Vänsterpartiet Tidaholm

2026-01-10

Interpellation till kommunstyrelsens ordförande Runo Johansson (L)-

med anledning av Uppdrag gransknings uppgifter om konsultmäklare och kringgående av LOU

I Uppdrag granskning den 19 november 2025 granskades hur kommuner runt om i landet anlitar konsulter via så kallade konsultmäklare på ett sätt som enligt programmet riskerar att kringgå lagen om offentlig upphandling (LOU). I granskningen presenterades en lista på 47 kommuner som under det senaste året använt denna typ av upplägg – däribland Tidaholms kommun.

Av granskningen framgår att upplägget kan leda till bristande konkurrens, sämre insyn, högre kostnader och i vissa fall risk för jäv och korruption. Även om det är tjänstepersoner som genomför upphandlingar och beställer konsulter, har den politiska ledningen ett övergripande ansvar för kommunens styrning, interna kontroll och förtroendet för den kommunala verksamheten.

Mot bakgrund av detta vill jag ställa följande frågor till kommunstyrelsens ordförande:

- När och hur informerades kommunstyrelsens ordförande om att Tidaholms kommun förekom i Uppdrag gransknings genomgång av kommuner som anlitat konsultmäklare?
- Vilka åtgärder har vidtagits – eller initierats – från kommunledningens sida efter att uppgifterna blev kända i november?
- Har någon intern genomgång eller granskning gjorts av hur konsultmäklare har använts i Tidaholms kommun, i syfte att säkerställa att LOU har följts fullt ut?
- Hur säkerställer kommunstyrelsen framåt att användningen av konsulter sker på ett rättssäkert, transparent och kostnadseffektivt sätt, och att risken för kringgående av LOU minimeras?
- Avser kommunstyrelsens ordförande att återkoppla till kommunfullmäktige om resultatet av eventuella åtgärder eller granskningar kopplade till detta?

Patricia Axelsson

Vänsterpartiet Tidaholm

§ 3 Handlingar att anmäla

KS 2026/12

Kommunfullmäktiges beslut

- Kommunfullmäktige beslutar att:
 - lägga social- och omvårdnadsnämndens beslut § 117/2025 med bilaga till handlingarna.
 - lägga Länsstyrelsen Jönköpings läns granskningsyttrande om Mullsjö kommuns översiktsplan till handlingarna.
 - lägga Länsstyrelsen Västra Götalands granskningsyttrande om Falköping kommuns förslag till översiktsplan till handlingarna.
 - interpellation ställd till kommunstyrelsens ordförande om konsultmäklare och kringgående av LOU får ställas och kommer att besvaras skriftligt inför nästa sammanträde.

Sammanfattning av ärendet

Ordföranden anmäler handlingar som inkommit sedan kommunfullmäktiges senaste sammanträde.

Förslag till beslut

- Ordföranden föreslår kommunfullmäktige besluta att:
 - lägga social- och omvårdnadsnämndens beslut § 117/2025 med bilaga till handlingarna.
 - lägga Länsstyrelsen Jönköpings läns granskningsyttrande om Mullsjö kommuns översiktsplan till handlingarna.
 - lägga Länsstyrelsen Västra Götalands granskningsyttrande om Falköping kommuns förslag till översiktsplan till handlingarna.
 - interpellation ställd till kommunstyrelsens ordförande om konsultmäklare och kringgående av LOU får ställas och kommer att besvaras skriftligt inför nästa sammanträde.

Beslutsunderlag

- › Interpellation "Interpellation till kommunstyrelsens ordförande Runo Johansson (L) – med anledning av Uppdrag granskings uppgifter om konsultmäklare och kringgående av LOU", 2026-01-15.
- › Social- och omvårdnadsnämndens beslut § 117/2025 "Information om ej verkställda gynnande beslut 2025 – Rapport 3", 2025-11-25.
- › Tjänsteskrivelse "Information om ej verkställda gynnande beslut 2025 – Rapport 3", socialt ansvarig samordnare Sarah Hjällström, 2025-10-17.
- › Länsstyrelsen Västra Götalands granskningsyttrande "Förslag till översiktsplan (ÖP) för Falköpings kommun", 2025-09-02.
- › Länsstyrelsen Jönköpings läns granskningsyttrande "Översiktsplan för Mullsjö kommun", 2025-04-28.

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Sändlista

Interpellanten

Social- och omvårdnadsnämnden

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Svar på interpellation från Patricia Axelsson (V) angående konsultmäklare

Tidaholms kommun använder inte konsultmäklare.

Nedanstående svar kommer från ansvarig tjänsteperson i Tidaholms kommun:

Kommunen mottog i höstas en förfrågan av uppdraggranskning angående om Tidaholms kommun under det senaste året anlitat en konsultmäklare. Kommunen svarade ja på förfrågan vilket ligger till grund för den statistik som visas i uppdraggransknings program.

Detta är dock inte korrekt. Uppgifterna till uppdraggranskning blev felaktiga, den undersökning vi gjort visar på att det aktuella företaget är traditionellt bemanningsföretag, inte en konsultmäklare (även kontrollerat med Skövdes upphandlingsenhet). Kommunen har således inte upphandlat en konsultmäklare under det senaste året. Felet beror på en felaktig klassificering av en leverantör i samband med sammanställning av svaret till uppdraggranskning.

Vi vill säkerställa transparens och korrekt information och vill därför förtydliga detta så snart felet uppmärksammades.

Tidaholms kommun upphandlar konsulter och bemanning vid behov av specialistkompetens och vid tillfälliga behov av tidsbegränsade uppdrag. Vilket också hanteras enligt kommunens riktlinje och policy för inköp och upphandling.

Värt att lägga till är att det i sluttexten på uppdrag granskning dock framkommer att konkurrensverket utrett frågan gällande konsultmäklare och att det inte är i strid med LOU att upphandla konsultmäklare.

Mot bakgrund av att hela interpellationen bygger på ett missförstånd faller de övriga interpellationsfrågorna.

Runo Johansson (L)

Kommunstyrelsens ordförande

§ 52 Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS)

KS 2025/615

Kommunstyrelsens beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:
 - inte ansöka om ett medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS).
 - uppdra till kommunstyrelsen att i budgetberedningen inför år 2027 skapa en organisation i egen regi som klarar lagkraven.
 - anslå 700 000 kronor från finansförvaltningen år 2026 för att bygga upp en miljötillsyn i egen regi.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2025-09-11 föreslå kommunfullmäktige besluta att ansöka om ett medlemskap i MöS med ett planerat inträde 2027-01-01. Ärendet behandlades på kommunfullmäktiges sammanträde 2025-11-24 där kommunfullmäktige beslutade att återremittera ärendet till samhällsbyggnadsnämnden för att utreda hur kommunen ska kunna utföra den tillsyn som kommunen är ålagd av Länsstyrelsen att utföra. Samhällsbyggnadsnämnden har svarat på återremissen i beslut § 6/2026.

Kommunledningsförvaltningen konstaterar att samhällsbyggnadsnämnden har svarat på återremissen från kommunfullmäktige och det kommunfullmäktige har att ta ställning till när ärendet nu kommer tillbaka är själva sakfrågan om Tidaholms kommun ska ansöka om ett medlemskap i MöS eller inte.

Det framgår av samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, som nämnden har beslutat att anta som svar på kommunfullmäktiges återremiss, att samverkan med MöS fortsatt bedöms vara det mest hållbara och kostnadseffektiva alternativet.

Kommunledningsförvaltningen står fast vid sin tidigare bedömning av ärendet och instämmer även fortsatt i samhällsbyggnadsnämndens bedömning att ett medlemskap i MöS ger kommunen bättre förutsättningar att uppfylla de krav som åligger kommunen enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen.

Förslag till beslut

- Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att:
 - inte ansöka om ett medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS).
 - uppdra till kommunstyrelsen att i budgetberedningen inför år 2027 skapa en organisation i egen regi som klarar lagkraven.
 - anslå 700 000 kronor från finansförvaltningen år 2026 för att bygga upp en miljötillsyn i egen regi.

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

- Bengt Karlsson (S) föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att ansöka om ett medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS) med ett planerat inträde 2027-01-01.
- Ingela Backman (S) föreslår bifall till Karlssons förslag.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut, ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt arbetsutskottets förslag.

Omröstning begärs.

Kommunstyrelsen godkänner följande beslutsgång:

JA:

Bifall till arbetsutskottets förslag.

NEJ:

Bifall till Karlssons förslag.

Omröstningen utfaller med:

JA: 7

NEJ: 4

Följande röstar JA:

Magnus Erbing (M), Svante Schultz (VT), Krister Rohman (KD), Peter Friberg (M), Lennart Nilsson (SD), Magnus Haglind (VT), Runo Johansson (L)

Följande röstar NEJ:

Ingela Backman (S), Bengt Karlsson (S), Lena Andersson (S), Jonas Storm (S)

Beslutsunderlag

- › Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 11/2026 "Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS)", 2026-02-25.
- › Tjänsteskrivelse "Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS)", kommundirektör Magnus Sundén, 2026-02-06.
- › Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 6/2026 "Beslut om yttrande gällande återremiss av ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg", 2026-01-15.
- › Tjänsteskrivelse "Yttrande och svar gällande konsekvenser och kostnader avseende framtida organisation för tillsynsverksamhet enligt miljöbalken, livsmedelslagen, med flera, i Tidaholms kommun", avdelningschef hållbar utveckling Jörgen Nyström, 2025-12-12.
- › Kommunfullmäktiges beslut § 148/2025 "Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg", 2025-11-24.
- › Kommunstyrelsens beslut § 207/2025 "Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg", 2025-11-05.

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

- › Tjänsteskrivelse "Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skarabog (MöS)", kommundirektör Magnus Sundén, 2025-09-25.
- › Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 111/2025 "Beslut om framtida tillsynsverksamhet", 2025-09-11.
- › Tjänsteskrivelse, "Beslut om framtida tillsynsverksamhet inom miljöbalken", avdelningschef hållbar utveckling Jörgen Nyström, 2025-09-01.
- › Beslut om föreläggande, "Brister i miljöbalkstillsynen", Länsstyrelsen Västra Götaland, 2025-05-22.
- › Rapport, "Utredning av tillsynsverksamhetens organisering avseende miljö, hälsa och livsmedel om tillsynsverksamheten", Public People, 2025-03-03.
- › Rapport "Behovsutredning myndighetsutövning inom miljö- och hälsoskydd och livsmedelskontroll 2025–2027", 2024-12-05.
- › Rapport, "Rapport om uppföljning och utvärdering av miljöbalkstillsynen i Tidaholms kommun", Länsstyrelsen Västra Götaland, 2024-09-27.

Reservation

Ingela Backman (S), Bengt Karlsson (S), Lena Andersson (S) och Jonas Storm (S) reserverar sig mot beslutet med följande motivering: "Socialdemokraterna reserverar sig till förmån för Karlssons förslag om att kommunstyrelsen ska föreslå kommunfullmäktige besluta att ansöka om ett medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS) med ett planerat inträde 2027-01-01".

Protokollsanteckning

Patricia Axelsson (V) lämnar en protokollsanteckning om att hon ställer sig bakom reservationen.

§ 11 Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skarabog (MöS)

KS 2025/615

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut

- Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att:
 - inte ansöka om ett medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS).
 - uppdra till kommunstyrelsen att i budgetberedningen inför år 2027 skapa en organisation i egen regi som klarar lagkraven.
 - anslå 700 000 kronor från finansförvaltningen år 2026 för att bygga upp en miljötillsyn i egen regi.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2025-09-11 föreslå kommunfullmäktige besluta att ansöka om ett medlemskap i MöS med ett planerat inträde 2027-01-01. Ärendet behandlades på kommunfullmäktiges sammanträde 2025-11-24 där kommunfullmäktige beslutade att återremittera ärendet till samhällsbyggnadsnämnden för att utreda hur kommunen ska kunna utföra den tillsyn som kommunen är ålagd av Länsstyrelsen att utföra. Samhällsbyggnadsnämnden har svarat på återremissen i beslut § 6/2026.

Kommunledningsförvaltningen konstaterar att samhällsbyggnadsnämnden har svarat på återremissen från kommunfullmäktige och det kommunfullmäktige har att ta ställning till när ärendet nu kommer tillbaka är själva sakfrågan om Tidaholms kommun ska ansöka om ett medlemskap i MöS eller inte.

Det framgår av samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, som nämnden har beslutat att anta som svar på kommunfullmäktiges återremiss, att samverkan med MöS fortsatt bedöms vara det mest hållbara och kostnadseffektiva alternativet.

Kommunledningsförvaltningen står fast vid sin tidigare bedömning av ärendet och instämmer även fortsatt i samhällsbyggnadsnämndens bedömning att ett medlemskap i MöS ger kommunen bättre förutsättningar att uppfylla de krav som åligger kommunen enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen.

Förslag till beslut

- Förvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att ansöka om ett medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS) med ett planerat inträde 2027-01-01.
- Ordföranden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att:
 - inte ansöka om ett medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS).
 - uppdra till kommunstyrelsen att i budgetberedningen inför år 2027 skapa en organisation i egen regi som klarar lagkraven.

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

- anslå 700 000 kronor från finansförvaltningen år 2026 för att bygga upp en miljötillsyn i egen regi.
- Ingela Backman (S) föreslår bifall till förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut, ställer förslagen mot varandra och finner att arbetsutskottet beslutar enligt ordförandens förslag.

Omröstning begärs.

Arbetsutskottet godkänner följande beslutsgång:

JA:

Bifall till förvaltningens förslag.

NEJ:

Bifall till ordförandens förslag.

Omröstningen utfaller med:

JA: 3

NEJ: 2

Följande röstar JA:

Johan Liljegråhn (M), Lennart Nilsson (SD), Runo Johansson (L)

Följande röstar NEJ:

Ingela Backman (S), Bengt Karlsson (S)

Beslutsunderlag

- › Tjänsteskrivelse "Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS)", kommundirektör Magnus Sundén, 2026-02-06.
- › Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 6/2026 "Beslut om yttrande gällande återremiss av ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg", 2026-01-15.
- › Tjänsteskrivelse "Yttrande och svar gällande konsekvenser och kostnader avseende framtida organisation för tillsynsverksamhet enligt miljöbalken, livsmedelslagen, med flera, i Tidaholms kommun", avdelningschef hållbar utveckling Jörgen Nyström, 2025-12-12.
- › Kommunfullmäktiges beslut § 148/2025 "Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg", 2025-11-24.
- › Kommunstyrelsens beslut § 207/2025 "Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg", 2025-11-05.
- › Tjänsteskrivelse "Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS)", kommundirektör Magnus Sundén, 2025-09-25.
- › Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 111/2025 "Beslut om framtida tillsynsverksamhet", 2025-09-11.

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

- › Tjänsteskrivelse, "Beslut om framtida tillsynsverksamhet inom miljöbalken", avdelningschef hållbar utveckling Jörgen Nyström, 2025-09-01.
- › Beslut om föreläggande, "Brister i miljöbalkstillsynen", Länsstyrelsen Västra Götaland, 2025-05-22.
- › Rapport, "Utredning av tillsynsverksamhetens organisering avseende miljö, hälsa och livsmedel om tillsynsverksamheten", Public People, 2025-03-03.
- › Rapport "Behovsutredning myndighetsutövning inom miljö- och hälsoskydd och livsmedelskontroll 2025–2027", 2024-12-05.
- › Rapport, "Rapport om uppföljning och utvärdering av miljöbalkstillsynen i Tidaholms kommun", Länsstyrelsen Västra Götaland, 2024-09-27.

Reservation

Ingela Backman (S) och Bengt Karlsson (S) reserverar sig mot beslutet till förmån för förvaltningens förslag.

Tjänsteskrivelse

Ärendenummer: KS 2025/615

2026-02-06

Kommunstyrelsen

Handläggare: Magnus Sundén, kommundirektör

Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skarabog (MöS)

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att ansöka om ett medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS) med ett planerat inträde 2027-01-01.

Ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2025-09-11 föreslå kommunfullmäktige besluta att ansöka om ett medlemskap i MöS med ett planerat inträde 2027-01-01. Ärendet behandlades på kommunfullmäktiges sammanträde 2025-11-24 där kommunfullmäktige beslutade att återremittera ärendet till samhällsbyggnadsnämnden för att utreda hur kommunen ska kunna utföra den tillsyn som kommunen är ålagd av Länsstyrelsen att utföra. Samhällsbyggnadsnämnden har svarat på återremissen i beslut § 6/2026. Av nämndens beslut framgår bland annat följande.

Länsstyrelsen har förelagt kommunen att avhjälpa brister i miljöbalks- och livsmedelstillsynen bland annat avseende jävshantering, behovsutredning och tillsynsplanering, systematisk uppföljning, handläggningstider samt kompetensförsörjning. Behovsutredningen visar att nuvarande bemanning (4,3 årsarbetande inspektörer plus 0,3 chef) är otillräcklig då det krävs minst 6 årsarbetskrafter, inklusive enhetschef och förstärkt administration för att uppfylla kraven. Att behålla verksamheten i egen regi innebär därför betydande resurs- och organisationsförändringar samt ett betydande utvecklingsarbete.

Samhällsbyggnadsnämnden identifierar följande konsekvenser om verksamheten behålls i egen regi:

Omedelbara åtgärder 2026: det behövs konsultstöd för att etablera en ny enhet och skapa styrande strukturer och rutiner (ca 700 tkr), rekrytering av 2–3 tjänster (ca 1,4–2,1 mnkr), lokalanpassningar (ca 500 tkr) samt kompletterande IT/utbildning (ca 300 tkr).

Varaktig kostnadsökning: det väntas krävas en årlig driftförstärkning om ca 1,5–2,1 mnkr för att upprätthålla bemanning, kompetens och systematisk uppföljning (utöver nuvarande nettobudget och med beaktande av avgiftsintäkter).

Genomföranderisker: det väntas fortsatt råda sårbarhet vid sjukfrånvaro och personalomsättning i en liten organisation, svårighet att rekrytera och behålla specialistkompetens, arbetsmiljörisker vid hög belastning samt behov av löpande kompetensutveckling.

Rättssäkerhet och jäv: det finns ett fortsatt behov av tydlig och dokumenterad jävshantering samt organisatoriskt avskiljande mellan drift och myndighetsutövning. Jävsfrågan måste utredas och lösas i samverkan med jävsnämnden och nuvarande risker kommer kvarstå tills nya strukturer är fullt implementerade.

Styrning och kvalitet: det krävs årlig behovsbaserad tillsynsplanering och uppföljning kopplad till lokala miljömål, en handlingsplan för handläggningstider och minskning av tillsynsskuld samt en långsiktig kompetensförsörjningsplan (vilken inkluderar pensionsavgångar).

Tidsaspekt: även vid beslut och resurstillskott under år 2026 bedöms kommunen tidigast kunna uppfylla Länsstyrelsens krav under första halvåret år 2027.

Effekter vid otillräckliga resurser: det blir en fortsatt bortprioritering av bland annat förebyggande arbete, inventering av små avlopp, tillsyn av U-verksamheter och förorenade områden med risk för ökade utsläpp, bristande likabehandling och minskad trovärdighet som tillsynsmyndighet.

Som jämförelse bedöms samverkan via MöS kunna minska sårbarhet och underlätta jävshantering och kompetensförsörjning till en årlig kostnad om knappt 2,0 mnkr.

Samhällsbyggnadsnämnden grundar sitt beslut på en tjänsteskrivelse sammanställd av samhällsbyggnadsförvaltningen, i vilken det finns ytterligare information, och nämnden beslutade att besvara kommunfullmäktiges återremiss gällande ansökan om medlemskap i MöS i enlighet med förvaltningens förslag i tjänsteskrivelsen.

Utredning

Kommunledningsförvaltningen konstaterar att samhällsbyggnadsnämnden har svarat på återremissen från kommunfullmäktige och det kommunfullmäktige har att ta ställning till när ärendet nu kommer tillbaka är själva sakfrågan om Tidaholms kommun ska ansöka om ett medlemskap i MöS eller inte.

Det framgår av samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, som nämnden har beslutat att anta som svar på kommunfullmäktiges återremiss, att samverkan med MöS fortsatt bedöms vara det mest hållbara och kostnadseffektiva alternativet.

Kommunledningsförvaltningen står fast vid sin tidigare bedömning av ärendet och instämmer även fortsatt i samhällsbyggnadsnämndens bedömning att ett medlemskap i MöS ger kommunen bättre förutsättningar att uppfylla de krav som åligger kommunen enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen.

Kommunledningsförvaltningen anser därför att kommunstyrelsen bör föreslå kommunfullmäktige besluta att ansöka om ett medlemskap i MöS med ett planerat inträde 2027-01-01.

Om kommunstyrelsen inte anser att kommunfullmäktige ska ansöka om medlemskap i MöS bör kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att ge budgetberedningen i uppdrag att

inkludera tillskjutande av medel i kommande budgetprocess så att samhällsbyggnadsnämnden får förutsättningar att uppfylla miljöbalkens krav på tillsyn.

Barnrättsbedömning

En tidigare instans har redan gjort en aktuell barnrättsbedömning.

Beslutsunderlag

- › Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 6/2026 "Beslut om yttrande gällande återremiss av ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg", 2026-01-15.
- › Tjänsteskrivelse "Yttrande och svar gällande konsekvenser och kostnader avseende framtida organisation för tillsynsverksamhet enligt miljöbalken, livsmedelslagen, med flera, i Tidaholms kommun", avdelningschef hållbar utveckling Jörgen Nyström, 2025-12-12.
- › Kommunfullmäktiges beslut § 148/2025 "Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg", 2025-11-24.
- › Kommunstyrelsens beslut § 207/2025 "Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg", 2025-11-05.
- › Tjänsteskrivelse "Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS)", kommundirektör Magnus Sundén, 2025-09-25.
- › Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 111/2025 "Beslut om framtida tillsynsverksamhet", 2025-09-11.
- › Tjänsteskrivelse, "Beslut om framtida tillsynsverksamhet inom miljöbalken", avdelningschef hållbar utveckling Jörgen Nyström, 2025-09-01.
- › Beslut om föreläggande, "Brister i miljöbalkstillsynen", Länsstyrelsen Västra Götaland, 2025-05-22.
- › Rapport, "Utredning av tillsynsverksamhetens organisering avseende miljö, hälsa och livsmedel om tillsynsverksamheten", Public People, 2025-03-03.
- › Rapport "Behovsutredning myndighetsutövning inom miljö- och hälsoskydd och livsmedelskontroll 2025–2027", 2024-12-05.
- › Rapport, "Rapport om uppföljning och utvärdering av miljöbalkstillsynen i Tidaholms kommun", Länsstyrelsen Västra Götaland, 2024-09-27.

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden
MöS

§ 6 Beslut om yttrande gällande återremiss av ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg

SBN 2024/401

Samhällsbyggnadsnämndens beslut

- Nämnden beslutar att besvara kommunfullmäktiges återremiss gällande ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MÖS) i enlighet med förvaltningens förslag.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att säkerställa att samhällsbyggnadsnämnden har tillräckliga resurser för att systematiskt genomföra sitt tillsynsuppdrag enligt miljöbalken (1998:808), livsmedelslagen (2006:804), miljötillsynsförordningen (2011:13), samt annan speciallagstiftning som ålägger kommunen ett tillsynsansvar för olika verksamheter förenade med risker för människor eller miljö.

Länsstyrelsen har förelagt kommunen att avhjälpa brister i miljöbalks- och livsmedelstillsynen, bl.a. avseende jävshantering, behovsutredning och tillsynsplanering, systematisk uppföljning, handläggningstider samt kompetensförsörjning. Behovsutredningen visar att nuvarande bemanning (4,3 årsarbetskrafter inspektörer + 0,3 chef) är otillräcklig; minst 6 årsarbetskrafter, inklusive enhetschef och förstärkt administration, krävs för att uppfylla kraven. Att behålla verksamheten i egen regi innebär därför betydande resurs- och organisationsförändringar samt ett betydande utvecklingsarbete.

Samhällsbyggnadsnämnden identifierar följande konsekvenser om verksamheten behålls i egen regi:

Omedelbara åtgärder 2026: konsultstöd för att etablera ny enhet och skapa styrande strukturer och rutiner (ca 700 tkr), rekrytering av 2–3 tjänster (ca 1,4–2,1 mnkr), lokalanpassningar (ca 500 tkr) samt kompletterande IT/utbildning (ca 300 tkr).

Varaktig kostnadsökning: årlig driftförstärkning om ca 1,5–2,1 mnkr för att upprätthålla bemanning, kompetens och systematisk uppföljning (utöver nuvarande nettobudget och med beaktande av avgiftsintäkter).

Genomföranderisker: fortsatt sårbarhet vid sjukfrånvaro och personalomsättning i en liten organisation, svårigheter att rekrytera och behålla specialistkompetens, arbetsmiljörisker vid hög belastning och behov av löpande kompetensutveckling.

Rättssäkerhet och jäv: behov av tydlig och dokumenterad jävshantering samt organisatoriskt avskiljande mellan drift och myndighetsutövning. Jävsfrågan måste utredas och lösas i samverkan med Jävsnämnden; risker kvarstår tills nya strukturer är fullt implementerade.

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Styrning och kvalitet: krav på årlig, behovsbaserad tillsynsplanering och uppföljning kopplad till lokala miljömål, handlingsplan för handläggningstider och minskning av tillsynsskuld samt en långsiktig kompetensförsörjningsplan (inkl. pensionsavgångar).

Tidsaspekt: även vid beslut och resurstillskott under 2026 bedöms kommunen tidigast kunna uppfylla Länsstyrelsens krav under första halvåret 2027.

Effekter vid otillräckliga resurser: fortsatt bortprioritering av bl.a. förebyggande arbete, inventering av små avlopp, tillsyn av U-verksamheter och förorenade områden, med risk för ökade utsläpp, bristande likabehandling och minskad trovärdighet som tillsynsmyndighet.

Som jämförelse bedöms samverkan via Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS) kunna minska sårbarhet och underlätta jävshantering och kompetensförsörjning till en årlig kostnad om knappt 2,0 mnkr.

Fullmäktiges återremiss avser dock främst konsekvenserna av egen regi, vilka sammanfattningsvis innebär ökad och varaktig finansiering, omfattande organisatoriska åtgärder, kvarstående risker kopplade till storlek och rekrytering samt en genomförandetid som sträcker sig till 2027 för full regelefterlevnad.

Förslag till beslut

- Nämnden beslutar att besvara kommunfullmäktiges återremiss gällande ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS) i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- > Tjänsteskrivelse, "Yttrande och svar gällande konsekvenser och kostnader avseende framtida organisation för tillsynsverksamhet enligt miljöbalken, livsmedelslagen, med flera, i Tidaholms kommun", avdelningschef Hållbar utveckling Jörgen Nyström, 2026-01-08.
- > Beslut kommunfullmäktige § 148, "Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg", 2025-11-24.
- > Beslut samhällsbyggnadsnämnden § 111/2025, "Beslut om framtida tillsynsverksamhet", 2025-09-11.
- > Rapport, "Utredning av tillsynsverksamhetens organisering avseende miljö, hälsa och livsmedel", Public People, reviderad 2025-03-03.
- > Rapport, "Behovsutredning myndighetsutövning inom miljö- och hälsoskydd och livsmedelskontroll 2025-2027", avdelningschef Hållbar utveckling Jörgen Nyström, 2024-12-04.
- > Beslut, "Brister i miljöbalkstillsynen", Länsstyrelsen Västra Götaland, 2025-05-22.
- > Rapport "Uppföljning och utvärdering av miljöbalkstillsynen i Tidaholms kommun", Länsstyrelsen Västra Götaland, 2024-09-27.

Sändlista

Kommunstyrelsen

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Tjänsteskrivelse

Ärendenummer: 2024.401

2025-12-12

Samhällsbyggnadsnämnden

Handläggare: Jörgen Nyström, avdelningschef hållbar utveckling

Yttrande och svar gällande konsekvenser och kostnader avseende framtida organisation för tillsynsverksamhet enligt miljöbalken, livsmedelslagen, med flera, i Tidaholms kommun

Förslag till beslut

- Nämnden beslutar att besvara kommunfullmäktiges återremiss gällande ärendet ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MÖS) i enlighet med förvaltningens förslag.

Ärendet

Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att säkerställa att samhällsbyggnadsnämnden har tillräckliga resurser för att systematiskt genomföra sitt tillsynsuppdrag enligt miljöbalken (1998:808), livsmedelslagen (2006:804), miljötillsynsförordningen (2011:13), samt annan speciallagstiftning som ålägger kommunen ett tillsynsansvar för olika verksamheter förenade med risker för människor eller miljö.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har förelagt Tidaholms kommun att avhjälpa brister i miljöbalkstillsynen (SBN 2025/235). Föreläggandet omfattar bland annat krav på skriftlig rutin för hantering av jäv, förbättrad behovsutredning och tillsynsplan, årlig uppföljning kopplad till lokala behov och miljömål, handlingsplan för att minska resursbrist och säkerställa rimliga handläggningstider samt en aktuell kompetensförsörjningsplan.

Mot denna bakgrund föreslog samhällsbyggnadsnämnden i sitt beslut 2025-09-11 (SBN § 111/2025) kommunfullmäktige att ansöka om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MÖS).

Kommunstyrelsen föreslog i sitt beslut 2025-11-05 (KS § 207/2025) kommunfullmäktige att inte ansöka om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MÖS).

Kommunfullmäktige beslutade 2025-11-24 (KF § 148/2025) att återremittera ärendet till samhällsbyggnadsnämnden för att utreda hur kommunen ska kunna utföra den tillsyn som kommunen är ålagd av Länsstyrelsen att utföra.

Utredning

Tidigare beslut och utredningar

Mot bakgrund av Länsstyrelsens föreläggande och den konstaterade resursbristen har förvaltningen tagit fram två centrala underlag som grund för analys och förslag på det fortsatta arbetet. Dels har en ny behovsutredning, beslutad av nämnden den 5 december 2024, genomförts för att analysera resursbehovet för myndighetsutövningen inom miljö- och hälsoskydd med mera. Denna utredning visar tydligt att nuvarande bemanning med 4,3 årsarbetskrafter inspektörer och 0,3 årsarbetskraft chef är otillräcklig och att det krävs minst 6 årsarbetskrafter för att uppfylla lagkraven och Länsstyrelsens krav på systematisk tillsyn.

En extern granskning genomfördes på uppdrag av nämnden av tillsynsverksamhetens organisation. Denna utredning belyser svårigheterna med att upprätthålla kompetens, hantera jäv och säkerställa kvalitet i en liten organisation, och slutsatsen är att samverkan via Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS) ger bättre förutsättningar för en långsiktigt hållbar och rättssäker tillsyn.

Utifrån dessa underlag beslutade samhällsbyggnadsnämnden den 11 september 2025 att ansöka om medlemskap i MöS som en långsiktigt hållbar lösning för tillsynsansvaret.

Kommunstyrelsen föreslog emellertid kommunfullmäktige att tillsynsverksamheten bör kvarstå i kommunens egen regi och kommunfullmäktige beslutade den 24 november 2025 om återremiss för att utreda konsekvenserna av att bedriva tillsynen i egen regi.

Återremissen innebär att fokus nu särskilt ska ligga på att redovisa vilka åtgärder, resurser och organisatoriska förändringar som krävs för att kommunen i egen regi ska kunna uppfylla Länsstyrelsens krav och lagens intentioner. Samtidigt är det relevant att fortsatt redovisa de jämförande för- och nackdelarna med samverkan via Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS).

Parallellt med kommunfullmäktiges återremiss har Socialdemokraterna och Vänsterpartiet genom ett nämndinitiativ begärt att förvaltningen redovisar vilka åtgärder som krävs för att avhjälpa bristerna enligt Länsstyrelsens föreläggande, samt en kostnadsberäkning för utökning av lokaler och personal.

Resurs- och kostnadsanalys

Behovsutredningen visar att nuvarande bemanning (4,3 årsarbetskrafter inspektörer och 0,3 chef) är otillräcklig för att bedriva en rättssäker och effektiv tillsyn enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen. För att uppfylla Länsstyrelsens krav krävs minst 6 årsarbetskrafter, varav en bör vara enhetschef, samt förstärkning av administrativa resurser. Utöver personalförstärkning krävs:

- En tydlig och dokumenterad rutin för hantering av jäv, där myndighetsutövning och drift hålls organisatoriskt åtskilda.
- En årlig och systematisk uppföljning av tillsynsverksamheten, kopplad till lokala behov och miljömål.
- En aktuell och långsiktig kompetensförsörjningsplan, inklusive strategier för att hantera pensionsavgångar och svårigheter att rekrytera miljöinspektörer.
- En handlingsplan för att säkerställa rimliga handläggningstider och minska tillsynsskulden inom prioriterade områden.

Även med förstärkta resurser kvarstår vissa utmaningar. Den externa utredningen pekar på svårigheter för en liten organisation att upprätthålla specialistkompetens, hantera jäv och säkerställa kvalitet och kontinuitet vid personalomsättning. Det finns även risk för fortsatt sårbarhet vid sjukfrånvaro och rekryteringsproblem, samt arbetsmiljöproblem vid hög arbetsbelastning. För att långsiktigt klara tillsynsuppdraget krävs därför inte bara ökade resurser utan även organisatoriska förändringar och ett systematiskt utvecklingsarbete.

Jämförelse med alternativ

Utredningen visar att medlemskap i MöS skulle ge bättre förutsättningar för rättssäker myndighetsutövning, ökad kostnadseffektivitet och förbättrad kompetensförsörjning. I en större organisation minskar sårbarheten, möjligheten till specialisering ökar och jävsproblematiken kan hanteras mer robust. Kostnaden för medlemskap i MöS uppskattas till knappt 2,0 mnkr/år, vilket bedöms lägre än kostnaden för att bygga upp en tillräcklig egen organisation. (Kostnaden beräknas utifrån invånarantal i kommunen) Samverkan ger också bättre möjligheter att möta framtida krav och förändringar i lagstiftning och tillsynsbehov.

Konsekvenser vid resursbrist

Om inte tillräckliga resurser tillförs kommer nämnden fortsatt behöva prioritera bort betydande delar av tillsynen, särskilt inom förebyggande arbete, inventering av små avlopp, tillsyn av U-verksamheter och arbete med förorenade områden. Detta riskerar att leda till att utsläpp till mark, vatten och luft inte begränsas i tillräcklig omfattning, minskad likabehandling och minskad trovärdighet för kommunen som tillsynsmyndighet. I dagsläget så finns ett antal utmaningar för 2026,

- Ingen risk- och konsekvensanalys är genomförd för hur tillsynsfrågan ska hanteras.
- Inga budgetmedel är avsatta för att möta Länsstyrelsens föreläggande.
- Kompetensförsörjningen kan inte lösas inom nuvarande budgetramar.
- Frågan om jäv är inte utredd.
- Kommunen kan tidigast uppfylla Länsstyrelsens krav under första halvåret 2027.

Förslag på åtgärder och kostnader 2026

Med anledning av Länsstyrelsens krav bedömer förvaltningen att det krävs ett antal åtgärder under 2026 för att Tidaholms kommun långsiktigt ska klara av sitt tillsynsuppdrag,

- **Upphandling av konsultstöd: ca 700 tkr**, för att organisera en ny enhet under första halvåret 2026 och skapa strukturer, rutiner och arbetsprocesser som uppfyller Länsstyrelsens krav.
- **Rekrytering av uppskattningsvis två - tre tjänster: ca 1 400 – 2 100 tkr**
Utredningen får visa på hur många tjänster som krävs. Kostnaden slår fullt ut 2027 beroende på när rekryteringar sker under 2026.

- **Lokalkostnader inklusive anpassningar: ca 500 tkr.** I dag finns inte arbetsplatser på Stadshuset utan det måste utredas hur lokaliseringen av en miljöenhet ska ske.
- **Övriga kostnader: ca 300 tkr.** Kompletteringar av IT-stöd, utbildningar mm

2026 har miljötillsynen en totalbudget om ca 3,37 miljoner varav 1,1 miljon är intäktsfinansierad. Det innebär att kommunen över tid behöver öka budgeten med ca 1,5 - 2,1 miljoner/år kommande år beroende på storlek på organisation, grad av avgiftsfinansiering mm.

Kostnader för att utreda, anställa och anpassa lokaler mm, (Utöver driftsbudget) på ca 1,5 miljon är av "engångskaraktär".

För att organisera en ny enhet krävs i korthet:

- Tydligt uppdrag och mål
- Mandat, ansvar och ledning
- Strukturer (organisation, roller, beslutsvägar)
- Bemanning och kompetens
- Resurser (budget, lokaler, IT)
- Arbetssätt och rutiner
- Styrning, uppföljning och kommunikation

Utreda och lösa jävsfrågan

Det krävs att kommunen säkerställer att tillsynen bedrivs rättssäkert och oberoende även under jävsnämndens paraply eftersom det finns en inbyggd jävsproblematik. Förslagsvis utreds detta i samband med framtagandet av en ny organisation. Utredningen bör göras i nära samverkan med jävsnämnden. Detta kan även påverka övrig myndighetsutövning hos Samhällsbyggnadsnämnden, främst den myndighetsutövning som görs utifrån PBL (Bygglövs mm)

Barnrättsbedömning

Tillsynsverksamheten omfattar till exempel kontroll av livsmedel, offentliga miljöer, naturlokaler, skolor, förskolor, lekplatser och många andra sammanhang där barn och ungdomar lever och vistas. Tillsynsverksamheten har direkt betydelse för barns rätt till hälsa, utveckling och trygghet. En välfungerande och rättssäker tillsyn är därför avgörande för att uppfylla barnkonventionens krav, särskilt artiklarna om barns rätt till bästa möjliga hälsa och en säker miljö.

Utredningens slutsatser

För att kommunen i egen regi ska kunna uppfylla Länsstyrelsens krav krävs en betydande resursförstärkning, organisatoriska förändringar och ett långsiktigt utvecklingsarbete. Trots dessa åtgärder kvarstår vissa risker och utmaningar kopplade till kompetensförsörjning, jäv och

arbetsmiljö. Samverkan bedöms fortsatt vara det mest hållbara och kostnadseffektiva alternativet, men på fullmäktiges uppdrag redovisar nämnden här vad som krävs för att tillsynen ska kunna bedrivas i egen regi.

För att bedriva verksamheten i egen regi krävs att kommunen över tid ökar budgeten med ca 1,5 - 2,1 miljoner/år beroende på storlek på organisation, grad av avgiftsfinansiering mm.

Ytterligare ca 1,5 miljon bör avsättas under 2026 för att utreda, anställa och anpassa lokaler mm.

Beslutsunderlag

- > Behovsutredning
- > Utredning av tillsynsverksamhetens organisering avseende miljö, hälsa och livsmedel
- > Länsstyrelsens föreläggande

Sändlista

Kommunstyrelsen

§ 148 Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg

KS 2025/615

Kommunfullmäktiges beslut

- Kommunfullmäktige beslutar att återremittera ärendet till samhällsbyggnadsnämnden för att utreda hur kommunen ska kunna utföra den tillsyn som kommunen är ålagd av Länsstyrelsen att utföra.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden har 2025-09-11 beslutat föreslå kommunfullmäktige besluta att ansöka om ett medlemskap i MöS med ett planerat inträde 2027-01-01.

Av samhällsbyggnadsnämndens beslut framgår det bland annat att Länsstyrelsen efter ett tillsynsbesök i maj år 2024 har förelagt Tidaholms kommun att åtgärda brister i miljöbalkstillsynen. Bristerna rör bland annat otillräcklig bemanning, bristande uppföljning, jävsproblematik samt avsaknad av en kompetensförsörjningsplan. Kommunen har därefter genomfört en behovsutredning för perioden 2025–2027 samt låtit en extern konsult utreda framtida organisationsalternativ för tillsynsverksamheten.

Utredningen visar att kommunen inte har tillräckliga resurser för att bedriva en rättssäker och effektiv tillsyn enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen. Samhällsbyggnadsförvaltningen gör bedömningen att nuvarande organisation inte är hållbar och att verksamheten står inför stora utmaningar, bland annat pensionsavgångar, svårigheter att rekrytera miljöinspektörer samt osäkerhet kring fortsatt samverkan inom Tillsyn i Samverkan (TiS).

Av samhällsbyggnadsnämndens beslut framgår vidare att två alternativ har analyserats, dels att ha verksamheten kvar i egen regi, dels att ansöka om medlemskap i MöS. Det framgår även att ett fortsatt arbete i egen regi inte är långsiktigt hållbart utan betydande resursförstärkningar och att ett medlemskap i MöS skulle ge bättre förutsättningar för rättssäker myndighetsutövning, ökad kostnadseffektivitet och förbättrad kompetensförsörjning.

Kommunledningsförvaltningen instämmer i samhällsbyggnadsnämndens bedömning att medlemskap i MöS ger kommunen bättre förutsättningar att uppfylla de krav som åligger kommunen enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:
 - inte ansöka om ett medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS).
 - uppdra till kommunstyrelsen att i budgetberedningen inför år 2027 skapa en organisation i egen regi som klarar lagkraven.

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

- Tony Pettersson (S) föreslår kommunfullmäktige besluta att återremittera ärendet till samhällsbyggnadsnämnden för att utreda hur kommunen ska kunna utföra den tillsyn som kommunen är ålagd av Länsstyrelsen att utföra.
- Lennart Nilsson (SD) föreslår bifall till kommunstyrelsens förslag.
- Zelal-Sara Yesildeniz (-) föreslår bifall till Petterssons förslag.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut, kommunstyrelsens förslag och Petterssons förslag om återremiss.

Ordföranden ställer först Petterssons förslag om återremiss under proposition och finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla detta.

Beslutsunderlag

- › Kommunstyrelsens beslut § 207/2025 "Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg", 2025-11-05.
- › Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 114/2025 "Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg", 2025-10-16.
- › Tjänsteskrivelse "Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS)", kommundirektör Magnus Sundén, 2025-09-25.
- › Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 111/2025 "Beslut om framtida tillsynsverksamhet", 2025-09-11.
- › Tjänsteskrivelse, "Beslut om framtida tillsynsverksamhet inom miljöbalken", avdelningschef Hållbar utveckling Jörgen Nyström, 2025-09-01.
- › Beslut om föreläggande, "Brister i miljöbalkstillsynen", Länsstyrelsen Västra Götaland, 2025-05-22.
- › Rapport, "Utredning av tillsynsverksamhetens organisering avseende miljö, hälsa och livsmedel om tillsynsverksamheten", Public People, 2025-03-03.
- › Rapport "Behovsutredning myndighetsutövning inom miljö- och hälsoskydd och livsmedelskontroll 2025–2027", 2024-12-05.
- › Rapport, "Rapport om uppföljning och utvärdering av miljöbalkstillsynen i Tidaholms kommun", Länsstyrelsen Västra Götaland, 2024-09-27.

Sändlista

Miljösamverkan östra Skaraborg
Samhällsbyggnadsnämnden

§ 207 Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg

KS 2025/615

Kommunstyrelsens beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:
 - inte ansöka om ett medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS).
 - uppdra till kommunstyrelsen att i budgetberedningen inför år 2027 skapa en organisation i egen regi som klarar lagkraven.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden har 2025-09-11 beslutat föreslå kommunfullmäktige besluta att ansöka om ett medlemskap i MöS med ett planerat inträde 2027-01-01.

Av samhällsbyggnadsnämndens beslut framgår det bland annat att Länsstyrelsen efter ett tillsynsbesök i maj år 2024 har förelagt Tidaholms kommun att åtgärda brister i miljöbalkstillsynen. Bristerna rör bland annat otillräcklig bemanning, bristande uppföljning, jävsproblematik samt avsaknad av en kompetensförsörjningsplan. Kommunen har därefter genomfört en behovsutredning för perioden 2025–2027 samt låtit en extern konsult utreda framtida organisationsalternativ för tillsynsverksamheten.

Utredningen visar att kommunen inte har tillräckliga resurser för att bedriva en rättssäker och effektiv tillsyn enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen. Samhällsbyggnadsförvaltningen gör bedömningen att nuvarande organisation inte är hållbar och att verksamheten står inför stora utmaningar, bland annat pensionsavgångar, svårigheter att rekrytera miljöinspektörer samt osäkerhet kring fortsatt samverkan inom Tillsyn i Samverkan (TiS).

Av samhällsbyggnadsnämndens beslut framgår vidare att två alternativ har analyserats, dels att ha verksamheten kvar i egen regi, dels att ansöka om medlemskap i MöS. Det framgår även att ett fortsatt arbete i egen regi inte är långsiktigt hållbart utan betydande resursförstärkningar och att ett medlemskap i MöS skulle ge bättre förutsättningar för rättssäker myndighetsutövning, ökad kostnadseffektivitet och förbättrad kompetensförsörjning.

Kommunledningsförvaltningen instämmer i samhällsbyggnadsnämndens bedömning att medlemskap i MöS ger kommunen bättre förutsättningar att uppfylla de krav som åligger kommunen enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen.

Förslag till beslut

- Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att ansöka om ett medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS) med ett planerat inträde 2027-01-01.
- Peter Friberg (M) föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att:
 - inte ansöka om ett medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS).

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

- uppdra till kommunstyrelsen att i budgetberedningen inför år 2027 skapa en organisation i egen regi som klarar lagkraven.
- Lena Andersson (S) och Ingela Backman (S) föreslår bifall till arbetsutskottets förslag.
- Svante Schultz (VT) och Lennart Nilsson (SD) föreslår bifall till Fribergs förslag.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut, ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt Fribergs förslag.

Omröstning begärs.

Kommunstyrelsen godkänner följande beslutsgång:

JA:

Bifall till Fribergs förslag.

NEJ:

Bifall till arbetsutskottets förslag.

Omröstningen utfaller med:

JA: 7

NEJ: 4

Följande röstar JA:

Magnus Erbing (M), Svante Schultz (VT), Patrik Kristoffersen (KD), Peter Friberg (M), Lennart Nilsson (SD), Magnus Haglind (VT), Runo Johansson (L)

Följande röstar NEJ:

Ingela Backman (S), Bengt Karlsson (S), Lena Andersson (S), Jonas Storm (S)

Beslutsunderlag

- › Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 114/2025 "Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg", 2025-10-16.
- › Tjänsteskrivelse "Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS)", kommundirektör Magnus Sundén, 2025-09-25.
- › Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 111/2025 "Beslut om framtida tillsynsverksamhet", 2025-09-11.
- › Tjänsteskrivelse, "Beslut om framtida tillsynsverksamhet inom miljöbalken", avdelningschef Hållbar utveckling Jörgen Nyström, 2025-09-01.
- › Beslut om föreläggande, "Brister i miljöbalkstillsynen", Länsstyrelsen Västra Götaland, 2025-05-22.
- › Rapport, "Utredning av tillsynsverksamhetens organisering avseende miljö, hälsa och livsmedel om tillsynsverksamheten", Public People, 2025-03-03.

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

- › Rapport "Behovsutredning myndighetsutövning inom miljö- och hälsoskydd och livsmedelskontroll 2025–2027", 2024-12-05.
- › Rapport, "Rapport om uppföljning och utvärdering av miljöbalkstillsynen i Tidaholms kommun", Länsstyrelsen Västra Götaland, 2024-09-27.

Reservation

Ingela Backman (S), Bengt Karlsson (S), Lena Andersson (S) och Jonas Storm (S) reserverar sig mot beslutet till förmån för arbetsutskottets förslag.

Protokollsanteckning

Patricia Axelsson (V) lämnar en protokollsanteckning om att hon ställer sig bakom reservationen.

Tjänsteskrivelse

Ärendenummer: KS 2025/615

2025-09-25

Kommunstyrelsen

Handläggare: Magnus Sundén, kommundirektör

Beslut om ansökan om medlemskap i Miljösamverkan östra Skarabog (MöS)

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att ansöka om ett medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS) med ett planerat inträde 2027-01-01.

Ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden har 2025-09-11 beslutat föreslå kommunfullmäktige besluta att ansöka om ett medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg med ett planerat inträde 2027-01-01.

Utredning

Av samhällsbyggnadsnämndens beslut framgår bl.a. följande. Länsstyrelsen har efter ett tillsynsbesök i maj 2024 förelagt Tidaholms kommun att åtgärda brister i miljöbalkstillsynen. Bristerna rör bland annat otillräcklig bemanning, bristande uppföljning, jävsproblematik samt avsaknad av en kompetensförsörjningsplan. Kommunen har därefter genomfört en behovsutredning för perioden 2025–2027 samt låtit en extern konsult utreda framtida organisationsalternativ för tillsynsverksamheten.

Utredningen visar att kommunen inte har tillräckliga resurser för att bedriva en rättssäker och effektiv tillsyn enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen. Samhällsbyggnadsförvaltningen gör bedömningen att nuvarande organisation inte är hållbar och att verksamheten står inför stora utmaningar, bland annat pensionsavgångar, svårigheter att rekrytera miljöinspektörer samt osäkerhet kring fortsatt samverkan inom Tillsyn i Samverkan (TiS).

Av samhällsbyggnadsnämndens beslut framgår vidare att två alternativ har analyserats, dels att ha verksamheten kvar i egen regi, dels att ansöka om medlemskap i MöS. Det framgår även att ett fortsatt arbete i egen regi inte är långsiktigt hållbart utan betydande resursförstärkningar och att ett medlemskap i MöS skulle ge bättre förutsättningar för rättssäker myndighetsutövning, ökad kostnadseffektivitet och förbättrad kompetensförsörjning.

Barnrättsbedömning

En tidigare instans har redan gjort en aktuell barnrättsbedömning.

Utredningens slutsatser

Kommunledningsförvaltningen instämmer i samhällsbyggnadsnämndens bedömning att medlemskap i MöS ger kommunen bättre förutsättningar att uppfylla de krav som åligger kommunen enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen.

Kommunstyrelsen bör därför föreslå kommunfullmäktige besluta att ansöka om ett medlemskap i MöS med ett planerat inträde 2027-01-01.

Om kommunstyrelsen inte anser att kommunfullmäktige ska ansöka om medlemskap i MöS bör kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att ge budgetberedningen i uppdrag att inkludera tillskjutande av medel i kommande budgetprocess så att samhällsbyggnadsnämnden får förutsättningar att uppfylla miljöbalkens krav på tillsyn.

Beslutsunderlag

- › Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 111/2025 "Beslut om framtida tillsynsverksamhet", 2025-09-11.
- › Tjänsteskrivelse, "Beslut om framtida tillsynsverksamhet inom miljöbalken", avdelningschef Hållbar utveckling Jörgen Nyström, 2025-09-01.
- › Beslut om föreläggande, "Brister i miljöbalkstillsynen", Länsstyrelsen Västra Götaland, 2025-05-22.
- › Rapport, "Utredning av tillsynsverksamhetens organisering avseende miljö, hälsa och livsmedel om tillsynsverksamheten", Public People, 2025-03-03.
- › Rapport "Behovsutredning myndighetsutövning inom miljö- och hälsoskydd och livsmedelskontroll 2025–2027", 2024-12-05.
- › Rapport, "Rapport om uppföljning och utvärdering av miljöbalkstillsynen i Tidaholms kommun", Länsstyrelsen Västra Götaland, 2024-09-27.

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden
MöS

§ III Beslut om framtida tillsynsverksamhet

SBN 2024/401

Samhällsbyggnadsnämndens beslut

- Nämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige besluta att ansöka om ett medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS) med ett planerat inträde 2027-01-01.

Sammanfattning av ärendet

Länsstyrelsen har efter ett tillsynsbesök i maj 2024 förelagt Tidaholms kommun att åtgärda brister i miljöbalktillsynen. Bristerna rör bland annat otillräcklig bemanning, bristande uppföljning, jävsproblematik samt avsaknad av en kompetensförsörjningsplan. Kommunen har därefter genomfört en behovsutredning för perioden 2025–2027 samt låtit en extern konsult utreda framtida organisationsalternativ för tillsynsverksamheten.

Utredningen visar att kommunen inte har tillräckliga resurser för att bedriva en rättssäker och effektiv tillsyn enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen. Förvaltningen gör bedömningen att nuvarande organisation inte är hållbar och att verksamheten står inför stora utmaningar, bland annat pensionsavgångar, svårigheter att rekrytera miljöinspektörer samt osäkerhet kring fortsatt samverkan inom Tillsyn i Samverkan (TiS).

Två alternativ har analyserats:

Alternativ 1 – Verksamheten kvar i egen regi

För att tillsynen ska kunna bedrivas i egen regi krävs omfattande organisatoriska förändringar. Jävsproblematiken måste lösas genom att särskilja tillsyn från drift, vilket innebär att en ny fristående organisation behöver skapas. Dessutom krävs rekrytering av minst fyra nya inspektörer samt tillsättning av en enhetschef. Det totala resursbehovet bedöms till 6–7 årsarbetskrafter. Kostnaden för en sådan organisation uppskattas till cirka 4,5 miljoner kronor per år, med en nettokostnad på cirka 2,3 miljoner kronor efter avgiftsfinansiering.

Alternativ 2 – Medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS)

Förvaltningen föreslår att kommunen ansöker om medlemskap i MöS med planerat inträde den 1 januari 2027. MöS är ett kommunalförbund som ansvarar för tillsyn enligt miljöbalken, livsmedelslagen samt flera andra lagar. Ett medlemskap innebär att jävsproblematiken löses, att kommunen får tillgång till en större och mer specialiserad organisation, samt att rekryteringsansvaret övergår till MöS. Den årliga kostnaden för medlemskap beräknas till cirka 1,95 miljoner kronor, med en något högre kostnad under övergångsåret.

Vid ett inträde i MöS kommer vissa arbetsuppgifter, såsom naturvård, strandskydd och miljöstrategiskt arbete, fortsatt att ligga kvar hos kommunen. Förvaltningen föreslår att kommunen ser över behovet av miljöstrategisk kompetens i samband med en eventuell organisationsförändring.

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Förvaltningen bedömer att ett fortsatt arbete i egen regi inte är långsiktigt hållbart utan betydande resursförstärkningar. Ett medlemskap i MöS bedöms ge bättre förutsättningar för rättssäker myndighetsutövning, ökad kostnadseffektivitet och förbättrad kompetensförsörjning. Förvaltningen föreslår därför att nämnden rekommenderar kommunfullmäktige att ansöka om medlemskap i MöS med inträde den första januari 2027.

Om fullmäktige inte ställer sig bakom förslaget bör en alternativ utredning om framtida organisation och resursförstärkning initieras, inklusive rekrytering och budgetförstärkning för att uppfylla miljöbalkens krav.

Förslag till beslut

- Nämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige besluta att ansöka om ett medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS) med ett planerat inträde 2027-01-01.
- Ordförande föreslår nämnden besluta att:
 - o föreslå kommunfullmäktige att inte ansöka om medlemskap i Miljösamverkan Östra Skaraborg (MöS), utan att behålla tillsynsverksamheten i egen regi.
 - o hemställa till budgetberedningen att öka nämndens budgetram i syfte att förstärka tillsynsorganisationen och säkerställa att miljöbalkens krav på tillsyn kan uppfyllas.

Beslutsgång

Ajournering om 10 minuter begärs.

Ordförande finner att nämnden bifaller förslag om ajournering.

Ordförande konstaterar att det finns två förslag till förslag, ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Omröstning begärs.

Nämnden godkänner följande beslutsgång:

JA:

Bifall till förvaltningens förslag.

NEJ:

Bifall till ordförandens förslag.

Omröstningen utfaller med:

JA: 6

NEJ: 5

Följande röstar JA:

Tony Pettersson (S), Jörgen Josefsson (KD), Ulf Alteg (M), Monica Staadig (S), Alexander Lagerholm (S), Sofie Spetz (S).

Följande röstar NEJ:

Ambjörn Lennartsson (M), Lennart Nilsson (SD), Svante Schultz (VT), Stig Norberg (SD), Anders Jakobsson (VT).

Beslutsunderlag

- › Tjänsteskrivelse, "Beslut om framtida tillsynsverksamhet inom miljöbalken", avdelningschef Hållbar utveckling Jörgen Nyström, 2025-09-01.
- › Beslut om föreläggande, "Brister i miljöbalkstillsynen", Länsstyrelsen Västra Götaland, 2025-05-22.
- › Rapport, "Utredning av tillsynsverksamhetens organisering avseende miljö, hälsa och livsmedel om tillsynsverksamheten", Public People, 2025-03-03.
- › Rapport "Behovsutredning myndighetsutövning inom miljö- och hälsoskydd och livsmedelskontroll 2025–2027", 2024-12-05.
- › Rapport, "Rapport om uppföljning och utvärdering av miljöbalkstillsynen i Tidaholms kommun", Länsstyrelsen Västra Götaland, 2024-09-27.

Reservation

Svante Schultz (VT) och Anders Jakobsson (VT) reserverar sig mot beslutet till förmån för ordförandens förslag.

Lennart Nilsson (SD) och Stig Norberg (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för ordförandens förslag.

Sändlista

Kommunstyrelsen

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Tjänsteskrivelse

Ärendenummer: SBN 2024/401

2025-09-01

Samhällsbyggnadsnämnden

Handläggare: Jörgen Nyström, avdelningschef Hållbar utveckling

Tjänsteskrivelse - Beslut om framtida tillsynsverksamhet inom miljöbalken

Förslag till beslut

- Nämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige att besluta om att ansöka om ett medlemskap i Miljösamverkan östra Skaraborg (MöS) med ett planerat inträde 1/1 2027.

Ärendet

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har förelagt Tidaholms kommun genom Samhällsbyggnadsnämnden att avhjälpa brister i Miljöbalkstillsynen, (SBN 2025-235). Detta efter ett tillsynsbesök hos verksamheten i maj 2024. Efter besöket i maj 2024 har en extern utredning gjorts om tillsynsverksamheten (redovisad för nämnden i början på 2025). Nämnden har även beslutat om en Behovsutredning för 2025-2027.

I tjänsteskrivelsen görs jämförelser mellan MöS (Som alternativ till verksamhet i samverkan) och att driva tillsynsverksamheten i egen regi. Jämförelsen görs främst på områden där Länsstyrelsen har haft synpunkter samt förelagt nämnden om åtgärder. Tjänsteskrivelsen beskriver även övergripande ekonomiska konsekvenser.

Tjänsteskrivelsen innehåller också en övergripande beskrivning av MöS och ett förslag till tidsplan vid eventuell ansökan om medlemskap.

Det ekonomiska underlaget har inhämtats från kommunens ekonomisystem samt i dialog med förvaltningsekonom.

Information har även hämtats från tidigare utredningar som gjorts om medlemskap i MöS 2014 och 2017. Bedömningen är att ett medlemskap i MöS tidigast kan bli aktuellt från 1 januari 2027.

Samhällsbyggnadsnämnden bedriver under avdelningen Hållbar Utveckling tillsynsverksamhet inom miljö, hälsa och livsmedel. I dag finns 4 inspektörer (heltidsresurser) som jobbar i verksamheten. Det är avdelningschefen som övergripande ansvarar för tillsynen.

Tobak- och alkoholtillsynen i kommunen genomförs i dag via Tillsyn i Samverkan (TIS) och samordnas av Lidköpings kommun.

Sammanfattning

Sammantaget finns en tydlig resursbrist, dvs tillsynsbehovet kan inte tillgodoses med dagens resurser. Kommunen står inför valet att antingen fortsätta driva verksamheten i egen regi eller att ingå i samverkan med andra kommuner. Förvaltningen anser att bedriva verksamheten med samma förutsättningar som idag inte är hållbart.

Den externa utredningen och Länsstyrelsens rapport styrker förvaltningens uppfattning.

Vidare anser förvaltningen att nyttan med att vara en del av kommunförbundet (Mös) är många men främst bör nämnas förutsättningarna för en mer rättssäker myndighetsutövning, en ökad kostnadseffektivitet och bättre förutsättningar för att lösa rekryteringsbehovet.

Om man inte väljer att ansöka om medlemskap i Mös så anser förvaltningen att nämnden snarast tillsätter en utredning som tar fram ett förslag på en framtida organisation inom kommunen för Miljö- och hälsoskyddstillsynen (Inklusive Livsmedelstillsynen). Man bör även starta en rekryteringsprocess samt tillföra budgetmedel för att kunna möta de utmaningar tillsynsverksamheten står inför.

Bakgrund

Tillsyn är ett centralt verktyg för att säkerställa att miljöbalkens syften uppfylls. Genom tillsyn upptäcks avvikelser och nödvändiga åtgärder kan vidtas för miljöns och människors hälsa. Tillsynen säkerställer också rättvisa konkurrensvillkor för företag.

Som tillsynsmyndighet ska Samhällsbyggnadsnämnden, på eget initiativ eller efter anmälan, i nödvändig utsträckning, kontrollera att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken följs. På samma sätt är Samhällsbyggnadsnämnden lokal kontrollmyndighet för livsmedelskontrollen enligt livsmedelslagen samt tillhörande lagstiftning. Vid brister ska nämnden vidta de åtgärder som behövs för att lagstiftningen ska följas.

Myndigheten är dessutom sakkunnig i miljö- och hälsoskyddsfrågor samt naturvård, utöver ren myndighetsutövning.

Samhällsbyggnadsnämndens verksamhet inom miljö- och hälsoskydd styrs till övervägande del av lagstiftning, nationella dokument och mål men även lokala dokument och mål.

I maj 2024 genomförde Länsstyrelsen en uppföljning och utvärdering av miljö- och hälsoskyddstillsynen på förvaltningen. I den rapport som Länsstyrelsen lämnade efter besöket framkommer sammanfattningsvis,

- Att avdelningen har en engagerad och positiv personal
- Att det finns brister i nämndens organisation vad gäller hantering av jävsförhållanden – Kortfattat att myndighetsutövning och drift ligger under samma ansvarig chef. (SBF)

- Att nämnden har haft en bristfällig behovsutredning, tillsynsplan och uppföljning av tillsynen.
- Att det finns en tydlig resursbrist, dvs tillsynsbehovet kan inte tillgodoses med dagens bemanning.
- Stort behov av tillsyn och inventering av små avlopp.

Vidare så finns en osäkerhet om vad som händer med TIS kommande år, i dag har ett flertal medlemskommuner sagt upp sitt medlemskap i TIS och det är ovisst vad som kommer att hända framöver. Om tillsynen återgår till Samhällsbyggnadsnämnden kommer ytterligare resurser att behövas.

Avdelningen står även inför pensionsavgångar kommande 1-2 åren inom tillsynsverksamheten som kräver återrekrytering.

Nämnden har i december 2024 beslutat om en behovsutredning där det framkommer att man inte kommer klara att genomföra tillsyn inom hälsoskydd, inventering och riskanalys av små avlopp samt behovsanpassad tillsyn av U-verksamheter. Vidare kommer man inte att klara av sina åtaganden inom förorenad mark, dvs identifiera, undersöka och åtgärda områden som förorenats av befintliga eller tidigare verksamheter.

Behovsutredning visar på ett totalt resursbehov för 2025 (år 1) på drygt 7 årsarbetare (åa) och drygt 6 åa år 2 och 3 (2026-2027)

Behovsutredningen bygger på att samverkan med TiS fortsätter. Om samverkan med TIS avslutas bedöms att det behövs ytterligare ca 0,5 årsarbetskraft till förvaltningen.

I november 2024 beslutade nämnden uppdra till förvaltningen att utreda tillsynsverksamhetens organisation inom miljö, hälsa och livsmedel, samt lämna förslag på lösningar.

Förvaltningen har med hjälp av konsult gjort en utredning som redovisades till nämnden i mars 2025. Utredningens rekommendation var att

”Tidaholms kommun ska ansöka om att ansluta Tidaholms miljömyndighet till Miljösamverkan östra Skaraborg. Övergången bör planeras i tid och beräknas enligt MÖS tidigare värdering att ta cirka 12 månader. En rimlig tidplan vore att ansluta sig till MÖS 1/1 2027. En välplanerad övergång gör att båda organisationerna kan anpassa sig i god tid och säkerställer bästa möjlighet för en lyckosam anslutning.”

Länsstyrelsen har 2025-05-22 beslutat om att förelägga Tidaholms kommun att avhjälpa brister i sitt tillsynsuppdrag (SBN 2025/235). Föreläggande följer i stort de synpunkter som framkom vid besöket i maj 2024, kortfattat handlar det om,

- Hantera jävsproblematiken
- Brister i uppföljning
- Hantera differensen mellan tillsynsbehov och resurser
- Redovisa en kompetensförsörjningsplan

Vilka åtgärder som nämnden vidtagit ska redovisas skriftligt till Länsstyrelsen senast den 30 september 2025.

Utredning

Lagstiftningen inom livsmedelskontroll, miljö- och hälsoskydd förändras och ställer ökade krav på kommunerna för att möta behovet av att skydda miljön och främja en hållbar utveckling.

Miljö- och hälsoskyddsinspektörer som yrkesgrupp är en av de grupper som pekas ut som bristyrke vilket medför stora svårigheter att rekrytera och behålla personal. Det gör att ett mellankommunalt samarbete inom området är viktigt och att det möjliggör ett effektivare resursutnyttjande. Genom att samla kompetens och kunskap inom en och samma organisation ökar det kollegiala lärandet och bidrar till en mer rättssäker myndighetsutövning.

Förvaltningen anser att nuvarande verksamhet inte uppfyller kraven som ställs i miljöbalken och delar den kritik som framförts av länsstyrelsen. Förvaltningen anser att det inte går att fortsätta driva tillsynsverksamheten i nuvarande form med de resursramar som är tilldelade. Det innebär att man antingen måste tillföra mer resurser eller ansöka om medlemskap i MÖS. Nedan beskrivs konsekvenserna av de båda alternativen med fokus på jävsfrågan, personalresurser och ekonomi.

Tillsynsintervaller och kostnad för verksamhetsutövare bör hamna på ungefär samma nivå oavsett om den bedrivs i egen regi eller i samverkan

Alternativ I – Verksamheten kvar i egen regi

Om tillsynsverksamheten ska vara kvar i egen regi så anser förvaltningen att det framför allt är 3 områden som bör lösas i någon form. Det är jävsfrågan, rekrytering/bemannning samt ekonomi. Sammanfattningsvis så bedömer förvaltningen att man bör skapa en ny organisation för tillsynsverksamheten inom miljö, hälsa och livsmedel. Det innebär att man tillför resurser i form av inspektörer och ledarskap samt skapar en organisation som är fristående från Samhällsbyggnadsförvaltningens driftorganisation.

Jävsfrågan

Länsstyrelsen uppger i sin rapport (2024-09-27) att det finns en inbyggd konflikt då avdelningen Hållbar Utveckling organisatoriskt tillhör samhällsbyggnadsförvaltningen som även ansvarar för driften av flera av de objekt som avdelningen bedriver tillsyn över såsom måltidsservice, avfall och VA. Det är inte optimalt att samma förvaltning agerar både tillsynsmyndighet och verksamhetsutövare med drift av olika verksamheter. Jävsfrågan kan bli ett problem då chefer eller nämnder har ansvar för såväl verksamhetsutövning som myndighetsgranskningen av samma verksamhet. Länsstyrelsen uppger att tydliga åtgärder för att visa på att ansvaret är separerat är ett måste. Bestämmelser i kommunallagen och miljötillsynsförordningen anger att en nämnd inte får utöva tillsyn utifrån lag eller andra författningar över sådan verksamhet som nämnden själv bedriver. En förtroendevald eller anställd hos kommunen är jävig om ärendet rör tillsyn över sådan kommunal verksamhet som hon eller han själv är knuten till.

Om miljötillsynen fortsatt ska bedrivas i egen regi delar förvaltningen Länsstyrelsens och utredningens uppfattning om att jävsfrågan måste lösas genom någon form av organisatorisk förändring, detta genom att på ett tydligt sätt särskilja tillsynen från driften av verksamheter.

Arbetsmiljö, rekrytering

Förvaltningen delar utredningens uppfattning om att bedriva verksamhet i ett litet miljökontor innebär svårighet att hålla spetskompetens inom alla arbetsområden. Nyrekrytering försvåras och introduktion blir kostsam. Det leder även till ackumulerade arbetsuppgifter, en slags tillsynsskuld. Det är nästan omöjligt att bedriva en verksamhet med samma effektivitet som en större organisation. Personal som belastas av flera svåra arbetsområden har svårt att hålla kompetensen på samma nivå som kollegor i en större organisations specialiserade tjänster. Bristerna kan visa sig i kvalitet eller tid. Förutom risk för bristande kvalitet eller effektivitet riskeras personalens hälsa, särskilt vid nyrekrytering då förvaltningen med små medel och lite tid ska introducera en ny kollega samtidigt som man ska slutföra sin ålagda tillsyn.

Vidare så bedömer förvaltningen att det i dagsläget är svårt att rekrytera nya miljöinspektörer, baserat på information från rekryteringar som skett i andra kommuner. På Arbetsförmedlingens Platsbank 2025-08-25 fanns det 50 annonser där man sökte miljö- eller hälsoskyddsinspektör vilket även det indikerar att det är en utmaning med rekrytering.

Förvaltningen står inför två pensionsavgångar kommande 2 år vilket innebär att rekryteringsbehovet är minst 4 inspektörer utifrån att bemanningsbehovet beräknas vara 6-7 inspektörer. Detta enligt befintlig behovsutredning.

Det bör även tillsättas en enhetschef eller motsvarande med ansvar över tillsynsverksamheten, tjänsten bör kunna kombineras med en inspektörsroll.

Ekonomi

I dagsläget har förvaltningen tillgång till 4,3 årsarbetskrafter (åa) inspektörer och administration och uppskattningsvis 0,3 åa av en chef. Utöver detta anlitas Tillståndsenheten i samverkan (TIS) med Lidköpings kommun som huvudman för att sköta alkohol- och tobakstillsynen.

I behovsutredningen (SBN 2024/420) anges att resursbehovet för miljöavdelningen är 7,3 åa. Efter samråd med enheten bedöms 6,3 åa vara en rimlig nivå på sikt. Det beror på att den närmsta treårsperioden, dvs behovsutredningens omfattning, innehåller vissa tillfälliga arbetsuppgifter som ackumulerats över tid.

Nuvarande budget (2025) för avdelningen är ca 3,2 miljoner kr varav 1,05 miljoner är tillsynsavgifter vilket ger en nettokostnad (Skattefinansierad del) på knappt 2,2 miljoner kr, korrigerar man för naturvård som även fortsättningsvis kommer bedrivas av nämnden blir kostnaden 2,1 miljoner kr. (0,2 åa). I den siffran ingår inte kostnader för ledning och administration.

Om man räknar upp nuvarande budget till de erforderliga 6,1 åa hamnar bruttokostnaden på ca 4,5 miljoner kr, nettokostnaden är beroende på graden av avgiftsfinansiering men om man räknar

på 50% täckning så skulle nettokostnaden bli ca 2,3 miljoner kr. Det är dock troligt att en 50% avgiftstäckning först kan nås efter ett par år med tanke på behovet av nyrekryteringar och en eventuell justering av organisation.

Siffran bygger på att man lyckas rekrytera 4 inspektörer och inte har någon stor personalomsättning över tid. Vidare ingår inga kostnader för eventuella justeringar av den politiska organisationen och andra omställningskostnader såsom IT, kontorsplatser mm.

Övrigt

En fördel med att ha kvar verksamheten i egen regi är att man har miljökompetenserna i samma organisation, vilket underlättar bland annat exploateringsprocesser där miljömyndigheten ingår och remisshanteringen för bygglov.

Vidare så kan verksamhetsutövare under övergångsperiod uppleva att det blir mer tillsyn, detta oavsett om kommunen har kvar den i egen regi med utökade resurser eller om MöS tar över tillsynen.

Avdelningen hjälper idag till med vattenprover som fastighetsägare tar på sina egna vattenbrunnar. Det är en service som kommer att försvinna i samband med ett medlemskap i MöS. Detta är dock inget krav utan kommunen gör det som en service till medborgarna vilket man bör fundera på om den ska finnas kvar.

Förvaltningen har idag ingen resurs för miljöstrategiskt arbete vilket man bör se över vid en organisationsförändring då ansvaret för miljöstrategiska frågor ligger hos Samhällsbyggnadsnämnden. Den resursen är inte medräknad i den behovsutredning som genomförts.

Om verksamheten flyttas från kommunen innebär det att kommunens 4 inspektörstjänster flyttas till Skövde där arbetsplatsen är belägen.

Alternativ 2 – Verksamheten i samverkan

Jävsfrågan

Om kommunen ansöker om medlemskap i MöS så kommer frågan om Jäv att lösas per automatik, då särskiljs tillsynsverksamheten från den del av organisationen som bedriver tillsynspliktig verksamhet.

Arbetsmiljö, rekrytering

Tidaholms kommun blir inte direkt ansvarig för verksamheten och då inte heller ansvarig för rekryteringar. Förvaltningen delar uppfattningen med utredningen om att på en större arbetsplats minskar sårbarheten för kompetensglapp, man kan få stöd av flera kollegor inom varje område och en större chans att få en rimlig arbetsbelastning.

Ekonomi

Det årliga medlemsbidraget är beräknat efter kommunstorlek. En preliminär beräkning av den årliga kostnaden för Tidaholm landar på 1,95 miljoner kr.

Även om vissa av flyttkostnaderna sannolikt skulle hamna under en period före själva övergången så skulle man kunna förenkla och säga att verksamheten år ett skulle kosta någonstans mellan 2,7 – 3 miljoner kronor kr. (Inklusive flyttkostnader) År två och framåt skulle det preliminärt kosta 1,95 miljoner kr. Dessa siffror är utan justering med PKV (Prisindex för kommunal verksamhet). Det råder dock en oklarhet kring kostnader för övergången, det rör sig främst om överföring av data mellan verksamhetssystem, inscanning mm.

Övrigt

Vid en eventuell övergång till MöS så blir vissa arbetsuppgifter kvar hos Samhällsbyggnadsförvaltningen. Exempelvis så blir ansvaret för Strandskydd, Naturvård och miljöstrategiskt arbete kvar hos förvaltningen. Idag så har ansvaret för strandskyddsfrågor lagts över på bygglovshandläggare.

Kvarstår gör övrigt naturvårdsarbete och miljöstrategiskt arbete där man bör hitta någon form av lösning. För att ersätta organisationens kompetensbrist så kan man beakta att anställa miljöstrategisk kompetens, möjligen i samverkan med en annan kommun. Att ha den kompetensen på den tekniska sidan kan ge fördelar i form av mer exakta rekommendationer än vad en myndighet får ge. Man kan samtidigt överväga att slå samman miljöstrategi med naturvårdsarbete beroende på kommunens ambitioner. I dag finns ingen utpekad handläggare som har ett miljöstrategiskt ansvar. Miljöstrategiska frågor ingår i Samhällsbyggnadsnämndens reglemente.

Enligt avtalet för utförande av tillsyn inom alkohol och tobak med TIS där Lidköping kommun är huvudman ska det sägas upp 18 månader innan det årsskifte det skall upphöra. Om en ansökan till MöS görs bör avtalet sägas upp innan halvårsskiftet 2025 för att en övergång till MöS 1/1 2027 ska vara möjlig. Avtalet med TIS delas med Social- och Omvårdnadsnämnden.

Kort beskrivning av Miljösamverkan Östra Skaraborg (MöS)

Miljösamverkan östra Skaraborg är ett kommunalförbund med en direktion och en miljönämnd som i sitt arbete ska bidra till hållbar utveckling som syftar till att tillförsäkra dagens och morgondagens invånare en hälsosam och god miljö.

Miljönämnden östra Skaraborg ansvarar för medlemskommunernas tillsyn och kontroll enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen. Utöver detta har nämnden även tillsynsansvar enligt lagen om tobak eller liknade produkter, strålskyddslagen, lagen om animaliska biprodukter, lagen om sprängämnesprekursorer. Från och med 1 januari 2026 ansvarar förbundet också för tillsyn enligt alkohollagen m.fl. lagar.

Miljösamverkan Östra Skaraborg är den organisation som praktiskt utför tillsyn och provning inom förbundets ansvarsområde. Förbundets tjänstepersonsorganisation leds idag av förbundschefen Pelle Holmström samt 3 avdelningschefer. Miljösamverkan har cirka 45 anställda i olika anställningsformer.

Handläggarna är uppdelade på sex team: avloppsteamet, hälsoskyddsteamet, livsmedelsteamet, alkohol- och tobaksteamet och miljöskyddsteamet. Miljöskydd är i sin tur uppdelade i tre delteam beroende på typ av verksamhet och uppdrag.

MÖS har även ett team för verksamhetsstöd som stöttar kontoret med dokument- och ärendehantering, kommunikation, verksamhetsutveckling, ekonomi, juridik och nämndsadministration. Förbundet har ett samverkansavtal med Skövde kommuns kontaktcenter som hanterar inkommande telefonsamtal.

Mer detaljerad information om MöS har lämnats av Förbundschef Pelle Holmström vid nämnden den 8/5 2025 samt vid ett informationsmöte för politiker den 19/8.

Tidsplan om kommunen ansöker om medlemskap i MöS

Nedan beskrivs övergripande vilka åtgärder som behöver vidtas innan en ansökan om medlemskap i MöS skickas in.

Personal och samverkan

Vad	Vem	När
Information till berörd personal	Avdelningschef/Förvaltningschef Samhällsbyggnadsförvaltningen	Kontinuerligt
Information om processen	Central samverkansgrupp/Förvaltningssamverkan (Förvaltningschef)	Kontinuerligt
Upprätta en riskbedömning inför en förändring i verksamheten (vid ett beslut om inträde i MöS)	Avdelningschef Hållbar Utveckling	Hösten 2026
Ev. uppsägning TiS	Social- och omvårdsnämnden/Samhällsbyggnadsnämnden	När beslut om ev medlemskap i MöS har tagits.

Exempel Taxor(Timkostnad)

Taxa/avgift	MÖS	Tidaholm
Miljöbalken	1 239 kr	1 190 kr
Livsmedel, planerad kontroll	1 641 kr	1 340 kr

Barnrättsbedömning

I miljöbalken, 1 kap, 1 § framgår att ”Bestämmelserna i denna balk syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.” Det innebär bl.a. att man genom tillsyn enligt miljöbalken kan upptäcka avvikelser och då åstadkomma åtgärder som är av betydelse för miljön och människors hälsa.

En undermålig miljö- och hälsoskyddstillsyn kan få negativ påverkan på dagens barn och kommande generationer.

Utredningens slutsatser

Förvaltningen anser att nyttan med att vara en del av kommunförbundet (MöS) är många men främst bör nämnas förutsättningarna för en mer rättssäker myndighetsutövning, en ökad kostnadseffektivitet och att man löser rekryteringsbehovet. Förvaltningen delar utredningens slutsats om att Tidaholms kommun ska ansöka om att ansluta Tidaholms miljömyndighet till Miljösamverkan östra Skaraborg och att en rimlig tidplan vore att ansluta sig till MÖS 1/1 2027.

Om nämnden inte håller med om förvaltningens förslag till beslut bör Samhällsbyggnadsnämnden besluta att föreslå Kommunfullmäktige att ge budgetberedningen i uppdrag att inkludera tillskjutande av medel i kommande budgetprocess så att Samhällsbyggnadsnämnden får förutsättningar att uppfylla miljöbalkens krav på tillsyn.

Beslutsunderlag

- › Samhällsbyggnadsnämndens Behovsutredning 2025-2027, SBN 2024/420
- › Utredning om tillsverksamheten (Public People 2025-03-03), SBN 2024/401
- › Rapport uppföljning och utvärdering av miljöbalkstillsynen i Tidaholm kommun (Länsstyrelsen 2024-09-30), SBN 2023/509
- › Föreläggande från Länsstyrelsen, SBN 2025/235

Sändlista

Tidaholms kommun
genom Samhällsbyggnadsnämnden
kommun@tidaholm.se

elektronisk delgivning

Brister i miljöbalkstillsynen

Beslut

Länsstyrelsen i Västra Götalands län förelägger Tidaholms kommun (org.nr. 212000-1736) genom Samhällsbyggnadsnämnden att avhjälpa brister i sitt tillsynsuppdrag, genom att lämna in nedanstående uppgifter:

1. En skriftlig rutin för jävsproblematik och hur jäv ska hanteras vid myndigheten. Rutinen ska inkludera berörda i kommunen, tjänstepersoner såväl som samhällsbyggnadsnämnd och jävsnämnd.
2. Senaste redovisningen av ansvarig nämnds årliga uppföljning av tillsynsverksamheten där det framgår vad resultatet blev jämfört med de mål som satts upp. Uppföljningen behöver relatera till de lokala behov som finns och status för människors hälsa och miljö. Syftet med uppföljningen är att följa upp så att tillsynen är effektiv och bidrar till miljömålen.
3. En handlingsplan för hur arbetet ska bedrivas för att minska differensen i miljöbalkstillsynen mellan behov av resurser (både för obligatorisk och överlåten tillsyn) och tillgängliga resurser samt hur tillräckliga resurser ska säkras för att klara rimliga handläggningstider utifrån bland annat förvaltningslagens krav.
4. Redovisa en aktuell kompetensförsörjningsplan över de tillsynsområden som nämnden ansvarar över. Planen ska:
 - a. Innehålla kartläggning av de grundkompetenser samt specialkompetenser som behövs för att myndigheten ska klara sitt tillsynsuppdrag.

b. De eventuella brister i kompetens som saknas och beskriva hur nämnden ska arbeta för att utveckla personalens kompetens i tillsynsfrågor.

De vidtagna åtgärderna ska redovisas skriftligt till Länsstyrelsen senast den 30 september 2025.

Beskrivning av ärendet

Länsstyrelsen genomförde en uppföljning av kommunens miljöbalkstillsyn den 21 maj 2024. Resultatet redovisades i en rapport den 27 september 2024 med diarienummer 2731-2024.

Länsstyrelsen har i en underrättelse den 7 februari 2025 gett nämnden möjlighet att komma med synpunkter över de brister som framkommit och de åtgärder som Länsstyrelsen bedömt att nämnden behöver vidta.

Nämnden har lämnat in dokumentation den 17 mars 2025 med komplettering den 28 april 2025. Dokumenten som lämnades in var: tillsynsplan, behovsutredning, delegationsordning, tjänsteskrivelse och en oberoende utredning av tillsynsverksamhetens organisering avseende miljö, hälsa och livsmedel.

Av det inlämnade materialet framkommer att det råder en stor resursbrist enligt den framtagna behovsutredningen. I tillsynsplanen framkommer att många tillsynsområden har behövt prioriteras ned eller inte påbörjas.

I den externa granskning nämnden låtit utföra av tillsynsverksamhetens organisation rekommenderas nämnden att ansluta tillsynsmyndigheten till Miljösamverkan östra Skaraborg.

Motivering till beslutet

Åtgärdade brister

Länsstyrelsen gör följande bedömning på det inlämnade materialet tillsynsplan, behovsutredning och delegationsordning:

Behovsutredning

Behovsutredning visar på ett betydligt större resursbehov än vad som tidigare utredningar visat. Behovsutredningen omfattar hela miljöbalkstillsynen. Länsstyrelsen bedömer att bristen är åtgärdad genom att en mer heltäckande behovsutredningen är inlämnad.

Tillsynsplan

Tillsynsplanen visar på att mycket tillsyn behöver prioriteras bort och att nämnden inte har resurser att klara hela sitt tillsynsbehov. Dokumentet uppfyller de krav som ställs på en tillsynsplan och länsstyrelsen bedömer att bristen är åtgärdad.

Delegationsordning

Den inskickade delegationsordningen är omarbetad. Dokumentet gäller endast den egna nämnden, Jävsnämndens delegationsordning är inte redovisad. Länsstyrelsen bedömer att bristen är delvis åtgärdad men väljer att inte gå vidare med föreläggande utan att ge tillsynsvägledning att arbeta vidare på dokumenten och belysa problematiken vid framtagande av rutinen för jäv.

Länsstyrelsen ger följande vägledning:

Delegationsordningen för jävsnämnden behöver ses över med tanken på risk för jäv och intressekonflikt inom organisationen. Det är i flera fall förvaltningschefen som är delegat för de ärenden som jävsnämnden ska hantera vid intressekonflikt vilket inte fungerar eftersom förvaltningschefen även ansvarar för driften av de aktuella tillsynsobjekten. Det är viktigt att en tillsynsmyndighets oberoende och trovärdighet inte kan ifrågasättas.

Ej åtgärdade brister

Nedanstående uppgifter anser Länsstyrelsen inte är redovisade eller åtgärdade. Länsstyrelsen får med stöd av 26 kap. 8 § miljöbalken förelägga en kommun som inte fullgör de skyldigheter som följer av kommunens tillsynsuppdrag att avhjälpa bristerna.

Skriftlig rutin för jäv

I dagsläget saknas en nedskriven rutin för hur organisatoriskt jäv ska hanteras för både för samhällsbyggnadsnämnd och jävsnämnd. I det yttrande som jävsnämnden lämnat över Länsstyrelsens underrättelse framkommer att jävsnämnden under flertal år uppmärksammat jävs- och intressekonflikt i planen för intern kontroll. Då problemet är känt och att jävsnämnden påtalat problematiken utan att förändring skett begär Länsstyrelsen därför att en skriftlig rutin för jävsproblematiken tas fram. Rutinen ska omfatta både samhällsbyggnadsnämnden och jävsnämnden.

Årlig uppföljning

En operativ tillsynsmyndighet ska årligen följa upp och utvärdera sin tillsynsverksamhet. I samband med Länsstyrelsens besök 2024 framkom att kommunens redovisning inte visade hur uppföljningen sker utifrån miljöns behov av tillsyn utan att uppföljning sker på strategiska mål för kommunen. Uppföljningen redovisade inte heller alla miljöbalkens tillsynsområden. Enligt gällande lagstiftning ska uppföljning av ansvariga i kommunen ske i syfte att kontrollera så att tillsynen har avsedd effekt på de områden som identifierats i behovsutredning och tillsyn samt kopplar till fastställda nationella mål.

Brist på resurser - handlingsplan

De inlämnade dokumenten tillsynsplan och behovsutredning visar på en stor resursbrist och att kraftiga nedprioriteringar görs med den personalresurs som i dagsläget finns tillgänglig. Länsstyrelsen ställer sig tveksam till om nämnden kan klara tillsynsuppdraget med de tilldelade resurserna och vill därför att nämnden redovisar en handlingsplan för hur rimliga resurser ska kunna säkras för de nedprioriterade områden som redovisas i tillsynsplanen. En handlingsplan kan visa om det är möjligt att nå en tillsyn i balans. Kommunen uppmanas att särskilt analysera hur differensen mellan behov och faktiska resurser ska hanteras framåt (budgetäskande, prioriteringar, ambitionssänkningar m.m.). Nämnden har ett ansvar att begära mer resurser för tillsynen om det inte finns möjlighet att finansiera resursbehovet med avgifter.

Kompetensförsörjningsplan

Nämnden behöver ha en kompetenskartläggning på avdelningsnivå för att kunna täcka upp med rätt kompetens om någon slutar. Ett sätt att göra detta är att arbeta vidare med den inventering som finns av befintlig personals kompetens. Länsstyrelsen anser att en kompetenskartläggning och plan behöver tas fram för att visa att kompetens finns för att klara sitt uppdrag.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Detta beslut har fattats med stöd av 26 kap. 1, 3, 8 §§ miljöbalken, 1 kap. 6, 7, 8, 9, 12, §§ miljötillsynsförordningen, och 6 kap. 7 och 28 §§ samt 7 kap 4 § kommunallagen.

Miljöbalken

26 kap. 1 § Tillsynen ska säkerställa syftet med denna balk och föreskrifter som har meddelats med stöd av balken.

Med tillsyn avses att tillsynsmyndigheten ska

1. på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken följs samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse,
5. underlätta för en enskild att fullgöra sina skyldigheter enligt de handlingsregler som avses i 1 genom information och liknande verksamhet, och
6. fortlöpande bedöma om villkor för miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet som omfattas av tillstånd är tillräckliga.

26 kap. 3 § tredje och fjärde stycket

Varje kommun utövar genom den eller de nämnder som fullmäktige bestämmer tillsyn inom kommunen över miljö- och hälsoskyddet enligt 9 kap., med undantag för sådan miljöfarlig verksamhet som kräver tillstånd, och över avfallshanteringen enligt 15 kap.

Regeringen får meddela föreskrifter om att en tillsynsmyndighet får överlåta åt en kommun som begär det att i ett visst avseende utöva sådan tillsyn som annars skulle skötas av en statlig tillsynsmyndighet.

26 kap. 8 § Länsstyrelsen får förelägga en kommun som inte fullgör de skyldigheter som följer av kommunens tillsynsuppdrag att avhjälpa bristen.

Miljötillsynsförordningen (2011:13)

1 kap. 6 § Hos en tillsynsmyndighet ska det finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Behovsutredningen ska avse en tid om tre år. Utredningen ska ses över vid behov och minst en gång varje år.

1 kap. 7 § En tillsynsmyndighet ska föra ett register över de tillsynsobjekt som behöver återkommande tillsyn.

1 kap. 8 § En tillsynsmyndighet ska för varje verksamhetsår upprätta en samlad tillsynsplan som omfattar myndighetens ansvarsområde enligt miljöbalken. Planen ska grundas på den behovsutredning som

avses i 6 § och det register som avses i 7 §. Av planen ska det framgå hur myndigheten har tagit hänsyn till den nationella tillsynsstrategin som avses i 3 kap. 19 §.

1 kap. 9 § Av 3 och 8 §§ myndighetsförordningen (2007:515) följer att en tillsynsmyndighet ska bedriva tillsynsarbetet effektivt och att myndigheten ska utveckla personalens kompetens i tillsynsfrågor.

1 kap 12 § En tillsynsmyndighet som ska utöva tillsyn enligt miljöbalken eller utföra kontroll enligt förordningen (EU) 2017/625 eller förordningen (EU) 2029/1020 ska årligen följa upp och utvärdera verksamheten.

Kommunallagen (2017:725)

6 kap 7 § andra stycket. En nämnd får inte heller utöva i lag eller annan författning föreskriven tillsyn över sådan verksamhet som nämnden själv bedriver.

6 kap. 28 § punkt 3. En förtroendevald är jävig, om ärendet rör tillsyn över sådan kommunal verksamhet som han eller hon själv är knuten till.

7 kap 4 §. I fråga om jäv för de anställda ska bestämmelserna i 6 kap. 28–32 §§ tillämpas.

Information

En kommunal tillsynsmyndighet som tagit över tillsynsansvaret över tillståndspliktiga verksamheter måste ha tillräckliga resurser och kompetens för att utföra denna tillsyn. Kommunen ska även ha tillräckliga resurser för att utföra den obligatoriska tillsynen, såsom anmälningsspliktiga miljöfarliga verksamheter och hälsoskyddstillsyn. Om kommunen inte uppfyller dessa krav kan Länsstyrelsen behöva överväga att ta tillbaka den överlåtna tillsynen.

Ni kan överklaga beslutet

Se information nedan hur ni kan överklaga beslutet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av funktionschef Lotta Wiik med handläggare Helena Laneby som föredragande. I den slutliga handläggningen har även Lotta Sahlin Skoog medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Ni kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västra Götaland antingen via e-post; vastragotaland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västra Götaland, 403 40 Göteborg.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer ert överklagande bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet uppge sitt namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, vastragotaland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-224 40 00. Ange diarienummer 44329-2024.

PUBLIC PEOPLE

Vi gör skillnad för offentlig sektor

Utredning av tillsynsverksamhetens organisering avseende miljö, hälsa och livsmedel

TIDAHOLMS KOMMUN

UTREDNING AV TILLSYNSVERKSAMHETENS ORGANISERING AVSEENDE MILJÖ, HÄLSA OCH LIVSMEDEL

Syfte

- Att utreda tillsynsverksamhetens organisering avseende miljö, hälsa och livsmedel samt lämna förslag på lösningar på hur den kan se ut.
- Utredningen ska visa om nämnden bör fortsätta bedriva tillsynen i egen regi eller ingå i ett kommunförbund eller motsvarande samverkan.
- Utredningen ska beskriva de olika alternativen – fördelar, nackdelar och kostnader samt förorda ett alternativ.

Bakgrund

Kommuner i Sverige ansvarar för tillsyn och kontroll inom miljöbalken och vissa anknutna områden samt livsmedelskontrollen med tillhörande lagstiftning. Detta regleras i ett antal lagar såsom kommunallagen (2017:725), miljöbalken (1998:808), miljöbalkens proposition 1997/98:45 samt de krav som anges i miljötillsynsförordningen (2011:13). Dessa uppgifter fördelas av kommunfullmäktiga via reglementet till ansvarig nämnd, i detta fall Samhällsbyggnadsnämnden i Tidaholm.

Under 2024 genomförde länsstyrelsen en uppföljning och utvärdering av miljö- och hälsoskyddstillsynen på samhällsbyggnadsförvaltningen. I den rapport (SBN 2023/509) som länsstyrelsen lämnade efter besöket framkommer sammanfattningsvis,

- Att förvaltningen har en engagerad och positiv personal
- Att det finns brister i nämndens organisation vad gäller hantering av Jävsförhållanden – Kortfattat att myndighetsutövning och drift ligger under samma ansvarig chef.
- Att nämnden har haft en bristfällig behovsutredning, tillsynsplan och uppföljning av tillsynen.
- Att det finns en tydlig resursbrist, dvs tillsynsbehovet kan inte tillgodoses med dagens bemanning.
- Stort behov av tillsyn och inventering av små avlopp.

Samhällsbyggnadsnämnden gav i slutet av 2024 uppdrag till förvaltningen att utreda tillsynsverksamhetens organisation inom miljö, hälsa och livsmedel, samt lämna förslag på hur verksamheten kan organiseras. Även alkohol- och tobakstillsynen bör utredas då det påverkar totaluppdraget. Idag är det Tillståndsenheten i samverkan (TIS) med Lidköpings kommun som huvudman som driver alkohol- och tobakstillsynen för Tidaholm.

Kommunen har vid två tidigare tillfällen utrett frågan om att gå med i Miljösamverkan östra Skaraborg, 2014 och 2017.

I början av februari har Länsstyrelsen Västra Götaland skickat en underrättelse med hänvisning till den uppföljning och utvärdering av kommunens miljöbalkstillsyn som genomfördes den 21 maj 2024.

Alternativ

Utredningen ska visa hur nämnden skulle kunna bedriva verksamheten i egen regi. Detta redovisas nedan som alternativ 1.

Som alternativ ska utredningen visa om nämnden bör fortsätta bedriva tillsynen i egen regi, ingå i ett kommunförbund eller motsvarande samverkan. Utredaren har valt att räkna på det närmsta alternativet som är Miljösamverkan i Östra Skaraborg (MÖS), vilket redovisas nedan som alternativ 2.

Alternativ 1 – Verksamheten kvar i egen regi

Fördelar

Att ha verksamheten i egen regi ger ett direkt ägarskap och en känsla av kontroll. Att ha miljökompetenserna i samma organisation kan underlätta bland annat exploateringsprocesser där miljömyndigheten ingår.

Nackdelar

Att bedriva ett litet miljökontor innebär svårigheten att hålla spetskompetens inom alla arbetsområden. Nyrekrytering försvåras och introduktion blir kostsam. Det leder även till ackumulerade arbetsuppgifter, en slags tillsynsskuld. Det är nästan omöjligt att bedriva en verksamhet med samma effektivitet som en större organisation. Personal som belastas av flera svåra arbetsområden har svårt att hålla kompetensen på samma nivå som kollegor i en större organisations specialiserade tjänster. Bristerna kan visa sig i kvalitet eller tid. Förutom risk för bristande kvalitet eller effektivitet riskeras personalens hälsa, särskilt vid nyrekrytering då förvaltningen med små medel och lite tid ska introducera en ny kollega samtidigt som man ska slutföra sin ålagda tillsyn.

Jävsfrågan kan bli ett problem då chefer eller nämnder har ansvar för såväl verksamhetsutövning som myndighetsgranskningen av samma verksamhet. Tydliga åtgärder för att visa på att ansvaret är separerat är ett måste. En rutin kan visa på hur ett granskningsärende som berör den egna verksamheten hanteras av en separat politisk konstellation, exempelvis en jävsnämnd. Delegationsordningen får inte ge möjlighet för chefer ansvariga för verksamhetsutövning att fatta beslut i myndighetsfrågor eller ersätta miljöchefen vid frånvaro.

I länsstyrelsen rapport kan man återfinna en förklaring till detta: " Bestämmelser i kommunallagen och miljötillsynsförordningen anger att en nämnd inte får utöva tillsyn utifrån lag eller andra författningar över sådan verksamhet som nämnden själv bedriver. En förtroendevald eller anställd hos kommunen är jävig om ärendet rör tillsyn över sådan kommunal verksamhet som hon eller han själv är knuten till.

Regeringsformen och förvaltningslagen slår fast att förvaltningsmyndigheterna ska iakttä saklighet och opartiskhet i sin verksamhet."

Vad kostar det?

I dagsläget har förvaltningen tillgång till 4,3 årsarbetskrafter (åa) inspektörer och uppskattningsvis 0,3 åa av en chef. Utöver detta anlitas Tillståndsenheten i samverkan (TIS) med Lidköpings kommun som huvudman för att sköta alkohol- och tobakstillsynen.

I behovsutredningen (SBN 2024/420) anges att resursbehovet för miljöavdelningen är 7,3 åa. Efter samråd med avdelningen bedöms 6,3 åa vara en rimlig nivå på sikt. Det beror på att den närmsta treårsperioden, dvs behovsutredningens omfattning, innehåller vissa tillfälliga arbetsuppgifter som ackumulerats över tid. För att sedan kunna jämföra verksamheten med en samverkan som inte innehåller naturvård så behöver den tas bort ur budgeten. Naturvården beräknas till 0,2 åa, vilket leder till att antalet åa som ska jämföras med verksamhet i samverkan är 6,1. Den del som avser strandskydd flyttas till bygglovssidan och är inom de borträknade åa.

Nuvarande budget (2024) för avdelningen är 2 100 000, korrigerad för naturvård blir den 2 000 000 kr. Siffran är tagen från budgeten och inkluderar förutom årsarbetskrafter inom tillsyn även ekonomi, administration, nämnd, registrering mm. Nuvarande jämförbara årsarbetskrafter är efter korrigering för naturvård 4,1 åa. Om man räknar upp nuvarande budget till de erforderliga 6,1 åa hamnar budgeten på 2 976 000 kr. Enligt behovsutredningen ligger behovet något högre de närmsta tre åren. Bedömningen är att det motsvarar en åa som med kommunens genomsnittliga kostnadstäckning inräknad kostar ca 420 000 kr. Kontrollen av alkohol och tobak, vilken bedrivs av TIS i Lidköping, kostar ca 50 000 kr per år enligt uppgift från avdelningen.

Det innebär att om man ska bedriva verksamheten i egen regi enligt behovsutredningen kostar det år ett till tre ca 3 446 000 kr. År fyra och framåt bedöms det kosta 3 026 000 kr per år. Dessa siffror är utan justering med PKV (Prisindex för kommunal verksamhet).

I början av februari har Länsstyrelsen Västra Götaland skickat en underrättelse med hänvisning till den uppföljning och utvärdering av kommunens miljöbalkstillsyn som genomfördes den 21 maj 2024. Länsstyrelsen ger möjlighet att genom nämnden lämna synpunkter på de brister som påpekas, synpunkterna bör ha inkommit senast 1/4 2025. De 15 punkterna beskriver brister som kan ses som en allmän höjning av nivån på kommunens arbete med myndighetsutövningen. Det avser bland annat jävsfrågor, behovsutredning, tillsynsplan, arbetsmetoder, rutiner, mallar och kompetensutveckling. Att åtgärda dessa brister är ett arbete som till stor del ligger utanför ovanstående beräkningar. Länsstyrelsen kan komma att förelägga om att avhjälpa eventuella brister eller redovisa utförda åtgärder inom en viss tid.

Alternativ 2 – Verksamheten i samverkan

Som exempel på att ha verksamheten i samverkan har utredaren valt Miljösamverkan östra Skaraborg (MÖS). Det är en verksamhet som ligger geografisk nära och har haft en stabil drift över tid.

Miljösamverkan östra Skaraborg är ett kommunalförbund med en direktion och en miljönämnd.

Miljönämnden östra Skaraborg ansvarar för medlemskommunernas tillsyn och kontroll enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen. Utöver detta har nämnden även tillsynsansvar enligt lagen om tobak eller liknade produkter, strålskyddslagen, lagen om animaliska biprodukter och lagen om sprängämnesprekursorer.

Direktionens uppdrag regleras i en förbundsordning och en arbetsordning.

Miljönämndens reglemente beskriver nämndens uppdrag. Verksamhetens omfattning framgår av nämndens tillsyns- och kontrollplan.

Miljösamverkan östra Skaraborg är den organisation som praktiskt utför tillsyn och provning inom förbundets ansvarsområde. Miljökontoret finns i Skövde tätort där all personal utgår ifrån. Förbundets tjänstemannaorganisation leds av förbundschefen och två avdelningschefer. Miljösamverkan har cirka 40 anställda där huvuddelen är inspektörer.

Handläggarna är uppdelade på fem team: avloppsteamet, hälsoskyddsteamet, livsmedelsteamet och miljöskyddsteamet. Miljöskydd är i sin tur uppdelade i tre delteam beroende på typ av verksamhet och uppdrag.

MÖS har även ett team för verksamhetsstöd som stöttar kontoret med dokument- och ärendehantering, kommunikation, verksamhetsutveckling, ekonomi, juridik och nämndsadministration. Förbundet har ett samverkansavtal med Skövde kommuns kontaktcenter som hanterar inkommande telefonsamtal.

Ytterligare en kommun ska ansluta 2026. MÖS ska även starta upp tillsyn av alkohol och tobak för sina medlemskommuner under 2026.

Fördelar

Kommunförbundet är en kostnadseffektiv lösning med kapacitet att bedriva det fulla uppdraget för miljömyndigheten. Det är dessutom en aktör som till fullo tar ansvar för uppdraget gentemot exempelvis länsstyrelsen vid en granskning. På en större arbetsplats minskar sårbarheten för kompetensglapp. Respektive arbetsområde blir mer hanterbart, man kan få stöd av flera kollegor inom varje område och en större chans att få en rimlig arbetsbelastning. Skalfördelarna är naturligtvis många när det kommer till licenser, utbildning, resursplanering, behovsutredning, tillsynsplan, uppföljning, metodstöd, projekt och avtal. Jävsfrågan blir dessutom obefintlig vid förflyttning av verksamheten. Det bedrivs ett ständigt utvecklingsarbete med huvudsyfte att underlätta för kunden med exempelvis nya e-tjänster och annan digitalisering.

Nackdelar

Att inte ha verksamheten i egen regi ger en känsla av att inte ha kontroll. Att inte ha miljökompetenserna i samma organisation kan försvåra samarbetet i exempelvis exploateringsprocesser där miljömyndigheten ingår. Miljöstrategiskt arbete samt naturvårdsarbete ingår inte.

Vad kostar det?

Alla kommuner som ansluter sig till MÖS betalar ett ingångskapital som beror av kommunens storlek i förhållande till det totala invånarantalet i MÖS-kommunerna. Det är en andel av ägarkapitalet, som maximalt får vara 4 000 000. En preliminär beräkning av Tidaholms ingångskapital visar på 380 000 kr.

Att flytta verksamheten för med sig fler engångskostnader såsom konvertering av data mellan verksamhetssystem, hantering och anpassning av data, nya kontorsplatser samt kart- och datakostnader. Vad kostnaden blir för detta beror bland annat på hur kommunens nuvarande register ser ut och hur mycket som behöver handpåläggning inför konvertering. En uppskattning av denna engångskostnad är väldigt svår att göra. En preliminär bedömning visar på 400 000–700 000 kr.

Det årliga medlemsbidraget är beräknat efter kommunstorlek. En preliminär beräkning av den årliga kostnaden för Tidaholm landar på 1 950 000 kr. Priset inkluderar alkohol- och tobakstillsyn.

Även om vissa av flyttkostnaderna sannolikt skulle hamna under en anslutningsperiod före själva övergången så skulle man kunna förenkla och säga att verksamheten år ett skulle kosta någonstans mellan 2 730 000 – 3 030 000 kr. År två och framåt skulle det preliminärt kosta 1950 000 kr. Dessa siffror är utan justering med PKV (Prisindex för kommunal verksamhet).

Diskussion

Att driva en verksamhet med ett behov av många kompetenser med hjälp av få medarbetare är svårt och kan bli ineffektivt. Ett miljökontor har många uppgifter där varje uppgift kräver sin egen kompetens. I en mindre verksamhet kan en medarbetare behöva arbeta inom flera kompetensområden eftersom arbetsunderlaget helt enkelt är för litet inom respektive område.

I en utredning från Statskontoret (*Stärkt livsmedelskontroll genom ökad kommunal samverkan (2017:9)*) kan man läsa att det rekommenderas att en kommunal kontrollverksamhet inom livsmedel har minst tre heltider för att fungera. Man nämner även att om ett miljökontor dessutom ska sköta övriga ansvarsområden inom miljöområdet bör ett sådant kontor ha omkring 12 årsarbetskrafter.

Just nu pågår ett annat uppdrag vars slutsats kan påverka framtiden inom området, *LI 2023:09: Utredningen om förenkling och finansiering av kontrollorganisationen i livsmedelskedjan*. Utredningen tillsattes 14/12 2023 och ska titta på områdena livsmedel, foder och animaliska biprodukter samt till de djurskyddskontroller som utförs i nära anslutning till, eller i samband med, kontrollerna inom de områdena. Ett problemområde i utredningen är att det finns många små kommunala kontrollmyndigheter. Man funderar över tre alternativa kontrollstrukturer:

- Koncentration av kommunalt ansvar.
- Överflyttning av kommunalt ansvar till staten.
- En samlad statlig kontrollmyndighet för livsmedel, foder, ABP och djurskydd.

Finland tas som exempel på att det där krävs kommunal samverkan om man är färre än 10 åa för att utföra kommunala uppgifter inom hälsoskydd, livsmedel, tobak och veterinärvård.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2025.

Konsekvenserna av att driva ett mindre kontor kan vara bristande kvalitet vid utövandet eller att ärendet helt enkelt tar längre tid eftersom man inte är fullt insatt i alla sina arbetsområden. Vad som kan anses allvarligare är att det inte sällan blir ett arbetsmiljöproblem då känslan av otillräcklighet samt hög belastning blir för svårt att hantera. Att rekrytera medarbetare är ytterligare en utmaning som blir än större om man dessutom sedan ska introducera en mindre erfaren person in i verksamheten. Vid varje nyintroduktion tappar myndigheten mycket produktion och således pengar. Det ska poängteras att dessa konsekvenser inte kan lastas på personalen.

Om man går över till chefsledet så är det en arbetsmiljörisk att på 30 % driva ett miljökontor. Även om antalet medarbetare kan vara färre så är lagkraven och basuppdraget samma som det som till exempel Stockholm eller Göteborg har. Man kan exempelvis se till uppföljning och rapportering där den administrativa bördan ökar succesivt år för år.

Att inte ha miljöorganisationen internt vid planerings- eller exploateringsuppdrag kan bli mer svårarbetat. För att ersätta organisations kompetensbrist så kan man beakta att anställa miljöstrategisk kompetens, möjligen i samverkan med en annan kommun. Att ha den kompetensen på den tekniska sidan kan ge fördelar i form av mer exakta rekommendationer än vad en myndighet får ge. Man kan samtidigt överväga att slå samman miljöstrategi med naturvårdsarbete beroende på kommunens ambitioner.

Jävsfrågan har av länsstyrelsen tagit upp som ett problem. Med uppstyrda rutiner och korrigerad delegationsordning så kan man nå en acceptabel hantering. I varje fall som dyker upp krävs dock extra arbete och nogsam dokumentation. I det fall verksamheten bedrivs av MÖS upphör jävsfrågan.

Hur tänker då Miljösamverkan Östra Skaraborg om att ta emot fler kommuner i allmänhet och Tidaholm i synnerhet? Essunga har sökt och beviljats medlemskap och ansluter 1/1 2026. Förbundsdirectionen har under 2024 gett förbundschefen i uppdrag (Ärendenummer 2024-2433) att undersöka en utveckling av kommunförbundets verksamhet avseende fler kommuner. I utredningens nyttoanalys framkommer det att MÖS ser stora nyttor för kommuninvånare, verksamhetsutövare, medlemskommuner samt för MÖS själva.

Det kan noteras att taxorna för miljötillsynen är väldigt lika för de två alternativen. MÖS har 2025 en taxa på 1258 kr/timme och Tidaholm har en taxa på 1190 kr/timme. Skillnaden i taxor har ingen inverkan på tidigare beräkningar.

2014 och 2017 gjordes utredningar för att belysa möjligheter och konsekvenser av att gå med i Miljösamverkan östra Skaraborg. På den tiden hade de statliga utredningarna om

minsta rekommenderade kontorsstorlek inte rapporterats. Det fanns det inga direkta konsekvenser av att inte fullgöra sitt uppdrag som miljökontor, det som idag kan bli ett föreläggande från länsstyrelsen. Yrket blir alltmer komplicerat och arbetsmiljöfrågan blir än viktigare att belysa. MÖS kunde vid den tiden inte ta över alkohol- och tobakstillsynen.

Slutsatser

En övergång av den utredda verksamheten till Miljösamverkan östra Skaraborg är det mest gynnsamma för Tidaholms kommun, dess medarbetare och miljön. Även tillsyn och alkohol och tobak bör flyttas tid för en samlad verksamhet med större närhet.

Med en övergång säkras utförande av Tidaholms miljömyndighetsansvar genom en organisation som tar ansvar för en korrekt verksamhet och länsstyrelsens kontroll av densamma. Man ger möjlighet för en bättre arbetssituation för de medarbetare som sysselsätts i verksamheten, det gäller även chefsrollen. Man får en högre effektivitet i verksamheten och således en betydligt billigare drift. Om man tittar på de långsiktigt beräknade siffrorna för drift av verksamheten så är det 55% dyrare för Tidaholm att bedriva verksamheten i egen regi. Kostnaden blir i princip densamma som dagens budget med skillnaden att den bedrivs en aktör som garanterar en efterlevnad av det ansvar som åligger kommunen.

När länsstyrelsen sedan drygt två år tillbaka har möjligheten att förelägga kommuner som inte sköter sitt uppdrag inom området. Det blir för första gången skarpa konsekvenser av att inte fullgöra sitt uppdrag som kommunal miljömyndighet.

Rekommendation

Ansök om att ansluta Tidaholms miljömyndighet till Miljösamverkan östra Skaraborg. Övergången bör planeras i tid och beräknas enligt MÖS tidigare värdering att ta cirka 12 månader. En rimlig tidplan vore att ansluta sig till MÖS 1/1 2027. En välplanerad övergång gör att båda organisationerna kan anpassa sig i god tid och säkerställer bästa möjlighet för en lyckosam anslutning.

Enligt avtalet för utförande av tillsyn inom alkohol och tobak med TIS där Lidköping kommun är huvudman ska det sägas upp 18 månader innan utträde. Avtalet ska alltså sägas upp innan halvårsskiftet 2025 för att en övergång till MÖS 1/1 2027 ska vara möjlig.

PUBLIC PEOPLE

Vi gör skillnad för offentlig sektor

PUBLIC PEOPLE

Vi gör skillnad för offentlig sektor

TIDAHOLMS
KOMMUN

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Ärendenummer: SBN 2024/420

Fastställd: 2024-12-05

Senast reviderad: 2024-12-05

Behovsutredning myndighetsutövning inom miljö- och hälsoskydd och livsmedelskontroll

Ansvarig för dokumentet: Jörgen Nyström

Sammanfattning.....	4
Syfte och bakgrund	4
Resursbehov	4
Behovet jämfört med föregående års behovsutredning.....	4
Förändring under kommande 3-årsperioden	5
Jämförelse mellan behov och tillgängliga resurser (enligt fastställd budgetram)	5
Konsekvenser vid resursbrist.....	5
Finansiering av tillsynen.....	5
Inledning.....	6
Beskrivning tillsynsuppdraget.....	7
Tillsynsansvaret	7
Styrande dokument.....	7
Lagstiftning	7
Nationella dokument och mål.....	7
Regionala dokument och mål	8
Lokala dokument och mål.....	8
Samverkan	8
Miljösamverkan	8
Beskrivning behovsutredning.....	9
Förklaring av olika begrepp	9
Årsarbetare	9
Deltid	10
Övrig tid	10
Handläggningstid.....	11
Styrd tid.....	11
Händelsestyrd tid	12
Behovsprioriterad tid.....	12
Förhållandet mellan behovsutredning, budgetarbete och tillsynsplan.....	13
Finansiering av tillsyn	14
Behov av kompetensförsörjning.....	14
Konsekvenser vid resursbrist.....	15
Resursbehov av övrig tid.....	15
Beskrivning av området	15
Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden	15
Sammanställning av resursbehov – Övrig tid.....	15

Resursbehov av handläggningstid per verksamhetsområde	15
Miljöskydd.....	16
Beskrivning av området	16
Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden	16
Sammanställning av resursbehov – miljöskydd.....	17
Förorenade områden.....	18
Beskrivning av området	18
Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden	18
Sammanställning av resursbehov - förorenade områden	20
Hälsoskydd	21
Beskrivning av området	21
Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden	22
Sammanställning av resursbehov – hälsoskydd	24
Små Avlopp	24
Beskrivning av området	24
Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden	25
Sammanställning av resursbehov – små avlopp.....	25
Livsmedel	26
Beskrivning av området	26
Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden	27
Sammanställning av resursbehov – livsmedel	27
Naturvård och skyddade områden.....	28
Beskrivning av området	28
Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden	28
Sammanställning av resursbehov – naturvård och skyddade områden	29
Tobak och serveringstillstånd	30
Övergripande arbete- administration och ledning.....	30
Beskrivning av området	30
Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden	30
Sammanställning av resursbehov – administration och ledning	30
Resursbehov sammanställning.....	30

Sammanfattning

Syfte och bakgrund

Detta dokument utgör Samhällsbyggnadsnämndens behovsutredning inför 2025 och tre år framåt. Behovsutredningen är en sammanställning och analys av det arbete som behöver genomföras för att nämnden ska klara sitt uppdrag enligt reglementet, bidra till måluppfyllelse av kommunfullmäktiges mål, samt för att kommunen ska kunna efterleva den lagstiftning som styr verksamheten. I denna behovsutredning sammanställs resursbehov och personaltillgångar för 2025–2027.

I första hand omfattar behovsutredningen myndighetsutövningen inom miljö- och hälsoskyddet och livsmedelskontrollen. Utredningen är flerårig för att kunna visa hur tillsynen behöver utvecklas för att bättre bidra till att nå miljömålen samt anpassas till förändrade förutsättningar med avseende på lagstiftning och de verksamheter som tillsynen riktar sig mot. Den bygger på en gemensam modell för Västra Götalands län och Hallands län.

Resursbehov

Årets behovsutredning visar på ett totalt resursbehov för 2025 (år 1) på drygt 7 årsarbetare (ÅA) och drygt 6 årsarbetare år 2 (2026) och år 3 (2027), se tabell 1 nedan.

Tabell 1					
	Resursbehov enligt föregående års behovsutredning	Resursbehov enligt årets behovsutredning			Resurser enligt fastställd budget
Tillsynsområde	Årsarbetare år 1	Årsarbetare år 1	Årsarbetare år 2	Årsarbetare år 3	Årsarbetare år 1
Miljöskydd		1,00	1,03	1,01	1,30
Förorenade områden		0,50	0,50	0,50	0,30
Hälsoskydd		0,77	0,98	0,77	0,70
Små avlopp		2,48	1,53	1,53	0,50
Livsmedel		0,86	0,84	0,84	1,00
Naturvård		0,17	0,17	0,17	0,20
Område A		0,00	0,00	0,00	
Område B		0,00	0,00	0,00	
Område C		0,00	0,00	0,00	
Område D		0,00	0,00	0,00	
Område E		0,00	0,00	0,00	
Område F		0,00	0,00	0,00	
Administration och ledning		1,50	1,50	1,50	0,30
Årsarbetare totalt	0,00	7,28	6,55	6,32	4,30

Tabell 1. Sammanställning av totalt resursbehov

Behovet jämfört med föregående års behovsutredning

Det samlade resursbehovet 2025 ligger högre än den bedömning som tidigare gjorts. Främst beror ökningen på att en mer genomgripande behovsutredning utförts än det som gjorts tidigare. Utredningen har visat att det krävs ökade resurser främst inom hälsoskydd, små avlopp, förorenade områden samt ledning och administration.

Förändring under kommande 3-årsperioden

Då vi under den kommande 3-årsperioden har ett behov av att inventera och rapportera in enskilda avlopp utifrån krav från bland annat Havs- och vattenmyndigheten kommer vi att ha ett ökat resursbehov. Behovet beräknas till motsvarande en heltidstjänst under perioden.

Vidare har vi under ett antal år inte klarat av att genomföra ålagd tillsyn inom hälsoskydd samt att det finns ett behov av att kartlägga och genomföra tillsyn av våra U-verksamheter.

Vi har ett stort behov att öka vårt arbete inom förorenade områden. Vi behöver identifiera, undersöka och åtgärda områden som förorenats av befintliga eller tidigare verksamheter vilket är ett viktigt led i arbetet att minska riskerna för att människor och miljö utsätts för farliga ämnen.

Vi ser en till två pensionsavgångar under kommande 3-årsperiod vilket innebär ett behov av att rekrytera ersättare.

Det finns även en osäkerhetsfaktor beträffande tobakstillsynen mm. Tillsynen bedrivs idag av TIS (Tillståndsenheten i Samverkan i Lidköping) via ett samverkansavtal. Behovsutredningen förutsätter att samverkan fortsätter under perioden, om samverkansavtalet bryts tillkommer ett resursbehov på uppskattningsvis 0,3 årsarbetare. Denna tillsyn är inte medräknad i behovsutredningen.

Jämförelse mellan behov och tillgängliga resurser (enligt fastställd budgetram)

I 2025 års budget ryms cirka 4,3 årsarbetare inklusive administration och ledning. Om medel inte tillförs så medför skillnaden mellan beräknat behov och tillgängliga resurser att nämnden kommer behöva prioritera bort cirka 3 000 timmar tillsyn 2025.

Konsekvenser vid resursbrist

Konsekvenserna av att inte ha tillräckliga resurser för nämndens ansvarsområden kan innebära att mer tid behöver läggas på händelsestyrda uppgifter, såsom klagomål, i stället för förebyggande arbete.

Vidare kommer vi inte att kunna genomföra tillsyn inom hälsoskydd, inventering och riskanalys av små avlopp samt behovsanpassad tillsyn av U-verksamheter. Vidare kommer vi inte att klara av våra åtaganden inom förorenad mark, dvs identifiera, undersöka och åtgärda områden som förorenats av befintliga eller tidigare verksamheter.

Finansiering av tillsynen

Av de fastställda behoven 2025 går ca 40% att avgiftsfinansiera. Resterande 60% måste skattefinansieras. Befintlig budget stämmer procentuellt med de fastställda behoven, dvs vi har budgettäckning för den verksamhet som utförs idag. Dock har behovsprioriterad tillsyn bortprioriterats pga. resursbrist. Konsekvensen kan bli att vi inte bedriver tillsyn utifrån nationella projekt, regionala och lokala riktlinjer i den utsträckning som eftersträvas. Om tillsyn inte kan utföras på mindre verksamheter kan innebära att utsläpp till mark, vatten och luft inte begränsas i tillräcklig omfattning. Dessutom behöver mer tid läggas på händelsestyrda uppgifter, såsom klagomål, i stället för på förebyggande arbete.

Inom det behovsprioriterade arbetet bedöms följande områden särskilt viktiga att lyfta fram,

- Arbetet med förorenade områden

- Enskilda avlopp
- U-verksamheter

Inledning

För att möjliggöra en god och korrekt myndighetsutövning har kommunfullmäktige och kommunstyrelsen ansvar för att se till att Samhällsbyggnadsnämnden har tillräckliga resurser för att systematiskt kunna genomföra sitt uppdrag. Ett underlagsmaterial för detta är denna behovsutredning samt en separat Excel-fil där alla resurser sammanställts som det bedöms finnas behov av mellan år 2025–2027.

Enligt miljötillsynsförordningen ska det hos tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för tillsynsmyndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. I Tidaholms kommun är Samhällsbyggnadsnämnden och Jämsnämnden tillsynsmyndighet enligt miljöbalken. Utredningen ska omfatta kommande treårsperiod och ses över vid behov, dock minst en gång per år. Det ska föras register över de verksamheter som behöver återkommande tillsyn. Baserat på utredningen och registret ska Samhällsbyggnadsnämnden och Jämsnämnden inför varje verksamhetsår göra en tillsynsplan.

Enligt livsmedelsverkets föreskrift om offentlig kontroll av livsmedel ska kontrollmyndigheten årligen fastställa en plan för myndighetens livsmedelskontroll. Planen ska omfatta en period om minst tre år och omfatta samtliga områden som myndigheten ansvarar för.

För övriga delar av Samhällsbyggnadsnämndens ansvarsområde saknas krav på behovsutredning och tillsynsplaner i lagstiftningen. För att ge en tydlig översikt för hela Samhällsbyggnadsnämndens tillsynsverksamhet finns ett behov att alla områden omfattas av behovsutredningen, även de som inte är lagstyrda.

Behovsutredningen avser 2025 till 2027. Det första året är preciserat och för de övriga anges en översiktlig bedömning av kända förändringar. För en stor del av myndighetsarbetet är det svårt att uppskatta behovet för respektive år. Många delar är händelsestyrda, såsom ansökningar, anmälningar, klagomål och remisser, där antalet inkommande ärenden kan variera från år till år. För andra delar beror behovet till stor del på ambitionsnivån och när något ska vara genomfört. Några exempel på detta är klimatarbetet och förorenade områden. Det kan även tillkomma krav från andra myndigheter som inte varit kända sedan tidigare eller som påkallar skyndsam uppmärksamhet av något slag.

Behovsutredning innefattar även den tillsyn som Jämsnämnden ansvarar för, dvs tillsyn av Samhällsbyggnadsnämndens egen verksamhet.

Behovsutredningens upplägg är att avsnitt 2 och 3 framför allt beskriver bakgrund och övergripande förutsättningar. Avsnitt 4 till 6 beskriver behovet inom olika verksamhetsområden mer i detalj. Som underlag till denna behovsutredning finns det register som ska finnas över verksamheter som behöver återkommande tillsyn samt ett beräkningsunderlag.

Beskrivning tillsynsuppdraget

Tillsynsansvaret

Tillsynen är en del i strävan att uppnå Sveriges nationella miljö kvalitetsmål och de folkhälsopolitiska målen. Tillsynen ska ha en tydlig koppling till de globala målen i Agenda 2030, de nationella, regionala och lokala miljömålen, den nationella strategin för miljöbalktillsynen samt den nationella kontrollplanen (NKP) inom livsmedel.

Som tillsynsmyndighet ska Samhällsbyggnadsnämnden, på eget initiativ eller efter anmälan, i nödvändig utsträckning, kontrollera att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken följs. På samma sätt är Samhällsbyggnadsnämnden lokal kontrollmyndighet för livsmedelskontrollen enligt livsmedelslagen samt tillhörande lagstiftning. Vid brister ska nämnden vidta de åtgärder som behövs för att lagstiftningen ska följas.

Myndigheten ska också vara kommunens sakkunniga i miljö- och hälsoskyddsfrågor och naturvård, som inte rör ren myndighetsutövning exempelvis gällande bygglov samt detalj- och översiktsplaner.

Styrande dokument

Samhällsbyggnadsnämndens verksamhet inom miljö- och hälsoskydd styrs till övervägande del av lagstiftning, nationella dokument och mål men även lokala dokument och mål. Nedan är beskrivet kort om respektive område. Utgångspunkten i bedömningen av tillsynsbehovet är att uppfylla de krav och ambitionsnivåer som angetts i framför allt de styrande dokument som anges nedan.

Lagstiftning

De lagar som främst styr nämndens arbete är: Livsmedelslagen, Miljöbalken, Smittskyddslagen, Strålskyddslagen, Lagen om tobak och liknande produkter samt EG-lagstiftning, förordningar och föreskrifter kopplade till lagarna.

Samhällsbyggnadsnämndens arbete måste även förhålla sig till bland annat: Kommunallagen, Förvaltningslagen, Viteslagen, Offentlighets- och sekretesslagen och Dataskyddsförordningen GDPR (The General Data Protection Regulation).

Nationella dokument och mål

Riksdagen har fastställt nationella miljö kvalitetsmål. Målen ska vara styrande och vägledande för miljöarbetet i Sverige och vara uppnådda inom en generation. De ska också vara vägledande för hur de allmänna bestämmelserna i Miljöbalken ska tolkas.

De globala målen för hållbar utveckling inom Agenda 2030 antogs 2015. Kommunen har ett viktigt uppdrag att skapa förutsättningar för att samhället blir mer hållbart enligt de globala målen och miljö kvalitetsmålen. I regeringens skrivelse om Sveriges genomförande av Agenda 2030 till riksdagen i maj 2022 konstaterades att takten måste öka om Sverige ska klara målen.

En nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken har tagits fram av ett antal statliga myndigheter och är ett gemensamt verktyg för att uppnå en effektiv och likvärdig tillsyn. Strategin gäller för perioden 2022–2025 och enligt miljö tillsynsförordningen ska det framgå hur kommunen tar hänsyn till den.

Arbete för att ta fram en nationell strategi för åren 2026–2029 har påbörjats av Naturvårdsverket. Strategin innehåller sju olika fokusområden som tillsynsmyndigheterna ska använda som vägledning i tillsynsplaneringen. Behovsutredningen visar på de fokusområden som kommunen bedömer som viktiga att arbeta med och därmed blir prioriterade under perioden, utifrån de förutsättningar som finns.

Kommunerna har genom införandet av EU:s vattendirektiv fått ett tydligare uppdrag att arbeta med vattenförvaltning och förbättra eller skydda vattenmiljön i våra sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten. Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2022 – 2027 är vägledande för tillsyn samt strategiskt arbete. I tillsynen ska det bland annat säkerställas att verksamheter vidtar de skyddsåtgärder som är nödvändiga för att miljö kvalitetsnormer för vatten ska efterlevas.

För livsmedelskontrollen finns en nationell kontrollplan (NKP). NKP är gemensam för alla kontrollmyndigheter i livsmedelskedjan. Den möjliggör en likvärdig kontroll, med gemensamma mål och prioriteringar i hela landet, med riktlinjer för kvalitetssäkring och utveckling. För perioden 2023–2025 finns 20 operativa mål för livsmedelskontrollen varav 8 berör Tidaholms kommun.

Regionala dokument och mål

Länsstyrelsen i Västra Götaland har tagit fram regionala miljömål som består av två delar. Dels tidigare beslutade nationella miljömål med preciseringar och etappmål som antagits som regionala, dels regionala tilläggs mål.

Lokala dokument och mål

Tidaholms kommun har antagit fem klimatlöften. Ambitionen är att kommunen ska minska klimatpåverkan genom minskade utsläpp och högre krav kring låg klimatpåverkan vid upphandlingar och inköp. I klimatlöfte 5 står att *”Vi fokuserar på företagens klimatomställning i miljö tillsyn, Det innebär att kommunerna fokuserar på energi och klimat i miljö tillsynen genom minst två satsningar under perioden. Med detta menas att kommunen väljer ut lämpliga tillsynsobjekt för att genomföra miljö tillsyn med fokus på energi och klimat. Löftet kan handla om att i tillsynen efterfråga energikartläggning och/eller en handlingsplan samt genomförande av energieffektiviseringsåtgärder och energikonverteringar, till exempel fasa ut oljepannor. Det kan även innebära att informera om olika investeringsstöd eller att samverka med kommunens energi och klimatrådgivare.”*

Samverkan

För att kunna utföra uppgifterna så effektivt som möjligt kan samverkan med andra vara ett medel. Kommunen ingår i Miljösamverkan Västra Götaland/Halland och har ingått samverkan med TIS (Tillsyn i samverkan) angående tillsynen över tobak och serveringstillstånd. I och med detta används resurserna mer effektivt.

Miljösamverkan

Miljösamverkan Västra Götaland är ett samarbete mellan länsstyrelsen, de tre kommunalförbunden Skaraborg, Fyrbodal och Boråsregionen/Sjuhärad och de kommunalförbundens kommuner samt kommunerna i Göteborgsregionen. Miljösamverkan Halland är ett samarbete mellan länets kommuner och länsstyrelsen. Miljösamverkan Västra Götaland och Miljösamverkan Halland samverkar tätt sedan 2014 som Miljösamverkan Väst. Samarbetet innefattar bland annat verksamhetsplanering, Mötesplats Goda exempel och chefssamverkan.

Miljösamverkan Väst har en gemensam vision och värdegrund, Det önskade läget, som genomsyrar allt arbete. Miljösamverkan stöttar kommunerna i arbetet som lokal myndighet. De samordnar, utvärderar och tar fram underlagsmaterial till tillsynskampanjer samt tar fram informationsmaterial och ordnar utbildningar. Kommunerna gör samordningsvinster; dels när sakområden går igenom samtidigt i länet, dels genom stöd med underlagsmaterial, planering och utvärdering. Miljökontoren eller motsvarande på länsstyrelserna deltar med kompetens till projektgrupper som arbetar fram projekten samt deltar i projektens aktiviteter så långt som möjligt.

Beskrivning behovsutredning

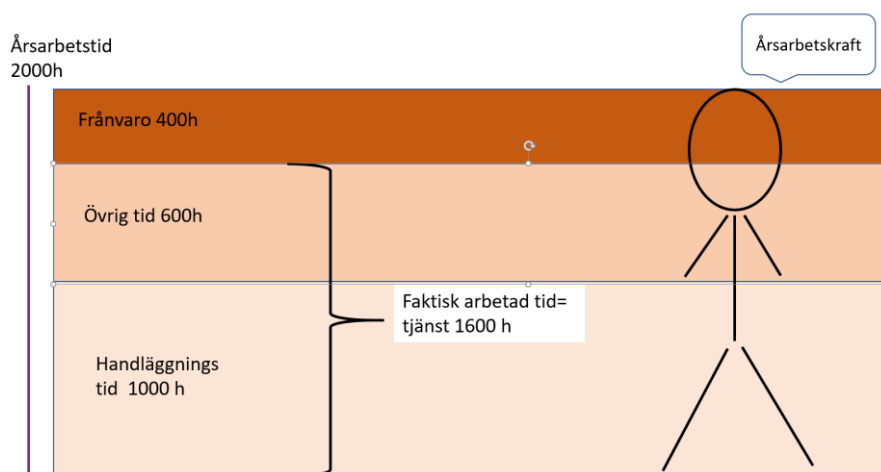
Detta stycke handlar om vilka resurser som finns tillgängliga i form av årsarbetare (heltid och deltid) och hur det beräknas samt övergripande förutsättningar för perioden.

Förklaring av olika begrepp

I behovsutredningen utgår beräkningarna av behovet utifrån antal timmar för olika arbetsuppgifter. Hur många årsarbetare eller tjänster det krävs för att utföra arbetsuppgifterna beror på hur timmarna fördelas på handläggningstid respektive övrig tid samt hur många personer som arbetar deltid. Nedan förklaras de olika begreppen samt beskrivs hur omvandlingen från timmar till årsarbetare eller tjänster kan ske.

Årsarbetare

En heltidsanställd arbetar i genomsnitt i 600 timmar per år (efter avdrag på 400 timmar för ledighet/sjukdom). Hur denna tid fördelas mellan handläggningstid (styrd, händelsestyrd och behovsprioriterad tid) eller övrig tid kan skilja mellan kommuner beroende på förutsättningar. Normalt bedöms i 1000 timmar av den faktiska arbetstiden läggas på handläggning och 600 timmar på övrigt. Se figur 1 nedan.

Figur 1. Fördelning av tid för en heltidsanställd.

Om en jämförelse ska ske av hur många årsarbetare det finns totalt på de olika kontoren görs detta utifrån antal tjänster och tjänstgöringsgrad.

Exempel: Två heltid och en halvtid ger 2,5 årsarbetare.

Om en jämförelse ska ske av hur många årsarbetare det behövs för ett specifikt område görs detta genom att den samlade tiden för området delas med handläggningstiden.

Exempel: Det beräknas att det finns ett behov av att lägga 5 000 timmar inom ett område, till exempel livsmedel. Denna tid delas med handläggningstiden för en heltid som är 1 000 timmar vilket blir 5 årsarbetare. (Områdets behov i timmar / handläggningstiden för en heltidstjänst = antal årsarbetare). Det behövs alltså 5 heltidstjänster för att utföra 5 000 timmar livsmedelsverksamhet.

Deltid

Handläggningstiden för en som arbetar heltid utgör 50 procent av den anställda tiden, alltså 1 000 timmar handläggningstid på 2 000 timmar anställd tid. Detsamma gäller för en deltid.

Exempel: En person som arbetar 80 procent får en anställd tid motsvarande 1 600 timmar. Handläggningstiden blir 800 timmar.

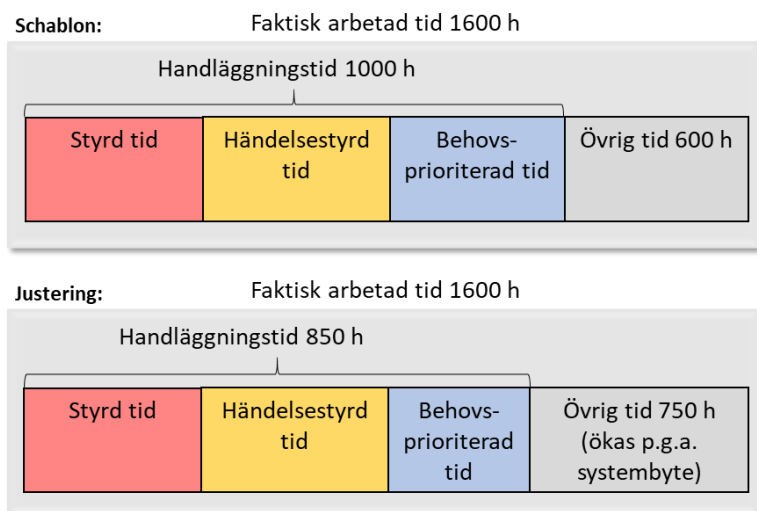
En förutsättning är att både frånvaro och övrig tid reduceras i samma storleksordning som den nedsatta tiden, i exemplet ovan alltså med 20 procent. Tiden för frånvaro minskar automatiskt vid deltid eftersom planerad arbetstid per dag eller vecka är kortare. Det finns vissa delar inom kategorin övrig tid som alla är med på oavsett arbetsgrad och andra där deltagandet kan prioriteras i olika omfattning.

Övrig tid

Inom kategorin Övrig tid hör arbetsuppgifter som inte direkt berörs av det som anses vara karakteristiskt för handläggning. De arbetsuppgifter som omfattas har dock en viktig roll för att få hela verksamheten att fungera väl. Det rör sig om bland annat utbildning, kvalitets- och utvecklingsarbete (mallar, rutiner, hemsida), verksamhetsplanering (behovsutredning och tillsynsplan), uppföljning av verksamheten, personalmöten, nätverksträffar, IT-frågor, med mera.

Generellt bedöms att 600 timmar behöver avsättas för Övrig tid på en heltidstjänst. Det kan dock under en period finnas uppgifter som måste utföras inom denna kategori som gör att den övriga tiden måste ökas. Vilket innebär att handläggningstiden per årsarbetskraft minskar och behovet av antal årsarbetskrafter ökar för att kunna utföra nämndens uppdrag.

Till exempel om vi ska utföra 3 000 timmar handläggningstid men samtidigt behöver öka övriga tiden med 150 timmar per handläggare får vi ett resursbehov på 3,5 årsarbetare i stället för 3. Handläggningstiden minskar per årsarbetskraft ($1000 - 150 = 850$). Antal årsarbetare ($3\,000 / 850 = 3,5$). Se figur 2 nedan.

Figur 2. Justering av handläggningstid i behovsutredning.

Handläggningstid

Handläggningstiden delas in i tre kategorier

- Styrd tid
- Händelsestyrd tid
- Behovsprioriterad tid

Styrd tid

Den styrda tiden består av planerad tillsyn på de verksamheter som är tillstånds- eller anmälningspliktiga och har störst behov och krav på tillsyn. Här ingår följande verksamheter:

- Tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter (A, B och Industriutsläppsverksamheter)
- Anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter (C)
- Anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter (H)
- Livsmedelsverksamheter (L)
- Verksamheter som styrs av strålskyddslagen (solarium)
- Serveringsställen för alkohol
- Försäljningsställen för tobak, e-cigarettor och tobaksfria nikotinprodukter
- Försäljningsställen för folköl
- Försäljningsställen för receptfria läkemedel

Styrd tillsyn är som ett grunduppdrag från staten där kommunerna har mindre möjlighet att påverka. Det styrda behovet är gemensamt för samtliga operativa myndigheter. Här styrs tillsynen av staten i lagstiftning och tillsynsbehovet ska täckas i tillsynsplanen i form av årliga tillsynsaktiviteter. Behovet planeras med stöd av tillsynsvägledning från de centrala myndigheterna Naturvårdsverket, Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen, Strålskyddsmyndigheten, läkemedelsverket och Jordbruksverket. Inom livsmedelsområdet planeras behovet med stöd av vägledning från Livsmedelsverket.

Händelsestyrd tid

Tiden i denna kategori benämns som händelsestyrd eftersom det inte i förväg går att planera precis när eller i vilken omfattning behovet kommer uppstå. Händelsestyrd tid omfattar ärenden som kommer in till myndigheten som måste hanteras så som ansökningar, anmälningar, klagomål, olyckor, remisser, samråd, besvara myndigheter och media, frågor där vi ger rådgivning och stöd etcetera.

Kategorin omfattar också uppföljande handläggningstid på verksamheter utöver den planerade tillsynstiden, exempelvis anmälan om misstänkt miljöbrott, miljöskaktionsavgifter, klagomål och annan uppföljande tillsyn.

Behovet uppskattas utifrån tidigare erfarenheter med hjälp av ärendehanteringssystem, samt utifrån den planerade styrda och behovsprioriterade tillsynen då dessa till viss del påverkar den händelsestyrda tillsynen.

Behovsprioriterad tid

Behovsprioriterad tid omfattar den planerade tillsynen på verksamheter som inte är anmälningspliktiga inom miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (så kallade U respektive UH verksamheter). Denna kategori kan även omfatta nationella och regionala tillsynsprojekt, avloppsinventeringar/tillsyn, strandskyddstillsyn och annan tillsyn som omfattas av lagstiftning som nämnden har tillsyn över, exempelvis animaliska biprodukter (ABP) och strålskydd.

Staten anger behovet genom lagstiftning och vägledning från centrala myndigheter. Ansvarig nämnd planerar denna tillsyn utifrån lokala förutsättningar och fördelar tillsynsbehovet över tre år. Tillsynsfrekvensen för dessa verksamheter varierar och kan vara årlig (med årsavgift), återkommande, projektinriktad eller sporadisk (när behovet påkallas, till exempel tillsyn på byggarbetsplatser).

För att bedöma behovet används SKR:s planeringsmatris se figur 3 nedan. Genom att bedöma olika branschernas tillsynsbehov utifrån risk hälsa och miljö samt de lokala förutsättningarna får kommunen en uppfattning om hur ofta de olika branscher behöver besökas (tillsynsfrekvens). Matrisen har använts för U och UH verksamheter.

Högt tillsynsbehov	Lågt tillsynsbehov
Normalt tillsynsbehov	Sporadiskt tillsynsbehov

Figur 3. Planeringsmatris för tillsyn av U och UH-branscher. Figuren är hämtad ut skriften *Kommunala behovsutredningar, Sveriges Kommuner och Landsting, 2018*.

Beskrivning av kvadranterna,

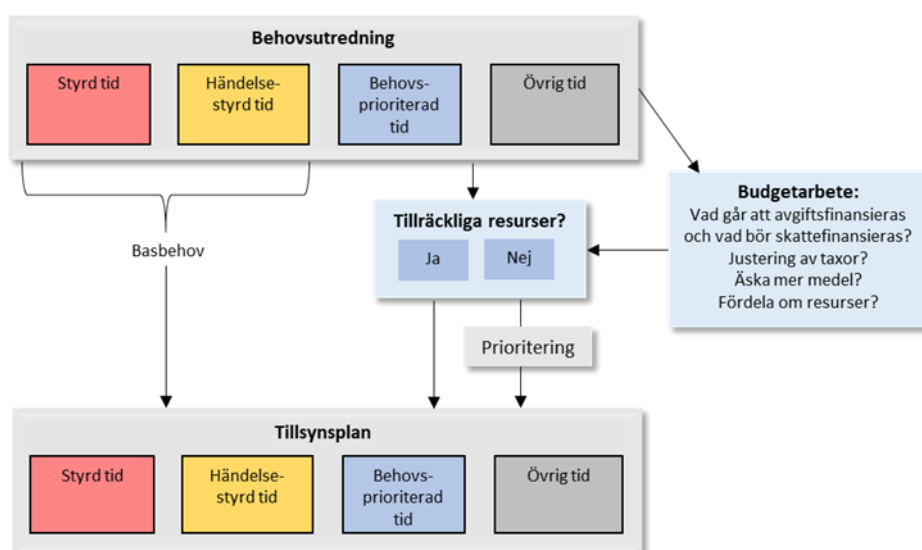
- **Högt tillsynsbehov motsvarar en tillsynsfrekvens med tillsyn vart annat år.**
 - Exempel: flerbostadshus eller verksamheter med direkt utsläpp till vatten eller luft, så som förorenade områden, större biltvättar eller små avloppsanläggningar.
- **Normalt tillsynsbehov motsvarar en tillsynsfrekvens med kontroll vart fjärde år.**
 - Exempel: lackerare och lantbruk med användning av växtskyddsmedel.
- **Lågt tillsynsbehov besöks ca vart sjätte år**
 - Tillsyn sker projektinriktat i större projekt (tex miljösamverkan eller nationellt) och med regelbundna intervall. Exempel: badanläggningar och medelstora djurhållande lantbruk.
- **Sporadiskt tillsynsbehov behöver inte återkommande tillsyn och sker när behovet påkallas**
 - Kan även vara nationella och regionala tillsynsprojekt. Exempel: riktigt små lantbruk.

Förhållandet mellan behovsutredning, budgetarbete och tillsynsplan

En behovsutredning tas fram som ska visa vilket behov av resurser som finns för att utföra myndighetens arbete. Behovsutredningen och olika uppföljningar av verksamheten utgör en grund för framtagande av budgeten. Av budgeten framgår vilka resurser som finns tillgängliga. Med behovsutredning och budget som grund kan en tillsynsplan tas fram.

De arbetsuppgifter som omfattas av kategorierna styrd tid och händelsestyrd tid utgör tillsynsmyndigheternas basbehov, till vilka myndigheten alltid måste kunna avsätta den mängd tid och resurser som behövs. Dessa delar förs över direkt från behovsutredningen till tillsynsplanen, se figur 4 nedan.

I behovsutredningen bedöms resursbehovet för behovsprioriterad tid. Om budgeten innebär att inte tillräckliga resurser finns måste prioriteringar göras eller ambitionsnivån ses över. Det är framför allt inom den behovsprioriterad tiden prioriteringar kan göras.

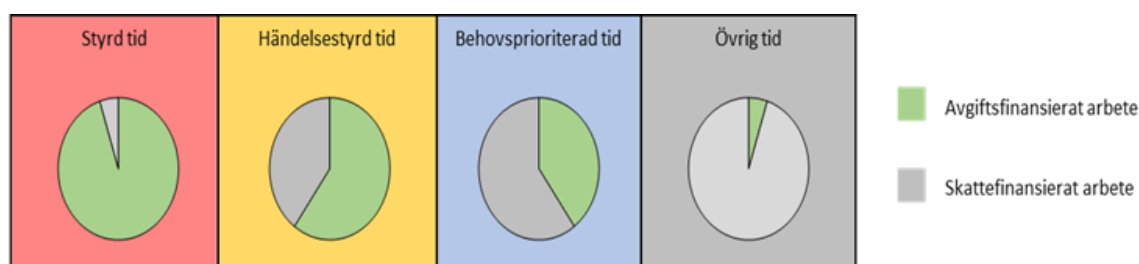
Figur 4. Förhållandet mellan behovsutredning, budgetarbete och tillsynsplan.

Finansiering av tillsyn

Myndighetens arbete finansieras både genom avgifter och skattemedel. Efter att behoven fastställts i behovsutredningen bedöms vad som går att avgiftsfinansiera och vad som bör skattefinansieras. Målsättningen är att så mycket arbete som möjligt ska avgiftsfinansieras. För det arbete där så inte är möjligt måste det skattefinansieras.

I Sverige gäller principen att "förorenaren betalar" och finns i en av EU:s regler, med innebörden att den som påverkar människans hälsa eller miljön ska betala myndighetens kostnader för tillsynen.

Den styrda tillsynen är i huvudsak avgiftsfinansierad medan den övriga tiden till övervägande del är skattefinansierad. Vad gäller de övriga två kategorierna kan det variera i hög grad beroende på hur behoven ser ut, se figur 5 nedan.

Figur 5. Exempel på fördelning mellan avgiftsfinansierad- och skattefinansierad tillsyn.

Det skattefinansierade arbetet kan exempelvis omfatta information och rådgivning till allmänhet och verksamhetsutövare, hantering av olyckor, remisser, planarbete, arbete med enkäter och rapportering till centrala/regionala myndigheter. En del skattefinansierad verksamhet kan finansieras via annan lagstiftning, till exempel vid deltagande i planarbetet, så att Samhällsbyggnadsnämndens kostnader läggs på den sökande via plan- och bygglagstiftningen.

En risk som uppstår när resurserna understiger behoven i för stor utsträckning är att myndigheten vid sin prioritering av den behovsprioriterade tillsynen kan tvingas lägga större fokus på den avgiftsfinansierade tillsynen för att klara en budget i balans trots att det inte alltid är där störst nytta för miljö och hälsa uppnås.

Behov av kompetensförsörjning

Nämndens ansvar att bedriva tillsyn och prövning inom verksamhetsområdena är komplext och omfattande. Det ställs därför stora krav på tillsynsmyndigheten att upprätthålla tillräcklig kompetens för att utföra myndighetsuppdraget effektivt och rättssäkert med hög kvalitet.

Arbetet som miljö-, hälsoskydds- eller livsmedelsinspektör kräver universitet eller högskoleutbildning inom miljö- och hälsoskydd eller annan relevant utbildning och erfarenhet som arbetsgivaren bedömer likvärdig för de uppgifter som ska utföras. Kunskap om miljölagstiftning och förvaltningsrätt är nödvändig.

Det är viktigt att den som arbetar som inspektör har förståelse för myndighetsrollen, kan vara tydlig och ha ett gott bemötande, har god förmåga att kommunicera i tal och skrift samt har en god samarbetsförmåga.

I grunden krävs att kunna jobba som generalist i tillsynsuppdraget och hantera många olika ämnesområden, men det finns möjlighet och behov av att fördjupa sig och bygga upp expertkunskap

inom ett speciellt ämnesområde, till exempel förorenade områden eller kemikalietillsyn. Behov och möjligheter till fördjupning skiljer sig här mellan små och stora kommuner och kan variera över tid.

Att upprätthålla och utveckla kompetensen hos personalen är i grunden ett löpande arbete. En orsak till förändrat kompetensbehov kan vara förändringar i lagstiftning, vilket medför riktade insatser inom kompetensutveckling.

Konsekvenser vid resursbrist

- Konsekvenserna av att inte ha tillräckliga resurser för nämndens ansvarsområden kan innebära att,
 - utsläppen till mark, vatten och luft inte begränsas i tillräcklig omfattning.
 - mer tid behöver läggas på händelsestyrda uppgifter, såsom klagomål, i stället för förebyggande arbete.
 - mer tid behöver läggas i ett senare skede för att klara målsättningar.
 - kontakt med verksamhetsutövare som har mindre kunskap om miljöbalkens regler uteblir.
 - det blir minskad likabehandling av dem vi är till för.
 - trovärdigheten för oss som myndighet minskar.

Resursbehov av övrig tid

Beskrivning av området

Övrig tid, är sådan tid som inte är direkt handläggningstid men som behövs för att verksamheten ska fungera.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Under perioden kommer behovet inom kategorin Övrig tid hålla sig på schablonen på 600 timmar per heltid och år under 2025 men förväntas öka under 2026 - 2027 då det kommer det vara ett par pensionsavgångar. Detta påverkar effektiviteten i tillsynen och mer tid behöver läggas på upplärning.

För att förvaltningen ska kunna utföra ett arbete med hög kvalitet, krävs att vi lägger tid på kompetensutveckling, kvalitetsarbete, planering/uppföljning samt samverkan. För varje handläggare bedöms behovet ligga på ca 80 timmar per år.

Sammanställning av resursbehov – Övrig tid

Under den kommande treårsperioden finns ett behov av att lägga lite mer tid på Övrig tid än den beräknade schablonen på 600 timmar per heltid. Detta med anledning av kommande pensionsavgångar.

Resursbehov av handläggningstid per verksamhetsområde

I detta avsnitt redovisas resursbedömningen per verksamhetsområde. Redovisningen är indelad i följande övergripande verksamhetsområden: miljöskydd, förorenade områden, hälsoskydd, små avlopp, livsmedel, naturvård samt administration. För varje område redovisas en beskrivning av

verksamhetsområdet, en analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden, samt en sammanställning av resursbehovet.

Bedömningen av behovet görs utifrån de specifika förutsättningarna i kommunen för respektive verksamhetsområde, där följande faktorer tas hänsyn till:

- Antal tillsynsobjekt i kommunen.
- Status på mark, luft och vatten i kommunen i förhållande till uppsatta mål och åtgärdsprogram inom området.
- Uppföljning av utfört arbete (Det kan till exempel vara något som låg med i förra årets planering som inte kunde utföras av någon anledning. Då ökar det på behovet för kommande period.).
- Mängden inkomna ärenden.
- Förändrade/nya lagar, förordningar, reglementen eller riktlinjer.
- Annan förändring i omvärlden, till exempel pandemi.

En årsarbetskraft motsvarar normalt 1000 timmar handläggningstid och 600 timmar övrig tid.

Som underlag till uppgifterna om antal objekt och timmar i behovsutredningen, finns ett beräkningsunderlag i form av en Excel fil. I beräkningsunderlaget finns mer detaljerad information om antal timmar per område.

Miljöskydd

Beskrivning av området

Miljöskydd omfattar framför allt den tillsyn som utgår från kapitel 9, exklusive hälsoskydd, samt kapitel 14 och 15 i miljöbalken.

Miljöskyddstillsynen syftar till att förbättra och trygga en god miljö utomhus och till att förhindra och förebygga utsläpp till mark, luft och vatten.

Miljöskyddsområdet är brett och inbegriper bland annat följande delområden: miljöfarliga verksamheter, avfall, hantering av massor samt kemiska produkter.

Inom området ingår i Tidaholm tillsyn av C-verksamheter och U-verksamheter. Arbetet bedrivs främst genom planerad tillsyn, handläggning av prövningsärenden, remissyttranden i tillståndsärenden samt inspektioner i samband med klagomål eller tillbud. I den planerade tillsynen ingår normalt att kontrollera villkor och andra beslut, egenkontroll, kemikaliehantering, avfallshantering, samt utsläpp till vatten, luft och mark.

Vägledande miljökvalitetsmål för området: Giftfri miljö, Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Skyddande ozonskikt, Ingen övergödning, Grundvatten av god kvalitet, God bebyggd miljö, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

I kommunen finns i nuläget 47 C-verksamheter som Samhällsbyggnadsnämnden har tillsynsansvaret för. 11 av dessa är lantbruk och de övriga 36 andra typer av verksamheter Dessa har högst prioritet och får tillsyn vartannat år.

Den styrda tillsynen inbegriper även granskning av inkommande rapporter gällande köldmedia då dessa är årligen återkommande samt mätning av bakgrundsstrålning som utförs var sjunde månad.

Händelsestyd tid

I den händelsestyrda tiden ingår bland annat handläggning av anmälningar om nya eller ändring av befintliga verksamheter, om avfall för anläggningsändamål, anmälan om värmepumpar samt ansökan om spridning av bekämpningsmedel och tillstånd eller dispens för cisterner.

Behovsprioriterad tid

Tillsynsbehovet för U-verksamheterna har tagits fram genom riskbedömning av de olika typerna av branscher, se figur 3 i avsnitt 3.1. och finns sammanställt i tabell 2 nedan.

I kommunen finns tio U-verksamheter med högt tillsynsbehov som behöver besökas vart annat år. Det är en anläggning som betar utsäde samt några större fordonstvättar. Under perioden 2025–2029 uppskattas den årliga tillsynen på dessa U-verksamheter uppgå till cirka 30 timmar per år.

Det finns omkring 100 U-verksamheter med normalt tillsynsbehov och som behöver besökas en gång per fyraårsperiod. Dessa omfattar lantbruk med 31–100 djurenheter, växtodlingsgårdar som använder växtskyddsmedel, tvätterier, plastindustri samt verkstäder. Behovet av återkommande tillsyn uppskattas till cirka 125 timmar per år.

Omkring 30 U-verksamheter i kommunen bedöms ha ett lågt tillsynsbehov och ska besökas en gång vart sjätte år. Det är fråga om djurgårdar med 11–30 djurenheter och fordonsverkstäder. Tiden för tillsyn uppskattas till 35 timmar per år.

För resterande U-verksamheter i kommunen, drygt 200, bedöms tillsynsbehovet vara sporadiskt. Här är det fråga om djurhållare på hobbybasis med färre än 11 djurenheter samt olika verksamheter inriktade på detaljhandel.

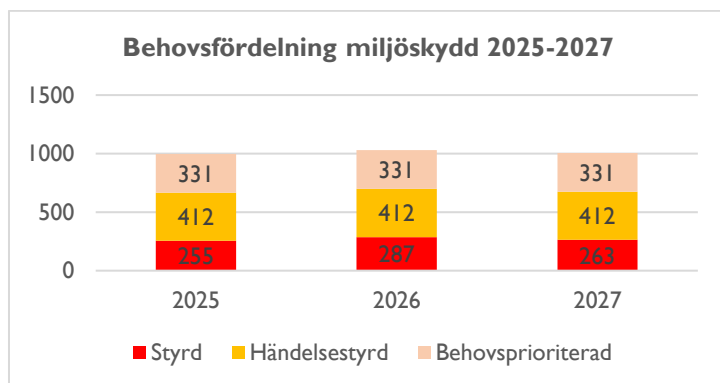
U-verksamheter med utsläpp till luft och vatten prioriteras särskilt högt för att vi ska kunna uppnå miljömålen; Giftfri miljö, frisk luft, grundvatten av god kvalitet.

Tillsynsfrekvens	Behov 2025	Behov 2026	Behov 2027
Högt tillsynsbehov- vart annat år	30 tim	30 tim	30 tim
Normalt tillsynsbehov- vart fjärde år	125 tim	125 tim	125 tim
Lågt tillsynsbehov- vart sjätte år	35 tim	35 tim	35 tim
Sporadiskt tillsynsbehov	0 tim	0 tim	0 tim
Totalt	190 tim	190 tim	190 tim

Tabell 2. Sammanställning tillsynsbehov på U-verksamheter.

Sammanställning av resursbehov – miljöskydd

Årets utredning visar på ett behov av cirka 1000 timmar de kommande åren för att uppfylla tillsynsbehovet inom miljöskydd. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 6 nedan.

Figur 6. Figuren visar på resursbehovet för miljöskydd 2025–2027.

Förorenade områden

Beskrivning av området

Detta avsnitt omfattar framför allt den tillsyn som utgår från kapitel 10 i miljöbalken. Tillsynen omfattar potentiella och konstaterade föroreningsskador i mark, grundvatten, ytvatten, sediment och byggnader.

Att identifiera, undersöka och åtgärda områden som förorenats av befintliga eller tidigare verksamheter är ett viktigt led i arbetet att minska riskerna för att människor och miljö utsätts för farliga ämnen.

I den nationella strategin för miljöbalkstillsynen är förorenade områden ett fokusområde.

Förenklat kan resursbehovet för tillsyn av förorenade områden delas in i egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden, tillsyn av objekt som ännu inte inventerats samt händelsestyd tillsyn. Därutöver tillkommer resursbehov för viss administration samt eventuella tillsynsprojekt.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Giftfri miljö, Grundvatten av god kvalitet, God bebyggd miljö, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styr tid

Styr tid förekommer inte inom förorenade områden. Tillsynsbehovet är främst behovsprioriterat och händelsestyd.

Händelsestyd tid

I området ingår handläggning av anmälan enligt Miljöbalken när föroreningar påträffas vid exempelvis grävarbeten och byggnationer samt vid klagomål eller tillbud. Vid klagomål och tillbud bedrivs även tillsyn och uppföljning av efterbehandlingsåtgärder/ sanering/ avhjälpandeåtgärder.

Vad gäller inkommande ärenden är underlaget för närvarande mindre bra och kräver att kommunen sorterar ut vilken tid som faktiskt lagts på förorenade områden. Underlaget kommer dock att förbättras väsentligen på sikt. Genom att lyfta ut förorenade områden från miljöskydd och skilja på dessa kommer det bli tydligare hur mycket tid som går åt och kommer att gå åt framöver för händelsestyd handläggning av förorenade områden.

Utifrån den exploatering som sker och kommer att ske inom kommunen är bedömningen att antalet anmälningar om sanering kommer att öka under de närmaste åren. (Stationshusområdet, Helliden, förrådet mm)

Behovsprioriterad tid

Den huvudsakliga tillsynstiden hamnar under behovsorienterad tid. Tillsynstakten styrs av det nationella miljö kvalitetsmålet för förorenade områden och mer preciserade regionala delmål.

Det nationella målet är att alla förorenade områden är åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön 2050. Det vill säga de mest prioriterade områdena behöver åtgärdas.

Tillsyn av objekt som ännu identifierats (branschklassats - BKL)

För att kunna göra denna prioritering behöver både nedlagda och pågående verksamheter identifieras och inventeras. Identifieringen görs genom branschklassning (BKL) där man utgår från de risker branschen generellt kan medföra. Resultatet blir en branschklassning där BKL1 = mycket stor risk, BKL2 = stor risk, BKL3 = måttlig risk och BKL4 = liten risk.

Branschklassningen är en gruppriskklassning som baseras på generella bedömningar utifrån vilken verksamheten/ bransch som funnits på platsen.

Ett identifierat potentiellt förorenat område, behöver inte vara förorenat i praktiken eller komma att kräva efterbehandlingsåtgärder.

Tillsyn av objekt som ännu inte inventerats

Därefter inträder inventeringsfasen. Inventeringen börjar med områdena i de högsta branschklasserna (BKL 1 eller 2), det vill säga i en prioriteringsordning utifrån branschklassningen. Inventeringen görs enligt en metodik (MIFO, Metodik för Inventering av Förorenade Områden). Fas 1 omfattar en orienterande studie och resulterar i en riskklassning. Fas 2 omfattar en översiktlig undersökning och en ny riskklassning.

Riskklassningen är ett första steg för att avgöra vilka områden man bör gå vidare med. Många områden kan avskrivas i ett senare utredningsskede. Det är därför viktigt att bedöma resursbehovet även för genomförande av denna inventering. Motsvarande insatser kan bli aktuella även för ej identifierade objekt som aktualiseras exempelvis efter tips från allmänheten eller annan tillkommande information, som exempelvis ny information om föroreningar eller föroreningskällor.

Ett regionalt miljömål har varit att alla potentiella förorenade områden skulle ha varit riskklassade enligt MIFO (Metodik för Inventering av förorenade områden) fas 1 senast 2020.

I Tidaholm genomfördes en MIFO-inventering fas 1 i början på 2000-talet, därefter har i princip inga åtgärder vidtagits.

Egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden

De mest prioriterade objekten det vill säga de områden som har riskklass 1 (mycket stor) eller riskklass 2 (stor risk) för påverkan på människors hälsa eller miljö ska åtgärdas. Även förorenade områden med lägre riskklass eller som enbart är branschklassade men som ändå bedöms som prioriterade räknas hit.

Behovet har beräknats genom att vi har använt oss av en schablontid på 500 timmar, det är en grov uppskattning och i verkligheten kan tidsåtgången variera kraftigt mellan olika objekt.

I behovet ingår hela hanteringen av objektet, det vill säga all tillsynstid som krävs från initiering tills dess att objektet kan anses vara slutligt åtgärdat. Tillsynen delas in i tre faser: utredning, åtgärd och uppföljning.

Följande regionala tilläggs mål finns inom förorenade områden och dessa har använts för att beräkna tillsynsbehovet.

- År 2025 är minst 25 procent av områdena med mycket stor risk för människors hälsa eller miljön är åtgärdade.
- År 2025 är minst 15 procent av områdena med stor risk för människors hälsa eller miljön är åtgärdade.
- År 2025 har användningen ökat av annan teknik än schaktning följt av deponering, utan föregående behandling av massorna.
- År 2050 har alla områden med mycket stor risk eller stor risk för människors hälsa eller miljön blivit åtgärdade.

Tillsyn av bidragsfinansierade objekt

Tillsyn av objekt där ansvar saknas hanteras i huvudsak som Egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden fram till dess att det står klart att ansvar saknas.

Därefter kommer objektet inte längre att kunna drivas framåt via tillsyn utan det krävs att kommunen söker statliga bidrag för dessa områden. Fördelningen av statliga bidrag beror på exempelvis nationella prioriteringar och tillgång till bidragsmedel. Om kommunen beviljas statliga bidrag för genomförande av eventuella bidragsfinansierade utredningar och åtgärder kan tillsynen fortsätta för dessa områden på samma sätt som för den egeninitierade tillsynen.

Tillsynen delas in i tre faser: utredning, åtgärd och uppföljning.

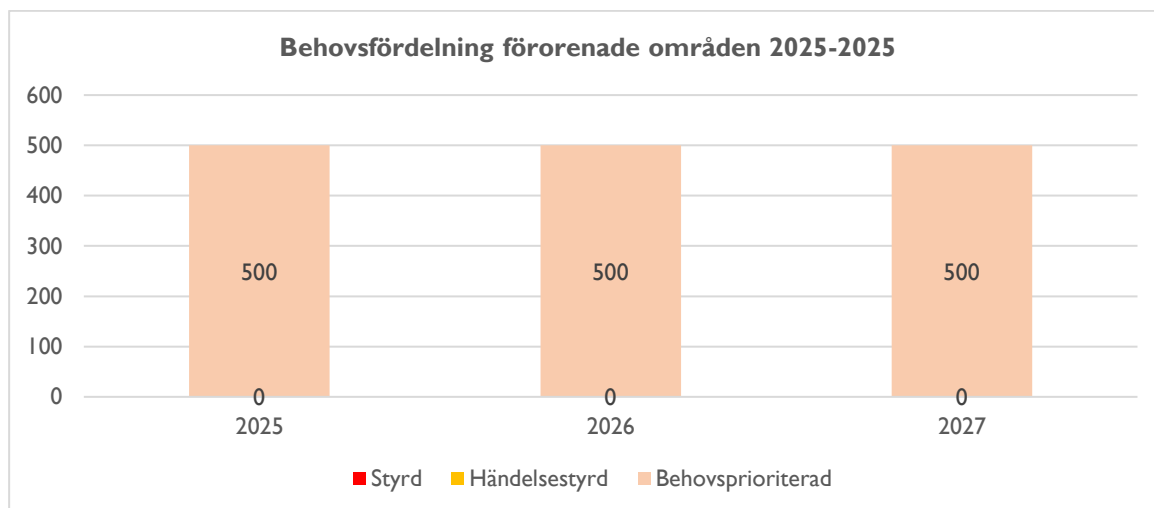
För de förorenade områden som drivs med bidragsmedel är behovet av tillsyn fördelat på den tid som regleras i beslutet om statliga bidrag.

Sammanställning av resursbehov - förorenade områden

För att minska riskerna med de förorenade områdena och för att klara ovanstående klassnings- och åtgärdskrav behövs en högre åtgärdstakt under de kommande åren, vilket kräver ytterligare resurser.

Årets utredning visar på ett behov av 500 timmar/år för att uppfylla tillsynsbehovet inom förorenade områden 2025.

All tid har lagts på Behovsprioriterad tillsyn men man kan anta att ett antal av dessa timmar även kan vara händelsestyrd tillsyn.

Figur 7. En figur som visar på resursbehov för förorenade områden 2022–2024.

Hälsoskydd

Beskrivning av området

Detta avsnitt omfattar den hälsoskyddstillsyn som utgår från kapitel 9 i miljöbalken samt andra lagar såsom Smittskyddslagen, Strålskyddslagen och Tobakslagen.

Hälsoskyddstillsynen syftar till att skydda människors hälsa i bostäder, offentliga eller allmänna lokaler och lokaler där människor får vård eller behandling, samt smittskydd. Nämndens ansvar är att undanröja och förebygga olägenheter.

- Tillsynsobjekten delas in i anmälningspliktiga (H) och icke anmälningspliktiga (UH) verksamheter.
- Anmälningspliktiga verksamheter (H) är:
 - Skärande och stickande hygieniska behandlingar
 - Bassängbad som är tillgängliga för allmänheten och för större sällskap
 - Förskolor, skolor, fritidshem och gymnasier
 - Kosmetiskt solarium som upplåts till allmänheten

Enligt 45 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska kommunen ägna särskild uppmärksamhet åt:

- Byggnader som innehåller en eller flera bostäder och tillhörande utrymmen
- Lokaler för undervisning, vård eller annat omhändertagande
- Samlingslokaler där många människor brukar samlas
- Hotell, pensionat och liknande lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds tillfällig bostad
- Idrottsanläggningar, campinganläggningar, badanläggningar, strandbad och andra liknande anläggningar som är upplåtna för allmänheten eller som annars utnyttjas av många människor
- Lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling
- Lokaler för förvaring av djur

Andra verksamheter som omfattas av hälsoskyddstillsynen är:

- Evenemang med höga ljudnivåer; till exempel konserter, festivaler, föreställningar
- Strandbad

Verksamheter som inte är anmälningspliktiga omfattas av behovsprioriterad tillsyn och händelsestyrd tillsyn.

Smittskydd

Smittskyddsarbetet ska förhindra spridning av främst samhällsfarliga sjukdomar och regleras i Smittskyddslagen. Miljöförvaltningen arbetar för att förhindra objektburen smitta i sitt tillsynsarbete. Objektburen smitta är alla sjukdomar som kan spridas mellan objekt och människa. Alla typer av objekt och djur ingår i begreppet, till exempel ventilationsanläggningar, vattenanläggningar utomhus eller inne i fastigheter och andra vatteninstallationer, vilda djur, skadedjur och sällskapsdjur.

Arbetet med smittskydd innebär också mycket annat inom flera av kommunens tillsynsområden enligt miljöbalken. Några exempel är att vid handläggning av enskilda avlopp ställs krav för att minska risk för läckage av smittämnen till grundvatten och brunnar, och vid planerad tillsyn på förskolor ställs krav på rutiner för hygien. Vid en pandemi kan tillfälliga regler införas för att till exempel minska trängsel eller på olika sätt minska smittspridningen. Tillsyn över dessa tillfälliga regler kan vara miljönämndens ansvar.

Rökfria miljöer

För att skydda människor för passiv rökning finns det miljöer där det enligt tobakslagen är förbjudet att röka. Syftet med lagen är också att hindra eller fördröja att barn och ungdomar börjar röka. Tobakslagen förbjuder rökning i vissa offentliga miljöer och lokaler dit allmänheten har tillträde. Det gäller till exempel lokaler för skol- och barnomsorg, hälso- och sjukvård, hotell, allmänna färdmedel och restauranger och caféer. Privatbostäder omfattas inte av rökförbudet. Rökförbudet omfattar även vissa allmänna platser utomhus: bland annat uteserveringar, entréer till rökfria lokaler, kollektivtrafikens områden utomhus, inhägnade platser för idrott och lek. Rökförbudet omfattar även elektroniska cigaretter, örtprodukter för rökning med mera.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Giftfri miljö, Frisk luft, God bebyggd miljö, Säker strålmiljö

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

I den styrda tillsynen inom hälsoskydd ingår anmälningspliktiga verksamheter (H-verksamheter) såsom skolor, förskolor, bassängbad, solarium och de som innebär risk för spridning risk av sjukdom genom blodsmitta.

I kommunen finns i nuläget cirka 40 H-verksamheter som nämnden har tillsynsansvaret för. Dessa har högsta prioritet och får tillsyn regelbundet vartannat till vart fjärde år.

I den styrda tillsynen ingår även kontroll av butiker som säljer receptfria läkemedel. Allvarliga brister rapporteras till Läkemedelsverket som har det övergripande tillsynsansvaret och kan vidta åtgärder i form av föreläggande och förbud förenade med vite. Det är Tillståndsenheten i Samverkan, TIS som i dagsläget bedriver kommunens tillsyn inom området.

Händelsestyrd tid

Händelsestyrd tid omfattar bland annat hantering av ansökningar, anmälningar, klagomål, remisser, samt rådgivning och stöd. Även tid för överklagningsärenden, miljöskaktionsavgifter och anmälan om brott enligt miljöbalken ingår i den händelsestyrda tillsynen. Specifikt inom hälsoskyddsområdet ingår bland annat handläggning av anmälan om nya lokaler och verksamheter, anmälan/klagomål om olägenhet för människors hälsa, anmälan eller ansökan utifrån lokala föreskrifter m.m. Här ingår även extra tillsyn som går utöver den normala planerade tillsynen och som har sin orsak i bristande efterlevnad av lagstiftningen.

Behovsprioriterad tid

Den behovsprioriterade tiden omfattar den planerade tillsynen på de ej anmälningspliktiga verksamheterna såsom flerbostadshus, tillfälliga boenden, vårdlokaler, gruppboenden, idrottslokaler, frisörer, fotvård, strandbad, samlings-lokaler m.m. Dessa objekt kallas UH-objekt. Den kan även omfatta nationella och länsvisa tillsynsprojekt, inventeringar med mera.

Tillsynsbehovet för UH-verksamheterna har tagits fram genom riskbedömning av de olika typerna av branscher se figur 3 i avsnitt 3.1. och finns sammanställt i tabell 3 nedan.

Högt tillsynsbehov

I kommunen finns 33 UH-verksamheter som vi bedömt har ett högt tillsynsbehov dessa behöver besökas vart tredje år. Verksamheter som berörs är följande: större fastighetsbolag, badplatser, campingar, hotell, äldreboenden och Tidaholmsanstalten. Den årliga tillsynen på UH-verksamheterna med högt tillsynsbehov beräknas uppgå till 44 timmar per år.

Normalt tillsynsbehov

Det finns omkring 20 UH-verksamheter som vi bedömt har ett normalt tillsynsbehov dessa behöver besökas vart fjärde år. Berörda verksamheter är bland annat: frisörer, massage- och skönhetssalonger. Behovet av återkommande tillsyn uppskattas till mellan 16–20 timmar per år.

Lågt tillsynsbehov

10 UH-verksamheter i kommunen bedöms ha ett lågt tillsynsbehov där tillsyn sker projektnriktat, med regelbundna intervall, det vill säga ett besök per femårsperiod. Tiden för projektnriktad tillsyn uppskattas till 6 timmar per år för perioden.

Tillsynsfrekvens	Behov 2025	Behov 2026	Behov 2027
Tillsyn vart tredje år– högt tillsynsbehov	44 h	44 h	44 h
Tillsyn vart fjärde år – normalt tillsynsbehov	16 h	20 h	16 h
Tillsyn vart femte år – lågt tillsynsbehov	6h	6 h	6 h
Totalt	66 h	70 h	66 h

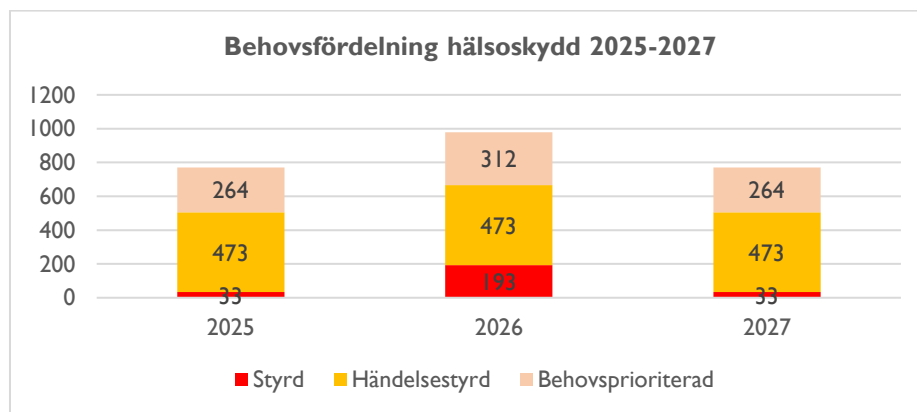
Tabell 3. Sammanställning tillsynsbehov på UH-verksamheter.

När det gäller förekomsten av radon i bostäder så har vi på grund av personalbrist fått prioritera ned frågan. För att vi ska få kunskap om radonförekomst i flerbostadshusen behöver en ordentlig inventering av hyresfastigheter först att genomföras. Därefter behöver fastighetsägarna låta undersöka sina fastigheter avseende radon. För att nå dit krävs ytterligare resurser.

Tillsynen på icke anmälningspliktiga verksamheter har varit mycket bristfällig under flera år och till viss del saknas det aktuella uppgifter över hur många och vilka typer verksamheter som finns varför tillsynsbehovet är stort att inventera och inspektera dem. Detta kräver mer resurser.

Sammanställning av resursbehov – hälsoskydd

Årets utredning visar på ett behov av 770 timmar för att uppfylla tillsynsbehovet inom hälsoskydd 2025. 2026 beräknas behovet öka till 978 timmar för att sedan gå tillbaka till 770 timmar 2027. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 8 nedan. Ökningen 2026 beror främst på tillsynen av rökfria miljöer.

Figur 8. Figuren visar resursbehovet för hälsoskydd 2025 -2027.

Små Avlopp

Beskrivning av området

Små avlopp är avloppsanläggningar som är dimensionerade för upp till 200 personekvivalenter. Inrättande av små avloppsanläggningar kräver tillstånd enligt miljöbalken. Tillsyn omfattar alla små avlopp som finns i kommunen och syftar bland annat till att minimera närsaltläckage, läckage av syreförbrukande ämnen och smittspridning.

I Tidaholms kommun finns det omkring 1900 hus som inte är anslutna till kommunalt avlopp. Räknar man bort cirka 200 hus som helt saknar avlopp återstår 1700 hus som har någon form av egen rening av avloppsvattnet. Någon inventering av dessa hus har inte gjorts sedan år 2000. Vid denna inventering godkändes många anläggningar trots att de kunde vara över tio år gamla. Om man räknar med att en enskild avloppsanläggning har en förväntad livslängd på 30–40 år finns därför anledning att anta att många av avloppsanläggningarna i kommunen idag inte uppfyller reningskraven.

Krav från Havs- och Vattenmyndigheten har också kommit om att alla avloppsanläggningar ska ha regelbunden tillsyn med ett intervall på som högst vart sjunde år. För att få reda på vilket tillsynsintervall varje anläggning ska ha måste en riskklassning göras beroende på anläggningens skötselbehov och riskerna i området.

Vägledande miljökvalitetsmål för området: Ingen övergödning, Grundvatten av god kvalitet, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Styrd tid förekommer inte inom området för små avlopp. Tillsynsbehovet är framför allt behovsprioriterat.

Händelsestyrd tid

Specifikt inom området för små avlopp ingår bland annat handläggning av avloppsansökningar, slamtömningsdispenser, förbud, förhandsbesked med mera. Här ingår även rådgivning vid fastighetsförsäljning och nyanläggning av avlopp.

Till nämnden inkommer cirka 15 ansökningar om tillstånd till enskilda avlopp per år. Om en inventering av avloppen påbörjas kommer antalet ansökningar om tillstånd att öka då det kommer krävas tillstånd för att åtgärda de avlopp som blir utdömda vid inventeringen.

Behovsprioriterad tid

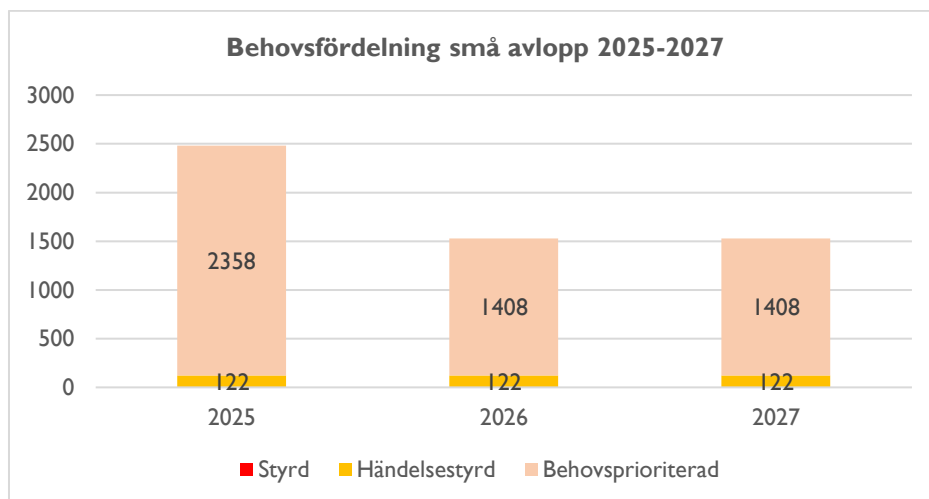
Den behovsprioriterade tillsynen för små avlopp inbegriper inventering och tillsyn av enskilda avlopp och minireningsverk, samt tillsynsprojekt.

I kommunen finns omkring 1700 hus med små avlopp. Nämnden har som mål att samtliga enskilda avloppsanordningar i kommunen har en reningsfunktion som säkerställer att näringsämnen och bakterier reduceras till accepterade nivåer till år 2030. För att uppnå detta behöver en tillsynstakt på cirka 350 avlopp per år hållas under kommande period vilket innebär cirka 1400 timmar per år.

Innan någon inventering kan påbörjas måste tillsynsregistret uppdateras och anläggningarna som finns i registret få en riskklassning. Här ingår även de hus där det enligt registret inte finns något avlopp. Att riskklassa en anläggning tar cirka 30 minuter. För 1900 hus åtgår alltså cirka 950 timmar.

Sammanställning av resursbehov – små avlopp

Årets utredning visar på ett behov av 2350 timmar för att uppfylla tillsynsbehovet inom små avlopp 2025. Följande år beräknas behovet minska till 1400 timmar på grund av att uppdateringen av tillsynsregistret och riskklassningen är klar. I samband med inventeringen kan antalet ansökningar om tillstånd fördubblas. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 9 nedan.

Figur 9. Figuren visar resursbehovet för små avlopp 2025–2027.

Livsmedel

Beskrivning av området

Syftet med livsmedelslagstiftningen och livsmedelskontrollen är att alla konsumenter får säkra livsmedel som är producerade och hanterade i enighet med lagstiftningen. Det innebär att de ska hanteras på ett hygieniskt sätt så att konsumenten inte blir sjuk och vara rätt märkta så att konsumenten inte blir lurad.

Livsmedelsföretag och livsmedel kontrolleras regelbundet. Kontrollen ska vara riskbaserad, ändamålsenlig och likvärdig för alla verksamheter.

Verksamheterna delas upp i tre kategorier; livsmedel, dricksvatten och material i kontakt med livsmedel. Denna uppdelning bygger på de krav som finns på årlig rapportering till livsmedelsverket.

Livsmedelsverket har tagit fram en riskklassningsmodell som används från och med 2024. Syftet är att livsmedelskontrollerna ska utföras i de led i livsmedelskedjan där den är mest effektiv. Reglerna ska ta hänsyn till kända risker kopplade till varor och verksamheter samt ska ge tydligare information och undvika att vilseleda konsumenter. En konsekvens av den riskklassningsmodellen är att färre planerade kontroller ska utföras på en del verksamheter. I samband med detta kommer kontrolltiden att debiteras i efterhand.

Flera objekt som omfattas av livsmedelslagen omfattas även av miljöbalken. Tiden för miljötillsynen på livsmedelsverksamheterna framgår av avsnitt 4.1.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Begränsad klimatpåverkan, Giftfri miljö, Grundvatten av god kvalitet.

Nationella operativa mål: För perioden 2023 – 2025 finns 20 operativa mål för livsmedelskontrollen. Aktuella mål för vår kommun beskrivs i kontrollplanen.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Den huvudsakliga kontrolltiden inom området livsmedel utgörs av planerade kontroller på registrerade verksamheter. För varje verksamhet finns det ett antal planerade kontroller inom en femårsperiod, enligt den nya riskklassningsmodell som livsmedelsverket tagit fram. Schablonmässigt antas en kontroll ta tre timmar, vilket naturligtvis kan variera något. Över lag är det dock fullt relevant att räkna med tre timmar per kontroll.

Eftersom det med den nya modellen kommer att bli något färre kontrolltillfällen, som ska spridas ut på fem år, kommer det att bli lättare att fördela dem så att det sammantaget blir ungefär samma tidsåtgång per år för de planerade kontrollerna.

I kommunen finns i nuläget ca 100 livsmedelsanläggningar, 6 dricksvattenanläggningar och inga verksamheter som sysslar med material i kontakt med livsmedel som Samhällsbyggnadsnämnden har kontrollansvaret för.

Av miljökvalitetsmålen är tre av de sexton målen identifieras som särskilt relevanta för livsmedelskontrollen. Dessa är Begränsad klimatpåverkan, Giftfri miljö och Grundvatten av god kvalitet. Vår kommun kan bidra till minskad miljöpåverkan genom att informera ute i verksamheterna och kontrollera säkerhet och redlighet i livsmedelshanteringen.

Tillsynsbehovet bedöms inte öka på grund av tillsyn enligt den nationella kontrollplanen.

Händelsestyrd tid

Händelsestyrd tid omfattar bland annat hantering av anmälningar, klagomål, livsmedelsburna utbrott, remisser, samt rådgivning och stöd. Specifikt inom området för livsmedelskontrollen ingår bland annat handläggning av anmälan om registrering, RASFF, misstänk matförgiftning, sanktionsbeslut, kontroll av ny registrerade verksamheter mm. Här ingår även uppföljande tillsyn som går utöver den normala planerade tillsynen och som har sin orsak i bristande efterlevnad av lagstiftningen.

I den händelsestyrda livsmedelskontrollen ingår bevakning av det EU-gemensamma systemet för kommunikation av RASFF meddelanden (Rapid Alert System for Food and Feed). Systemet är webbaserat och används för att snabbt få bort livsmedel från marknaden som på olika sätt kan vara skadliga för människors hälsa. Livsmedelsverkets krav är att kommunerna ska bevaka systemet varje vardag. När en varning kommer ska kommunen skyndsamt informera berört livsmedelsföretag och se till att företaget följer livsmedelslagen, stoppar livsmedlet och informerar konsumenter och berörda företag. I enlighet med utfallet hittills beräknas tidsåtgången för RASFF till cirka 20 timmar per år.

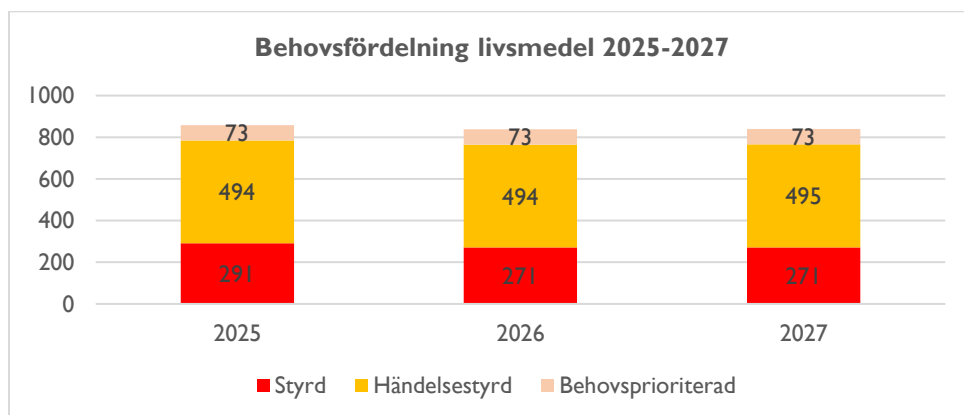
Behovsprioriterad tid

Animaliska biprodukter (ABP)

Animaliska biprodukter omfattas av en särskild lagstiftning från EU där samhällsbyggnadsnämnden har tillsynsansvar. På livsmedelsanläggningar handlar det om att avfall med animaliskt ursprung hanteras och transporteras bort på rätt sätt. Denna kontroll bedöms ha lågt kontrollbehov och görs lämpligen i projektform.

Sammanställning av resursbehov – livsmedel

Årets utredning visar på ett behov av 858 timmar för att uppfylla tillsynsbehovet inom livsmedelskontrollen 2025. Följande år beräknas behovet vara likvärdigt.

Figur 10. Figuren visar resursbehovet för livsmedel 2025 -2027.

Naturvård och skyddade områden

Beskrivning av området

Detta avsnitt omfattar framför allt den tillsyn som utgår från kapitel 7 i miljöbalken.

Samhällsbyggnadsnämnden har ansvar för tillsynen i fråga om:

- Naturreservat (som har beslutats av kommunen)
- Vattenskyddsområde (som har beslutats av kommunen)
- Strandskydd (utom den tillsyn som omfattas av länsstyrelsens ansvar enligt 7 §)

När det gäller områden med naturvård ska tillsynen syfta till att bevara den biologiska mångfalden. Nämndens ansvar inom naturvård inbegriper tillsyn över skyddade naturområden i kommunen, handläggning av strandskyddsdispenser, bevakning av naturvårdsfrågorna i planerings/exploateringsarbetet, inventering av skyddade arter samt övriga naturvårdsprojekt.

I tillsynen av skyddade naturområden ingår bland annat kontroll av att informationstavlor, P-platser, grindar, stättor, naturstiggar, ledmarkeringar, med mera som ingår i publika anläggningar underhålls, fungerar och är inbjudande.

Enligt åtgärdsprogrammet från vattenmyndigheterna ska kommunen stärka skyddet kring allmänna och kommunala vattentäkter.

Vägledande miljökvalitetsmål för området: Ett rikt växt- och djurliv, Levande sjöar och vattendrag, Bara naturlig försurning, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmark, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Grundvatten av god kvalitet.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Styrd tid förekommer inte inom området för naturvård.

Händelsestyrd tid

Specifikt inom naturvårdsområdet ingår bland annat att handlägga strandskyddsdispenser, yttra sig över förhandsbesked, vattenverksamheter och bygglov samt bevaka naturvårdsfrågorna i planerings/ exploateringsarbetet.

Nämnden handlägger cirka fem strandskyddsdispenser per år. Cirka sex timmar per ärende åtgår. Naturvårdsfrågor dyker också ofta upp i andra tillsyns- eller prövningsärenden som nämnden handlägger, som till exempel anmälan om vindkraftverk, utökning av verksamheter eller påverkan av befintliga verksamheter på naturmiljön.

Behovsprioriterad tid

Den behovsprioriterade tiden inom området för naturvård inbegriper tillsyn över skyddade områden i kommunen, informationsinsatser, inventeringar samt övriga naturvårdsprojekt.

Kommunens skyddade områden utgörs i dagsläget av 18 naturreservat. Ett av dessa, naturreservatet Hyltan, är bildat av kommunen. De övriga är statliga reservat. Uppskattningsvis behöver tio timmar per år avsättas för tillsyn av det kommunala reservatet.

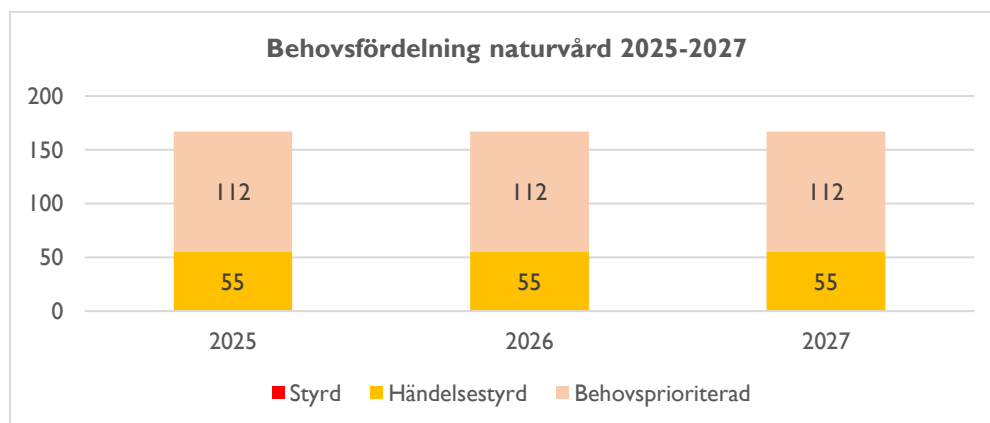
Vad gäller vattenförvaltning har kommunen genom införandet av EU:s vattendirektiv fått ett tydligare uppdrag att arbeta med att förbättra eller skydda vattenmiljön i våra sjöar, vattendrag och grundvatten. Arbete med att restaurera vattendrag, till exempel att ta bort vandringshinder för fisk eller förbättra lekbottnar, genomförs i projektform. Just nu pågår ett projekt som handlar om att ta bort vandringshinder i Tidån på två platser inne i staden. Det är svårbedömt hur mycket tid som detta kan ta i anspråk de närmaste åren men en uppskattning är cirka 40 timmar per år.

Strandskydd

Tidaholm är en kommun med vatten att vara rädd om. Det finns därför ett behov att bedriva regelbunden tillsyn i områdena utmed Tidån och runt sjöarna i kommunen. Totalt bedöms behovet vara cirka 40 timmar per år.

Sammanställning av resursbehov – naturvård och skyddade områden

Årets utredning visar på ett behov av ca 170 timmar för att uppfylla tillsynsbehovet inom naturvård och skyddade områden 2025. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 11 nedan.

Figur 11. Figuren visar resursbehovet för naturvård 2025–2027.

Tobak och serveringstillstånd

Tobak och serveringstillstånd hanteras genom TIS (Tillstånd i Samverkan) där Lidköpings kommun är värdkommun för 16 kommuner i samverkan. TIS ansvarar för Samhällsbyggnadsnämndens tillsyn och tillstånd inom lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter, vissa receptfria läkemedel. Social- och omvårdsnämnden är ansvarig för serveringstillstånden mm enligt alkohollagen.

Under 2024 har 7 kommuner valt att avbryta sitt deltagande i TIS. Tidaholms kommun har i dagsläget valt att vara kvar i samverkan vilket innebär att Samhällsbyggnadsnämnden inte behöver avsätta personalresurser inom området för 2025. Det finns dock en osäkerhet om TIS kommer att finnas kvar i sin nuvarande form kommande åren varför Tidaholms Kommun bör ta höjd för hur man ska lösa sitt uppdrag inom området framöver.

Övergripande arbete- administration och ledning

Beskrivning av området

För att nämndens arbete ska fungera ändamålsenligt och effektivt krävs ett löpande övergripande arbete i form av administration och ledning. Det är skattefinansierad tid, som inte är tillsynsrelaterad. Det innebär arbetsuppgifter som bland annat registrering, fakturering, nämndrelaterat arbete, arkivrelaterade uppgifter samt diverse administration (beställning av kontorsmaterial med mera). Här ligger även all tid som chefer/ledning behöver lägga för att fullgöra sitt verksamhets-, ekonomi- och personalansvar.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Timmarna för registrering, expediering och ekonomiarbete förväntas öka under kommande år, detta främst beroende på en ökad mängd tillsynsärenden, ökad uppföljning av tillsynen samt kommande rekryteringsbehov.

Den inplanerade övergången till digital lagring (digitalt arkiv) av handlingar beräknas komma i gång under 2025. Vad gäller det kvarstående pappersarkivet så har arbetet med förberedelse för slutarkivering och skanning kommit i gång men mycket återstår under kommande period. I samband med pensionsavgångar kommer krävas tid för rekrytering och introduktion.

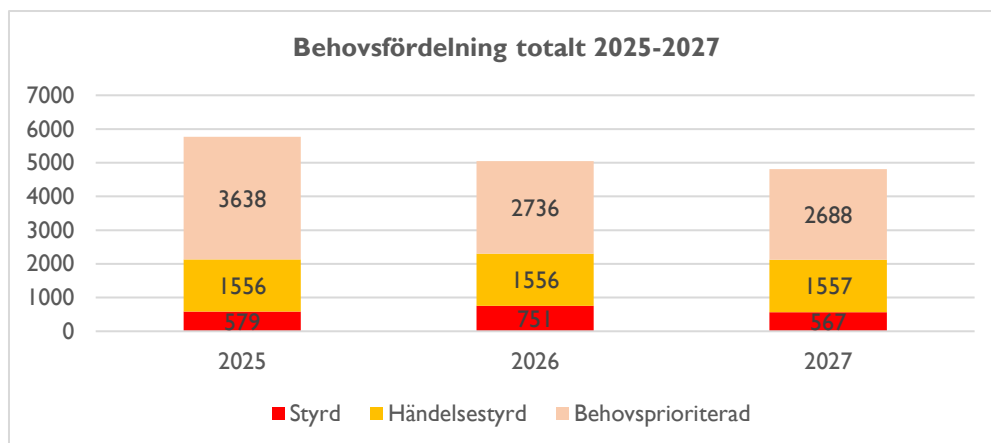
Sammanställning av resursbehov – administration och ledning

Årets utredning visar på ett behov av cirka 1,5 årsarbetare för att uppfylla behovet inom administration och ledning kommande treårsperiod.

Resursbehov sammanställning

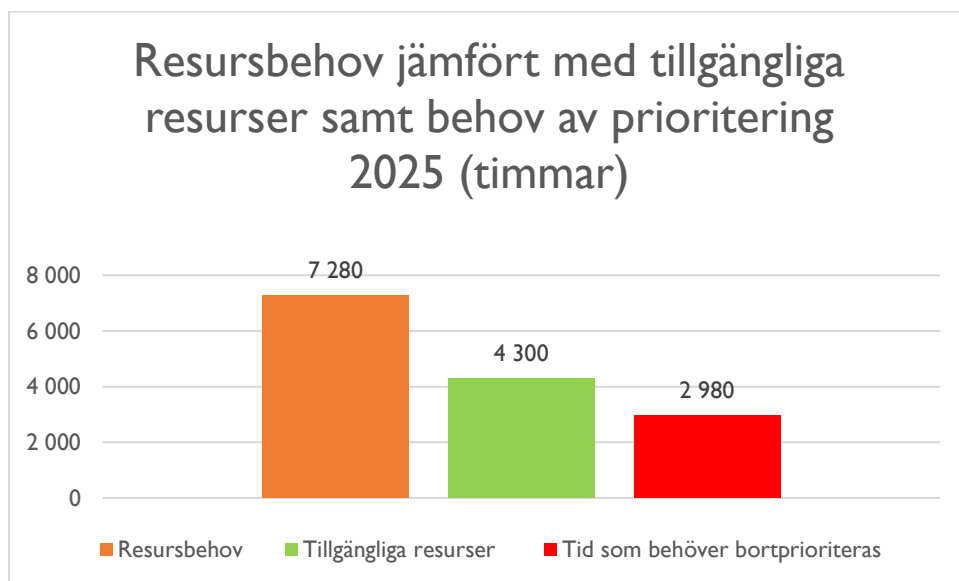
Behovsutredningen omfattar en period på tre år. För att få en någorlunda jämn resursfördelning mellan åren och därmed lättare kunna planera eventuell tillsättning, har en noggrann avvägning gjorts av vilka uppgifter som bör ingå respektive år.

Behovsutredningen visar på ett samlat behov av 5 773 timmar för 2025, exklusive administration och ledning, vilket motsvarar knappt 6 årsarbetskrafter. Behovet för administration och ledning bedöms ligga på 1 respektive 0,5 årsarbetskrafter vilket ger ett totalt behov på drygt 7 årsarbetskrafter 2025.

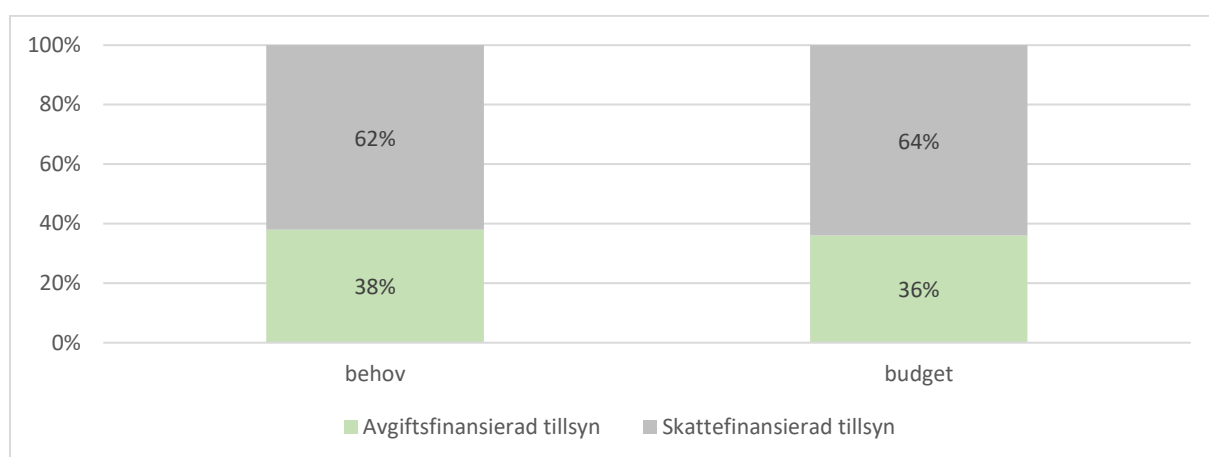
Figur 13. Figuren visar på totalt resursbehovet 2025–2027.

Budgetramen 2025 beräknas rymma cirka 4,3 årsarbetare. Om medel inte tillförs så medför skillnaden mellan beräknat behov och tillgängliga resurser att nämnden kommer behöva prioritera bort cirka 3 000 timmar 2025, enligt figur 13.

Figur 14. En figur som jämför resursbehov med tillgängliga resurser 2025–2027.

Av de fastställda behoven 2025 går 38% att avgiftsfinansiera. Resterande 62% måste skattefinansieras.

Figur 15. Figuren jämför avgiftsfinansiering enligt behov och enligt tillgängliga resurser.

Tidaholms kommun genom
samhällsbyggnadsnämnden
kommun@tidaholm.se

Rapport om uppföljning och utvärdering av miljöbalkstillsynen i Tidaholms kommun

Sammanfattning

Länsstyrelsen Västra Götaland besökte 2024-05-21 Tidaholms kommun, samhällsbyggnadsnämnden, för uppföljning och utvärdering av miljöbalkstillsynen.

Som underlag för granskningen har Länsstyrelsen redovisad dokumentation samt intervjuer med företrädare för nämnd, ledning och tillsynshandläggare.

Länsstyrelsen sammanfattar sin granskning i nedanstående punkter:

- Samhällsbyggnadsnämnden har engagerad och positiv personal för miljöbalkstillsynen.
- Organisationen med förvaltningschef ansvarig dels för kommunal drift och service, dels myndighetsutövning i form av tillsynsverksamhet skapar en intressekonflikt och risk för jäv som gör att trovärdighet och oberoende kan ifrågasättas.
- Nämnden behöver utveckla tillsynsmyndighetens behovsutredning, tillsynsplan och uppföljning.
- Nämnden har identifierat och övervägt samarbete med förbund i syfte att säkra upp kompetens mer organisatoriskt och långsiktigt.
- Det råder resursbrist för tillsynsarbetet vilket nämnden är medveten om.
- Tillsynsmyndigheten behöver prioritera arbetet med sina grundläggande tillsynsverktyg för att bättre kunna begära rättelser vid brister hos tillsynsobjekten, Rutiner, mallar och samsynsmöten behöver utvecklas.
- Tillsynsmyndigheten behöver bedriva mer förebyggande arbete och egeninitierad tillsyn i syfte att minska klagomålen och för att nå viktiga miljömål.

- Klagomålshanteringen behöver bli mer rättssäker och tidseffektiv.
- En utvecklad uppföljning av kostnadstäckningen och avgiftsfinansieringsgraden kan ge mer resurser för tillsynsarbetet och säkerställa att den som är föremål för tillsyn i högre grad står för kostnaden.
- Fokus behöver sättas på eftersatta tillsynsområden.
- En plan för tillsyn av små avlopp behöver tas fram och ett större omtag behövs för arbetsområdet. Nämnden behöver även utgå från Havs- och vattenmyndighetens rekommenderade åtgärdstakt.
- En ny behovsutredning kommer tas fram under 2025. Länsstyrelsen rekommenderar nämnden att utveckla utredningen och även väga in de lokala miljöutmaningar som finns i Tidaholm samt inkludera samtliga tillsynsområden nämnden ansvarar för.

Kommunen är genom sin nämnd ansvarig för att kraven i lagstiftningen är uppfyllda och Länsstyrelsen förutsätter att ni fortsätter bedriva och utveckla ert arbete utifrån de diskussioner och lärdomar som vår uppföljning lett till. Det är viktigt att nämnden fortsätter arbetet med att säkerställa att kraven i ovan nämnda lagstiftningar är uppfyllda. Vi uppfattade att nämnden själv var medveten om de flesta behov och brister som diskuterades under besöket.

Som stöd i ert arbete att utveckla tillsynen så ska Länsstyrelsen enligt miljötillsynsförordningen 3 kap 16 § ge er tillsynsvägledning. Vi vill uppmuntra er att vid behov be om detta.

Vid tillfället granskades inte nämndens arbete med strandskydd- eller naturvårdstillsyn.

Länsstyrelsen kommer att följa upp sina observationer i ett nytt ärende med krav mot nämnden. I det ärendet kommer nämnden att först få möjlighet att yttra sig, lämna nya kompletteringar och rätta de uppgifter som Länsstyrelsen kan ha missuppfattat innan vi fortsätter vår handläggning.

Vi avslutar i och med denna rapport detta ärende med ärendebeteckning 503-2731-2024.

Syfte och mål

Syftet med Länsstyrelsens uppföljning och utvärdering är att följa upp om nämndens tillsyn genomförs enligt kommunallagen

(2017:725), miljöbalken (1998:808), miljöbalkens proposition 1997/98:45 samt om de krav som anges i miljötillsynsförordningen (2011:13) uppfylls.

Länsstyrelsen följer upp om nämndens arbete utgår från de nationella miljömålen med mål nedbrutna till regionala och lokala behov. Uppföljningen syftar också till att stödja tillsynsmyndigheten genom att identifiera möjligheter till förbättringar, ge vägledning och lyfta fram goda exempel.

Målet med Länsstyrelsens uppföljning är ytterst att säkerställa en effektiv, rättssäker och likvärdig tillsyn i hela landet.

Länsstyrelserna redovisar varje år till Naturvårdsverket, vilken tillsynsvägledning som genomförts och då särskilt uppföljning och utvärdering av kommunernas tillsyn och resultatet av denna. Detta enligt miljötillsynsförordningen kap 3 § 21.

Inbjudna personer och granskade underlag

Länsstyrelsen bjöd i sin skrivelse inför besöket in följande att vara med vid granskningen:

- Ansvariga politiker, förslagsvis ordförande och vice ordförande i ansvarig nämnd.
- Ansvarig chef.
- Handläggare inom verksamhetsområdena miljöskydd och hälsoskydd och småavlopp.
- Representant från kommunledningen till redovisningen av resultatet.

Deltagare från kommunen vid besöket var:

- Jenny Beckman, förvaltningschef jävsnämnden och kanslichef
- Tony Pettersson, vice ordförande samhällsbyggnadsnämnden
- Jörgen Nyström, avdelningschef hållbar utveckling
- Ambjörn Lennartsson, ordförande samhällsbyggnadsnämnden
- Katarina Alin, miljöinspektör
- Morgan Ewaldsson, miljöinspektör
- Jan Arneson-Bjerenius, miljöinspektör
- Johan Elgh, chef samhällsbyggnadsförvaltningen
- Ingela Backman, oppositionsråd
- Runo Johansson, kommunalråd
- Magnus Sundén, kommundirektör

Deltagare från Länsstyrelsen var:

- Helena Laneby, miljöskyddsavdelningen
- Mikael Reinhardt, miljöskyddsavdelningen
- Marco Bongiovanni, miljöskyddsavdelningen

Länsstyrelsen begärde i sin skrivelse även in följande underlag vilka granskades före besöket:

Övergripande

- Redovisning av den kommunala organisationen, både på nämnd och förvaltningsnivå.
- Dokumenterad rutin avseende jäv/opartiskhet/intressekonflikt, samt underlag som visar att rutinen följs.
- Aktuell behovsutredning.
- Aktuell tillsynsplan.
- Delegationsordning.
- Aktuell verksamhetsuppföljning samt jämförelse med aktuell plan.

Miljöbalkstillsyn

- Förteckning över dokumenterade handläggningsrutiner miljöbalken samt två exempel rörande miljöskydd och två exempel hälsoskydd.
- Taxan för miljöbalkstillsyn samt underlag som visar hur taxan är beräknad.
- De tre senaste inspektionsrapporterna från tillsynsbesök på hälsoskyddsobjekt respektive miljöskyddsobjekt (C- samt B-objekt).
- De tre senaste besluten rörande små avlopp (till exempel tillstånd, föreläggande, förbud).
- De tre senaste klagomålsärendena (utdrag ur diariet samt beslut) rörande hälsoskydd- respektive miljöskyddsobjekt.
- De två senaste anmälningsärendena inklusive beslut rörande hälsoskydd (§ 38) respektive anmälningspliktig miljöfarlig verksamhet (C) samt tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet (B).

Dessutom begärdes följande kompletteringar in innan besöket:

- Lista över rutiner i ärendehanteringssystemet Castor.

Efter besöket har följande redovisats:

- Förteckning över mallar i verksamhetssystemet (en skärmdump).

Organisation och samordning, opartiskhet utifrån kommunallagens krav

Bestämmelser i kommunallagen och miljötillsynsförordningen anger att en nämnd inte får utöva tillsyn utifrån lag eller andra författningar över sådan verksamhet som nämnden själv bedriver. En förtroendevald eller anställd hos kommunen är jävig, om ärendet rör tillsyn över sådan kommunal verksamhet som hon eller han själv är knutentill.

Regeringsformen och förvaltningslagen slår fast att förvaltningsmyndigheterna ska iakttä saklighet och opartiskhet i sin verksamhet.

Uppgifter som framkom vid granskningen

Miljöbalkstillsynen bedrivs av avdelningen för hållbar utveckling som ingår i samhällsbyggnadsförvaltningen.

Samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar för servicetjänster, förebyggande och planerat underhåll samt återinvestering av kommunens allmänna platser, fastigheter, skog och byggnader.

Förvaltningen ansvarar för myndighetsutövning inom bygg, miljö och livsmedel och ansvarar även för hantering av vatten, avlopp och avfallshantering. Även måltidsverksamheter inom kommunens verksamheter hanteras inom förvaltningen.

Det finns en jävsnämnd som utses av kommunfullmäktige. Om tillsynen rör den egna verksamheten hanteras det av jävsnämnden. Jävsnämnden har separat delegationsordning där beslutsrätten är delegerad till förvaltningschef och inspektör.

I början av varje mandatperiod ges en grundutbildning om jäv. Exempel finns på situation med en person som i en nämnd ansvarat över bygglov för en förskola och samtidigt haft ansvar i utbildningsnämnden. Förslag finns på att reglementet bör förtydligas så att man inte kan sitta i flera nämnder samtidigt förutom i jävsnämnden.

Det finns en rutin vid samhällsbyggnadsförvaltningen som tar upp risk jäv; *Myndighetsutövning vid risk för intressekonflikt från kommunledningen*. Rutinen är endast för tjänstepersoner enligt inledning;

Det är ofrånkomligt att det på en så liten ort som Tidaholm uppkommer situationer som kan innebära intressekonflikter. Det kan t ex handla om nämndledamöter som idkar någon form av verksamhet, som samma nämnd de sitter i ska utöva tillsyn eller kontroll över.

När det gäller politiska beslut finns klara direktiv om vad som ska ske vid risk för jäv, men många ställningstagande tas i det löpande arbetet eller som delegationsbeslut av tjänstepersoner, utan att varken någon nämnd, kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige är inblandade.

Denna rutin är alltså inte till för politiker, utan för samhällsbyggnadsförvaltningens tjänstepersoner.

Chefen för samhällsbyggnadsförvaltningen fördelar den budget som beslutas i kommunfullmäktige. Behov äskas via behovsutredning till nämnden som i sin tur deltar i kommunens budgetberedning.

Länsstyrelsens bedömning och vägledning

Det finns en viss inbyggd konflikt eftersom avdelningen för hållbar utveckling organisatoriskt tillhör samhällsbyggnadsförvaltningen som även ansvarar för driften av flera av de objekt som avdelningen bedriver tillsyn över såsom måltidsservice, avfall och VA. Det är inte optimalt att samma förvaltning agerar både tillsynsmyndighet och verksamhetsutövare med drift av olika verksamheter i kommunen.

Delegationsordningen för jävsnämnden behöver ses över med tanken på risk för jäv och intressekonflikt inom organisationen. Det är i flera fall förvaltningschefen som är delegat för de ärenden som jävsnämnden ska hantera vid intressekonflikt vilket inte fungerar eftersom förvaltningschefen även ansvarar för driften av de aktuella tillsynsobjekten. Det är viktigt att en tillsynsmyndighets oberoende och trovärdighet inte kan ifrågasättas.

Länsstyrelsen bedömer att dokumenterade rutiner/riktlinjer även bör finnas för risk för organisatoriskt jäv, vad som gäller för nämndens politiker, gärna med exempel på vilka ärenden som ska till jävsnämnden.

Det kan uppstå konflikter kring resursfördelning då förvaltningschefen fördelar budgeten till de olika avdelningarna. Länsstyrelsen rekommenderar att ni ser över budgetprocessen så att budgeten för tillsyn tydligare hanteras fristående från budgeten för drift av verksamheter.

Länsstyrelsen har sammanställt ett par grundläggande krav som en kommunal organisation bör uppfylla för att undvika att riskera att jävsförhållanden ska uppstå.

Tidaholms kommun behöver arbeta vidare för att uppfylla dessa krav.

Delegation

Kommunens reglemente och delegationsordning skall vara utformade så att det finns en tydlig uppdelning av driftsansvar och tillsynsansvar. Samma personer (tjänstemän och förtroendevalda) som ska eller kan komma att fatta beslut i tillsynsfrågor skall inte ha beslutsrätt när det gäller driftsfrågor av sådana anläggningar som den kommunala tillsynsmyndigheten har tillsyn över.

Personalansvar och lönesättning

Tjänsteman som arbetar med tillsynsfrågor skall inte stå i direkt beroendeställning till chef som samtidigt har driftansvar. Den chef som sköter rekrytering samt har ansvar för lönesättning, utvecklings-samtal, kompetensutveckling eller dylikt för tillsynspersonal får inte samtidigt ansvara för personal och anläggningar som kan bli föremål för tillsyn.

Ekonomi

Den person eller den nämnd som har budgetansvar för anläggningar eller verksamheter som kan bli föremål för tillsyn från den kommunala tillsynsmyndigheten skall inte samtidigt ha budgetansvar för tillsynspersonalen. Medel till tillsyn skall äskas hos fullmäktige fristående från äskande av medel för anläggningar och verksamheter som omfattas av tillsynen.

Befogenheter för personal

Handläggare som arbetar med miljöbalkstillsynen ska ha rätt befogenheter att fattabeslut i ärenden. Enligt Kommunallagen 6 kap §§ 37–39 och 7 kap §§ 5–8 får nämnden delegera sin beslutsrätt till bl a tjänstemännen.

Uppgifter som framkom vid granskningen

Det finns en delegationsordning för samhällsbyggnadsnämnden. Det finns även en separat delegationsordning för jävsnämnden där förvaltningschef är delegat i flera fall.

Samhällsbyggnadsnämndens delegationsordning är framtagen 2019 och senast reviderad 2023-10-12. Nämnden har en långtgående delegation till handläggare. Delegationsordningen är dock inte heltäckande för miljöbalkens samtliga områden.

Nämnden får regelbundet redovisat vilka beslut som fattats på delegation. Avdelningschef och samhällsbyggnadschef deltar vid samtliga nämndmöten och ärenden som handläggarna inte har på delegation lyfts till nämnden. Strandskyddsärenden är numera delegerade och lyfts sällan i nämnd.

Jävsnämnden har två redovisningar om året, som nämnden får, exempelvis om bekämpningsmedel.

Ärenden med miljöstraffavgifter ligger på handläggare och avdelningschef upp till 5000 kronor. Vid belopp över detta beslutar samhällsbyggnadschefen. Ärenden med vitesbelopp beslutas av avdelningschef. Ärenden med polisanmälan för misstänkt miljöbrott ses som ren verkställighet för all personal.

Stadsbyggnadschefen ersätter miljöchefen vid semester.

Länsstyrelsens bedömning och vägledning

Nämnden behöver se över så att delegationsordningar är heltäckande, innehåller miljöbalkens samtliga delar med lämpliga delegater med avseende på risk för jäv.

Kommunen behöver se över den skriftliga styrningen för frånvaro och semester för miljöchef så att överordnad chef med ansvar för drift av tillsynsobjekt inte kan gå in som beslutande. Det är exempelvis mer lämpligt att delegera ansvar nedåt i organisationen eller i sidled.

Mål för miljöbalkstillsynen utifrån miljöbalkens krav

Enligt miljöbalken 26 kap 1 § ska tillsynen säkerställa syftet med balken och föreskrifter som meddelats med stöd av balken.

Länsstyrelsen följer upp hur kommunens planering, genomförande och uppföljning av tillsynen kopplar till beslutade mål utifrån miljöbalkens krav på nationell, regional och/eller lokal nivå.

Uppgifter som framkom vid granskningen

Enheten för hållbar utveckling ser att det finns en rad miljöproblem och utmaningar som påverkar tillsynsbehovet i kommunen, såsom arbetet med förorenade områden, radon, strandskydd och avlopp.

Kopplingen mellan nationella mål, lokala förutsättningar och resursbehov för tillsynen kunde inte utläsas ur redovisade dokument. Nämndens omvärldsbevakning är inte synlig i fastställda underlag som behovsutredning och tillsynsplan, förutom rörande luftkvalitet där man deltar i Luft i Väst. Verksamhetsmålen är kopplade till kommunens strategiska mål men det är oklart för Länsstyrelsen vilka miljöparametrar de innehåller.

Tillsynsområden som är eftersläpande är exempelvis förorenade områden, dagvattenhantering, kemtvätt, nedlagda deponier, lantbruk, gödselhantering och bekämpningsmedel.

Länsstyrelsens bedömning och vägledning

Nämnden bör arbeta vidare för att skriftligt tydliggöra vilka som är de stora miljöproblemen och utmaningarna i kommunen. De lokala målen behöver få ett tydligt genomslag i nämndens tillsynsplanering för att nyttan av tillsynsarbetet ska bli så stor som möjligt. De lokala målen behöver inte vara unika för Tidaholms kommun men behöver ha en tydlig koppling till de lokala förutsättningar som finns i kommunen.

Många av målen för verksamheten inom samhällsbyggnadsförvaltningen rör inte tillsyn utan det sker en sammanblandning med mål för kommunens strategiska arbete. Det behöver tas fram tydligare mål som rör tillsynsverksamheten. Tillsyn leder ofta till förbättringar för människors hälsa och/eller miljön.

Uttekade miljöutmaningar bör vara en del i underlaget inför framtagandet av behovsutredning och i samband med prioriteringarna i tillsynsplanen.

Behovsutredning och tillsynsplan, tillgång till personal

I miljötillsynsförordningen (MTF) kap 1 §§ 6–8 finns bestämmelser om att det hos den kommunala nämnden ska finnas en utredning om tillsynsbehovet, föras register över tillsynsobjekten samt upprättas en tillsynsplan.

Vid uppföljningen tittar Länsstyrelsen på hur stora personresurser som finns att tillgå för miljöbalkstillsynen. Behovsutredning och tillsynsplan ingår som ett underlag i uppföljningen.

Uppgifter som framkom vid granskningen

Behovsutredning

Utredningen utgår från den tillgängliga personalstyrkan på fyra tjänster (miljöskydd, hälsoskydd och livsmedel). Tid för chef och administrativt stöd saknas.

Behovsutredningen är treårig och nämnden aktualiserar den årligen. Miljöchefen beskriver att redovisad behovsutredning är i behov av revidering och uppdatering och en ny utredning ska tas fram för 2025.

Utredningen saknar tillsynsområden som exempelvis förorenade områden och strandskydd. Arbetet med små avlopp redovisas under oplanerad tillsyn. Dessa tre tillsynsområden har kollegiet identifierat som eftersatta med stora behov. Beskrivning av nödvändigt förebyggande arbete saknas

Utredningen visar på att det inom kommunen finns ungefär 350 U-verksamheter. Tillsyn ska göras var femte år vilket innebär att ca 70 U-verksamheter ska besökas årligen.

De nationella miljömålen nämns likaså kommunens strategiska mål utan motivering vilken tillsyn som behöver beskrivas för att bidra till målen. Sammantaget verkar behovsutredningen mer beskriva den händelsestyrda tillsyn man sett hittills.

Länsstyrelsen visade SKR:s beskrivning av process för behovsutredning och planering samt erbjöd att skicka mall för behovsutredning framtagen av Miljösamverkan Väst som exempel.

När det gäller objekts- och ärenderegister så upplever kollegiet att man känner till många utav verksamheterna i kommunen men att flera sakområden inte är kartlagda i närtid.

Tillsynsplan

Tillsynsplanen omfattar C-verksamheter. En plan för U-verksamheter saknas samtidigt som behovsutredningen visar på ett behov av att tillsyna 70 objekt varje år för att ligga i fas. Ny inventering av behov behöver göras.

Behovsutredningens 6225 timmar med en plan på 5896 timmar ger en differens mellan utrett miljöbehov och planerat arbete på 329 timmar eller 0,22 inspektörer. Vilka prioriteringar som gjorts går inte att följa och heller inte konsekvensen av att tillsyn som uteblir eller inte hunnits med.

Önskemål finns att ta fram en ny plan. Dock saknas tid för exempelvis chefen som även arbetar med bygg- och livsmedelsområdet.

Det råder stor resursbrist och den skulle kunna beskrivas som ett behov av mellan 2–4 inspektörer. Likaså är 30 % av en heltid väldigt lite tid för att klara av att styra och leda på miljöområdet.

Av nuvarande behovsutredning framgår en brist på åtminstone 300 timmar och den utgår från en tillgänglighet på fyra inspektörer.

Länsstyrelsens bedömning och vägledning

Det är bra att nämnden håller på att se över behovsutredning och tillsynsplan så dokumenten blir lättare att utläsa samt kommer att innehålla samtliga arbetsuppgifter för både inspektörer, administrativ personal och chefer.

Länsstyrelsen uppfattar resursbehovet som större än det beskrivna behovet då flera områden saknas i behovsutredningen.

Styrdokumentet som behovsutredning och tillsynsplan behöver utvecklas och förbättras och mallar från exempelvis Miljösamverkan Väst kan med fördel användas.

Behovsutredningen ska vara fri från prioriteringar men länsstyrelsen ser att det redan sker prioriteringar i behovsutredningen då områden inte finns med. För att kunna hinna med sin tillsyn behöver behovsutredningen arbetas om och bli mer heltäckande.

Nämnden behöver fortsätta sitt arbete med att utveckla styrdokumentet och koppla resursbehov samt prioriteringar till de miljömål och miljöutmaningar som finns i kommunen. Kommunen uppmanas i tillsynsplanen att analysera hur differens mellan behov och faktiska tillsynsresurser ska hanteras (budgetäskanden, prioriteringar, ambitionssänkningar etcetera).

Prioriteringarna i tillsynsplanen behöver kopplas till de miljöutmaningar som finns i kommunerna och en avvägning mellan resurser och uppställda mål behöver framgå.

Det saknas underlag i form av motivering till varför olika branscher prioriteras kopplat till miljöstatus och miljöpåverkan. Det är viktigt att visa att med rätt tillsyn kan man bidra till ett bättre miljömålsarbete.

Nämnden behöver vidta åtgärder så att resurserna för tillsyn motsvarar behovet för tillsynen. Nämnden har ett ansvar att begära mer resurser för tillsynen om det inte finns möjlighet att finansiera resursbehovet med avgifter.

Kommunen behöver se över arbetsbeskrivningen för avdelningschefen. Länsstyrelsen anser att det är svårt att hinna med alla uppdrag som ligger på en avdelningschef på endast 30 % av en tjänst.

Kommunen behöver överväga över möjligheten till ökat administrativt stöd och avlastning för uppgifter som skulle frigöra mer tid för handläggarna och täcka upp resursbrister om det är svårt att rekrytera kompetent personal.

Finansiering och avgifter utifrån miljöbalkens krav

Finansieringen av tillsynen sker dels genom avgifter, dels genom skattemedel. Regeringen understryker i proposition till Miljöbalken (1997/98:45) vikten av att myndigheternas verksamhet i möjligaste mån avgiftsfinansieras. Tillsynen över hela miljömålsområdet bör som huvudprincip vara avgiftsfinansierad.

Uppgifter som framkom vid granskningen

Nuvarande taxa är indexreglerad och timavgiften ligger på 1171 kronor. Taxan är beslutad 2015 och reviderad senast 2021. Länsstyrelsen upptäckte vid granskning att fel hänvisning till lagstiftning förekommer.

De möjligheter till debitering som redan finns i beslutad taxa används inte fullt ut och all nedlagd debiterbar tid faktureras inte heller vilket ger lägre intäkter för tillsynen än vad som vore möjligt redan nu.

Uppföljning av kostnadstäckning och finansieringsgrad är inte så omfattande eller utvecklad.

Länsstyrelsens bedömning och vägledning

Kommunen bör se över så att rätt avgifter tas ut för tillsyn. All tillsyn som regleras enligt miljöbalken bör bedrivas utifrån samma förutsättningar, att verksamhetsutövaren ska betala för tillsynen.

Nämnden behöver revidera och använda taxorna som ett sätt att finansiera tillsynen och hela tiden utveckla avgiftsnivåer och taxans upplägg för att få en så lättanvänd och effektiv taxa som möjligt. Det är viktigt, inte minst för rättssäkerheten, att hänvisningar i taxan till lagstiftning alltid är aktuell. Exempelvis hänvisar ni i nuläget till den gamla avfallsförordningen från 2011 som är upphävd eftersom det kom en ny 2020.

Nämnden behöver se över möjligheten till ökad avgiftsfinansieringen då nuvarande kostnadstäckning bedöms som låg. Med fördel kan mål sättas för önskad kostnadstäckning som följs upp av ansvariga inom ramen för ordinarie uppföljning av verksamheten.

Det är viktigt att de verksamheter som får tillsyn betalar det som tillsynen kostar. Kommunen behöver även vara beredd att täcka upp med skattefinansiering i tillräcklig grad för de uppgifter som inte kan avgiftsfinansieras.

När det gäller sanktioner så får myndigheten inte debitera för ansökande av utdömande av vite vilket bör förtydligas i era styrande dokument. För polisanmälningar om misstänkt miljöbrott, en arbetsuppgift som är ren verkställighet för myndigheten enligt miljöbalken 26 kap 2 §, får endast en timme debiteras enligt en vägledande dom. Domen kan skickas för kännedom av Länsstyrelsen.

Uppföljning av genomförd tillsyn

Enligt miljötillsynsförordningen 1 kap 12 § ska en operativ tillsynsmyndighet årligen följa upp och utvärdera sin tillsynsverksamhet.

Uppgifter som framkom vid granskningen

Nämnden ansvarar för tillsyn av anmälningspliktiga och icke anmälningspliktiga verksamheter. Ingen tillsyn på tillståndspliktiga verksamheter bedrivs för närvarande och nämnden har inga planer på att begära övertagande av tillsyn från Länsstyrelsen.

Uppföljningen från ansvariga är inte så starkt kopplad, eller styrande, utifrån fastställd behovsutredning med tillhörande

tillsynsplan. Konkreta perspektiv som effekt och nytta av tillsynen framkom inte.

Flera tillsynsområden saknas i den tillsynsstatistik som redovisats; förorenade områden, strandskydd, bilskrotare och avlopp. För strandskydd har endast anmälningar och klagomål hunnits med. Avloppstillsynen utgår från en inventering som gjordes år 2000.

Av redovisningen framgår att tillsyn gjordes på 14 av 15 lantbruk, 19 av 25 C-verksamheter, 6 av 21 solarier samt yrkesmässiga hygieniska verksamheter 2 av 15 U-anläggningar (fordonstvättar och verkstäder), ett badhus, samt rökfri miljö på 6 grundskolor och 15 förskolor, samt på gymnasieskolan. För strandskydd, avlopp och förorenade områden är det oklart vad som hanns med.

Avdelningschefen följer upp verksamheten halvårsvis och nämnden har avstämningar. Tidigare har interna revisorer kritiserat uppföljningen som visade att inspektörerna hade fått så många andra arbetsuppgifter att det ordinarie tillsynsarbetet inte hanns med.

Nuläget är att hälsoskyddsområdet till viss del släpar efter och att riskklassning på livsmedelsområdet tar mycket tid.

Tidsredovisningen ingår inte i uppföljningen.

Länsstyrelsens bedömning och vägledning

I stort sett hinner nämnden med den planerade tillsynen på anmälningspliktiga verksamheter. Nämnden ligger enligt redovisningen efter med den planerade icke anmälningspliktiga tillsynen och hinner inte med de tillsynsbesök som är avsatta i tillsynsplanen.

Flera viktiga tillsynsområden redovisas dock inte i tillsynsplanen och saknas därför i uppföljningen. Nämnden behöver utveckla sin verksamhetsuppföljning så att alla tillsynsområden finns med.

Uppföljning av ansvariga i kommunen bör ske i syfte att kontrollera så att tillsynen har avsedd effekt på de områden som identifierats i behovsutredning och tillsyn samt kopplar till fastställda nationella mål.

Ett sätt att utveckla uppföljningen är att koppla den till prioriterade mål och insatser i tillsynsplanen. Detta för att göra det tydligt för nämnd och kommunstyrelse vilken tillsyn som genomförts/ej

genomförs och konsekvenser av det. Denna uppföljning ska i sin tur påverka utredningen av resursbehovet för kommande år.

Nämnden bör utveckla sitt planeringsår så att uppföljning, behovsutredning, budget och tillsynsplanering/verksamhetsplanering följer en logisk följd och blir styrande och stöttande för verksamheten. Uppföljning på sådant som klagomålshantering, kostnadstäckning och finansieringsgrad är viktig för ansvariga.

Länsstyrelsen menar att det kan behövas en marginal i planeringen, ett utrymme för de oförutsedda händelser som man av erfarenhet vet alltid kommer att inträffa. Ett alternativ är att utifrån erfarenhet beräkna resursbehov för oförutsedda händelser, personalomsättning med mera i behovsutredning och tillsynsplan.

Det är dock svårt att se hur uppföljningen presenteras för nämnden då det inte framgår i verksamhetsberättelsen. Vem som prioriterade ner exempelvis hälsoskyddstillsynen när livmedelsklassningen tog mycket tid är oklart och av uppföljningen framgår ingen analys av effekten av prioriteringar som gjorts.

Kompetens och kompetensutveckling

En operativ tillsynsmyndighet ska enligt miljötillsynsförordningen 1 kap. 9 § bedrivatillsynsarbetet effektivt och myndigheten ska utveckla personalens kompetens.

Uppgifter som framkom vid granskningen

Det finns ingen dokumenterad kompetensförsörjningsplan för verksamheten men det finns en inventering av den befintliga personalens kompetens. Alkohol och tobakstillsyn utförs av annan myndighet. Verksamheten ser behov av dokumentation på kompetensområdet.

Kollegiet har haft låg personalomsättning, senast kom det en ny handläggare 2022 och några har jobbat så länge som 20 år. Introduktion ges muntligt med rundvandring. Personalen bollar frågor med varandra för att få gemensamt förhållningssätt i ärenden. Samverkansträffar genomförs med MÖS, MTG, Skara och Lidköping.

Utbildningsbehovet bedöms enligt tillsynsplanen vara 10 dagar per år och heltidstjänst och extra pengar finns om en utbildning/kurs inte är allt för dyr. Det finns ingen skriftlig dokumentation över genomförda utbildningar eller kompetenser.

För att långsiktigt säkra kompetens för tillsynsuppdraget har nämnden diskuterat samgående med något kommunförbund utan att beslut tagits. Inga andra samarbetsavtal finns.

Vid behov av miljöjuridisk specialkompetens för myndigheten finns på kansliet en kommunjurist. Kollegiet stämmer av bedömningar och frågor med MÖS ibland. Dock finns inget avtal om avrop av juridiska tjänster. Tjänsten Infosoc finns dit man kan ringa.

Länsstyrelsens bedömning och vägledning

Länsstyrelsen gör bedömningen att personalen har god kunskap inom sina respektive områden och har kunskap om var man kan söka information.

Nämnden behöver ha en kompetenskartläggning på avdelningsnivå för att kunna täcka upp med rätt kompetens om någon slutar. Ett sätt att göra detta är att arbeta vidare med den inventering som finns av befintlig personals kompetens. Länsstyrelsen rekommenderar att en kompetenskartläggning och plan tas fram. Vi bifogar exempel på hur sådana kan se ut.

En kompetensförsörjningsplan ska innehålla en kartläggning av grundkompetenser samt specialkompetenser som behövs för att klara nämndens tillsynsuppdrag. Den ska också innehålla en analys av eventuella brister i kompetens och hur nämnden ska arbeta för att utveckla personalens kompetens i tillsynsfrågor.

Kommunen behöver säkra upp tillgången till miljöjuridisk kompetens.

Ärendehantering, tillsynsrapporter och beslut, åtgärder vidbristande efterlevnad

Vid uppföljningen granskar Länsstyrelsen hur ärendebalansen ser ut inom nämndens område samt om det finns rutiner och mallar för att underlätta handläggningen.

Vid uppföljningen granskas några tillsynsrapporter och beslut samt någraklagomålsärenden.

Uppgifter som framkom vid granskningen

En del av det inlämnade materialet har väldigt kortfattade motiveringar i förelägganden. En del av besluten saknar även laghänvisningar.

Det finns mallar för arbetet i ärendesystemet Castor. Ärendesystemet Castor används sedan 2020 och äldre ärenden har ännu inte skannats in i systemet.

Enheten utgår mycket från MÖS förhållningssätt och skriver kortfattade inspektioner och svarar till exempel på anmälningsärenden utan åtgärd.

Av kommunens hemsida och i egna dokument framgår att en klagande som vänder sig till myndigheten hänvisas till att i första hand klaga hos den som berörs, det utan att det finns lagligt stöd för myndigheten att göra en sådan hänvisning. En del klagomålsärenden avslutas utan beslut och i tillsynsrapporter finns formuleringar som kan uppfattas som krav från myndigheten.

Från Länsstyrelsens rättsavdelning har framkommit ett ärende som överprövats och återförvisats på grund av bristfällig utredning.

Redovisad ärendestatistik för föregående år visar:

- 253 inkomna ärenden
- 217 avslutade ärenden
- 17 klagomålsärenden
- 111 förelägganden, förbud och övriga beslut
- 1 anmälan om misstänkt miljöbrott
- 1 beslut om miljöstraffavgift

Länsstyrelsens bedömning och vägledning

Myndigheten bör se över sin hänvisning att hänvisa klagande. Klagomål ska avgöras med beslut och motiveras med om klagomålet var befogat eller ej.

Verksamheten behöver arbeta mer med sina processer för att få bort en del onödiga moment och överarbete. Det kan behövas stöd från chefshåll till handläggare så att man vågar avsluta en del ärenden i ett tidigare skede.

Länsstyrelsen vill framhålla vikten av att förvaltningens rutiner är ändamålsenliga och att förvaltningen säkerställer att rutinerna används så att tillsynsmetoder, beslut och bedömningar blir likvärdiga.

För rättssäkra beslut bör de försiktighetsmått som används i beslut vara motiverade och kopplade till laghänvisning. När det gäller utformningen av ett föreläggande behöver det vara preciserat och tydligt till sitt innehåll. Den föreläggandet är ställd till måste kunna utläsa vad beslutet innebär och vad den behöver göra för att uppfylla det. Det får inte vara oklart vilka åtgärder verksamheten ska utföra. Adressaten måste också ha faktisk och rättslig rådighet att vidta de åtgärder som föreläggandet kräver.

Myndigheten ska genom underrättelse eller beslut alltid besvara en anmälan. Eftersom den anmälda verksamheten får påbörjas tidigast sex veckor efter att anmälan har gjorts innebär det att tillsynsmyndigheten behöver besvara anmälan inom denna tid. Det är möjligt för myndigheten att förlänga tiden men då bör verksamhetsutövaren få beslut om detta.

Genomförande av tillsyn

Den kommunala nämnden har ett ansvar att genomföra obligatorisk tillsyn i tillräcklig omfattning.

Enligt miljöbalken 26 kap 1 § ska tillsynen säkerställa syftet med balken och föreskrifter som har meddelats med stöd av balken. Tillsynsmyndigheten skall för detta ändamål på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera efterlevnaden av miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse. I fråga om miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet som omfattas av tillstånd skall tillsynsmyndigheten även fortlöpande bedöma om villkoren är tillräckliga.

Tillsynsmyndigheten skall dessutom, genom rådgivning, information och liknande verksamhet, skapa förutsättningar för att balkens ändamål skall kunna tillgodoses. Lag (2005:182).

Enligt 26 kap 2 § ska Tillsynsmyndigheten anmäla överträdelser av bestämmelser i balken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av balken till Polismyndigheten eller Åklagarmyndigheten, om det finns misstanke om brott.

Miljöskyddstillsynen

Uppgifter som framkom vid granskningen

Tillsyn av C och U

Tillsyn av ej anmälningsskyldiga verksamheter har behövts prioriteras bort pga. resursbrist. Ny inventering av U-verksamheter behövs göras för att få koll på vilka verksamheter som finns i kommunen. Mål saknas från nämnden hur denna tillsyn ska utföras. Klagomålshantering prioriteras.

C-tillsyn görs vartannat år och hinns för det mesta med. Fokus på tillsynen ligger på att kontrollera egenkontrollen utifrån tidigare brister. För de som har kontrollprogram så begärs dessa in vilket var en erfarenhet efter pandemin. Arbetet med fungerade oljeavskiljare prioriteras, andra fokusområden har även varit kemikalier och avfallshantering.

Avdelningen följer teman och tillsynsprojekt från vägledande myndigheter, exempelvis så arbetas nu med tillsyn av verkstäder och deras rapportering av farligt avfall. Kommunen har även deltagit i naturvårdsverkets projekt om fordonstvättar.

Få anmälningar kommer in om C-verksamhet, förra året var det från tre lantbruk. Man svarar att myndigheten inte gör någon åtgärd på anmälan och genomför tillsynsbesök inom ett år och ställer vid det tillfället eventuellt krav. Handläggarna har lite olika arbetssätt, ibland avslutas ärendet med beslut, ibland svarar man med "ingen åtgärd" eller bara tar emot anmälan. Det har blivit en del uppsökande tillsyn som följd av anmälningar av exempelvis uppkomna jordhögar och annat.

Personalen vittnade om att övriga enheter i sektorn ibland vill använda avdelningen som konsulter. Ibland kan avstämningsmöten innan tillsyn för kommunala verksamheter efterfrågas.

Länsstyrelsens bedömning och vägledning

Det är bra att kommunen i stort sett hinner med tillsynen över anmälningsskyldiga verksamheter. Arbetssättet för t ex hantering av anmälningsärenden behöver dock ensas och avdelningen behöver arbeta för samsyn i bedömningarna.

Påpekade brister gällande sådant som motiveringar, laghänvisningar, rättssäkerhet, frånvaro av samsyn och enhetlighet behöver utvecklas vidare.

Att tillhöra samma organisation ställer höga krav på handläggare både från verksamhetsutövare och från tillsynssidan. Det är viktigt att kommunala verksamhetsutövare behandlas på samma sätt som andra verksamhetsutövare. Det får inte finnas några hinder mot att använda de tillsynsverktyg som finns om så behövs. Nämnden bör arbeta för att tydligt särskilja miljöenheten från övrig verksamhet.

Nämnden behöver påbörja arbetet med uppsökande tillsyn på mindre verksamheter. Om tillsynen inte sköts kan det bidra till mycket klagomål vilket då tar tid och resurser från handläggare. Nämnden behöver ta fram en plan för tillsynen av mindre miljöfarliga verksamheter och prioritera bland objekten.

Hälsoskyddstillsyn

Uppgifter som framkom vid granskningen

Tillsynen brukar återkommande omfatta buller, fukt, mikroorganismer, kemikalier i skolmiljö, luftkvalitet inklusive ventilation, radon, objektburen smitta inklusive legionella, städning temperaturer med mera vilket är det de flesta klagomålen berör.

När det gäller klagomål på verksamheter inom yrkesmässig hygienisk verksamhet rör de flesta klagomålen hygien, städning, infektioner/skador, smittrening av instrument, handdukar och andra textilier, lokalens underhåll och ventilation.

En hel del av den planerade hälsoskyddstillsynen har antingen prioriterats ner eller flyttats till kommande år. En anledning var det stora arbetet med riskklassningar av kommunens alla livsmedelsanläggningar.

Länsstyrelsens bedömning och vägledning

Det är viktigt att nämnden genomför den tillsyn som är planerad och äskar de resurser som behövs för att över tid klara sitt uppdrag. Likaså är det viktigt att det händelsestyrda arbetet inte åter upp tid så att myndighetens planerade arbete och att identifierat viktigt förebyggande arbete blir lidande.

Tillsyn av små avlopp

Uppgifter som framkom vid granskningen

Arbetet med små avlopp redovisas i behovsutredning som oplanerad tillsyn. Totalt avsätts 250 timmar för arbetet med små avlopps-anläggningar. Cirka 6 tillståndsansökningar kommer in årligen. Bristfälliga anläggningar uppskattas till 15 per år och arbetet med att se över gamla anläggningar till ca 100 timmar. Det var oklart om de årliga besöken gjordes utifrån eget urval och uppsökande tillsyn eller inkom som klagomål som sedan hanterades.

En inventering som gjordes mellan åren 1999–2000 ligger till grund för arbetet med gamla anläggningar. 2256 fastigheter besöktes där avloppslösningen var okänt. Inventeringen visade på att ca hälften av avloppen hade bristfällig rening eller saknade rening helt. Inventeringen har följts upp i omgångar men inga beslut om förbud har meddelats utan åtgärder har skett på frivillig basis.

Ett av de långsiktiga målen verksamheten har arbetat efter är att vattenkvaliteten inte får bli sämre i Tidån.

Länsstyrelsens bedömning och vägledning

Länsstyrelsen anser inte att kommunen har en strategi för tillsyn av befintliga avlopp. Det finns bra vägledning på myndigheten HaVs hemsida om hur tillsynsarbetet kan läggas upp.

Rekommendationerna från HaV är att ca 5 % av små avlopp ska åtgärdas per år.

Då den ursprungliga inventeringen är gjord 2001 kan det finnas ytterligare anläggningar som behöver tillsyn. Ny tillsyn av tidigare inventerade objekt behöver göras för att fatta beslut om åtgärder eller förbud då det gått så lång tid sedan förra inventeringen.

Kommunen behöver se över motiveringar i besluten då de delvis är bristfälliga. De försiktighetsmått som används i beslut behöver vara motiverade och kopplade till laghänvisning. När det gäller utformningen av ett föreläggande behöver det vara preciserat och tydligt till sitt innehåll. Den föreläggandet är ställd till måste kunna utläsa vad beslutet innebär och vad den behöver göra för att uppfylla det.

Det får inte vara oklart vilka åtgärder verksamheten ska utföra. Adressaten måste också ha faktisk och rättslig rådighet att vidta de åtgärder som föreläggandet kräver.

Marco Bongiovanni, Miljöskyddsavdelningen

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bifogas

- Dom om debitering för arbete med polisanmälan.
- Exempel på kompetenskartläggning.

§ 41 Beslut om ställningstagande kring tillskapande och försäljning av dotterbolag

KS 2026/118

Kommunstyrelsens beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att som sitt ställningstagande tillstyrka att Tidaholms Bostads AB bildar dotterbolaget Skaraborgs Industri AB bestående av fastigheten Granaten 7 samt genomför försäljning av dotterbolaget.

Sammanfattning av ärendet

Tidaholms Energi AB har inkommit med en begäran om kommunfullmäktiges ställningstagande kring bildande av ett aktiebolag, Skaraborgs Industri AB, för dotterbolaget Tidaholms Bostads AB:s (TBAB) räkning. Aktiebolagets verksamhet kommer att vara att äga, förvalta och hyra ut fastigheter och inrymma fastigheten Granaten 7.

TBAB ber även om kommunfullmäktiges ställningstagande gällande att försälja aktiebolaget innehållande fastighet Granaten 7.

Förslag till beslut

- Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att som sitt ställningstagande tillstyrka att Tidaholms Bostads AB bildar dotterbolaget Skaraborgs Industri AB bestående av fastigheten Granaten 7 samt genomför försäljning av dotterbolaget.

Beslutsunderlag

- › Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 13/2026 "Beslut om ställningstagande kring tillskapande och försäljning av dotterbolag", 2026-02-25.
- › Tjänsteskrivelse "Beslut om ställningstagande avseende bildande av dotterbolag och försäljning av dotterbolaget", kanslichef Jenny Beckman, 2026-02-03.
- › Begäran om kommunfullmäktiges ställningstagande, VD Mattias Andersson,

§ 13 Beslut om ställningstagande kring tillskapande och försäljning av dotterbolag

KS 2026/118

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut

- Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att som sitt ställningstagande tillstyrka att Tidaholms Bostads AB bildar dotterbolaget Skaraborgs Industri AB bestående av fastigheten Granaten 7 samt genomför försäljning av dotterbolaget.

Sammanfattning av ärendet

Tidaholms Energi AB har inkommit med en begäran om kommunfullmäktiges ställningstagande kring bildande av ett aktiebolag, Skaraborgs Industri AB, för dotterbolaget Tidaholms Bostads AB:s (TBAB) räkning. Aktiebolagets verksamhet kommer att vara att äga, förvalta och hyra ut fastigheter och inrymma fastigheten Granaten 7.

TBAB ber även om kommunfullmäktiges ställningstagande gällande att försälja aktiebolaget innehållande fastighet Granaten 7.

Förslag till beslut

- Förvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att som sitt ställningstagande tillstyrka att Tidaholms Bostads AB bildar dotterbolaget Skaraborgs Industri AB bestående av fastigheten Granaten 7 samt genomför försäljning av dotterbolaget.

Beslutsunderlag

- › Tjänsteskrivelse "Beslut om ställningstagande avseende bildande av dotterbolag och försäljning av dotterbolaget", kanslichef Jenny Beckman, 2026-02-03.
- › Begäran om kommunfullmäktiges ställningstagande, VD Mattias Andersson,

Tjänsteskrivelse

Ärendenummer: KS 2026/118

2026-02-03

Kommunstyrelsen

Handläggare: Jenny Beckman, kanslichef

Tjänsteskrivelse - Beslut om ställningstagande avseende bildande av dotterbolag och försäljning av dotterbolaget

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att som sitt ställningstagande tillstyrka att Tidaholms Bostads AB bildar dotterbolaget Skaraborgs Industri AB bestående av fastigheten Granaten 7 samt genomför försäljning av dotterbolaget.

Ärendet

Tidaholms Energi AB har inkommit med en begäran om kommunfullmäktiges ställningstagande kring bildande av ett aktiebolag, Skaraborgs Industri AB, för dotterbolaget Tidaholms Bostads AB:s (TBAB) räkning. Aktiebolagets verksamhet kommer att vara att äga, förvalta och hyra ut fastigheter och inrymma fastigheten Granaten 7.

TBAB ber även om kommunfullmäktiges ställningstagande gällande att försälja aktiebolaget innehållande fastighet Granaten 7.

Utredning

Av ägardirektiven för TBAB framgår bl.a. följande när det gäller kommunfullmäktiges ställningstagande. Bolaget ska ge kommunfullmäktige möjlighet att ta ställning i frågor som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt rörande Bolagets verksamhet. Det är moderbolagets uppgift att lämna dessa ärenden till kommunfullmäktige för ställningstagande. Vidare framgår att kommunfullmäktiges ställningstagande alltid ska inhämtas gällande bl.a. bildande av dotterbolag.

VD har kompletterat med uppgift om bakgrunden till begäran om ställningstagandet. Där framgår följande. TBAB äger fastigheten Granaten 7. Fastigheten består uteslutande av lokaler och innehåller inte några hyreslägenheter. Fastighetens skick är förenat med betydande renoveringsbehov. TBAB har tagit emot ett ekonomiskt fördelaktigt erbjudande om förvärv av fastigheten. Försäljningen ger ett positivt resultat och stärker eget kapital. Soliditeten förbättras och försäljningen bidrar till att uppfylla ägarens krav om minst 15 procent soliditet. Underhållsskuld och framtida investeringsbehov kopplat till fastigheten försvinner. Därutöver skulle TBAB:s verksamhet renodlas till hyreslägenheter och fokus och resurser koncentreras till bolagets huvudupdrag.

Soliditetskravet anges i p. 7.1 i ägardirektiven för TBAB där följande framgår. Bolaget ska bedriva verksamheten så att en långsiktig värdetillväxt av fastighetskapitalet tryggas. Avkastningen på Bolagets fastighetsbestånd ska vara affärsmässig och långsiktigt i nivå med liknande jämförbara bostadsföretag. Bolaget ska ha en soliditet på minst 10 procent och arbeta aktivt för att successivt öka soliditeten till minst 15 procent beräknat på justerat eget kapital. Ökningen ska i huvudsak vara ett resultat av bolagets löpande verksamhet men även köp och försäljning av fastigheter kan bidra till att målet uppnås. Bolaget ska senast år 2030 återgå till en soliditet på minst 15 procent.

Under verksamhetsåret 2024 var bolagets soliditet 13 procent, vilket innebär att ägarens krav uppfylldes. Soliditeten behöver dock öka till år 2030. Det är i enlighet med ägardirektiven för TBAB att genom försäljning av fastighet bidra till att soliditetsmålet uppnås. Att renodla fastighetsbeståndet till bostäder ligger också i linje med ägardirektivet, då TBAB ska främja en god bostadsförsörjning och aktivt verka för att skapa tillgång på bostäder.

Kommunledningsförvaltningen föreslår med hänsyn till ovanstående att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att som sitt ställningstagande tillstyrka att Tidaholms Bostads AB bildar ett dotterbolag, Skaraborgs Industri AB, bestående av fastigheten Granaten 7 samt genomför försäljning av dotterbolaget.

Barnrättsbedömning

Ärendet bedöms inte i direkt mening beröra barn.

Beslutsunderlag

- › Begäran om kommunfullmäktiges ställningstagande, VD Mattias Andersson,

Sändlista

Tidaholms Energi AB

§ 42 Beslut om antagande av bolagsordning för Skaraborgs Industri AB

KS 2026/119

Kommunstyrelsens beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta upprättat förslag till bolagsordning för Skaraborgs Industri AB, under förutsättning att kommunfullmäktige som ställningstagande har beslutat tillstyrka att Tidaholms Bostads AB bildar ett dotterbolag bestående av fastigheten Granaten 7.

Sammanfattning av ärendet

VD för Tidaholms Energi AB har inkommit med en begäran om ställningstagande gällande bildandet av ett dotterbolag till Tidaholms Bostads AB, bestående av fastigheten Granaten 7.

Kommunledningsförvaltningen har föreslagit kommunfullmäktige att besluta att tillstyrka detta. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar att tillstyrka bildandet av dotterbolag måste ägaren anta en bolagsordning för bolaget.

Förslag till beslut

- Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att anta upprättat förslag till bolagsordning för Skaraborgs Industri AB, under förutsättning att kommunfullmäktige som ställningstagande har beslutat tillstyrka att Tidaholms Bostads AB bildar ett dotterbolag bestående av fastigheten Granaten 7.

Beslutsunderlag

- › Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 14/2026 "Beslut om antagande av bolagsordning för Skaraborgs Industri AB", 2026-02-25.
- › Tjänsteskrivelse "Beslut om antagande av bolagsordning för Skaraborgs Industri AB", kanslichef Jenny Beckman, 2026-02-03.
- › Förslag på bolagsordning för Skaraborgs Industri AB.

§ 14 Beslut om antagande av bolagsordning för Skaraborgs Industri AB

KS 2026/119

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut

- Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att anta upprättat förslag till bolagsordning för Skaraborgs Industri AB, under förutsättning att kommunfullmäktige som ställningstagande har beslutat tillstyrka att Tidaholms Bostads AB bildar ett dotterbolag bestående av fastigheten Granaten 7.

Sammanfattning av ärendet

VD för Tidaholms Energi AB har inkommit med en begäran om ställningstagande gällande bildandet av ett dotterbolag till Tidaholms Bostads AB, bestående av fastigheten Granaten 7.

Kommunledningsförvaltningen har föreslagit kommunfullmäktige att besluta att tillstyrka detta. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar att tillstyrka bildandet av dotterbolag måste ägaren anta en bolagsordning för bolaget.

Förslag till beslut

- Förvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att anta upprättat förslag till bolagsordning för Skaraborgs Industri AB, under förutsättning att kommunfullmäktige som ställningstagande har beslutat tillstyrka att Tidaholms Bostads AB bildar ett dotterbolag bestående av fastigheten Granaten 7.

Beslutsunderlag

- › Tjänsteskrivelse "Beslut om antagande av bolagsordning för Skaraborgs Industri AB", kanslichef Jenny Beckman, 2026-02-03.
- › Förslag på bolagsordning för Skaraborgs Industri AB.

Tjänsteskrivelse

Ärendenummer: KS 2026/119

2026-02-03

Kommunstyrelsen

Handläggare: Jenny Beckman, kanslichef

Tjänsteskrivelse - Beslut om antagande av bolagsordning för Skaraborgs Industri AB

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta upprättat förslag till bolagsordning för Skaraborgs Industri AB, under förutsättning att kommunfullmäktige som ställningstagande har beslutat tillstyrka att Tidaholms Bostads AB bildar ett dotterbolag bestående av fastigheten Granaten 7.

Ärendet

VD för Tidaholms Energi AB har inkommit med en begäran om ställningstagande gällande bildandet av ett dotterbolag till Tidaholms Bostads AB, bestående av fastigheten Granaten 7.

Kommunledningsförvaltningen har föreslagit kommunfullmäktige att besluta att tillstyrka detta. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar att tillstyrka bildandet av dotterbolag måste ägaren anta en bolagsordning för bolaget.

Barnrättsbedömning

Ärendet bedöms inte i direkt mening beröra barn.

Beslutsunderlag

- › Förslag på bolagsordning för Skaraborgs Industri AB.

Sändlista

Tidaholms Energi AB

TIDAHOLMS
KOMMUN

Kommunfullmäktige

Ärendenummer: KS 2026/119

Antagen: -

Senast reviderad: -

> Författningssamling

Bolagsordning Skaraborgs Industri AB

Bolagsordning för Skaraborgs Industri AB.....	3
1 § Företagsnamn	3
2 § Säte	3
3 § Föremål för bolagets verksamhet.....	3
4 § Ändamål med bolagets verksamhet	3
5 § Kommunfullmäktiges ställningstagande	3
6 § Aktiekapital	3
7 § Antal aktier	3
8 § Styrelse	3
9 § Revisor	4
10 § Kallelse.....	4
11 § Utomstående närvarorätt vid bolagsstämma	4
12 § Årsstämma.....	4
13 § Räkenskapsår.....	4
14 § Teckna firma.....	4
15 § Rösträtt	5
16 § Rätten till information.....	5
17 § Ändring av bolagsordning.....	5

Bolagsordning för Skaraborgs Industri AB

1 § Företagsnamn

Aktiebolagets företagsnamn är Skaraborgs Industri AB.

2 § Säte

Bolagets styrelse ska ha sitt säte i Tidaholms kommun.

3 § Föremål för bolagets verksamhet

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att äga, förvalta och hyra ut fastigheter med bostäder och lokaler samt därmed förenlig verksamhet.

4 § Ändamål med bolagets verksamhet

Bolaget ska i allmännyttigt syfte och med iakttagande av kommunallagens lokaliseringsprincip främja lokalförsörjningen i Tidaholms kommun.

Verksamheten ska bedrivas enligt affärsmässiga principer.

Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla Tidaholms kommun.

5 § Kommunfullmäktiges ställningstagande

Bolaget ska bereda kommunfullmäktige i Tidaholms kommun möjlighet att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell betydelse eller annars av större vikt fattas.

6 § Aktiekapital

Aktiekapitalet ska vara lägst tjugofemtusen (25.000) kronor och högst hundrausen (100.000) kronor.

7 § Antal aktier

I bolaget ska det finnas lägst 25.000 aktier och högst 100.000 aktier.

8 § Styrelse

Styrelsen ska bestå av lägst tre och högst sju ledamöter.

Styrelsen utses av kommunfullmäktige i Tidaholms kommun för tiden från den ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter att val till kommunfullmäktige förrättas, intill slutet av den ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter nästa val till kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige utser också ordförande och vice ordförande i styrelsen.

9 § Revisor

Bolaget ska inte ha revisor. Bolagsstämman kan dock enligt reglerna i aktiebolagslagen välja att ändå utse revisor.

10 § Kallelse

Kallelse till bolagsstämma ska ske genom brev till aktieägarna tidigast fyra och senast två veckor före bolagsstämman.

11 § Utomståendes närvarorätt vid bolagsstämma

Allmänheten har rätt att närvara vid bolagsstämman.

12 § Årsstämma

På ordinarie årsstämma ska följande ärenden förkomma till behandling:

1. Stämmans öppnande.
2. Val av ordförande och sekreterare vid årsstämman.
3. Godkännande av dagordningen.
4. Upprättande och godkännande av röstlängd.
5. Val av två justerare.
6. Prövande av om årsstämman blivit behörigen utlyst.
7. Framläggande av årsredovisning och, när det krävs, revisionsberättelsen och lekmannarevisorns granskningsrapport.
8. Beslut om:
 - a. fastställande av resultaträkningen och balansräkningen,
 - b. dispositioner beträffande aktiebolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen och
 - c. ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktören när sådan förekommer.
9. Fastställande av arvode till styrelsen och i vissa fall revisorerna, lekmannarevisorn och suppleanter.
10. Anmälan om av kommunfullmäktige vald styrelse.
11. Anmälan om av kommunfullmäktige vald ordförande samt vice ordförande till styrelsen.
12. I vissa fall, anmälan om av kommunfullmäktige utsedda lekmannarevisorer och suppleanter.
13. I vissa fall, val av revisorer.
14. Övriga ärenden, som ska tas upp på stämman enligt aktiebolagslagen (2005:551) eller bolagsordningen.

13 § Räkenskapsår

Aktiebolagets räkenskapsår ska vara kalenderår (1/1–31/12).

14 § Teckna firma

Styrelsen får ej bemyndiga annan än styrelseledamot eller verkställande direktör att teckna bolagets firma. Sådant bemyndigande får endast avse två personer i förening.

15 § Rösträtt

Vid bolagsstämman får varje röstberättigad rösta för fulla antalet av henne eller honom ägda och företrädda aktier utan begränsning i röstetalet.

16 § Rätten till information

Kommunstyrelsen i Tidaholms kommun äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Detta gäller endast om det inte möter hinder på grund av författningsreglerad sekretess.

17 § Ändring av bolagsordning

Denna bolagsordning får ej ändras utan godkännande av kommunfullmäktige i Tidaholms kommun.

Tjänsteskrivelse

Ärendenummer: KS 2026/120

2026-03-18

Kommunfullmäktige

Handläggare: Louise Henriksson, kommunsekreterare

Tjänsteskrivelse - Val av styrelse för Skaraborgs industri AB

Förslag till beslut

- Kommunfullmäktige beslutar att:
 - utse följande till ledamöter i styrelsen för Skaraborgs Industri AB:
 - XXX
 - XXX
 - XXX
 - XXX
 - XXX
 - XXX
 - XXX.
 - utse XXX till ordförande i styrelsen för Skaraborgs Industri AB.
 - utse XXX till vice ordförande i styrelsen för Skaraborgs Industri AB.

Ärendet

Kommunfullmäktige ska under sitt sammanträde 2026-03-30 behandla ärende om beslut om ställningstagande kring tillskapande och försäljning av dotterbolag, Skaraborgs Industri AB. Om fullmäktige beslutar att som sitt ställningstagande tillstyrka bildande av dotterbolaget Skaraborgs Industri AB bestående av fastigheten Granaten 7, samt genomför försäljning av dotterbolaget, behöver fullmäktige även behandla ärende om val av styrelse för dotterbolaget.

Valberedningen kommer att bereda ärendet och presentera sitt förslag för kommunfullmäktige vid sammanträdet.

Om fullmäktige antar bolagsordningen för Skaraborgs Industri AB i enlighet med kommunstyrelsens förslag, anger § 8 att styrelsen ska bestå av minst tre och högst sju ledamöter, varav en ordförande och en vice ordförande ska utses.

Barnrättsbedömning

Ärendet bedöms inte i direkt mening röra barn.

Sändlista

De kommunala bolagen

De valda

Personalenheten

§ 43 Beslut om revidering av ägardirektiv för Tidaholms Energi AB

KS 2025/714

Kommunstyrelsens beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att revidera ägardirektiv för Tidaholms Energi AB i enlighet med upprättat förslag med ändringen att i p 11 tredje stycket första meningen lägga till höjd beredskap.

Sammanfattning av ärendet

Kommunledningsförvaltningen har upprättat ett förslag på revidering av ägardirektiv för Tidaholms Energi AB (TEAB). Ändringen består i ett förtydligande av TEAB:s roll när det gäller krisberedskap.

TEAB:s lekmannarevisorer har i granskningsrapporten för år 2025 angett att bolagets krisberedskap kan utvecklas vidare och har rekommenderat styrelse och VD att i samverkan med dotterbolagen inkludera riktlinjer för energiförsörjning och krisberedskap i framtida ägardirektiv. Kommunledningsförvaltningen har därför, i samråd med VD för TEAB, tagit fram förslag på förtydligande i ägardirektivet där det till exempel anges att TEAB ansvarar för att ange övergripande inriktning och samordning av kris- och beredskapsarbetet inom bolagskoncernen.

Förslag till beslut

- Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att revidera ägardirektiv för Tidaholms Energi AB med ändringen att i p 11 tredje stycket första meningen lägga till höjd beredskap.
- Ordföranden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att revidera ägardirektiv för Tidaholms Energi AB i enlighet med upprättat förslag med ändringen att i p 11 tredje stycket första meningen lägga till höjd beredskap.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut, ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt ordförandens förslag.

Beslutsunderlag

- › Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 15/20296 "Beslut om revidering av ägardirektiv för Tidaholms Energi AB", 2026-02-25.
- › Tjänsteskrivelse "Revidering av ägardirektiv för Tidaholms Energi AB", kanslichef Jenny Beckman, 2026-02-05.
- › Utkast: Ägardirektiv för Tidaholms Energi AB

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

§ 15 Beslut om revidering av ägardirektiv för Tidaholms Energi AB

KS 2025/714

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut

- Arbetsutskottet förslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att revidera ägardirektiv för Tidaholms Energi AB med ändringen att i p 11 tredje stycket första meningen lägga till höjd beredskap.

Sammanfattning av ärendet

Kommunledningsförvaltningen har upprättat ett förslag på revidering av ägardirektiv för Tidaholms Energi AB (TEAB). Ändringen består i ett förtydligande av TEAB:s roll när det gäller krisberedskap.

TEAB:s lekmannarevisorer har i granskningsrapporten för år 2025 angett att bolagets krisberedskap kan utvecklas vidare och har rekommenderat styrelse och VD att i samverkan med dotterbolagen inkludera riktlinjer för energiförsörjning och krisberedskap i framtida ägardirektiv. Kommunledningsförvaltningen har därför, i samråd med VD för TEAB, tagit fram förslag på förtydligande i ägardirektivet där det till exempel anges att TEAB ansvarar för att ange övergripande inriktning och samordning av kris- och beredskapsarbetet inom bolagskoncernen.

Förslag till beslut

- Förvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att revidera ägardirektiv för Tidaholms Energi AB i enlighet med upprättat förslag.
- Ordföranden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att revidera ägardirektiv för Tidaholms Energi AB med ändringen att i p 11 tredje stycket första meningen lägga till höjd beredskap.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut, ställer förslagen mot varandra och finner att arbetsutskottet beslutar enligt ordförandens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse "Revidering av ägardirektiv för Tidaholms Energi AB", kanslichef Jenny Beckman, 2026-02-05.
- Utkast: Ägardirektiv för Tidaholms Energi AB

Tjänsteskrivelse

Ärendenummer: KS 2025/714

2026-02-05

Kommunstyrelsen

Handläggare: Jenny Beckman, kanslichef

Tjänsteskrivelse - Revidering av ägardirektiv för Tidaholms Energi AB

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att revidera ägardirektiv för Tidaholms Energi AB i enlighet med upprättat förslag.

Ärendet

Kommunledningsförvaltningen har upprättat ett förslag om revidering av ägardirektiv för Tidaholms Energi AB (TEAB). Ändringen består i ett förtydligande av TEAB:s roll när det gäller krisberedskap, p. 11.

TEAB:s lekmannarevisorer har i granskningsrapporten för 2025 angett att bolagets krisberedskap kan utvecklas vidare och rekommenderat styrelse och VD att i samverkan med dotterbolagen inkludera riktlinjer för energiförsörjning och krisberedskap i framtida ägardirektiv.

Kommunledningsförvaltningen har därför, i samråd med VD för TEAB, tagit fram förslag på förtydligande i ägardirektivet där det till exempel anges att TEAB ansvarar för att ange övergripande inriktning och samordning av kris- och beredskapsarbetet inom bolagskoncernen.

Röda markeringar i utkastet föreslås att tas bort, medan gröna markeringar föreslås att läggas till.

Barnrättsbedömning

Ärendet bedöms inte i direkt mening beröra barn.

Beslutsunderlag

- › Utkast: Ägardirektiv för Tidaholms Energi AB

Sändlista

Tidaholms Energi AB

**TIDAHOLMS
KOMMUN**

Kommunfullmäktige

Ärendenummer: KS 2024/389

Antagen: 2011-02-28

Senast reviderad: 2025-03-31

> Författningssamling

Ägardirektiv för Tidaholms Energi AB

Ägardirektiv för Tidaholms Energi AB.....	3
1. Bolaget som organ för kommunal verksamhet.....	3
2. Kommunens direktivrätt.....	3
3. Syfte med verksamheten.....	3
3.1 Grundläggande principer för bolagets verksamhet.....	3
3.2 Tidaholms Energi AB som energibolag.....	3
3.3 Tidaholms Energi AB som moderbolag i bolagskoncernen	4
4. Ägardirektiv	4
4.1 Kommunens direktiv.....	4
4.2 Bolagets direktiv	4
4.3 Dialog	4
5. Insyn och ledningsfunktion	4
5.1 Kommunens insyn och ledningsfunktion.....	4
5.2 Kommunfullmäktiges ställningstagande.....	5
6. Informationsskyldighet	6
6.1 Bolagets informationsskyldighet till kommunstyrelsen	6
7. Ekonomi.....	6
7.1 Allmänt.....	6
7.2 Borgen.....	6
7.3 Budget	6
7.4 Handlingsplan.....	6
7.5 Förvaltningsberättelsens innehåll	6
7.6 Underlag för kommunkoncernredovisning.....	7
7.7 Upphandling	7
7.8 Utdelning	7
7.9 Avkastning.....	7
8. Verkställande direktör, VD	7
8.1 Tillsättande och avsättande av VD	7
8.2 Instruktion för VD.....	7
9. Arbetsordning för styrelsen.....	7
10. Arkivreglemente.....	8
11 Krisberedskap	8

Ägardirektiv för Tidaholms Energi AB

För den verksamhet som bedrivs i Tidaholms Energi AB, nedan kallat bolaget, gäller dessa ägardirektiv antagna av kommunfullmäktige i Tidaholms kommun 2025-03-31 och därefter beslutade på bolagsstämman i bolaget 2025-04-28.

I detta dokument används begreppet kommunkoncern som ett sammanfattande begrepp för samtliga bolag, nämnder och förvaltningar i Tidaholms kommun. Vidare används begreppet bolagskoncern som benämning på Tidaholms Energi AB och dess dotterbolag.

1. Bolaget som organ för kommunal verksamhet

Bolaget är ett organ för kommunal verksamhet och därmed underordnat Tidaholms kommun. Bolaget ska följa av kommunfullmäktige och av kommunstyrelsen med stöd av delegation utfärdade direktiv. Förutom genom lag och författning regleras bolagets verksamhet och bolagets förhållande till kommunen genom

- a) gällande bolagsordning
- b) gällande ägardirektiv
- c) förekommande avtal mellan kommunen och bolaget.

Styrdokument som har antagits av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen gäller för bolaget och dotterbolagen om detta anges i det beslut som fattas av kommunfullmäktige respektive kommunstyrelsen vid antagande av styrdokumentet. Det antagna styrdokumentet ska genom bolagets försorg fastställas av bolagsstyrelsen i respektive dotterbolag.

2. Kommunens direktivrätt

Det åligger bolagets styrelse och verkställande direktör, VD att följa utfärdade direktiv om de inte står i strid mot tvingande bestämmelser i aktiebolagslagen eller annan lag eller författning.

3. Syfte med verksamheten

3.1 Grundläggande principer för bolagets verksamhet

Bolagets styrelse har enligt aktiebolagslagen, ansvaret för bolagets organisation. Styrelsen ska utforma organisationen så att de bästa förutsättningarna för bolagets ändamål tillgodoses. Bolaget ska drivas enligt affärsmässiga marknadsorienterade grunder och under iakttagande av det kommunala ändamålet med verksamheten.

3.2 Tidaholms Energi AB som energibolag

Bolaget är kommunens redskap för att med god leveranssäkerhet och med optimalt resursutnyttjande bedriva produktion och försäljning av el samt produktion och distribution av fjärrvärme inom i första hand Tidaholms kommun. Bolaget ska även bygga och driva IT-infrastruktur samt stadsnätutbyggnad inom Tidaholms kommun på marknadsmässiga villkor.

Detta ska bolaget göra genom att

- medverka i planeringsprocessen och utbyggnaden av fjärrvärme och stadsnätsinfrastrukturen
- tillskapa och aktivt verka för att erbjuda elhandel, fjärrvärme och stadsnät främst i Tidaholms kommun utifrån marknadens efterfrågan
- uppföra, äga och förvalta belysningsanläggningar och laddstolpar för fordon
- bidra till ett hållbart samhälle och vara ett föredöme i miljöfrågor.

3.3 Tidaholms Energi AB som moderbolag i bolagskoncernen

Utöver vad som anges i bolagsordningen ska bolaget utgöra kommunens verktyg för att utöva en aktiv styrning och ledning av sina bolag. Det innebär att bolaget löpande ska

- utöva styrning, tillsyn samt uppföljning av hela bolagskoncernen
- arbeta för att Tidaholms kommun erhåller största möjliga ekonomiska kommunkoncernnyttan av sitt ägande av bolagskoncernen
- verka för samverkan och samordning för optimalt resursutnyttjande i kommunkoncernen och i bolagskoncernen
- utvärdera bolagskoncernens strategier och mål samt kontrollera att de harmonierar med kommunkoncernens övriga verksamheter
- utse ombud att representera bolaget vid dotterbolagens bolagsstämmor samt utfärda instruktioner till ombuden.

4. Ägardirektiv

4.1 Kommunens direktiv

Moderbolaget ska via ombud överlämna av kommunen antagna ägardirektiv för beslut på bolagsstämman i dotterbolagen.

4.2 Bolagets direktiv

Kommunfullmäktige ger med detta ägardirektiv bolaget rätt att utfärda särskilda ägardirektiv till dotterbolagen i frågor som är av administrativ karaktär och inte är av sådan art eller betydelse som kommunfullmäktige ska besluta i.

4.3 Dialog

Arbetet med direktiven ska ske i dialog mellan ägaren, moderbolag och dotterbolagen.

5. Insyn och ledningsfunktion

5.1 Kommunens insyn och ledningsfunktion

Bolagets verksamhet står enligt 6 kap. 1 § kommunallagen under uppsikt av kommunstyrelsen, som utövar kommunens ledningsfunktion över bolaget i de avseenden som anges i kommunallagen och kommunstyrelsens reglemente.

Kommunstyrelsen har rätt att ta del av bolagets och dess dotterbolags handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dotterbolagen och dess verksamhet. Kommunstyrelsen ska få den information och de handlingar som styrelsen begär. Informationens art och omfattning ska fastställas efter samråd med bolagets styrelse.

Bolaget ska, i samband med sin årsredovisning, lämna en redovisning om den verksamhet som bolaget samt dotterbolagen bedrivit under föregående kalenderår till kommunstyrelsen. Av redovisningen ska det framgå om verksamheten har varit förenlig med de fastställda kommunala ändamålen samt om verksamheten har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Bolaget ska även årligen redovisa hur bolaget och dotterbolagen arbetat med att uppfylla sina ägardirektiv.

Bolaget ska i samband med sin årsredovisning överlämna en uppföljningsrapport av den interna kontrollen för bolaget och dotterbolagen till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens granskningsrätt och bolagets informationsskyldighet omfattar inte handlingar som enligt lag omfattas av sekretessbestämmelser.

5.2 Kommunfullmäktiges ställningstagande

Bolaget ska ge kommunfullmäktige möjlighet att ta ställning i frågor som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt rörande bolagets verksamhet och verksamheten i dotterbolagen.

Kommunfullmäktiges ställningstagande ska alltid inhämtas gällande

- investeringar överstigande 200 prisbasbelopp per investeringsobjekt, undantag anslutningspliktiga ärenden
- bildande och förvärv av dotterbolag
- planer på en ny eller ändrad inriktning av bolagets verksamhet
- bolagets ägardirektiv till dotterbolag
- förändring av elnätstaxa större än 4 procent i genomsnitt
- fastighetsförvärv större än 400 prisbasbelopp.
- förvärv av fastighetsbolag större än 400 prisbasbelopp

Kommunstyrelsens ställningstagande ska alltid inhämtas gällande fastighetsförvärv eller fastighetsbolagsförvärv mellan 300–400 prisbasbelopp.

Är bolagets styrelse oenig huruvida ett ärende ska underställas kommunfullmäktige och minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna i bolagsstyrelsen begär samråd ska kommunstyrelsen besluta om ärendet ska underställas kommunfullmäktige eller inte.

Bolagets styrelse ska respektera kommunfullmäktiges rätt att ta ställning och inte avgöra frågan dessförinnan.

6. Informationsskyldighet

6.1 Bolagets informationsskyldighet till kommunstyrelsen

Bolaget ska fortlöpande hålla kommunen väl informerad om bolagskoncernens verksamhet. Detta innebär att bolaget snarast ska anmäla följande handlingar från bolagskoncernen till kommunstyrelsen:

- a) Protokoll från bolagsstämmor.
- b) Protokoll från styrelsesammanträden.
- c) Bolagets och dotterbolagens delårsrapporter och årsredovisning.
- d) Revisonberättelse och granskningsrapport från lekmannarevisorer.
- e) Underlag för sammanställning av koncernredovisning för kommunen.
- f) Övriga handlingar av vikt för kommunstyrelsen.

Om protokoll innehåller uppgifter som omfattas av sekretess kan sådana uppgifter utelämnas när protokollet inges till kommunen. Det ska dock framgå av materialet att en sådan åtgärd har skett.

7. Ekonomi

7.1 Allmänt

Bolaget ska på kort och lång sikt sträva efter en balanserad ekonomisk utveckling med utgångspunkt från bolagets uppdrag, investeringsbehov och ekonomiska risker. Den ekonomiska utvecklingen ska även ge en god ekonomisk bas för den framtida utvecklingen av bolagets verksamhet. Soliditeten, som ett uttryck för bolagets finansiella risknivå, ska anpassas efter affärsriskerna och hållas stabil över tiden. Bolagets soliditet ska uppgå till minst 15 procent. Bolagets årliga mål avseende resultatkrav ska ha sin utgångspunkt från ovanstående.

7.2 Borgen

Bolaget ska betala en marknadsmässig avgift till kommunen för lån med kommunal borgen. Avgiften fastställs av kommunfullmäktige inför varje verksamhetsår.

7.3 Budget

Bolaget ska för varje år fastställa en budget för de närmast kommande tre räkenskapsåren, varav det första ska detaljplaneras och budgeteras. Bolaget och dotterbolagens budget ska delges kommunstyrelsen senast 15 mars varje år och en revidering ska delges kommunstyrelsen senast 15 september.

7.4 Handlingsplan

Bolaget ska för varje år fastställa en handlingsplan för de närmast kommande tre räkenskapsåren, varav det första ska detaljplaneras och budgeteras. Bolaget och dotterbolagens handlingsplan skall delges kommunstyrelsen 15 oktober varje år.

7.5 Förvaltningsberättelsens innehåll

Bolagets styrelse ska, utöver vad som stadgas i aktiebolagslagen, redovisa hur verksamheten har bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det kommunala syftet.

7.6 Underlag för kommunkoncernredovisning

Bolaget ska varje år i samband med årsredovisning och delårsrapport ge kommunstyrelsen det underlag som krävs för att kommunstyrelsen ska kunna upprätta kommunkoncernens sammanställda redovisning. Bolaget ska följa de tidsplaner och anvisningar i övrigt som kommunen meddelar.

I bolagets bokföring ska de olika verksamhetsgrenarnas resultat särredovisas.

7.7 Upphandling

Bolaget ska tillämpa gällande lagbestämmelser om offentlig upphandling. Bolaget ska där så är lämpligt delta i de samordnade upphandlingar som genomförs i kommunkoncernen.

7.8 Utdelning

Kommunfullmäktige kan besluta om en förväntad utdelning för att finansiera investeringar eller tillfälliga kostnader för kommunen som inte är löpande drift för verksamheterna. Den förväntade nivån på utdelning kommande verksamhetsår framgår i kommunfullmäktiges årliga beslut om strategisk plan och budget.

Utdelningen fastställs sedan slutligt på Tidaholms Energi AB:s årsstämma utifrån rekommendation av styrelsen.

Nivån på utdelningen ska göras utifrån en långsiktig bedömning av vad som är rimligt att Tidaholms Energi AB kan dela ut utan att dess finansiella ställning äventyras och att ingen större ytterligare upplåning behöver göras. Efter utdelning ska bolaget klara av att fullgöra sina förpliktelser, så som att betala nuvarande och kommande skulder, finansiera kommande investeringsbehov och uppfylla ägarens krav på soliditet.

7.9 Avkastning

Avkastningskravet utvärderas baserat på ett genomsnitt (oviktat) av de tre senaste räkenskapsårens avkastning.

Avkastning beräknas enligt följande: (rörelseresultat [EBIT] + finansiella intäkter) dividerat med totalt kapital.

Avkastningskravet på bolaget ska vara minst 4,0 %.

8. Verkställande direktör, VD

8.1 Tillsättande och avsättande av VD

Bolagets styrelse tillsätter och avsätter VD. Bolagets styrelse ska informera kommunstyrelsen när VD för bolaget har tillsatts eller entledigats.

8.2 Instruktion för VD

Bolagets styrelse ska ha en skriftlig instruktion för VD.

9. Arbetsordning för styrelsen

Bolagets styrelse ska utarbeta och anta en arbetsordning för sitt styrelsearbete.

10. Arkivreglemente

Det av kommunfullmäktige antagna arkivreglementet ska tillämpas i bolaget.

11 Krisberedskap

Bolaget ska ha en plan och beredskap för krishantering inom sitt verksamhetsområde. Bolaget ska också medverka i kommunkoncernens hantering av extraordinära händelser samt se till att dotterbolagen deltar vid behov.

Bolaget ska ha en ändamålsenlig och verksamhetsanpassad beredskap för att kunna hantera störningar och avbrott som kan påverka bolagets drift. Arbetet ska utgå från gällande lagstiftning och de krav som följer av att delar av bolaget bedriver samhällsviktig verksamhet.

Bolaget, som moderbolag, ansvarar för att ange övergripande inriktning och samordning av kris- och beredskapsarbetet inom bolagskoncernen. Varje dotterbolag ansvarar för att, i den omfattning som är rimlig utifrån respektive verksamhets risker och förutsättningar, upprätthålla egna rutiner och en grundläggande förmåga att hantera störningar.

Bolaget ska vid behov samverka inom koncernen och med övriga delar av kommunkoncernen i frågor som rör krisberedskap, kontinuitetsplanering och hantering av extraordinära händelser. Nivån på förberedelserna ska anpassas efter bolagets ansvar, verksamhetsområde och betydelse för samhällsviktig funktion.

§ 44 Beslut om revidering av ägardirektiv för Tidaholms Bostads AB

KS 2025/714

Kommunstyrelsens beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att revidera ägardirektiv för Tidaholms Bostads AB i enlighet med upprättat förslag med ändringen att i p 11 tredje stycket första meningen lägga till höjd beredskap.

Sammanfattning av ärendet

Kommunledningsförvaltningen har upprättat ett förslag på revidering av ägardirektiv för Tidaholms Bostads AB (TBAB).

Ändringarna omfattar dels kommunfullmäktiges ställningstagande och dels TBAB:s roll när det gäller krisberedskap.

När det gäller kommunfullmäktiges ställningstagande framgår det av ägardirektivet att det krävs vid bildande av dotterbolag, även om det enbart sker som ett led i en försäljning av fastighet. Däremot krävs inte ställningstagande vid avyttring av fastighet, utan enbart vid förvärv av fastighet. Förutom ställningstagande vid försäljning av fastighet genom bildande och försäljning av dotterbolag krävs även att fullmäktige beslutar om antagande av bolagsordning och val av styrelse i dotterbolaget. För att underlätta hanteringen av dylika ärenden föreslår kommunledningsförvaltningen därför ändringar av punkten så att ställningstagande inte krävs för bolagsbildning som endast är ett led i en fastighetsförsäljning. För att säkerställa kommunfullmäktiges inflytande föreslås i stället ett tillägg på krav på ställningstagande även vid fastighetsavyttring vid samma köpesumma som vid fastighetsförvärv. Bildande eller förvärv av dotterbolag som innebär ett långsiktigt ägande eller en förändring av bolagets verksamhetsinriktning ska även fortsättningsvis kräva ställningstagande från kommunfullmäktige.

TBAB:s lekmannarevisorer har i granskningsrapporten för år 2025 rekommenderat att TBAB:s styrelse och VD, i samverkan med kommunen utvecklar en tydligare strategi för bolagets roll i den kommunala krisberedskapen. Som ett led i detta har därför kommunledningsförvaltningen, i samråd med VD för TBAB, tagit fram förslag på förtydligande i ägardirektivet där det till exempel framgår att TBAB ska ha en grundläggande förmåga att hantera störningar.

Förslag till beslut

- Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att revidera ägardirektiv för Tidaholms Bostads AB med ändringen att i p 11 tredje stycket första meningen lägga till höjd beredskap.
- Ordföranden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att revidera ägardirektiv för Tidaholms Bostads AB i enlighet med upprättat förslag med ändringen att i p 11 tredje stycket första meningen lägga till höjd beredskap.

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut, ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt ordförandens förslag.

Beslutsunderlag

- › Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 16/2026 "Beslut om revidering av ägardirektiv för Tidaholms Bostads AB", 2026-02-25.
- › Tjänsteskrivelse "Revidering av ägardirektiv för Tidaholms Bostads AB", kanslichef Jenny Beckman, 2026-02-05.
- › Utkast: Ägardirektiv för Tidaholms Bostads AB.

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

§ 16 Beslut om revidering av ägardirektiv för Tidaholms Bostads AB

KS 2025/714

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut

- Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att revidera ägardirektiv för Tidaholms Bostads AB med ändringen att i p 11 tredje stycket första meningen lägga till höjd beredskap.

Sammanfattning av ärendet

Kommunledningsförvaltningen har upprättat ett förslag på revidering av ägardirektiv för Tidaholms Bostads AB (TBAB).

Ändringarna omfattar dels kommunfullmäktiges ställningstagande och dels TBAB:s roll när det gäller krisberedskap.

När det gäller kommunfullmäktiges ställningstagande framgår det av ägardirektivet att det krävs vid bildande av dotterbolag, även om det enbart sker som ett led i en försäljning av fastighet. Däremot krävs inte ställningstagande vid avyttring av fastighet, utan enbart vid förvärv av fastighet. Förutom ställningstagande vid försäljning av fastighet genom bildande och försäljning av dotterbolag krävs även att fullmäktige beslutar om antagande av bolagsordning och val av styrelse i dotterbolaget. För att underlätta hanteringen av dylika ärenden föreslår kommunledningsförvaltningen därför ändringar av punkten så att ställningstagande inte krävs för bolagsbildning som endast är ett led i en fastighetsförsäljning. För att säkerställa kommunfullmäktiges inflytande föreslås i stället ett tillägg på krav på ställningstagande även vid fastighetsavyttring vid samma köpesumma som vid fastighetsförvärv. Bildande eller förvärv av dotterbolag som innebär ett långsiktigt ägande eller en förändring av bolagets verksamhetsinriktning ska även fortsättningsvis kräva ställningstagande från kommunfullmäktige.

TBAB:s lekmannarevisorer har i granskningsrapporten för år 2025 rekommenderat att TBAB:s styrelse och VD, i samverkan med kommunen utvecklar en tydligare strategi för bolagets roll i den kommunala krisberedskapen. Som ett led i detta har därför kommunledningsförvaltningen, i samråd med VD för TBAB, tagit fram förslag på förtydligande i ägardirektivet där det till exempel framgår att TBAB ska ha en grundläggande förmåga att hantera störningar.

Förslag till beslut

- Förvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att revidera ägardirektiv för Tidaholms Bostads AB i enlighet med upprättat förslag.
- Ordföranden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att revidera ägardirektiv för Tidaholms Bostads AB med ändringen att i p 11 tredje stycket första meningen lägga till höjd beredskap.

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut, ställer förslagen mot varandra och finner att arbetsutskottet beslutar enligt ordförandens förslag.

Beslutsunderlag

- › Tjänsteskrivelse ”Revidering av ägardirektiv för Tidaholms Bostads AB”, kanslichef Jenny Beckman, 2026-02-05.
- › Utkast: Ägardirektiv för Tidaholms Bostads AB.

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Tjänsteskrivelse

Ärendenummer: KS 2025/714

2026-02-05

Kommunstyrelsen

Handläggare: Jenny Beckman, kanslichef

Tjänsteskrivelse - Revidering av ägardirektiv för Tidaholms Bostads AB

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att revidera ägardirektiv för Tidaholms Bostads AB i enlighet med upprättat förslag.

Ärendet

Kommunledningsförvaltningen har upprättat ett förslag om revidering av ägardirektiv för Tidaholms Bostads AB (TBAB).

Ändringarna omfattar kommunfullmäktiges ställningstagande, p. 5.2 och TBAB:s roll när det gäller krisberedskap, p. 11.

När det gäller kommunfullmäktiges ställningstagande framgår det av ägardirektivet att det krävs vid bildande av dotterbolag, även om det enbart sker som ett led i en försäljning av fastighet. Däremot krävs inte ställningstagande vid avyttring av fastighet, utan enbart vid förvärv av fastighet.

Förutom ställningstagande vid försäljning av fastighet genom bildande och försäljning av dotterbolag krävs även att fullmäktige beslutar om antagande av bolagsordning och val av styrelse i dotterbolaget. För att underlätta hanteringen av dylika ärenden föreslår kommunledningsförvaltningen därför ändringar av punkten så att ställningstagande inte krävs för bolagsbildning som endast är ett led i en fastighetsförsäljning. För att säkerställa kommunfullmäktiges inflytande föreslås i stället ett tillägg på krav på ställningstagande även vid fastighetsavyttring vid samma köpesumma som vid fastighetsförvärv. Bildande eller förvärv av dotterbolag som innebär ett långsiktigt ägande eller en förändring av bolagets verksamhetsinriktning ska även fortsättningsvis kräva ställningstagande från kommunfullmäktige.

TBAB:s lekmannarevisorer har i granskningsrapporten för 2025 rekommenderat att TBAB:s styrelse och VD, i samverkan med kommunen utvecklar en tydligare strategi för bolagets roll i den kommunala krisberedskapen. Som ett led i detta har därför kommunledningsförvaltningen, i samråd med VD för TBAB, tagit fram förslag på förtydligande i ägardirektivet där det till exempel framgår att TBAB ska ha en grundläggande förmåga att hantera störningar.

Röda markeringar i utkastet föreslås att tas bort, medan gröna markeringar föreslås att läggas till.

Barnrättsbedömning

Ärendet bedöms inte i direkt mening beröra barn.

Beslutsunderlag

- › Utkast: Ägardirektiv för Tidaholms Bostads AB

Sändlista

Tidaholms Bostads AB

TIDAHOLMS
KOMMUN

Kommunfullmäktige

Ärendenummer: 2024/389

Antagen: 2008-03-31

Senast reviderad: 2025-03-31

➤ Författningssamling

Ägardirektiv för Tidaholms Bostads AB

Ägardirektiv för Tidaholms Bostads AB.....	3
1. Bolaget som organ för kommunal verksamhet.....	3
2. Kommunens direktivrätt.....	3
3. Syfte med verksamheten.....	3
3.1 Grundläggande principer för bolagets verksamhet.....	3
3.2 Tidaholms Bostads AB:s verksamhet.....	3
4. Ägardirektiv	4
4.1 Ägardirektiv	4
5. Insyn och ledningsfunktion	4
5.1 Kommunens insyn och ledningsfunktion.....	4
5.2. Kommunfullmäktiges ställningstagande.....	4
6. Informationsskyldighet	5
6.1 Bolagets informationsskyldighet till moderbolaget och kommunstyrelsen	5
7. Ekonomi.....	5
7.1 Allmänt.....	5
7.2 Borgen.....	7
7.3 Avkastningskrav	7
7.4 Budget	7
7.5 Handlingsplan.....	7
7.6 Förvaltningsberättelsens innehåll	7
7.7 Underlag för kommunkoncernredovisning.....	7
7.8 Upphandling	7
8. Verkställande direktör, VD	7
8.1 Tillsättande och avsättande av VD	7
8.2 Instruktion för VD.....	7
9. Arbetsordning för styrelsen.....	8
10. Arkivreglemente.....	8
11. Krisberedskap	8

Ägardirektiv för Tidaholms Bostads AB

För den verksamhet som bedrivs i Tidaholms Bostads AB, nedan kallat bolaget, gäller dessa ägardirektiv antagna av kommunfullmäktige i Tidaholms kommun 2025-03-31 och därefter beslutade på bolagsstämman i bolaget 2025-04-28.

I detta dokument används begreppet kommunkoncern som ett sammanfattande begrepp för samtliga bolag, nämnder och förvaltningar i Tidaholms kommun. Vidare används begreppet moderbolag som benämning på Tidaholms Energi AB.

1. Bolaget som organ för kommunal verksamhet

Bolaget är ett organ för kommunal verksamhet och därmed underordnat Tidaholms kommun. Bolaget ska följa av kommunfullmäktige och av moderbolaget med stöd av delegation utfärdade direktiv. Förutom genom lag och författning regleras bolagets verksamhet och bolagets förhållande till kommunen genom

- a) gällande bolagsordning
- b) gällande ägardirektiv
- c) förekommande avtal mellan moderbolaget och bolaget.

Styrdokument som har antagits av styrelsen i moderbolaget gäller för bolaget. Det antagna styrdokumentet ska genom moderbolagets försorg fastställas vid bolagets styrelse.

2. Kommunens direktivrätt

Det åligger bolagets styrelse och verkställande direktör, VD att följa utfärdade direktiv om de inte står i strid mot tvingande bestämmelser i aktiebolagslagen eller annan lag eller författning.

3. Syfte med verksamheten

3.1 Grundläggande principer för bolagets verksamhet

Bolagets styrelse har enligt aktiebolagslagen, ansvaret för bolagets organisation. Styrelsen ska utforma organisationen så att de bästa förutsättningarna för bolagets ändamål tillgodoses. Bolaget ska drivas enligt affärsmässiga marknadsorienterade grunder och under iakttagande av det kommunala ändamålet med verksamheten.

3.2 Tidaholms Bostads AB:s verksamhet

Bolaget ger moderbolaget möjligheter att på olika sätt agera på den lokala bostadsmarknaden för att stärka utveckling samt genom ett allmännyttigt bostadsföretag främja en god bostadsförsörjning inom Tidaholms kommun. Bolaget ska aktivt verka för att skapa tillgång på bostäder, vilket är nödvändigt för att Tidaholm ska uppnå en attraktionskraft och tillväxt.

Detta ska bolaget göra genom att

- tillhandahålla ett varierat utbud av bostäder som bidrar till att göra Tidaholm till en attraktiv plats att bo, verka och leva i
- vara en aktiv och samverkande aktör på den lokala bostadsmarknaden genom om- och tillbyggnad samt förvärv och försäljning av fastigheter
- bevaka och undersöka möjligheten till nybyggnation och att tillskapa ytterligare bostäder i Tidaholm
- förvalta fastigheter i vilka bostadslägenheter upplåts som hyresrätt. Bostäderna bör vara tillgängliga för alla, oavsett social, ekonomisk, etnisk eller annan bakgrund
- ge hyresgästerna möjlighet till boendeflyttande över lägenheter, boendemiljö och servicenivå
- bidra till ett hållbart samhälle och vara ett föredöme i miljöfrågor.

4. Ägardirektiv

4.1 Ägardirektiv

Moderbolaget ska via ombud överlämna antagna ägardirektiv för beslut på bolagsstämma i dotterbolagen.

5. Insyn och ledningsfunktion

5.1 Kommunens insyn och ledningsfunktion

Bolagets verksamhet står enligt 6 kap 1 § kommunallagen under uppsikt av kommunstyrelsen som, genom moderbolaget, utövar kommunens ledningsfunktion över bolaget i de avseenden som anges i kommunallagen och kommunstyrelsens reglemente.

Styrelsen i moderbolaget har rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Styrelsen i moderbolaget ska få den information och de handlingar som styrelsen begär. Moderbolaget har kommunens uppdrag att förse kommunstyrelsen med den information från bolaget som kommunstyrelsen önskar ta del av. Bolaget ska därför till moderbolaget lämna den information som moderbolaget behöver för att fullgöra sina åtaganden.

Bolaget ska, i samband med sin årsredovisning, lämna en redovisning om den verksamhet som bolaget bedrivit under föregående kalenderår till moderbolaget. Av redovisningen ska det framgå om verksamheten har varit förenlig med de fastställda kommunala ändamålen samt om verksamheten har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Bolaget ska även årligen redovisa hur bolaget arbetat med att uppfylla sina ägardirektiv.

Bolaget ska i samband med sin årsredovisning överlämna en uppföljningsrapport av den interna kontrollen till moderbolaget.

Moderbolagets granskningsrätt och bolagets informationsskyldighet omfattar inte handlingar som enligt lag omfattas av sekretessbestämmelser.

5.2. Kommunfullmäktiges ställningstagande

Bolaget ska ge kommunfullmäktige möjlighet att ta ställning i frågor som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt rörande bolagets verksamhet. Det är moderbolagets uppgift att lämna dessa ärenden till kommunfullmäktige för ställningstagande.

Kommunfullmäktiges ställningstagande ska alltid inhämtas gällande

- investeringar överstigande 200 prisbasbelopp per investeringsobjekt
- fastighetsförvärv och fastighetsavyttringar som överstiger 400 prisbasbelopp, oavsett om detta sker genom direkt fastighetsaffär eller genom köp eller försäljning av bolag som äger fastigheten
- bildande och förvärv av dotterbolag som innebär ett långsiktigt ägande eller en förändring av bolagets verksamhetsinriktning
- planer på en ny eller ändrad inriktning av bolagets verksamhet

Kommunstyrelsens ställningstagande ska alltid inhämtas gällande fastighetsförvärv och fastighetsavyttringar mellan 300–400 prisbasbelopp.

Bolagsbildningar som görs enbart som ett tekniskt led i samband med fastighetsrelaterade transaktioner och som inte syftar till långsiktigt ägande ska inte kräva särskilt ställningstagande från kommunfullmäktige.

Är bolagets styrelse oenig huruvida ett ärende ska underställas kommunfullmäktige och minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna i bolagsstyrelsen begär samråd ska kommunstyrelsen besluta om ärendet ska underställas kommunfullmäktige eller inte.

6. Informationsskyldighet

6.1 Bolagets informationsskyldighet till moderbolaget och kommunstyrelsen

Information om bolagets verksamhet och ekonomisk rapportering ska lämnas till moderbolaget i enlighet med riktlinjer som fastställs av moderbolaget. Moderbolaget ansvarar vidare för att vidarebefordra informationen till kommunstyrelsen.

Bolaget ska även fortlöpande hålla moderbolaget väl informerad om bolagets verksamhet. Detta innebär att bolaget snarast ska anmäla följande handlingar till moderbolaget för vidarebefordran till kommunstyrelsen:

- a) Protokoll från bolagsstämma.
- b) Protokoll från styrelsesammanträde.
- c) Bolagets delårsrapporter och årsredovisning.
- d) Revisonberättelse och granskningsrapport från lekmannarevisorer.
- e) Underlag för sammanställning av koncernredovisning för kommunen.
- f) Övriga handlingar av vikt för kommunstyrelsen.

Om protokoll innehåller uppgifter som omfattas av sekretess kan sådana uppgifter utelämnas när protokollet lämnas till kommunen. Det ska dock av materialet framgå att en sådan åtgärd har skett.

7. Ekonomi

7.1 Allmänt

Bolaget ska bedriva verksamheten så att en långsiktig värdetillväxt av fastighetskapitalet tryggas. Avkastningen på bolagets fastighetsbestånd ska vara affärsmässig och långsiktigt i nivå med liknande jämförbara bostadsföretag.

Bolaget ska ha en soliditet på minst 10 procent och arbeta aktivt för att successivt öka soliditeten till minst 15 procent beräknat på justerat eget kapital. Ökningen ska i huvudsak vara ett resultat av bolagets löpande verksamhet men även köp och försäljning av fastigheter kan bidra till att målet uppnås. Bolaget ska senast år 2030 återgå till en soliditet på minst 15 procent.

7.2 Borgen

Bolaget ska betala en marknadsmässig avgift till kommunen för lån med kommunal borgen. Avgiften fastställs av kommunfullmäktige inför varje verksamhetsår.

7.3 Avkastningskrav

Bolagets långsiktiga direktavkastning ska vara på samma nivå som övriga långsiktiga fastighetsägare har på bostadsmarknaden i Tidaholm med justering för bolagets kostnader för sitt allmännyttiga uppdrag. Bolaget ska generera en direktavkastning som ligger på omkring 5 procent. Med direktavkastning avses driftnetto i relation till fastigheternas genomsnittliga marknadsvärde (uppskattat till taxeringsvärde gånger 1,33).¹

7.4 Budget

Bolaget ska för varje år fastställa en budget för de närmast kommande tre räkenskapsåren, varav det första ska detaljplaneras och budgeteras. Budget ska lämnas till moderbolaget för vidarebefordran till kommunstyrelsen senast 15 mars varje år och en revidering ska lämnas till moderbolaget för vidarebefordran till kommunstyrelsen senast 15 september.

7.5 Handlingsplan

Bolaget ska för varje år fastställa en handlingsplan för de närmast kommande tre räkenskapsåren, varav det första ska detaljplaneras och budgeteras. Bolagets handlingsplan ska lämnas till moderbolaget för vidarebefordran till kommunstyrelsen 15 oktober varje år.

7.6 Förvaltningsberättelsens innehåll

Bolagets styrelse ska utöver vad som stadgas i aktiebolagslagen redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats, mot bakgrund av det kommunala syftet.

7.7 Underlag för kommunkoncernredovisning

Bolaget ska varje år i samband med årsredovisning och delårsrapport ge moderbolaget det underlag som krävs för att kommunstyrelsen ska kunna upprätta kommunkoncernens sammanställda redovisning. Bolaget har härvidlag att följa de tidsplaner och anvisningar i övrigt moderbolaget meddelar.

7.8 Upphandling

Bolaget ska tillämpa gällande lagbestämmelser om offentlig upphandling. Bolaget ska där så är lämpligt delta i de samordnade upphandlingar som genomförs i kommunkoncernen.

8. Verkställande direktör, VD

8.1 Tillsättande och avsättande av VD

Bolagets styrelse tillsätter och avsätter VD. Bolagets styrelse ska informera kommunstyrelsen när VD för Bolaget har tillsatts eller entledigats.

8.2 Instruktion för VD

¹ Med begreppet driftnetto avses intäkter minus underhållskostnader minus driftskostnader minus fastighetsavgift.

Bolagets styrelse ska ha en skriftlig instruktion för VD.

9. Arbetsordning för styrelsen

Bolagets styrelse ska utarbeta och anta en arbetsordning för sitt styrelsearbete.

10. Arkivreglemente

Det av kommunfullmäktige antagna arkivreglementet ska tillämpas i bolaget.

11. Krisberedskap

Bolaget ska ha en plan och beredskap för krishantering inom sitt verksamhetsområde. Bolaget ska också vid behov medverka i kommunkoncernens hantering av extraordinära händelser.

Bolaget ska ha en ändamålsenlig och verksamhetsanpassad beredskap för att kunna hantera störningar och avbrott som kan påverka bolagets drift. Arbetet ska utgå från gällande lagstiftning och de krav som följer av att delar av bolaget bedriver samhällsviktig verksamhet.

Bolaget ansvarar för att, i den omfattning som är rimlig utifrån verksamhetens risker och förutsättningar, upprätthålla egna rutiner och en grundläggande förmåga att hantera störningar.

Bolaget ska vid behov samverka inom bolagskoncernen och med övriga delar av kommunkoncernen i frågor som rör krisberedskap, kontinuitetsplanering och hantering av extraordinära händelser. Nivån på förberedelserna ska anpassas efter bolagets ansvar, verksamhetsområde och betydelse för samhällsviktig funktion.

§ 45 Beslut om revidering av ägardirektiv för Tidaholms Elnät AB

KS 2025/714

Kommunstyrelsens beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att revidera ägardirektiv för Tidaholms Elnät AB i enlighet med upprättat förslag med ändringen att i p 11 tredje stycket första meningen lägga till höjd beredskap.

Sammanfattning av ärendet

Kommunledningsförvaltningen har upprättat ett förslag på revidering av ägardirektiv för Tidaholms Elnät AB (TENAB).

Ändringarna omfattar TENAB:s roll när det gäller krisberedskap.

TENAB:s lekmannarevisorer har i granskningsrapporten för år 2025 rekommenderat TENAB:s styrelse och verkställande direktör att tydliggöra bolagets ansvar och roll i kommunens krisberedskap genom att inkludera riktlinjer för elförsörjning vid extraordinära händelser i det uppdaterade ägardirektivet. Som ett led i detta har därför kommunledningsförvaltningen, i samråd med VD, tagit fram förslag på förtydligande i ägardirektivet där det till exempel framgår att TENAB ska ha en grundläggande förmåga att hantera störningar.

Förslag till beslut

- Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att revidera ägardirektiv för Tidaholms Elnät AB med ändringen att i p 11 tredje stycket första meningen lägga till höjd beredskap.
- Ordföranden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att revidera ägardirektiv för Tidaholms Elnät AB i enlighet med upprättat förslag med ändringen att i p 11 tredje stycket första meningen lägga till höjd beredskap.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut, ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt ordförandens förslag.

Beslutsunderlag

- › Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 17/2026 "Beslut om revidering av ägardirektiv för Tidaholms Elnät AB", 2026-02-25.
- › Tjänsteskrivelse "Revidering av ägardirektiv för Tidaholms Energi AB", kanslichef Jenny Beckman, 2026-02-05.
- › Utkast: Ägardirektiv för Tidaholms Elnät AB

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

§ 17 Beslut om revidering av ägardirektiv för Tidaholms Elnät AB

KS 2025/714

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut

- Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att revidera ägardirektiv för Tidaholms Elnät AB med ändringen att i p 11 tredje stycket första meningen lägga till höjd beredskap.

Sammanfattning av ärendet

Kommunledningsförvaltningen har upprättat ett förslag på revidering av ägardirektiv för Tidaholms Elnät AB (TENAB).

Ändringarna omfattar TENAB:s roll när det gäller krisberedskap.

TENAB:s lekmannarevisorer har i granskningsrapporten för år 2025 rekommenderat TENAB:s styrelse och verkställande direktör att tydliggöra bolagets ansvar och roll i kommunens krisberedskap genom att inkludera riktlinjer för elförsörjning vid extraordinära händelser i det uppdaterade ägardirektivet. Som ett led i detta har därför kommunledningsförvaltningen, i samråd med VD, tagit fram förslag på förtydligande i ägardirektivet där det till exempel framgår att TENAB ska ha en grundläggande förmåga att hantera störningar.

Förslag till beslut

- Förvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att revidera ägardirektiv för Tidaholms Elnät AB i enlighet med upprättat förslag.
- Ordföranden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att revidera ägardirektiv för Tidaholms Elnät AB med ändringen att i p 11 tredje stycket första meningen lägga till höjd beredskap.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut, ställer förslagen mot varandra och finner att arbetsutskottet beslutar enligt ordförandens förslag.

Beslutsunderlag

- › Tjänsteskrivelse "Revidering av ägardirektiv för Tidaholms Energi AB", kanslichef Jenny Beckman, 2026-02-05.
- › Utkast: Ägardirektiv för Tidaholms Elnät AB

Tjänsteskrivelse

Ärendenummer: KS 2025/714

2026-02-05

Kommunstyrelsen

Handläggare: Jenny Beckman, kanslichef

Tjänsteskrivelse - Revidering av ägardirektiv för Tidaholms Elnät AB

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att revidera ägardirektiv för Tidaholms Elnät AB i enlighet med upprättat förslag.

Ärendet

Kommunledningsförvaltningen har upprättat ett förslag om revidering av ägardirektiv för Tidaholms Elnät AB (TENAB).

Ändringarna omfattar TENAB:s roll när det gäller krisberedskap, p. 11.

TENAB:s lekmannarevisorer har i granskningsrapporten för 2025 rekommenderat TENAB:s styrelse och verkställande direktör att tydliggöra bolagets ansvar och roll kommunens krisberedskap genom att inkludera riktlinjer för elförsörjning vid extraordinära händelser i det uppdaterade ägardirektivet. Som ett led i detta har därför kommunledningsförvaltningen, i samråd med VD, tagit fram förslag på förtydligande i ägardirektivet där det till exempel framgår att TENAB ska ha en grundläggande förmåga att hantera störningar.

Röda markeringar i utkastet föreslås att tas bort, medan gröna markeringar föreslås att läggas till.

Barnrättsbedömning

Ärendet bedöms inte i direkt mening beröra barn.

Beslutsunderlag

- › Utkast: Ägardirektiv för Tidaholms Elnät AB

Sändlista

Tidaholms Elnät AB

**TIDAHOLMS
KOMMUN**

Kommunfullmäktige

Ärendenummer: KS 2024/389

Antagen: 2008-03-31

Senast reviderad: 2025-03-31

> Författningssamling Ägardirektiv för Tidaholms Elnät AB

Ägardirektiv för Tidaholms Elnät AB	3
1. Bolaget som organ för kommunal verksamhet.....	3
2. Kommunens direktivrätt.....	3
3. Syfte med verksamheten.....	3
3.1 Grundläggande principer för bolagets verksamhet.....	3
3.2 Tidaholms Elnät AB verksamhet	3
4. Ägardirektiv	4
4.1 Ägardirektiv	4
5. Insyn och ledningsfunktion	4
5.1 Kommunens insyn och ledningsfunktion.....	4
5.2. Kommunfullmäktiges ställningstagande.....	4
6. Informationsskyldighet	5
6.1 Bolagets informationsskyldighet till moderbolaget och kommunstyrelsen	5
7. Ekonomi.....	5
7.1 Allmänt.....	5
7.2 Borgen.....	5
7.3 Budget	5
7.4 Handlingsplan.....	5
7.5 Förvaltningsberättelsens innehåll	6
7.6 Underlag för kommunkoncernredovisning.....	6
7.7 Upphandling	6
7.8 Avkastning.....	6
8. Verkställande direktör, VD	6
8.1 Tillsättande och avsättande av VD	6
8.2 Instruktion för VD.....	6
9. Arbetsordning för styrelsen.....	6
10. Arkivreglemente.....	6
11. Krisberedskap	6

Ägardirektiv för Tidaholms Elnät AB

För den verksamhet som bedrivs i Tidaholms Elnät AB, nedan kallat bolaget, gäller dessa ägardirektiv antagna av kommunfullmäktige i Tidaholms kommun 2025-03-31 och därefter beslutade på bolagsstämma i bolaget 2025-04-28.

I detta dokument används begreppet kommunkoncern som ett sammanfattande begrepp för samtliga bolag, nämnder och förvaltningar i Tidaholms kommun. Vidare används begreppet moderbolag som benämning på Tidaholms Energi AB.

1. Bolaget som organ för kommunal verksamhet

Bolaget är ett organ för kommunal verksamhet och därmed underordnat Tidaholms kommun. Bolaget ska följa av kommunfullmäktige och av moderbolaget med stöd av delegation utfärdade direktiv. Förutom genom lag och författning regleras bolagets verksamhet och bolagets förhållande till kommunen genom

- a) gällande bolagsordning
- b) gällande ägardirektiv
- c) förekommande avtal mellan moderbolaget och bolaget.

Styrdokument som har antagits av styrelsen i moderbolaget gäller för bolaget. Det antagna styrdokumentet ska genom moderbolagets försorg fastställas av bolagets styrelse.

2. Kommunens direktivrätt

Det åligger bolagets styrelse och verkställande direktör, VD att följa utfärdade direktiv om de inte står i strid mot tvingande bestämmelser i aktiebolagslagen eller annan lag eller författning.

3. Syfte med verksamheten

3.1 Grundläggande principer för bolagets verksamhet

Bolagets styrelse har enligt aktiebolagslagen ansvaret för bolagets organisation. Styrelsen ska utforma organisationen så att de bästa förutsättningarna för bolagets ändamål tillgodoses. Bolaget ska drivas enligt affärsmässiga marknadsorienterade grunder och under iakttagande av det kommunala ändamålet med verksamheten.

3.2 Tidaholms Elnät AB verksamhet

Bolaget är moderbolagets redskap för att med god leveranssäkerhet och med optimalt resursutnyttjande distribuera elektrisk energi inom i första hand Tidaholms kommun. Bolaget ska arbeta aktivt för att Tidaholm ska uppnå en attraktionskraft och tillväxt. Detta ska bolaget göra genom att

- medverka i planeringsprocessen och utbyggnaden av elnätinfrastrukturen
- tillskapa och aktivt verka för att erbjuda eldistribution i koncessionsområdet utifrån marknadens efterfrågan
- bidra till ett hållbart samhälle och vara ett föredöme i miljöfrågor.

4. Ägardirektiv

4.1 Ägardirektiv

Moderbolaget ska via ombud överlämna antagna ägardirektiv för beslut på bolagsstämma i dotterbolagen.

5. Insyn och ledningsfunktion

5.1 Kommunens insyn och ledningsfunktion

Bolagets verksamhet står enligt 6 kap. 1 § kommunallagen under uppsikt av kommunstyrelsen som, genom moderbolaget, utövar kommunens ledningsfunktion över bolaget i de avseenden som anges i kommunallagen och kommunstyrelsens reglemente.

Styrelsen i moderbolaget har rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Styrelsen i moderbolaget ska få den information och de handlingar som styrelsen begär. Moderbolaget har kommunens uppdrag att förse kommunstyrelsen med den information från bolaget som kommunstyrelsen önskar ta del av. Bolaget ska därför till moderbolaget lämna den information som moderbolaget behöver för att fullgöra sina åtaganden.

Bolaget ska, i samband med sin årsredovisning, lämna en redovisning om den verksamhet som bolaget bedrivit under föregående kalenderår till moderbolaget. Av redovisningen ska det framgå om verksamheten har varit förenlig med de fastställda kommunala ändamålen samt om verksamheten har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Bolaget ska även årligen redovisa hur bolaget arbetat med att uppfylla sina ägardirektiv.

Bolaget ska i samband med sin årsredovisning överlämna en uppföljningsrapport av den interna kontrollen till moderbolaget.

Moderbolagets granskningsrätt och bolagets informationsskyldighet omfattar inte handlingar som enligt lag omfattas av sekretessbestämmelser.

5.2. Kommunfullmäktiges ställningstagande

Bolaget ska ge kommunfullmäktige möjlighet att ta ställning i frågor som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt rörande bolagets verksamhet. Det är moderbolagets uppgift att lämna dessa ärenden till kommunfullmäktige för ställningstagande.

Kommunfullmäktiges ställningstagande ska alltid inhämtas gällande

- investeringar överstigande 200 prisbasbelopp per investeringsobjekt, undantag anslutningspliktiga ärenden
- bildande och förvärv av dotterbolag
- planer på en ny eller ändrad inriktning av bolagets verksamhet
- förändring av elnätstaxa större än 4 procent i genomsnitt.

Är bolagets styrelse oenig huruvida ett ärende ska underställas kommunfullmäktige och minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna i bolagsstyrelsen begär samråd ska kommunstyrelsen besluta om ärendet ska underställas kommunfullmäktige eller inte.

6. Informationsskyldighet

6.1 Bolagets informationsskyldighet till moderbolaget och kommunstyrelsen

Information om bolagets verksamhet och ekonomisk rapportering ska lämnas till moderbolaget i enlighet med riktlinjer som fastställs av moderbolaget. Moderbolaget ansvarar vidare för att vidarebefordra informationen till kommunstyrelsen.

Bolaget ska även fortlöpande hålla moderbolaget väl informerad om bolagets verksamhet. Detta innebär att bolaget snarast ska anmäla följande handlingar till moderbolaget för vidarebefordran till kommunstyrelsen:

- a) Protokoll från bolagsstämma.
- b) Protokoll från styrelsesammanträde.
- c) Bolagets delårsrapporter och årsredovisning.
- d) Revisonberättelse och granskningsrapport från lekmannarevisorer.
- e) Underlag för sammanställning av koncernredovisning för kommunen.
- f) Övriga handlingar av vikt för kommunstyrelsen.

Om protokoll innehåller uppgifter som omfattas av sekretess kan sådana uppgifter utelämnas när protokollet lämnas till kommunen. Det ska dock av materialet framgå att en sådan åtgärd har skett.

7. Ekonomi

7.1 Allmänt

Bolaget ska på kort och lång sikt sträva efter en balanserad ekonomisk utveckling med utgångspunkt från bolagets uppdrag, investeringsbehov och ekonomiska risker. Den ekonomiska utvecklingen ska även ge en god ekonomisk bas för den framtida utvecklingen av bolagets verksamhet. Soliditeten, som ett uttryck för bolagets finansiella risknivå, ska anpassas efter affärsriskerna och hållas stabil över tiden. Bolagets soliditet ska uppgå till minst 15 procent. Bolagets årliga mål avseende resultatkrav ska ha sin utgångspunkt från ovanstående.

7.2 Borgen

Bolaget ska betala en marknadsmässig avgift till kommunen för lån med kommunal borgen. Avgiften fastställs av kommunfullmäktige inför varje verksamhetsår.

7.3 Budget

Bolaget ska för varje år fastställa en budget för de närmast kommande tre räkenskapsåren, varav det första ska detaljplaneras och budgeteras. Budget ska lämnas till moderbolaget för vidarebefordran till kommunstyrelsen senast 15 mars varje år och en revidering ska lämnas till moderbolaget för vidarebefordran till kommunstyrelsen senast 15 september.

7.4 Handlingsplan

Bolaget ska för varje år fastställa en handlingsplan för de närmast kommande tre räkenskapsåren, varav det första ska detaljplaneras och budgeteras. Bolagets handlingsplan ska lämnas till moderbolaget för vidarebefordran till kommunstyrelsen 15 oktober varje år.

7.5 Förvaltningsberättelsens innehåll

Styrelsen för bolaget ska utöver vad som stadgas i aktiebolagslagen redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats, mot bakgrund av det kommunala syftet.

7.6 Underlag för kommunkoncernredovisning

Bolaget ska varje år i samband med årsredovisning och delårsrapport ge moderbolaget det underlag som krävs för att kommunstyrelsen ska kunna upprätta kommunkoncernens sammanställda redovisning. Bolaget har härvidlag att följa de tidsplaner och anvisningar i övrigt moderbolaget meddelar.

7.7 Upphandling

Bolaget ska tillämpa gällande lagbestämmelser om offentlig upphandling. Bolaget ska där så är lämpligt delta i de samordnade upphandlingar som genomförs i kommunkoncernen.

7.8 Avkastning

Avkastningskravet utvärderas baserat på ett genomsnitt (oviktat) av de tre senaste räkenskapsårens avkastning.

Avkastning beräknas enligt följande: (rörelseresultat [EBIT] + finansiella intäkter) dividerat med totalt kapital.

Avkastningskravet på bolaget ska vara minst 3,0 %.

8. Verkställande direktör, VD

8.1 Tillsättande och avsättande av VD

Bolagets styrelse tillsätter och avsätter VD. Bolagets styrelse ska informera kommunstyrelsen när VD för bolaget har tillsatts eller entledigats.

8.2 Instruktion för VD

Bolagets styrelse ska ha en skriftlig instruktion för VD.

9. Arbetsordning för styrelsen

Bolagets styrelse ska utarbeta och anta en arbetsordning för sitt styrelsearbete.

10. Arkivreglemente

Det av kommunfullmäktige antagna arkivreglementet ska tillämpas i bolaget.

11. Krisberedskap

Bolaget ska ha en plan och beredskap för krishantering inom sitt verksamhetsområde. Bolaget ska också vid behov medverka i kommunkoncernens hantering av extraordinära händelser.

Bolaget ska ha en ändamålsenlig och verksamhetsanpassad beredskap för att kunna hantera störningar och avbrott som kan påverka bolagets drift. Arbetet ska utgå från gällande lagstiftning och de krav som följer av att delar av bolaget bedriver samhällsviktig verksamhet

Bolaget ansvarar för att, i den omfattning som är rimlig utifrån verksamhetens risker och förutsättningar, upprätthålla egna rutiner och en grundläggande förmåga att hantera störningar.

Bolaget ska vid behov samverka inom bolagskoncernen och med övriga delar av kommunkoncernen i frågor som rör krisberedskap, kontinuitetsplanering och hantering av extraordinära händelser. Nivån på förberedelserna ska anpassas efter bolagets ansvar, verksamhetsområde och betydelse för samhällsviktig funktion.

§ 55 Beslut om besvarande av motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning

KS 2025/289

Kommunstyrelsens beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att avslå motionen.

Sammanfattning av ärendet

Tony Pettersson (S) och Per Wiklund (V) har lämnat in en motion till kommunfullmäktige om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning. Motionen remitterades till samhällsbyggnadsnämnden för yttrande.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att avslå motionen samt att uppdra åt nämnden att utforma ett utredningsuppdrag som visar hur motionens intentioner kan tillvaratas och verkställas. Nämnden föreslår också att nämnden ska få i uppdrag att ta fram ett kostnadsförslag för utredningsuppdraget och att kostnadsförslaget vid behov ska överlämnas för vidare behandling i budgetberedningen.

Kommunledningsförvaltningen har inget ytterligare att tillägga i sakfrågan utan instämmer i samhällsbyggnadsnämndens förslag om att kommunfullmäktige bör ta vara på intentionen med motionen.

Däremot framgår det av kommunens riktlinje för beredning av motioner och Tidaholmsförslag att en beredande instans som anser att intentionen med en motion är bra och bör genomföras men att det inte är lämpligt att genomföra motionen på det sätt som föreslås ska föreslå beslutande instans besluta att avslå motionen till förmån för att ett nytt ärende väcks.

Förslag till beslut

- Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att intentionen med motionen tas tillvara genom att motionen avslås till förmån för att ett nytt ärende väcks.
- Lennart Nilsson (SD) föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att avslå motionen.
- Ingela Backman (S) föreslår bifall till arbetsutskottets förslag.
- Peter Friberg (M) föreslår bifall till Nilssons förslag.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut, ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt Nilssons förslag.

Omröstning begärs.

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen godkänner följande beslutsgång:

JA:

Bifall till Nilssons förslag.

NEJ:

Bifall till arbetsutskottets förslag.

Omröstningen utfaller med:

JA: 5

NEJ: 4

AVSTÅR: 2

Följande röstar JA:

Magnus Erbing (M), Krister Rohman (KD), Peter Friberg (M), Lennart Nilsson (SD), Runo Johansson (L)

Följande röstar NEJ:

Ingela Backman (S), Bengt Karlsson (S), Lena Andersson (S), Jonas Storm (S)

Följande AVSTÅR:

Svante Schultz (VT), Magnus Haglind (VT)

Beslutsunderlag

- › Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 22/2026 "Beslut om besvarande av motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning", 2026-02-25.
- › Tjänsteskrivelse "Motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning", kommunsekreterare Louise Henriksson, 2026-02-09.
- › Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 148/2025 "Beslut om yttrande gällande motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning", 2025-12-04.
- › Tjänsteskrivelse "Beslut om yttrande gällande motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning", nämndsekreterare Johan Lagersten, 2025-12-03.
- › Samhällsbyggnadsnämndens yttrande "Samhällsbyggnadsnämndens yttrande gällande motion strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning", 2025-10-31.
- › Motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning, Tony Pettersson (S) och Per Wiklund (V), 2025-03-06.

Reservation

Ingela Backman (S), Bengt Karlsson (S), Lena Andersson (S) och Jonas Storm (S) reserverar sig mot beslutet till förmån för arbetsutskottets förslag.

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Protokollsanteckning

Patricia Axelsson (V) lämnar en protokollsanteckning om att hon ställer sig bakom reservationen.

§ 22 Beslut om besvarande av motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning

KS 2025/289

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut

- Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att intentionen med motionen tas tillvara genom att motionen avslås till förmån för att ett nytt ärende väcks.

Sammanfattning av ärendet

Tony Pettersson (S) och Per Wiklund (V) har lämnat in en motion till kommunfullmäktige om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning. Motionen remitterades till samhällsbyggnadsnämnden för yttrande.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att avslå motionen samt att uppdra åt nämnden att utforma ett utredningsuppdrag som visar hur motionens intentioner kan tillvaratas och verkställas. Nämnden föreslår också att nämnden ska få i uppdrag att ta fram ett kostnadsförslag för utredningsuppdraget och att kostnadsförslaget vid behov ska överlämnas för vidare behandling i budgetberedningen.

Kommunledningsförvaltningen har inget ytterligare att tillägga i sakfrågan utan instämmer i samhällsbyggnadsnämndens förslag om att kommunfullmäktige bör ta vara på intentionen med motionen.

Däremot framgår det av kommunens riktlinje för beredning av motioner och Tidaholmsförslag att en beredande instans som anser att intentionen med en motion är bra och bör genomföras men att det inte är lämpligt att genomföra motionen på det sätt som föreslås ska föreslå beslutande instans besluta att avslå motionen till förmån för att ett nytt ärende väcks.

Förslag till beslut

- Förvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att intentionen med motionen tas tillvara genom att motionen avslås till förmån för att ett nytt ärende väcks.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse "Motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning", kommunsekreterare Louise Henriksson, 2026-02-09.
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 148/2025 "Beslut om yttrande gällande motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning", 2025-12-04.

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

- › Tjänsteskrivelse "Beslut om yttrande gällande motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning", nämndsekreterare Johan Lagersten, 2025-12-03.
- › Samhällsbyggnadsnämndens yttrande "Samhällsbyggnadsnämndens yttrande gällande motion strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning", 2025-10-31.
- › Motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning, Tony Pettersson (S) och Per Wiklund (V), 2025-03-06.

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Tjänsteskrivelse

Ärendenummer: KS 2025/289

2026-02-09

Kommunstyrelsen

Handläggare: Louise Henriksson, kommunsekreterare

Tjänsteskrivelse - Motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att intentionen med motionen tas tillvara genom att motionen avslås till förmån för att ett nytt ärende väcks.

Ärendet

Tony Pettersson (S) och Per Wiklund (V) har under våren 2025 lämnat in en motion till kommunfullmäktige om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning. Motionärerna yrkar på följande:

- Att beakta möjligheter för bevarande och återbruk inom byggnation och förvaltning för minskad resursanvändning och minskad klimatpåverkan.
- Att i projektering och utformning av byggnader väga in resursanvändning, energiprestanda och klimatpåverkan.
- Att tänka utifrån flexibilitet och klimatpåverkan vid underhåll och utformning av byggnader.
- Att tydliga krav eller mervärdesmodeller för upphandlingar av leverantörer och entreprenörer utformas gällande val av byggmaterial, produkter och transporter för minskad resursanvändning och klimatpåverkan. Samt att uppföljning av efterlevnad av krav och modeller för mervärde genomförs genom hela avtalstiden. Hänsyn och uppföljning utifrån ekonomisk hållbarhet, samt påverkan på kommuninvånare utifrån ekonomi och social hållbarhet, ska också beaktas.
- Att projektspecifika mål tas fram som kan ge stöd i uppföljning av vår koldioxidbudget.

Motionen remitterades till samhällsbyggnadsnämnden för yttrande. Nämnden har nu inkommit.

Utredning

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att:

- avslå motionen.
- uppdra åt samhällsbyggnadsnämnden att utforma ett utredningsuppdrag som visar hur motionens intentioner kan tillvaratas och verkställas, inklusive konkreta förslag och kostnadsberäkningar.
- uppdra åt samhällsbyggnadsnämnden att ta fram ett kostnadsförslag för utredningsuppdraget, och att kostnadsförslaget vid behov överlämnas för vidare behandling i budgetberedningen.

Vidare beskriver nämnden i sitt yttrande att nämnden ser positivt på motionens intentioner och delar uppfattningen om att kommunen bör ta ett aktivt ansvar för att minska klimatpåverkan från byggande och förvaltning. Samtidigt vill nämnden understryka att genomförandet kräver noggrann analys av kostnader, styrning och praktisk tillämpning, samt att befintliga arbetssätt redan till viss del uppfyller motionens syften.

Vidare beskriver nämnden att om motionens förslag genomförs kommer kommunen att behöva ta fram styrdokument och riktlinjer som tydliggör vilka delar som ska omfattas. Detta arbete kräver resurser för analys, uppföljning och kompetensutveckling, samt samordning mellan förvaltningar.

Barnrättsbedömning

Ärendet bedöms i direkt mening röra barn. Klimatförändringarna och hur kommunen anpassar sig till det påverkar bestämt barns liv, hälsa och möjligheten till framtid.

Enligt barnkonventionen ska barnets bästa bedömas och beaktas (artikel 3), och myndigheter har ansvar att infria barnets rättigheter (artikel 4). Barnet har även rätt till utveckling, liv och överlevnad (artikel 6), samt rätt till en god hälsa (artikel 24). Barn har också rätt till en skälig levnadsstandard (artikel 27).

Hur kommunen anpassar sig efter klimathotet är av yttersta vikt för barns framtid, hälsa, levnadsstandard och överlevnad.

Utredningens slutsatser

Kommunledningsförvaltningen har inget ytterligare att tillägga i sakfrågan, utan instämmer med samhällsbyggnadsnämndens förslag om att kommunfullmäktige bör ta vara på intentionen med motionen.

Däremot, i kommunens riktlinje för beredning av motioner och Tidaholmsförslag, beskrivs att när beredningen anser att intentionen med motionen är bra och bör genomföras, men att det inte är lämpligt att genomföra motionen på det sätt som föreslås, ska beredningen föreslå beslutande instans att besluta att avslå motionen till förmån för att ett nytt ärende väcks. Beredningen lägger då fram ett alternativt förslag som behandlas som ett nytt ärende.

Därför, för att följa riktlinjen, anser förvaltningen att kommunstyrelsen istället bör föreslå kommunfullmäktige besluta att intentionen med motionen tas tillvara genom att motionen avslås till förmån för att ett nytt ärende väcks.

Förvaltningens invändning har inget med förslaget från samhällsbyggnadsnämnden att göra i sak, utan enbart om hanteringen av rena formalia. I övrigt instämmer förvaltningen med samhällsbyggnadsnämndens yttrande. Därför väcker förvaltningen ett nytt ärende, som behandlar det utredningsuppdrag samhällsbyggnadsnämndens föreslår.

Beslutsunderlag

- › Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 148/2025 "Beslut om yttrande gällande motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning", 2025-12-04.

- › Tjänsteskrivelse "Beslut om yttrande gällande motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning", nämndsekreterare Johan Lagersten, 2025-12-03.
- › Samhällsbyggnadsnämndens yttrande "Samhällsbyggnadsnämndens yttrande gällande motion strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning", 2025-10-31.
- › Motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning, Tony Pettersson (S) och Per Wiklund (V), 2025-03-06.

Sändlista

Motionärerna

Samhällsbyggnadsnämnden

§ 148 Beslut om yttrande gällande motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning

SBN 2025/174

Samhällsbyggnadsnämndens beslut

- Nämnden beslutar att yttra sig till kommunstyrelsen utifrån förvaltningens förslag.
- Nämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige besluta att:
 - avslå motionen.
 - uppdra åt samhällsbyggnadsnämnden att utforma ett utredningsuppdrag som visar hur motionens intentioner kan tillvaratas och verkställas, inklusive konkreta förslag och kostnadsberäkningar.
 - uppdra åt samhällsbyggnadsnämnden att ta fram ett kostnadsförslag för utredningsuppdraget, och att kostnadsförslaget vid behov överlämnas för vidare behandling i budgetberedningen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsens arbetsutskott har remitterat motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning till samhällsbyggnadsnämnden för yttrande. Förvaltningen har förberett ett yttrande utifrån ett antal aspekter.

Från förvaltningens perspektiv bör utöver yttrandet också följande påpekanden göras:

1. Någon egentlig utredning utifrån motionen har inte gjorts. Omfattningen av ett sådant utredningsuppdrag och vilka effekter de har är betydande och faller utanför ramen för nämndens yttrande. Om motionen tillstyrks bör den åtföljas av ett formellt utredningsuppdrag från fullmäktige och medel för detta bör tillskjutas.
2. Förvaltningen genomför byggprojekt och fastighetsförvaltning utifrån gällande krav. En ambitionshöjning på området med påföljande är en politisk fråga. Det är en prioritering som politiken kan göra med de konsekvenser de innebär.
3. Förvaltningen konstaterar att om ett genomförande av motionen ska uppnå sitt syfte måste den konkretiseras i ett antal styrdokument, policies och riktlinjer, som sedan kommer ligga till grund för t.ex. utformningen av projektdirektiv och totalkostnads kalkyler i investeringsprojekt.
4. En ambitionshöjning på detta område bör inte leva separat från kommunens övriga miljö- och klimatarbete. Effekterna måste beskrivas och bli en del av de nyckeltal som blir föremål för uppföljning i kommunen.
5. Förvaltningen har vid flera tillfällen informerat nämnden om att byggnation sker enligt riktlinjerna för "Miljöbyggnad Silver", dock utan att en formell certifiering genomförs. Det är värt att uppmärksamma att detta inte har stöd i politiska beslut eller styrdokument.

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Det kan även noteras att slutrapporter och internkontroller inte innehåller någon utvärdering av hur detta genomförts i praktiken.

Förvaltningen kan utifrån sin kompetens översiktligt peka på vilken innebörd som motionen skulle ha för nämndens verksamhet. Men den politiska betydelsen av en ambitionshöjning innebär att förvaltningen undviker att lämna något förslag för vilket ställningstagande nämnden ska ha.

Utifrån tidigare beslut som fullmäktige tagit, till exempel Klimat 2030, så finns det redan uttalat att kommunen ska prioritera frågorna. Men i ett strikt budgetperspektiv är dessa prioriteringar en fråga för politisk ledning.

Förslag till beslut

- Arbetsutskottet beslutar att föreslå nämnden yttra sig till kommunstyrelsen utifrån förvaltningens förslag.
- Förvaltningen föreslår nämnden besluta att:
 - o yttra sig till kommunstyrelsen utifrån förvaltningens förslag.
 - o föreslå kommunfullmäktige besluta att:
 - avslå motionen
 - uppdra åt samhällsbyggnadsnämnden att utforma ett utredningsuppdrag som visar hur motionens intentioner kan tillvaratas och verkställas, inklusive konkreta förslag och kostnadsberäkningar.
 - uppdra åt samhällsbyggnadsnämnden att ta fram ett kostnadsförslag för utredningsuppdraget och att kostnadsförslaget vid behov överlämnas för vidare behandling i budgetberedningen.

Beslutsgång

Ordförande konstaterar att det finns två förslag till beslut, ställer förslagen mot varandra och konstaterar att nämnden beslutar i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- › Beslut samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott § "Beslut om yttrande gällande motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning", 2025-11-20.
- › Förslag till yttrande gällande motion om strategisk inriktning för att minska klimatpåverkan inom kommunens byggnation och förvaltning, 2025-10-31.
- › Beslut kommunstyrelsens arbetsutskott § 53/2025, "Beslut om remittering av motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning", 2025-04-23
- › Motion, "Strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning", Tony Pettersson (S) och Per Wiklund (V), 2025-03-06.

Sändlista

Kommunstyrelsen

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Tjänsteskrivelse

Ärendenummer: SBN 2025/174

2025-12-03

Samhällsbyggnadsnämnden

Handläggare: Johan Lagersten, nämndsekreterare

Beslut om yttrande gällande motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning

Förslag till beslut

- Nämnden beslutar att yttra sig till kommunstyrelsen utifrån förvaltningens förslag.
- Nämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige besluta att:
 - o avslå motionen
 - o uppdra åt samhällsbyggnadsnämnden att utforma ett utredningsuppdrag som visar hur motionens intentioner kan tillvaratas och verkställas, inklusive konkreta förslag och kostnadsberäkningar.
 - o uppdra åt samhällsbyggnadsnämnden att ta fram ett kostnadsförslag för utredningsuppdraget och att kostnadsförslaget vid behov överlämnas för vidare behandling i budgetberedningen.

Ärendet

Kommunstyrelsens arbetsutskott har remitterat motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning till samhällsbyggnadsnämnden för yttrande. Förvaltningen har förberett ett yttrande utifrån ett antal aspekter.

Från förvaltningens perspektiv bör utöver yttrandet också följande påpekanden göras:

1. Någon egentlig utredning utifrån motionen har inte gjorts. Omfattningen av ett sådant utredningsuppdrag och vilka effekter de har är betydande och faller utanför ramen för nämndens yttrande. Om motionen tillstyrks bör den åtföljas av ett formellt utredningsuppdrag från fullmäktige och medel för detta bör tillskjutas.
2. Förvaltningen genomför byggprojekt och fastighetsförvaltning utifrån gällande krav. En ambitionshöjning på området med påföljande är en politisk fråga. Det är en prioritering som politiken kan göra med de konsekvenser de innebär.
3. Förvaltningen konstaterar att om ett genomförande av motionen ska uppnå sitt syfte måste den konkretiseras i ett antal styrdokument, policies och riktlinjer, som sedan kommer ligga till grund för t.ex. utformningen av projektdirektiv och totalkostnads kalkyler i investeringsprojekt.

4. En ambitionshöjning på detta område bör inte leva separat från kommunens övriga miljö- och klimatarbete. Effekterna måste beskrivas och bli en del av de nyckeltal som blir föremål för uppföljning i kommunen.
5. Förvaltningen har vid flera tillfällen informerat nämnden om att byggnation sker enligt riktlinjerna för "Miljöbyggnad Silver", dock utan att en formell certifiering genomförs. Det är värt att uppmärksamma att detta inte har stöd i politiska beslut eller styrdokument. Det kan även noteras att slutrapporter och internkontroller inte innehåller någon utvärdering av hur detta genomförts i praktiken.

Förvaltningen kan utifrån sin kompetens översiktligt peka på vilken innebörd som motionen skulle ha för nämndens verksamhet. Men den politiska betydelsen av en ambitionshöjning innebär att förvaltningen undviker att lämna något förslag för vilket ställningstagande nämnden ska ha.

Utifrån tidigare beslut som fullmäktige tagit, till exempel Klimat 2030, så finns det redan uttalat att kommunen ska prioritera frågorna. Men i ett strikt budgetperspektiv är dessa prioriteringar en fråga för politisk ledning.

Barnrättsbedömning

Ärendet bedöms inte i direkt mening beröra barn. Klimat- och miljöarbete i en övergripande mening berör i allra högsta barn och ungdomars rätt till liv och hälsa.

Beslutsunderlag

- › Förslag till yttrande gällande motion om strategisk inriktning för att minska klimatpåverkan inom kommunens byggnation och förvaltning, 2025-10-31.
- › Beslut kommunstyrelsens arbetsutskott § 53/2025, "Beslut om remittering av motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning", 2025-04-23
- › Motion, "Strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning", Tony Pettersson (S) och Per Wiklund (V), 2025-03-06.

Sändlista

Kommunstyrelsen

Yttrande

Ärendenummer: SBN 2025/174

2025-10-31

Kommunstyrelsen

Samhällsbyggnadsnämndens yttrande gällande motion strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning

Samhällsbyggnadsnämnden har tagit del av motionen som föreslår en strategisk inriktning för att minska klimatpåverkan inom kommunens byggnation och förvaltning. Nämnden instämmer i att klimatfrågan är en av vår tids största utmaningar och att kommuner har ett ansvar att bidra till omställningen mot ett fossilfritt och hållbart samhälle.

Redan befintliga krav och arbete

Tidaholms kommun har sedan tidigare antagit en koldioxidbudget som anger att kommunen bör gå före i klimatomställningen. Vid nybyggnation tillämpas idag "Miljöbyggnad Silver" som riktlinje, dock utan formell certifiering. Detta innebär att byggnader projekteras med höga ambitioner gällande energiprestanda och miljöhänsyn, men utan att genomgå den kostsamma certifieringsprocessen. Den bedömning som nämnden tidigare har gjort är att erfarenheten visar att certifiering i sig inte alltid tillför mervärde i relation till kostnaden.

Det kan också i sammanhanget vara relevant att påpeka att ett nytt energiprestandadirektiv (EPBD) från EU träder i kraft som svensk lagstiftning från våren 2026. Det innebär bland annat krav på nollutsläpp vid byggnation av offentliga byggnader från 2028, alla nya byggnader från 2030. Direktivet innebär även ny energiklassning och redovisning av klimatpåverkan i livscykelperspektiv.

EU-direktivet blir svensk lag och åtföljs av rekommendationer som utarbetas av Boverket. Dessa måste förvaltningen implementera och förhålla sig till i sitt arbete oavsett politiska beslut i övrigt.

Effekter av motionens förslag

Om motionens förslag genomförs kommer kommunen att behöva ta fram styrdokument och riktlinjer som tydliggör vilka delar som ska omfattas, exempel på sådana delar är:

- Vilka delar av byggprocessen som omfattas av klimatkrav.
- Hur krav på återbruk, materialval, transporter och energiprestanda ska formuleras och följas upp.
- Hur projektspecifika mål kopplas till koldioxidbudgeten.

Detta arbete kräver resurser för analys, uppföljning och kompetensutveckling, samt samordning mellan förvaltningar. Kommunen bör eventuellt också inbegripa kommunala bolag.

En eventuell ambitionshöjning på detta område måste dels noggrant tydliggöras genom styrdokument, men de bör också i sin helhet kopplas till kommunens övergripande miljöarbete och inlemmas i uppföljning av nyckeltal.

Kostnadspåverkan

Införande av skärpta klimatkrav och eventuell certifiering kommer medföra ökade byggkostnader. Erfarenheter på området pekar på effekter särskilt i mindre projekt. Samtidigt finns potential att på sikt uppnå kostnadsbesparingar genom energieffektivisering, minskad resursanvändning och ökad flexibilitet i byggnadernas användning. Det är dock viktigt att väga klimatnyttan mot ekonomisk och social hållbarhet, särskilt i en mindre kommun med begränsade resurser.

Regionalt och nationellt sammanhang

Inom Skaraborgsregionen har flera kommuner antagit klimatlöften inom ramen för Klimat 2030, där minskad klimatpåverkan från byggande och upphandling är ett prioriterat område. Nationellt finns krav på klimatdeklaration vid nybyggnation sedan 2022, och Boverket har tagit fram vägledningar för livscykelanalyser och klimatkrav i byggprojekt. Flera kommuner tillämpar Miljöbyggnad Silver som lägstanivå, vilket Tidaholm redan gör i praktiken.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden ser positivt på motionens intentioner och delar uppfattningen att kommunen bör ta ett aktivt ansvar för att minska klimatpåverkan från byggande och förvaltning. Samtidigt vill nämnden understryka att genomförandet kräver noggrann analys av kostnader, styrning och praktisk tillämpning, samt att befintliga arbetssätt redan till viss del uppfyller motionens syften.

Motion – Strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning

Bakgrund Klimatpåverkan

En av de största miljöutmaningarna samhället står inför är klimatförändringarna och den globala uppvärmningen. Medeltemperaturen har ökat med mer än en grad sedan förindustriell tid och fortsätter att öka. Vi ser effekter redan idag med högre sannolikhet för mer extrema väderhändelser, så som torka, värmeböljor och översvämningar.

Parisavtalet beslutades vid COP21 i Paris 2015 och har skrivits under av 194 länder. Avtalet slår fast att den globala temperaturökningen ska hållas väl under två grader och att man ska sträva efter att begränsa temperaturökningen till 1,5 grader.

I Sverige förväntas påverkan på människors hälsa bli en ökad risk för infektioner, allergier och värmeböljor som drabbar sårbara grupper. För att bromsa klimatförändringarna krävs omfattande och snabba minskningar av människans utsläpp av växthusgaser.

Riksdagen har bestämt att Sverige ska vara ledande i det globala arbetet med att förverkliga målen i Parisavtalet, och har beslutat om ett långsiktigt utsläppsmål för växthusgaser. Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Samtliga sektorer, inklusive bygg- och fastighetssektorn, ska bidra till att uppfylla målet.

Hållbart byggande med minskad klimatpåverkan - Boverket

Alla kommuner måste ta ansvar för att avsevärt minska sina utsläpp av växthusgaser i hela värdekedjan. Offentlig konsumtion och investeringar står för ungefär en tredjedel av utsläppen av växthusgaser från svensk konsumtion. (Naturvårdsverket, konsumtionsbaserade klimatutsläpp, 2020, www.naturvardsverket.se)

Byggnader och fastigheter står för en stor del av resursförbrukningen i samhället. Att effektivisera materialhantering och hitta nya affärsmöjligheter är en förutsättning för att övergå från ett linjärt materialflöde till ett cirkulärt. Ett helhetsgrepp där producent – användare – återvinnare – ny producent inkluderas i produktionskedjan är nödvändigt. Materialflödena har stor miljöpåverkan, framför allt på klimatet, tillgången på naturresurser, utsläpp av giftiga ämnen samt biologisk mångfald.

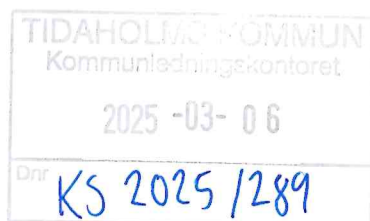
Bygg- och fastighetssektorn står för 22 procent av den totala klimatpåverkan i Sverige idag.

Miljöindikatorer - Boverket

Tidaholms Kommun
Kontaktcenter

2025 -03- 06

Sign.

När beslut fattas gällande byggnation, val om att bevara, bygga om eller bygga nytt inom Tidaholms kommun, så ska hållbarhetsaspekterna ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet alltid vägas in. Likt vi har en given ekonomisk budget att förhålla oss till, har vi också en koldioxidbudget (framtagen 2021), som är, likt den ekonomiska budget, viktig att vi fattar beslut utifrån. För att öka möjligheten att kunna nyttja byggnader för olika ändamål och verksamheter under dess livslängd, så krävs det att tänka utifrån flexibilitet redan i skedet för utformning av en byggnad. Med ett flexibelt utförande ökar vi möjligheten att nyttja byggnader på ett kostnadseffektivt sätt med så liten negativ påverkan som möjligt kopplat till resursanvändning och klimatpåverkan.

Stora utsläpp vid byggprocessen

En färdig byggnad orsakar i sig obetydliga utsläpp av växthusgaser. De utsläpp som kan relateras till bebyggelsen i ett konsumtionsperspektiv sker framför allt vid tillverkningen av byggmaterial, och då främst cement och järn- och stålprodukter. Både när det gäller tillverkning av cement och järn- och stål är det svårt att reducera utsläppen av växthusgaser, åtminstone på kort sikt.

Användningen av fossila bränslen vid produktion av el och fjärrvärme kommer med all sannolikhet successivt att minska som en följd både av en allmän omställning till förnybara energikällor, och av att allt fler konsumenter medvetet väljer sådan energi. Därmed kommer klimatpåverkan från driften att närma sig noll.

Kunskapsnivån blir allt högre när det gäller klimatpåverkan från driftsfasen för byggnader men när det gäller klimatbelastningen från själva byggprocessen, från materialutvinning till färdig byggnad eller anläggning behöver kunskapen öka.

Bostäder, lokaler och byggande - PBL kunskapsbanken - Boverket

I kommunens koldioxibudget står följande: *"Kommunorganisationen bör också ligga steget före och visa vägen för resten av kommunen. Kommunorganisationens utsläppsminskning bör därför ske i en snabbare takt än för resten av kommunen."* Därav är det av stor vikt att hela kommunorganisationen visar vägen och går före i klimatomställningen för att få med sig kommuninvånarna i det gemensamma arbetet att uppfylla globala klimatmål och vår koldioxidbudget.

Inom Tidaholms kommun behöver vi ha en strategisk inriktning med tydlig styrning för att aktivt arbeta för att få in hållbarhetsaspekter i beslut, val av åtgärder och vid kravställning vid inköp och i upphandlingar. Därför yrkar vi:

- Att beakta möjligheter för bevarande och återbruk inom byggnation och förvaltning för minskad resursanvändning och minskad klimatpåverkan.
- Att i projektering och utformning av byggnader väga in resursanvändning, energiprestanda och klimatpåverkan.
- Att tänka utifrån flexibilitet och klimatpåverkan vid underhåll och utformning av byggnader.
- Att tydliga krav eller mervärdesmodeller för upphandlingar av leverantörer och entreprenörer utformas gällande val av byggmaterial, produkter och transporter för minskad resursanvändning och klimatpåverkan. Samt att uppföljning av efterlevnad av krav och modeller för mervärde genomförs genom hela avtalstiden. Hänsyn och uppföljning utifrån ekonomisk hållbarhet, samt påverkan på kommuninvånare utifrån ekonomi och social hållbarhet, ska också beaktas.
- Att projektspecifika mål tas fram som kan ge stöd i uppföljning av vår koldioxidbudget.

[Miljö- och klimatpåverkan samt återbruk vid energirenovering - Energiguiden - Boverket](#)

För Socialdemokraterna

Tony Pettersson

För Vänsterpartiet

Per Wiklund

25-03-06

§ 57 Beslut om besvarande av motion om maxantal elever i förskola och skola

KS 2025/234

Kommunstyrelsens beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att avslå motionen.

Sammanfattning av ärendet

En motion från Patricia Axelsson (V) och Per Wiklund (V) inkom till kommunfullmäktiges sammanträde 2025-03-31. Motionärerna yrkar på följande:

”Kommunfullmäktige ger barn- och utbildningsnämnden i uppdrag att utreda vilka maxantal i förskolegrupper och start av klasser som är lämpliga för Tidaholms kommun och en plan för hur detta arbete med maxantal i klasser och förskolegrupper ska gå till.”

Kommunfullmäktige valde att hänskjuta beredningen av motionen till kommunstyrelsen, vars arbetsutskott skickade ärendet på remiss till barn- och utbildningsnämnden för yttrande. Nämnden har inkommit med ett yttrande om motionen.

Barn- och utbildningsnämnden beskriver att motionens förslag är i linje med nämndens beslut § 40/2015 om att beräkningsmodellen ska vara i genomsnitt 16 barn per förskoleavdelning. Vidare beskriver nämnden att antalet elever per lärare har ökat under de senaste åren. Frågan om ett maximalt antal elever per lärare i grundskolan är viktig och därför menar nämnden att den också arbetar kontinuerligt med att hantera frågan. Nämnden anser dock att det är problematiskt att sätta ett fast maxantal för elever på grundskolor eftersom skolorna har olika förutsättningar. Att minska antal elever per lärare generellt i kommunen kan vara särskilt utmanande just nu eftersom resurserna är begränsade och elevunderlaget varierar mellan skolor och årskurser.

Barn- och utbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att motionen anses vara besvarad. Kommunledningsförvaltningen bedömer dock att förslaget i motionen inte ligger helt i linje med ett pågående arbete, eftersom det inte pågår något arbete med att fastställa en gräns för max antal elever per lärare i skolorna. Därför bör förslag till beslut inte vara att motionen anses vara besvarad utan att den avslås.

Förslag till beslut

- Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att avslå motionen.

Beslutsunderlag

- › Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 151/2025 ”Beslut om besvarande av motion om max antal elever i förskola och skola”, 2025-12-17.
- › Tjänsteskrivelse ”Besvarande av motion om max antal elever i förskola och skola”, kommunsekreterare Louise Henriksson, 2025-11-21.

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

- › Barn- och utbildningsnämndens beslut § 118/2025: "Beslut om yttrande på remiss gällande motion om max antal elever i förskola och skola", 2025-10-16.
- › Tjänsteskrivelse "Tjänsteskrivelse - Beslut om yttrande på remiss gällande motion om max antal elever i förskola och skola", verksamhetschef Maria Westberg, 2025-09-23.
- › Yttrande "Yttrande på remiss gällande motion av maxantal elever i förskola och skola", barn- och utbildningsnämnden, 2025-09-18.
- › Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 48/2025 "Beslut om remittering av motion om max antal elever i förskola och skola", 2025-04-23.
- › Kommunfullmäktiges beslut § 17/2025 "Handlingar att anmäla", 2025-03-31.
- › Motion "Motion – maxantal elever i förskola-skola", Patricia Axelsson (V) samt Per Wiklund (V), 2025-02-05.
- › Barn- och utbildningsnämndens beslut § 40/2015 "Nämndens ambitionsnivå - antal barn per förskoleavdelning", 2015-03-26.

§ 151 Beslut om besvarande av motion om max antal elever i förskola och skola

KS 2025/234

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut

- Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att avslå motionen.

Sammanfattning av ärendet

En motion från Patricia Axelsson (V) och Per Wiklund (V) inkom till kommunfullmäktiges sammanträde 2025-03-31. Motionärerna yrkar på följande:

”Kommunfullmäktige ger barn- och utbildningsnämnden i uppdrag att utreda vilka maxantal i förskolegrupper och start av klasser som är lämpliga för Tidaholms kommun och en plan för hur detta arbete med maxantal i klasser och förskolegrupper ska gå till.”

Kommunfullmäktige valde att hänskjuta beredningen av motionen till kommunstyrelsen, vars arbetsutskott skickade ärendet på remiss till barn- och utbildningsnämnden för yttrande. Nämnden har inkommit med ett yttrande om motionen.

Barn- och utbildningsnämnden beskriver att motionens förslag är i linje med nämndens beslut § 40/2015 om att beräkningsmodellen ska vara i genomsnitt 16 barn per förskoleavdelning. Vidare beskriver nämnden att antalet elever per lärare har ökat under de senaste åren. Frågan om ett maximalt antal elever per lärare i grundskolan är viktig och därför menar nämnden att den också arbetar kontinuerligt med att hantera frågan. Nämnden anser dock att det är problematiskt att sätta ett fast maxantal för elever på grundskolor eftersom skolorna har olika förutsättningar. Att minska antal elever per lärare generellt i kommunen kan vara särskilt utmanande just nu eftersom resurserna är begränsade och elevunderlaget varierar mellan skolor och årskurser.

Barn- och utbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att motionen anses vara besvarad. Kommunledningsförvaltningen bedömer dock att förslaget i motionen inte ligger helt i linje med ett pågående arbete, eftersom det inte pågår något arbete med att fastställa en gräns för max antal elever per lärare i skolorna. Därför bör förslag till beslut inte vara att motionen anses vara besvarad utan att den avslås.

Förslag till beslut

- Förvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att avslå motionen.

Beslutsunderlag

- › Tjänsteskrivelse ”Besvarande av motion om max antal elever i förskola och skola”, kommunsekreterare Louise Henriksson, 2025-11-21.

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

- › Barn- och utbildningsnämndens beslut § 118/2025: "Beslut om yttrande på remiss gällande motion om max antal elever i förskola och skola", 2025-10-16.
- › Tjänsteskrivelse "Tjänsteskrivelse - Beslut om yttrande på remiss gällande motion om max antal elever i förskola och skola", verksamhetschef Maria Westberg, 2025-09-23.
- › Yttrande "Yttrande på remiss gällande motion av maxantal elever i förskola och skola", barn- och utbildningsnämnden, 2025-09-18.
- › Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 48/2025 "Beslut om remittering av motion om max antal elever i förskola och skola", 2025-04-23.
- › Kommunfullmäktiges beslut § 17/2025 "Handlingar att anmäla", 2025-03-31.
- › Motion "Motion – maxantal elever i förskola-skola", Patricia Axelsson (V) samt Per Wiklund (V), 2025-02-05.
- › Barn- och utbildningsnämndens beslut § 40/2015 "Nämndens ambitionsnivå - antal barn per förskoleavdelning", 2015-03-26.

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Tjänsteskrivelse

Ärendenummer: KS 2025/234

2025-11-21

Kommunstyrelsen

Handläggare: Louise Henriksson, kommunsekreterare

Tjänsteskrivelse - Besvarande av motion om max antal elever i förskola och skola

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att avslå motionen.

Ärendet

En motion från Patricia Axelsson (V) och Per Wiklund (V) inkom till kommunfullmäktiges sammanträde 2025-03-31. Motionärerna yrkar på följande:

”Kommunfullmäktige ger barn- och utbildningsnämnden i uppdrag att utreda vilka maxantal i förskolegrupper och start av klasser som är lämpliga för Tidaholms kommun och en plan för hur detta arbete med maxantal i klasser och förskolegrupper ska gå till.”

Kommunfullmäktige valde att hänskjuta beredningen av motionen till kommunstyrelsen, vars arbetsutskott skickade ärendet på remiss till barn- och utbildningsnämnden för yttrande. Nämnden har inkommit med ett yttrande om motionen.

Barn- och utbildningsnämnden beskriver att motionens förslag är i linje med nämndens beslut § 40/2015 (2015-03-26) om att beräkningsmodellen ska vara i genomsnitt 16 barn per förskoleavdelning, som ett viktigt steg för att säkerställa kvalitén i förskolans verksamhet. Vidare beskriver nämnden att antalet elever per lärare har ökat under de senaste åren. Frågan om ett maximalt antal elever per lärare i grundskolan är viktig, och därför menar nämnden att den också arbetar kontinuerligt med att hantera frågan. Nämnden anser dock att det är problematiskt att sätta ett fast maxantal av elever på grundskolor eftersom skolorna har olika förutsättningar. Att minska antal elever per lärare generellt i kommunen kan vara särskilt utmanande just nu, eftersom resurserna är begränsade och elevunderlaget varierar mellan skolor och årskurser.

Barn- och utbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att motionen anses vara besvarad.

Barnrättsbedömning

Barn- och utbildningsnämnden har bedömt att ärendet inte berör barn i direkt mening. Kommunledningsförvaltningen delar inte denna bedömning, utan anser att ärendet berör barn i direkt mening eftersom antalet elever per lärare i förskola och skola påverkar barnens lärmiljö, utveckling, möjlighet till delaktighet och möjlighet till pedagogiskt stöd. Enligt barnkonventionen ska barnets bästa bedömas och beaktas. Barnet har även rätt till utbildning, utveckling, samt att få hjälp i skolan för att utvecklas (artikel 3, 6, 28 och 29).

Utredningens slutsatser

Kommunledningsförvaltningen har inget ytterligare att tillägga om barn- och utbildningsnämndens yttrande i sakfrågan, eftersom ärendet går under barn- och utbildningsnämndens ansvarsområden enligt nämndens reglemente.

Barn- och utbildningsnämnden hänvisar till sitt beslut § 40/2015 som fastställer det maximala antalet elever per lärare i förskolan. Ett liknande beslut finns inte för skolorna, och det pågår inte heller något arbete med att införa ett sådant maxantal i skolorna. Nämnden anser att det är problematiskt att sätta en generell gräns för max antal elever per lärare på skolorna i kommunen, och därför anses det inte lämpligt att genomföra uppdraget.

Barn- och utbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att motionen anses vara besvarad. Enligt kommunens riktlinje för motioner och Tidaholmsförslag, som antogs av kommunstyrelsen 2020-01-08, ska beredningen föreslå att motionen anses vara besvarad om förslaget i motionen ligger helt i linje med ett pågående arbete, en process eller en utredning. Kommunledningsförvaltningen bedömer dock att förslaget i motionen inte ligger helt i linje med ett pågående arbete, eftersom det inte pågår något arbete med att fastställa en gräns för max antal elever per lärare i skolorna. Därför bör förslag till beslut inte vara att motionen anses vara besvarad. Riktlinjen beskriver att om beredningen anser att förslaget i motionen inte bör genomföras, ska beredningen föreslå att motionen avslås.

Utifrån att nämnden anser det vara problematiskt att genomföra uppdraget som föreslås i motionen, samt att det inte finns ett pågående arbete som ligger helt i linje med detta, anser kommunledningsförvaltningen att kommunstyrelsen istället bör föreslå kommunfullmäktige besluta att avslå motionen. Detta för att följa kommunens riktlinje om motioner och Tidaholmsförslag.

Kommunledningsförvaltningen har, som ovan nämnt, inget att tillägga om barn- och utbildningsnämndens yttrande i sakfrågan eftersom ärendet tillhör nämndens ansvarsområden.

Beslutsunderlag

- › Barn- och utbildningsnämndens beslut § 118/2025: "Beslut om yttrande på remiss gällande motion om max antal elever i förskola och skola", 2025-10-16.
- › Tjänsteskrivelse "Tjänsteskrivelse - Beslut om yttrande på remiss gällande motion om max antal elever i förskola och skola", verksamhetschef Maria Westberg, 2025-09-23.
- › Yttrande "Yttrande på remiss gällande motion av maxantal elever i förskola och skola", barn- och utbildningsnämnden, 2025-09-18.
- › Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 48/2025 "Beslut om remittering av motion om max antal elever i förskola och skola", 2025-04-23.
- › Kommunfullmäktiges beslut § 17/2025 "Handlingar att anmäla", 2025-03-31.
- › Motion "Motion – maxantal elever i förskola-skola", Patricia Axelsson (V) samt Per Wiklund (V), 2025-02-05.
- › Barn- och utbildningsnämndens beslut § 40/2015 "Nämndens ambitionsnivå - antal barn per förskoleavdelning", 2015-03-26.

TIDAHOLMS
KOMMUN

Sida **3** av **3**

Sändlista

Motionärerna

§ 118 Beslut om yttrande på remiss gällande motion om max antal elever i förskola och skola

BUN 2025/170

Barn- och utbildningsnämndens beslut

- Nämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige besluta att motionen anses vara besvarad.

Sammanfattning av ärendet

Barn- och utbildningsnämnden mottog 2025-04-23 ett beslut om remittering av motion om max antal elever i förskola och skola från kommunstyrelsens arbetsutskott. I beslutet så framgår det att yttrandet senast ska ha inkommit till kommunstyrelsen 2025-09-30. Förvaltningen har ansökt, samt beviljats, anstånd att inkomma med yttrande till 2025-11-30.

Förvaltningen har sammanställt ett förslag till yttrande på remissen.

Förslag till beslut

- Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta att godkänna framtaget yttrande samt att överlämna det till kommunstyrelsen.
- Ordföranden föreslår nämnden besluta att föreslå kommunfullmäktige besluta att motionen anses vara besvarad.

Beslutsgång

Ajournering om 10 minuter begärs.

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut, ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt ordförandens förslag.

Beslutsunderlag

- Barn- och utbildningsnämndens arbetsutskotts beslut § 81/2025: "Beslut om yttrande på remiss gällande motion om max antal elever i förskola och skola", 2025-10-02.
- Tjänsteskrivelse "Beslut om yttrande på remiss gällande motion om max antal elever i förskola och skola", Maria Westberg verksamhetschef, 2025-09-23.
- Förslag till yttrande på remiss gällande motion av maxantal elever i förskola och skola.
- Motion "Maxantal elever i förskola – skola", Vänsterpartiet Tidaholm, 2025-01-10.
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 48/2025: "Beslut om remittering av motion om max antal elever i förskola och skola", 2025-04-23.

Sändlista

Kommunstyrelsen

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Tjänsteskrivelse

Ärendenummer: BUN 2025/170

2025-09-23

Barn- och utbildningsnämnden

Handläggare: Maria Westberg, verksamhetschef

Tjänsteskrivelse - Beslut om yttrande på remiss gällande motion om max antal elever i förskola och skola

Förslag till beslut

- Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta att godkänna framtaget yttrande samt att överlämna det till kommunstyrelsen.

Ärendet

Barn- och utbildningsnämnden mottog 2025-04-23 ett beslut om remittering av motion om max antal elever i förskola och skola från kommunstyrelsens arbetsutskott. I beslutet så framgår det att yttrandet senast ska ha inkommit till kommunstyrelsen 2025-09-30. Förvaltningen har ansökt, samt beviljats, anstånd att inkomma med yttrande till 2025-11-30.

Förvaltningen har nu sammanställt ett förslag till yttrande på remissen.

Barnrättsbedömning

Ärendet bedöms inte i direkt mening röra barn.

Beslutsunderlag

- › Förslag till yttrande på remiss gällande motion av maxantal elever i förskola och skola.
- › Motion "Maxantal elever i förskola – skola", Vänsterpartiet Tidaholm, 2025-01-10.
- › Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 48/2025: "Beslut om remittering av motion om max antal elever i förskola och skola", 2025-04-23.

Sändlista

Kommunstyrelsen

Yttrande

Ärendenummer: BUN 2025/170

2025-09-18

Kommunstyrelsen

Yttrande på remiss gällande motion av maxantal elever i förskola och skola

I Tidaholms kommun finns ett politiskt beslut taget 2015-03-26 om att förskolegrupper ska ha ett genomsnitt på 16 barn, vilket är ett viktigt steg för att säkerställa kvaliteten i förskolans verksamhet. Motionens förslag om att införa maxantal även för grundskolans klasser ligger i linje med detta arbete.

Skolverket har riktmärken för barngrupper i förskolan, där det rekommenderas 6-12 barn i barngrupper för 1-3-åringar och 9-15 barn för 4-5-åringar. Dessa riktmärken är inte tvingande. För grundskolan är det inte Skolverket som bestämmer klasstorlekarna. Det ansvaret ligger på den lokala nivån och styrs ytterst av rektor. Det totala antalet elever per lärare är ett viktigt mått för undervisningen, samt att klassrummet bör vara tillräckligt stort för att undvika trängsel, underlätta pedagogiska förändringar och möjliggöra rörelse. Koladas statistik visar att Tidaholms kommun har färre antal barn/pedagog i förskolan än riksnittet. Statistiken för grundskolan visar att Skaraborg som område har färre elever/lärare än riksnittet. Tidaholm som kommunen jämfört med både Skaraborg och riket har fler elever/lärare.

Omvärldsspaning i Skaraborg visar att kvadratmeteryta, ventilationskapacitet, närhetsprincip och lärandeperspektiv är faktorer som beaktas vid diskussion om antal elever i klass.

Det finns relativt få svenska studier som tydligt visar nettovinster av att minska klasstorleken för elever, lärare och föräldrar. Pågående forskning undersöker hur klasstorlek påverkar utbildningsmekanismer, hälsa och lärarekrytering, men resultaten är ännu inte entydiga. IFAU-studien (2012), en av de mest citerade svenska studierna visar att mindre klasser i årskurs 4-6 leder till bättre kognitiva och icke-kognitiva förmågor vid 13 års ålder, högre resultat på nationella prov vid 16 års ålder, samt högre utbildningsnivå och lön i vuxen ålder. Löneeffekterna är så pass stora att de ekonomiskt motiverar kostnaden för mindre klasser.

Nämnden bör beakta de praktiska och ekonomiska konsekvenserna av att införa fasta maxgränser. Att minska klasstorlekarna innebär behov av fler undervisningsgrupper, vilket kräver fler lärare och tillgång till fler eller större lokaler. Detta kan vara särskilt utmanande i en tid då resurserna är begränsade och elevunderlaget varierar mellan skolor och årskurser.

Barn- och utbildningsnämnden konstaterar att antalet elever per lärare under de senaste åren har ökat och att frågan om maxantal av elever per lärare i grundskolan är en viktig fråga att ta hänsyn till. Barn- och utbildningsnämnden arbetar kontinuerligt med denna viktiga fråga. Enligt

förvaltningen är det problematiskt att sätta ett fast maxantal av elever på grund av grundskolornas olika förutsättningar.

§ 48 Beslut om remittering av motion om max antal elever i förskola och skola

KS 2025/234

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut

- Arbetsutskottet beslutar att remittera motionen till barn- och utbildningsnämnden för yttrande. Yttrandet ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast 2025-09-30.

Sammanfattning av ärendet

Det framgår av beslutsnummer 1.9 i kommunstyrelsens delegationsordning att kommunstyrelsens arbetsutskott har på delegation att besluta om remittering av motioner och e-förslag (Tidaholmsförslag) om inte kommunfullmäktige har beslutat om annat.

Kommunstyrelsen antog 2020-01-08 riktlinje om beredning av motioner och e-förslag. Samtliga nämnder och kommunstyrelsen ska följa det som står i riktlinjen vid beredning och besvarande av motioner och e-förslag.

Det framgår av stycke 3.1 i riktlinjen att nämnd eller annan instans som har fått en motion eller ett e-förslag skickat till sig på remiss och som ombeds yttra sig över denna/detta i sitt yttrande ska lämna sin syn på motionen/e-förslaget. Yttrandet ska inkludera information som är viktig att känna till för att ett korrekt beslut ska kunna fattas i ärendet.

Nämnden/instansen ska även lämna förslag till beslut, detta beslut ska följa förslagen som redovisas i riktlinjen. Det ska även finnas en motivering till det förslag till beslut som lämnas.

Förslag till beslut

- Förvaltningen föreslår arbetsutskottet besluta att remittera motionen till barn- och utbildningsnämnden för yttrande. Yttrandet ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast 2025-09-30.

Beslutsunderlag

- › Tjänsteskrivelse "Remittering av motion om maxantal elever i förskola-skola", utredare Louise Henriksson, 2025-04-10.
- › Motion om maxantal elever i förskola-skola.

Sändlista

Barn- och utbildningsnämnden

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

§ 17 Handlingar att anmäla

KS 2025/12

Kommunfullmäktiges beslut

- Kommunfullmäktige beslutar att:
 - lägga Länsstyrelsens beslut om avgången ersättare för ledamot samt ny ersättare för ledamot i fullmäktige till handlingarna.
 - lägga protokoll från Mediapoolen Västra Götaland AB till handlingarna.
 - frågan från Patricia Axelsson (V) är besvarad.
 - hänskjuta motion om maxantal elever i förskola-skola till kommunstyrelsen för beredning.
 - hänskjuta motion om nationell strategi för SRHR till kommunstyrelsen för beredning.
 - hänskjuta motion om att öppna upp för mer demokrati till kommunstyrelsen för beredning.
 - hänskjuta motion om uttrodduktion till kommunstyrelsen för beredning.
 - hänskjuta motion om Healthy Cities till kommunstyrelsen för beredning.
 - lägga beslut och tjänsteskrivelse från social- och omvårdnadsnämnden till handlingarna.
 - frågan från Anna-Karin Skatt (S) är besvarad.
 - hänskjuta motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning till kommunstyrelsen för beredning.

Sammanfattning av ärendet

Ordföranden anmäler handlingar som inkommit sedan kommunfullmäktiges senaste sammanträde.

Förslag till beslut

- Ordföranden föreslår kommunfullmäktige att:
 - lägga Länsstyrelsens beslut om avgången ersättare för ledamot samt ny ersättare för ledamot i fullmäktige till handlingarna.
 - lägga protokoll från Mediapoolen Västra Götaland AB till handlingarna.
 - frågan från Patricia Axelsson (V) är besvarad.
 - hänskjuta motion om maxantal elever i förskola-skola till kommunstyrelsen för beredning.
 - hänskjuta motion om nationell strategi för SRHR till kommunstyrelsen för beredning.
 - hänskjuta motion om att öppna upp för mer demokrati till kommunstyrelsen för beredning.
 - hänskjuta motion om uttrodduktion till kommunstyrelsen för beredning.
 - hänskjuta motion om Healthy Cities till kommunstyrelsen för beredning.
 - lägga beslut och tjänsteskrivelse från social- och omvårdnadsnämnden till handlingarna.
 - frågan från Anna-Karin Skatt (S) är besvarad.

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

- hänskjuta motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning till kommunstyrelsen för beredning.

Beslutsunderlag

- › Länsstyrelsens beslut "Avgången ersättare för ledamot i kommunfullmäktige", 2025-02-06.
- › Protokoll från Mediapoolen Västra Götaland AB, 2024-12-19.
- › Fråga från Patricia Axelsson (V) om utbildning hos personalen på kommunens förskolor.
- › Motion om maxantal elever i förskola-skola, 2025-01-10.
- › Motion om nationell strategi för SRHR, 2025-01-22.
- › Motion om att öppna upp för mer demokrati, 2025-01-10.
- › Motion om uttrodduktion, 2025-01-10.
- › Motion om Healthy Cities, 2025-01-10.
- › Social- och omvårdnadsnämndens beslut § 15/2025 "Information om ej verkställda gynnande beslut 2024 - Rapport 4", 2025-02-25.
- › Tjänsteskrivelse "Information om ej verkställda gynnande beslut 2024 - Rapport 4", socialt ansvarig samordnare Sarah Hjällström, 2025-01-16.
- › Länsstyrelsens beslut "Ny ersättare för ledamot i kommunfullmäktige", 2025-03-03.
- › Fråga från Anna-Karin Skatt (S) om framtidsplaner för Solviksområdet.
- › Motion om strategisk inriktning för minskad klimatpåverkan inom byggnation och förvaltning, 2025-03-06.

Sändlista

Frågeställarna

Motionärerna

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Motion – maxantal elever i förskola-skola

Många skolklasser är större än lärarna anser att de borde vara, visar nya data som Sveriges Lärare samlat in. Och ju större klassen är, desto fler elever behöver extra anpassningar och särskilt stöd.

En typisk undervisningsgrupp i Sverige 2023 har 25 elever, om man slår ihop alla skolformer från förskoleklass till kommunal vuxenutbildning. Det visar sammanställningen av data från Sveriges Lärare. Samtidigt säger lärarna själva att 20 elever är lagom.

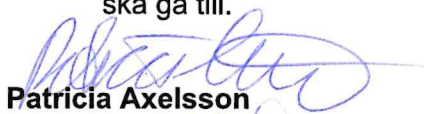
Tidaholms kommun har ett lågt snitt på elever/lärare. Men detta pga. att vi har ytterskolor där klasserna är oerhört små. Därför blir det väldigt skevt när vi pratar lärartäthet. Många klasser håller ihop i grundstomme under ett stadie, tex mellanstadiet, men givetvis kan saker ske under de åren, elever flyttar in eller ut och antal kan ändras. Men vid start av en ny klass bör det finnas en gräns för hur stora de kan vara.

Stora barngrupper bidrar till ökad stress bland både barn och personal i förskolan, och minskar möjligheterna till en god pedagogisk undervisning. Trots det följer bara hälften av landets barngrupper Skolverkets riktmärken. I Tidaholms kommun har vi förut haft riktmärke 16 barn/fsk-grupp, något som nu diskuteras om det ska öka till 19 barn/grupp.

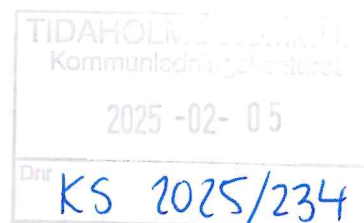
I Skolverkets allmänna råd om måloppfyllelse i förskolan kan man läsa att riktmärket för barngruppers storlek är 6–12 barn i åldrarna 1–3 år, och 9–15 barn i åldrarna 4–5 år. Samtidigt visar myndighetens egen statistik att bara hälften av landets barngrupper lever upp till det.

Utifrån detta yrkar vi på att:

- Kommunfullmäktige ger barn- och utbildningsnämnden i uppdrag att utreda vilka maxantal i förskolegrupper och start av klasser som är lämpliga för Tidaholms kommun och en plan för hur detta arbete med maxantal i klasser och förskolegrupper ska gå till.

Patricia Axelsson

Per Wiklund

Tidaholms Kommun
Kontaktcenter

2025-02-05

Sign.

2015/76

§ 40 Nämndens ambitionsnivå - antal barn per förskoleavdelning

Ärendet/bakgrund

Följande yrkanden ställs vid nämndens möte 2015-02-19 § 25 (under ärendet översyn av förskole och skollokaler):

1. Krister Rohman (KD), Tetyana Zakrevska Johansson (FP), Ida Davidsson (M) och Karin Olofsson (MP) yrkar på att nämnden fattar beslut om vilken nämndens ambitionsnivå ska vara, om hur många barn det ska vara inskrivna per förskoleavdelning i genomsnitt (beräkningsmodellen för förskolan). Ärendet bör lämnas till arbetsutskottet för beredning.
2. Krister Rohman (KD), Tetyana Zakrevska Johansson (FP), Ida Davidsson (M) och Karin Olofsson (MP) yrkar på att förvaltningen får i uppdrag att utreda och verkställa, så att förskoleavdelningar placeras i Tidaholms kommun utifrån där behovet är som störst geografiskt. Ärendet bör lämnas till arbetsutskottet för beredning.

Aktuellt

Arbetsutskottet har berett ärendet och föreslår nämnden besluta om barngruppernas storlek, utifrån en beräkningsmodell om 16 barn per förskoleavdelning.

Beslutsunderlag

- ✓ **FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen artikel 3).**
- ✓ Protokoll barn- och utbildningsnämndens arbetsutskott § 30/2015
- ✓ Protokoll barn- och utbildningsnämnden § 25/2015 (ärende lokalöversyn)

Yrkande

Krister Rohman (KD) yrkar på att nämnden beslutar enligt arbetsutskottets förslag till beslut.

Anette Söderstedt (S), Ann-Sofie Hagenvind (S) och Tetyana Zakrevska Johansson (FP) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag till beslut.

Yrkande

Karin Olofsson (MP) yrkar på att nämnden beslutar att nämndens ambitionsnivå ska vara att antalet barn i barngrupperna ej ska överstiga 18 – 20 barn per grupp.

Ida Davidsson (M) yrkar bifall till Karin Olofssons (MP) förslag.

Propositionsordning

Ordförande finner att det finns två förslag till beslut:

1. Krister Rohmans (KD) yrkande att nämnden beslutar enligt arbetsutskottets förslag till beslut
2. Karin Olofsson (MP) yrkande att nämnden beslutar att nämndens ambitionsnivå ska vara att antalet barn i barngrupperna ej ska överstiga 18 – 20 barn per grupp.

Forts

Ordförandes sign	Justerandes sign	Justerandes sign	Utdragsbestyrkande

§ 40 forts

Beslutsgång

Ordförande ställer frågan om nämnden kan besluta enligt Krister Rohmans förslag.

Ordförande finner att nämnden beslutar så.

Ordförande ställer frågan om nämnden kan besluta enligt Karin Olofssons förslag.

Ordförande finner att nämnden inte beslutar enligt Karin Olofssons förslag, utan avslår förslaget.

Barn- och utbildningsnämndens beslut

- Barn- och utbildningsnämnden beslutar att beräkningsmodellen ska vara 16 barn per förskoleavdelning (genomsnitt antal barn per förskoleavdelning i oktober månad).

Reservation

Karin Olofsson (MP) reserverar sig mot beslutet.

Ordförandes sign	Justerandes sign	Justerandes sig	Utdragsbestyrkande

§ 58 Beslut om besvarande av remiss om reviderad förbundsordning för Skaraborgs kommunalförbund

KS 2025/681

Kommunstyrelsens beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:
 - svara Skaraborgs kommunalförbund att Tidaholms kommun inte har några synpunkter på förslag till reviderad förbundsordning.
 - justera paragrafen omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Skaraborgs kommunalförbund har tagit fram ett förslag till reviderad förbundsordning för kommunalförbundet som har skickats på remiss till samtliga 15 medlemskommuner. Kommunalförbundet framhåller bland annat följande i det remissmissiv som har skickats ut.

Förbundets ändamål är att tillvarata medlemskommunernas intressen och främja deras samverkan och samarbete över kommungränserna. Förbundets syfte och uppdrag regleras genom en förbundsordning som nu är föremål för revidering. Nuvarande förbundsordning fastställdes under år 2019 med anledning av att förbundets organisationsform förändras från att vara ett kommunalförbund med fullmäktige till att bli ett kommunalförbund med direktion. Vid direktionsmötet 2023-02-02 beslöt direktionen att göra en mer övergripande revidering av förbundsordningen. Förslag till ny förbundsordning remitteras nu till medlemskommunerna.

Under remisstiden ges medlemskommunerna möjlighet att inkomma med synpunkter på förslaget. Om en kommun lämnar synpunkter som bedöms föranleda till ändringar i det bilagda förslaget uppskattas medskicka med förslag till ny skrivning och formulering.

Den reviderade förbundsordningen har skickats på remiss till social- och omvårdnadsnämnden då nämnden är särskilt berörd i och med att det har lagts till i ändamålen med kommunalförbundet är att förbundet ska verka inom områdena socialtjänst och kommunernas primärvård. Nämnden har beslutat, § 27/2026, att svara kommunstyrelsen att nämnden inte har några synpunkter på föreslagen förbundsordning.

Förslag till beslut

- Förvaltningen föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att:
 - svara Skaraborgs kommunalförbund att Tidaholms kommun inte har några synpunkter på förslag till reviderad förbundsordning.
 - justera paragrafen omedelbart.

Beslutsunderlag

- › Tjänsteskrivelse "Besvarande av remiss om reviderad förbundsordning för Skaraborgs kommunalförbund", kommunsekreterare Sofie Thorsell, 2026-02-26.

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

- › Social- och omvårdnadsnämndens beslut § 27/2026 "Beslut om yttrande gällande förbundsordning Skaraborgs kommunalförbund", 2026-02-24.
- › Remissmissiv reviderad förbundsordning Skaraborgs Kommunalförbund.
- › Remissversion Skaraborgs Kommunalförbund Förbundsordning 2025-11-13.
- › Protokollsutdrag Direktionsmöte 2025-11-07 förslag till reviderad förbundsordning.
- › Förbundsordning Skaraborgs kommunalförbund reviderad 2019-05-24.
- › Förbundsordning Skaraborgs kommunalförbund reviderad 2017-09-26.

Ordförandes signatur

Justerares signatur

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Tjänsteskrivelse

Ärendenummer: KS 2025/681

2026-02-26

Kommunstyrelsen

Handläggare: Sofie Thorsell, kommunsekreterare

Tjänsteskrivelse - Besvarande av remiss om reviderad förbundsordning för Skaraborgs kommunalförbund

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:
 - svara Skaraborgs kommunalförbund att Tidaholms kommun inte har några synpunkter på förslag till reviderad förbundsordning.
 - justera paragrafen omedelbart.

Ärendet

Skaraborgs kommunalförbund har tagit fram ett förslag till reviderad förbundsordning för kommunalförbundet som har skickats på remiss till samtliga 15 medlemskommuner. Kommunalförbundet framhåller bland annat följande i det remissmissiv som har skickats ut.

Förbundets ändamål är att tillvarata medlemskommunernas intressen och främja deras samverkan och samarbete över kommungränserna. Förbundets syfte och uppdrag regleras genom en förbundsordning som nu är föremål för revidering. Nuvarande förbundsordning fastställdes under år 2019 med anledning av att förbundets organisationsform förändras från att vara ett kommunalförbund med fullmäktige till att bli ett kommunalförbund med direktion. Vid direktionsmötet 2023-02-02 beslöt direktionen att göra en mer övergripande revidering av förbundsordningen. Förslag till ny förbundsordning remitteras nu till medlemskommunerna.

Förbundsordningen har genomgått översyn för att vara uppdaterad till gällande lagar och regler. Förslag till större förändringar har exempelvis skett inom komplettering av ändamål, val till direktionen, presidiets sammansättning, valberedning, revisorer, regler för budget samt modell för arvodering av presidiet.

Under remisstiden ges medlemskommunerna möjlighet att inkomma med synpunkter på förslaget. Om en kommun lämnar synpunkter som bedöms föranleda till ändringar i det bilagda förslaget uppskattas medskicka med förslag till ny skrivning och formulering.

Utredning

Den reviderade förbundsordningen har skickats på remiss till social- och omvårdnadsnämnden då nämnden är särskild berörd i och med att det har lagts till i ändamålen med kommunalförbundet är att förbundet ska verka inom områdena socialtjänst och kommunernas primärvård. Nämnden

har beslutat, § 27/2026, att svara kommunstyrelsen att nämnden inte har några synpunkter på föreslagen förbundsordning.

Kommunledningsförvaltningen har också gått igenom förslaget och har inte heller några synpunkter på det.

Ärendet går direkt till kommunstyrelsen utan att först beredas av dess arbetsutskott för att det ska vara möjligt att svara kommunalförbundet innan svarstiden går ut 2026-03-31.

Barnrättsbedömning

Ärendet bedöms inte i direkt mening beröra barn.

Beslutsunderlag

- › Social- och omvårdnadsnämndens beslut § 27/2026 "Beslut om yttrande gällande förbundsordning Skaraborgs kommunalförbund", 2026-02-24.
- › Remissmissiv reviderad förbundsordning Skaraborgs Kommunalförbund.
- › Remissversion Skaraborgs Kommunalförbund Förbundsordning 2025-11-13.
- › Protokollsutdrag Direktionsmöte 2025-11-07 förslag till reviderad förbundsordning.
- › Förbundsordning Skaraborgs kommunalförbund reviderad 2019-05-24.
- › Förbundsordning Skaraborgs kommunalförbund reviderad 2017-09-26.

Sändlista

Skaraborgs kommunalförbund

§ 27 Beslut om yttrande gällande förbundsordning Skaraborgs kommunalförbund

SON 2026/32

Social- och omvårdnadsnämndens beslut

- Nämnden beslutar att svara kommunstyrelsen att nämnden inte har några synpunkter på föreslagen förbundsordning Skaraborgs kommunalförbund.

Sammanfattning av ärendet

Skaraborgs kommunalförbund har skickat förslag på reviderad förbundsordning på remiss till medlemskommunerna. Kommunstyrelsen kommer yttra sig över förslaget.

Social- och omvårdnadsnämnden ombeds yttra sig över förslaget att "socialtjänst och kommunernas primärvård" läggs till i den första punkten under § 3 Ändamål. Detta är ett tillägg jämfört med den nu gällande förbundsordningen.

Förslag till beslut

- Arbetsutskottet föreslår nämnden besluta att svara kommunstyrelsen att nämnden inte har några synpunkter på föreslagen förbundsordning Skaraborgs kommunalförbund.

Beslutsunderlag

- › Tjänsteskrivelse, "Tjänsteskrivelse – Beslut om yttrande gällande förslag till reviderad förbundsordning", nämndsekreterare Anna Smedhs, 2026-02-03.
- › Remissmissiv reviderad förbundsordning Skaraborgs Kommunalförbund
- › Protokollsutdrag Direktionsmöte 2025-11-07, förslag till reviderad förbundsordning
- › Remissversion Skaraborgs Kommunalförbund Förbundsordning 2025-11-13
- › Förbundsordning Skaraborgs Kommunalförbund 2019-05-24

Sändlista

Kommunstyrelsen

Datum 2025-11-17

Enligt sändlista

FÖRSLAG TILL REVIDERAD FÖRBUNDSORDNING FÖR SKARABORGS KOMMUNALFÖRBUND

Skaraborgs Kommunalförbund är de 15 kommunerna i Skaraborgs medlemsorganisation. Förbundets ändamål är att tillvarata medlemskommunernas intressen och främja deras samverkan och samarbete över kommungränserna. Skaraborgs Kommunalförbunds syfte och uppdrag regleras genom en förbundsordning som nu är föremål för revidering.

Nuvarande förbundsordning fastställdes under år 2019 med anledning av att förbundets organisationsform förändras från att vara ett kommunalförbund med fullmäktige till att bli ett kommunalförbund med direktion. Vid direktionsmötet den 2 februari 2023 beslöt direktionen att göra en mer övergripande revidering av förbundsordningen. Förslag till ny förbundsordning remitteras nu till medlemskommunerna. Vid direktionsmötet den 7 november beslutades att remittera förslag till ny förbundsordning.

Förbundsordningen har genomgått översyn för att vara uppdaterad till gällande lagar och regler. Förslag till större förändringar har exempelvis skett inom komplettering av ändamål, val till direktionen, presidiets sammansättning, valberedning, revisorer, regler för budget, modell för arvodering av presidiet.

Under remisstiden ges medlemskommunerna möjlighet att inkomma med synpunkter på förslaget. Om man lämnar synpunkter som bedöms föranleda till ändringar i det bilagda förslaget uppskattas medskicka med förslag till ny skrivning och formulering.

Frågor om denna remiss besvaras av förbundsdirektör Kristofer Svensson, kristofer.svensson@skaraborg.se

Praktisk information

Remisstid:	Till den 31 mars 2026
Svar skickas till:	info@skaraborg.se
Ange i ämnesraden:	kommunens namn, remissvar: förbundsordning SKBKF 2025.0117

skaraborg.se

info@skaraborg.se • Box 54, 541 22 Skövde
Besök: Stationsgatan 3, 541 30

Remisshandlingar

1. Remissmissiv och sändlista (det här brevet)
2. Remissversion 2025-11-07 av förslag till reviderad förbundsordning, Skaraborgs Kommunalförbund
3. Protokollsutdrag direktionmöte 2025-11-07
4. Nuvarande förbundsordning reviderad 2019-05-24
5. Förbundsordning reviderad 2017-09-26

Med vänliga hälsningar

Theres Sahlström
Förbundsordförande

Kristofer Svensson
Förbundsdirektör

Sändlista

Essunga kommun
Falköpings kommun
Grästorps kommun
Gullspångs kommun
Götene kommun
Hjo kommun
Karlsborgs kommun
Lidköpings kommun
Mariestads kommun
Skara kommun
Skövde kommun
Tibro kommun
Tidaholms kommun
Töreboda kommun
Vara kommun

FÖRBUNDSORDNING FÖR SKARABORGS KOMMUNALFÖRBUND

Antagen i Skaraborgs kommunalförbunds direktion 20XX-XX-XX

Gäller från XX

skaraborg.se

info@skaraborg.se • Box 54, 541 22 Skövde
Besök: Stationsgatan 3, 541 30

1 Innehåll

1. Namn och säte	1
2. Medlemmar	1
3. Ändamål	1
4. Varaktighet.....	2
5. Organisation	2
6. Till förbundet anknutna bolag, stiftelser och andra organisationer.....	3
7. Revision.....	4
8. Initiativrätt.....	4
9. Närvaro- och yttranderätt.....	5
10. Förbundskansli	5
11. Kungörelser och tillkännagivanden	5
12. Finansiering av verksamheten	5
13. Andel i förbundets tillgångar och skulder	5
14. Budget och ekonomisk styrning	5
15. Årsredovisning och uppföljning	6
16. Lån, borgen mm	6
17. Ersättning för förtroendeuppdrag	6
18. Inträde av ny medlem.....	7
19. Utträde ur förbundet.....	7
20. Likvidation av förbundet	7
21. Tvister	8
22. Arkivbildning	8
23. Ändringar av förbundsordningen	8

Utöver vad som anges i Kommunallagen (KL) gäller nedanstående bestämmelser;

§ 1 NAMN OCH SÄTE

Kommunalförbundets namn är Skaraborgs Kommunalförbund. Förbundet har sitt säte i Skövde.

§ 2 MEDLEMMAR

Medlemmar i kommunalförbundet är kommunerna Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Götene, Hjo, Karlsborg, Lidköping, Mariestad, Skara, Skövde, Tibro, Tidaholm, Töreboda och Vara.

§ 3 ÄNDAMÅL

Förbundet har till ändamål att tillvarata medlemskommunernas intressen och att främja deras samverkan och samarbete över kommungränserna. Verksamheten ska vara till kommunal nytta och skapa mervärde för medlemmarna. Syftet ska vara att stärka Skaraborg som en attraktiv region med goda livsvillkor för alla invånare och samverka för utveckling och effektivt resursutnyttjande.

Ett övergripande mål för verksamheten är att stödja och utveckla det kommunala självstyret.

Förbundet ska särskilt verka inom följande områden;

- Tillväxt- och utvecklingsfrågor, kunskapsutveckling samt socialtjänst och kommunernas primärvård
- Verksamhetsstöd och intressebevakning.
- Projekt som har till syfte att främja samordning och/eller samverkan inom områdena ovan.

Direktionen kan, efter förslag från medlemskommunerna, besluta om att samverka inom andra områden.

§ 4 VARAKTIGHET

Kommunalförbundet bildades 2006 på obestämd tid.

§ 5 ORGANISATION

Förbundet är ett kommunalförbund med förbundsdirektion.

Förbundsdirektion

Direktionen ska bestå av 15 ledamöter och 15 ersättare. Varje medlemskommun representeras i direktionen av en ledamot som är kommunstyrelsens ordförande samt en ersättare som är oppositionsföreträdare, under förutsättning att representanten är ledamot eller ersättare i medlemskommunens kommunfullmäktige. I annat fall utser medlemskommunens kommunfullmäktige representant och/eller ersättare bland sina ledamöter och ersättare. Direktionen har rätt att adjungera personer vid behov. Den adjungerande saknar förslags- och beslutanderätt.

Direktionens ledamöter och ersättare väljs för en (1) mandatperiod om fyra år räknat från den 1 januari året efter att val till kommunfullmäktige ägt rum i Sverige.

Om ledamot eller ersättare i direktionen avsäger sig uppdrag under löpande mandatperiod utser berörd medlemskommun ny ledamot/ersättare.

Direktionen utser inom sig ordförande, förste vice ordförande, andre vice ordförande och tredje vice ordförande.

Direktionen beslutar om sina berednings- och andra arbetsformer och kan inrätta egna organ med representanter utsedda av medlemskommunerna.

Direktionen ska inom sitt uppdrag ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av de bolag som förbundet helt eller delvis äger eller annars har intresse i.

Beslut i direktionen fattas med enkel majoritet.

För direktionen finns en arbetsordning och direktionen fastställer sin egen delegationsordning.

Direktionen utser en förbundsdirektör.

Presidium

Direktionens presidium utgörs av förbundets ordförande samt 1:e, 2:e och 3:e vice ordförande. Ordförandeposten tilldelas den befolkningsmässigt största kommunen. Övriga poster i presidiet fastställs efter förslag från valberedningen.

Presidiet leder direktionens arbete och representerar förbundet utåt i de fall direktionen ej beslutat annat.

Valberedning

Valberedning utses så snart det är möjligt efter genomförda allmänna val. Valberedningen ska innehålla fem ledamöter. Varje kommungrupp av tre kommuner utser vardera en ledamot.

Kommungrupperna är:

- Grästorp - Essunga - Vara
- Lidköping - Skara -Götene
- Mariestad - Töreboda - Gullspång
- Hjo - Tibro - Karlsborg
- Skövde - Falköping - Tidaholm

Den avgående direktionen fastställer valberedningen och utser ordförande och vice ordförande

§ 6 TILL FÖRBUNDET ANKNUTNA BOLAG, STIFTELSE OCH ANDRA ORGANISATIONER

Skaraborgs Kommunalförbund, Boråsregionen (Sjuhärads kommunalförbund), Fyrbodals kommunalförbund och Göteborgsregionen är medlemmar i Västsvenska Kommunförbundens Samorganisation (VästKom).

Förbundet får bilda bolag och stiftelser och ingå medlemskap i ekonomiska föreningar utifrån beslut i direktionen efter godkännande av medlemskommunerna.

Förbundet är delägare i två bolag, Gryning Vård AB och Mediapoolen AB.

Direktionen ska verka för att få tillfälle att ta ställning innan beslut av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas inom intressebolags verksamhet.

Direktionen utser representanter till de bolag som förbundet helt eller delvis äger eller annars har intresse i.

Direktionen ska inom sitt uppdrag ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av de bolag som förbundet helt eller delvis äger eller annars har intresse i.

Förbundet får efter beslut av direktionen lämna över vården av en sådan särskild angelägenhet som anges i § 3 och till ett aktiebolag, en ekonomisk förening, en ideell förening eller en stiftelse.

Direktionen får även tillsätta andra organ som behövs för att fullgöra förbundets ändamål enligt § 3.

Direktionen har möjlighet att pröva förändrat huvudmannaskap för områden inom §3.

§ 7 REVISION

Revisorer utses så snart det är möjligt efter genomförda allmänna val.

Revisorerna ska bestå fem ledamöter. Varje kommungrupp av tre kommuner utser vardera en ledamot.

Kommungrupperna är:

- Grästorp - Essunga - Vara
- Lidköping - Skara -Götene
- Mariestad - Töreboda - Gullspång
- Hjo - Tibro - Karlsborg
- Skövde - Falköping - Tidaholm

Den avgående direktionen fastställer förbundets revisorer och utser dess ordförande och vice ordförande

Om en revisor avgår eller uppdraget på något sätt upphör under mandatperioden förrättar direktionen fyllnadsval, efter förslag från valberedningen.

§ 8 INITIATIVRÄTT

Ärenden i direktionen får väckas av:

- ledamot i direktionen,
- förbundsmedlem genom framställan av kommunfullmäktige eller kommunstyrelse

§ 9 NÄRVARO- OCH YTTRANDERÄTT

Direktionen avgör själv i vilka fall någon som inte är ledamot eller ersättare i direktionen har rätt att närvara och yttra sig vid direktionen sammanträden. Ordförande utser dock föredragande på möten.

Direktionen sammanträder i huvudsak fysiskt i kommunalförbundets lokaler.

§ 10 FÖRBUNDSKANSLI

Förbundet ska ha ett kansli med uppgift att under direktionen handha förbundets administration och ombesörja dess löpande verksamhet. Kansliet leds av förbundsdirektören som inför direktionen svarar för förbundets löpande förvaltning.

§ 11 KUNGÖRELSE OCH TILLKÄNNAGIVANDEN

Förbundets kungörelser, tillkännagivanden av protokollsjusteringar och övriga tillkännagivanden ska anslås på förbundets anslagstavla på förbundets webbsida, skaraborg.se

§ 12 FINANSIERING AV VERKSAMHETEN

Kostnader för förbundets verksamhet ska, i den mån de inte täcks på annat sätt, täckas genom bidrag från medlemskommunerna. Kostnaderna ska därvid fördelas mellan förbundets medlemmar i förhållande till invånarantalet i respektive medlemskommun. Härvid ska användas invånarantalet den 1 november året före verksamhetsåret.

§ 13 ANDEL I FÖRBUNDETS TILLGÅNGAR OCH SKULDER

Förbundets medlemmar har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till antalet invånare i respektive medlemskommun per den 1 november föregående år. Motsvarande kostnadsfördelning gäller för täckande av brist för det fall förbundet skulle sakna medel att betala sina skulder för verksamheten samt vid skifte av förbundets samlade tillgångar vid likvidation.

§ 14 BUDGET OCH EKONOMISK STYRNING

Direktionen ska årligen fastställa budget för förbundet. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret.

Budgeten för kommande verksamhetsår ska fastställas senast den 31 oktober året innan. Budgetförslaget ska dessförinnan samrådas med medlemmarna.

Budgetförslaget ska vara tillgängligt för allmänheten.

Direktionen ska avlämna den information över verksamheten som medlem i förbundet efterfrågar.

Direktionen ansvarar för att informera medlemmarna i förbundet om principiella händelser eller andra händelser av större vikt för förbundet eller någon av dess medlemmar.

§ 15 ÅRSREDOVISNING OCH UPPFÖLJNING

Direktionen ska upprätta förslag till årsredovisning senast under mars månad för det gångna verksamhetsåret. Revisorerna ska före april månads utgång avge revisionsberättelse. Revisorernas berättelse ska innehålla uttalande i ansvarsfrågan och huruvida årsredovisningen kan fastställas. Kritik får upptas även till följd av förhållanden som inte föranleder anmärkning.

Årsredovisningen översänds efter revision till respektive medlemskommuns kommunfullmäktige för godkännande och prövning av ansvarsfrihet. Beslut om ansvarsfrihet ska vara motiverat, om det inte är uppenbart att en motivering är obehövlig

Delårsrapport per den 31 augusti upprättas och godkänns av Direktion under oktober därefter anmäls till kommunernas fullmäktige.

Direktionen ska fastställa en arbetsordning som reglerar rapportering till medlemskommunerna, löpande uppföljning av verksamhet och genomförande av internkontroll.

§ 16 LÅN, Borgen MM

Förbundet får inte ta upp lån, ingå borgen eller andra ansvarsförpliktelser utan direktionens godkännande.

§ 17 ERSÄTTNING FÖR FÖRTROENDEUPPDAG

Varje medlemskommun står för sina kostnader avseende arvoden och andra ersättningar för uppdrag i kommunalförbundet. Dock ska förbundet svara för ersättningar till ordförande och 1:e, 2:e och 3:e vice ordförande i direktion samt till

revisorerna, enligt modell som fastställt av direktionen och som följer procent av riksdagsledamöternas grundarvode.

§ 18 INTRÄDE AV NY MEDLEM

Om ytterligare kommun önskar bli medlem i förbundet ska ansökan ske till direktionen som yttrar sig och överlämnar ärendet till medlemskommunernas fullmäktige för beslut. Ny medlem har antagits när samtliga medlemskommuner biträtt ansökan genom fullmäktigebeslut och en ny förbundsordning fastställts av medlemskommunerna.

§ 19 UTRÄDE UR FÖRBUNDET

En medlem har rätt att utträda ur förbundet. Uppsägning ska ske skriftligt senast den 1 juli och uppsägningstiden är två (2) kalenderår räknat från årsskiftet efter uppsägningen. Vid utträde ska reglering av de ekonomiska mellanhavandena mellan förbundets och den utträdande medlemmen bestämmas utifrån de andelar i förbundets samlade tillgångar och skulder som gäller vid ingången av det år medlemmen utträder ur förbundet. Vid utträde ska de kvarvarande medlemmarna förhandla om de ändringar i förbundsordningen som föranleds av utträdet. Kan de inte enas ska förbundet upplösas. När en medlem utträtt ur förbundet upphör medlemmens ansvar för förbundets skulder, om inte annat har överenskommit mellan den utträdande medlemmen och de kvarvarande medlemmarna.

§ 20 LIKVIDATION AV FÖRBUNDET

Om slutlig ekonomisk uppgörelse mellan förbundet och den utträdande medlemmen inte uppnåtts, när uppsägningstiden § 19 är till ända, så ska förbundet omedelbart träda i likvidation. Förbundet ska också träda i likvidation om mer än hälften av medlemmarna genom samstämmiga beslut i respektive medlems fullmäktige fattat beslut härom.

Likvidation verkställs av förbundsdirektionen i egenskap av likvidator.

Vid skifte av förbundets samlade tillgångar ska den i § 13 angivna fördelningsgrunden gälla.

När förbundet trätt i likvidation ska dess egendom i den mån det behövs för likvidationen förvandlas till pengar genom försäljning eller på annat lämpligt sätt. Verksamheten får fortsätta den tid som behövs för en ändamålsenlig avveckling.

När direktionen fullgjort sitt uppdrag som likvidator, ska den avge slutlig förvaltningsredovisning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse, som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av behållna tillgångar samt eventuell fördelning av skulder. Till berättelsen ska fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen.

När förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna delgetts samtliga förbundsmedlemmar är förbundet upplöst. En medlem, som inte är nöjd med redovisningen eller det skifte som förrättats av direktionen, får väcka talan om detta mot de övriga medlemmarna inom ett år (1) från det slutredovisningen delgavs medlemmen.

Om det framkommer någon tillgång för förbundet efter dess upplösning eller om talan väcks mot förbundet eller om det på annat sätt uppkommer behov av ytterligare likvidationsåtgärder, ska likvidationen återupptas.

När likvidationsuppdraget är fullgjort ska direktionen besluta om vilken av medlemmarna som ska ta över vården av de handlingar som tillhört förbundets arkiv.

§ 21 TVISTER

Om tvist uppkommer mellan förbundet och en eller flera medlemmar och om parterna inte kan nå en frivillig uppgörelse ska tvisten lösas av allmän domstol.

§ 22 ARKIVBILDNING

Direktionen är arkivmyndighet enligt Arkivlag (1990:782). Direktionen får genom avtal med medlemskommun överlåta sitt ansvar såvitt gäller den beredande och verkställande funktionen samt att vara arkivdepå.

§ 23 ÄNDRINGAR AV FÖRBUNDSORDNINGEN

Ändringar och tillägg till denna förbundsordning ska antas av direktionen och fastställas av medlemmarnas kommunfullmäktige.

§ 85/25

Revidering av förbundsordning för Skaraborgs Kommunalförbund

SKBKF2023.0012

Behandlat av	Datum	Ärende
1 Skaraborgs Kommunalförbund Direktionsmöte	2025-11-07	85/25

Beslut

1. Direktionen remitterar förslag till ny förbundsordning till medlemskommunerna för möjlighet att lämna synpunkter.
2. Remisstiden fastställs att pågå till och med 31 mars 2026.

Bakgrund

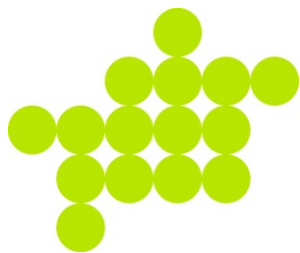
Vid direktionsmötet 2023-02-02 togs beslut om att revidera nuvarande förbundsordning. Nuvarande förbundsordning reviderades senast 2019-05-24 med anledning av att förbundets organisationsform förändrades från att vara ett kommunalförbund med fullmäktige till att bli ett kommunalförbund med direktion.

Ett förslag till förbundsordning för Skaraborgs Kommunalförbund har tagits fram. I processen har kommunjurister i Falköping och Skövde granskat förslag till formuleringar med utgångspunkt ur juridiskt perspektiv.

Tidigare förbundsordningar bifogas.

Handlingar

Revidering av förbundsordning för Skaraborgs Kommunalförbund
Förbundsordning NY_251030
Förändringar i Förbundsordningen_sammanfattning
Ny förbundsordning 2019-05-24
Förbundsordning REV sept 2017

Förbundsordning

FÖR SKARABORGS KOMMUNALFÖRBUND

.....
ANTAGEN AV
SKARABORGS FÖRBUNDSFULLMÄKTIGE
2019-05-24

Förbundsordning för Skaraborgs Kommunalförbund

Antagen i Skaraborgs Förbundsfullmäktige 2019-05-24

Ersätter tidigare förbundsordning, från 2017-09-26

Fastställd av kommunfullmäktige i;

Essunga kommun, 2019-04-08

Falköpings kommun, 2019-04-29

Grästorps kommun, 2019-04-29

Gullspångs kommun, 2019-04-29

Götene kommun, 2019-03-25

Hjo kommun, 2019-03-21

Karlsborgs kommun, 2019-03-25

Lidköpings kommun, 2019-03-25

Mariestads kommun, 2019-03-25

Skara kommun, 2019-04-29

Skövde kommun, 2010-03-25

Tibro kommun, 2019-03-25

Tidaholms kommun, 2019-03-25

Töreboda kommun, 2019-03-25

Vara kommun, 2019-03-25

Förbundsordning

Utöver vad som anges i Kommunallagen (KL) gäller nedanstående bestämmelser;

§ 1 Namn och säte

Kommunalförbundets namn är Skaraborgs Kommunalförbund. Förbundet har sitt säte i Skövde.

Skaraborgs Kommunalförbund, Boråsregionen (Sjuhärads Kommunalförbund), Fyrbodals Kommunalförbund och Göteborgsregionen är medlemmar i Västsvenska Kommunförbundens Samorganisation (VästKom).

§ 2 Medlemmar

Medlemmar i kommunalförbundet är kommunerna Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Götene, Hjo, Karlsborg, Lidköping, Mariestad, Skara, Skövde, Tibro, Tidaholm, Töreboda och Vara.

§ 3 Ändamål

Förbundet har till ändamål att tillvarata medlemskommunernas intressen och att främja deras samverkan och samarbete över kommungränserna. Verksamheten skall vara till kommunal nytta och skapa mervärde för medlemmarna. Syftet skall vara att stärka Skaraborg som en attraktiv region med goda livsvillkor för alla invånare och samverka för utveckling och effektivt resursutnyttjande.

Ett övergripande mål för verksamheten är att stödja och utveckla det kommunala självstyret.

Förbundet skall särskilt verka inom följande områden;

- Tillväxt- och utvecklingsfrågor.
- Verksamhetsstöd och intressebevakning.
- Projekt som har till syfte att främja samordning och/eller samverkan inom områdena tillväxt och utveckling samt verksamhetsstöd.

Förbundet skall precisera sin verksamhet i en verksamhetsplan för mandatperioden.

§ 4 Varaktighet

Förbundet är bildat tills vidare.

§ 5 Organisation

Förbundet är ett kommunalförbund med förbundsdirektion som är tillika förbundsstyrelse.

Förbundsdirektion (Direktion)

Direktionen skall bestå av femton ledamöter och femton ersättare. Ordinarie ledamöter skall vara varje medlemskommuns kommunstyrelseordförande. Ersättare skall vara varje medlemskommuns oppositionsföreträdare, så att kommunledningarna representerar respektive kommun.

Mandattiden för direktionen skall vara fyra år och räknas från och med den 1 januari året efter det då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet.

Om ledamot eller ersättare i direktionen avsäger sig uppdrag under löpande mandatperiod äger direktionen, efter förslag från den medlemskommun som ledamoten/ersättaren representerar, rätt att utse ny ledamot/ersättare (s k fyllnadsväl).

För att bredda den politiska representationen kan direktionen inför varje mandatperiod därutöver besluta att adjungera ledamot i medlemskommunens kommunstyrelse, som företräder parti som inte är representerat i direktionen. En adjungerad företrädare har yttranderätt men ingen förslags- eller beslutanderätt.

Direktionen fastställer organisation för förbundets verksamhet samt delegering av beslut, förvaltning och administration. Direktionen beslutar om sina berednings- och andra arbetsformer, och kan inrätta egna organ med representanter utsedda av medlemskommunerna.

Direktionen skall inom sitt uppdrag ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av de bolag som förbundet helt eller delvis äger eller annars har intresse i.

Presidium

Direktionens ordförande, vice ordförande, andre vice ordförande och tredje vice ordförande utgör presidiet som leder direktionens arbete och representerar förbundet utåt i de fall direktionen ej beslutat annat.

§ 6 Till förbundet anknutna bolag, stiftelser och andra organisationer

Förbundet kan ha intressen i bolag och organisationer i form av ägande, stiftare, medlemskap och andra former av samverkan med organ och aktörer.

Direktionen skall få tillfälle att ta ställning innan beslut av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas inom intressebolags verksamhet.

Direktionen utser representanter till de bolag som förbundet helt eller delvis äger eller annars har intresse i.

§ 7 Revision

Förbundet revideras av minst tre revisorer som är gemensamma för medlemskommunerna. Revisorerna väljs för samma mandatperiod som ledamöterna och ersättarna i förbundsfullmäktige. Om en revisor avgår eller uppdraget på något sätt upphör under mandatperioden förrättas fyllnadsval så snart som möjligt.

Revisionsberättelse och delårsrapport

Revisorerna ska senast före mars månads utgång avge revisionsberättelse över verkställd granskning till var och en av medlemskommunerna. Revisorernas berättelse ska innehålla uttalande i ansvarsfrågan och huruvida årsredovisningen kan fastställas. Kritik får upptas även till följd av förhållanden som inte föranleder anmärkning.

Revisorernas utlåtande om delårsrapport ska lämnas till Direktionen efter utförd granskning.

§ 8 Initiativrätt

Ärenden i direktionen får väckas av;

- ledamot och tjänstgörande ersättare i förbundsstyrelsen,
- förbundsmedlem genom framställan av kommunfullmäktige eller kommunstyrelse, samt,
- organ under direktionen om direktionen har medgivit sådan rätt.

§ 9 Närvaro och yttranderätt

Direktionen avgör själv i vilka fall någon som inte är ledamot eller ersättare i direktionen har rätt att närvara och yttra sig vid direktionens sammanträden. Ordförande utser dock föredragande på möten.

§ 10 Förbundskansli

Förbundet skall ha ett kansli med uppgift att under direktionen handha förbundets administration och ombesörja dess löpande verksamhet. Kansliet leds av en förbundsdirektör som inför direktionen svarar för förbundets löpande förvaltning. Förbundsdirektören ska årligen besöka medlemskommunerna för att delta under kommunstyrelsens sammanträde, i syfte att ha dialog om förbundets verksamhet.

§ 11 Kungörelser och tillkännagivanden

Förbundets kungörelser, tillkännagivanden av protokollsjusteringar och övriga tillkännagivanden skall anslås på förbundets elektroniska anslagstavla på webbplatsen www.skaraborg.se.

§ 12 Finansiering av verksamheten

Kostnader för förbundets verksamhet skall, i den mån de inte täcks på annat sätt, täckas genom bidrag från medlemskommunerna. Kostnaderna skall därvid fördelas mellan förbundets medlemmar i förhållande till invånarantalet i respektive medlemskommun. Härvid skall användas invånarantalet den 1 november året före verksamhetsåret.

§ 13 Andel i förbundets tillgångar och skulder

Förbundets medlemmar har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till antalet invånare i respektive medlemskommun i relation till invånarantalet hos samtliga medlemskommuner per den 1 november föregående år. Motsvarande kostnadsfördelning gäller för täckande av brist för det fall förbundet skulle sakna medel att betala sina skulder för verksamheten samt vid skifte av förbundets samlade tillgångar vid likvidation.

§ 14 Budget

Direktionen skall årligen fastställa en budget för förbundet, efter att ha analyserat erforderligt ekonomiskt ramutrymme och eventuella konsekvenser för avgiftsnivån. Budgeten skall innehålla en plan för verksamheten och ekonomin för budgetåret, samt förslag till förbundsavgift, och även ge en utblick mot den kommande treårsperioden. Direktionens beslut om budget skall delges medlemskommunerna senast under september månad året före verksamhetsåret.

§ 15 Årsredovisning och budgetuppföljning

Direktionen skall senast den sista februari ha upprättat förslag till årsredovisning för det gångna verksamhetsåret. Årsredovisningen översänds efter revision till respektive medlemskommun för godkännande och prövning av ansvarsfrihet.

Direktionen skall fastställa en arbetsordning som reglerar rapportering till medlemskommunerna, löpande uppföljning av verksamhet, projekt och genomförande av internkontroll.

§ 16 Lån, borgen mm

Förbundet får inte ta upp lån, ingå borgen eller andra ansvarsförpliktelser utan medlemskommunernas godkännande i samband med beslut om verksamhetsplan.

§ 17 Kommunernas rätt att ta ställning

Medlemskommunerna ska beredas tillfälle att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

§ 18 Ersättning för förtroendeuppdrag

Varje medlemskommun står för sina kostnader avseende arvoden och andra ersättningar för uppdrag i kommunalförbundet. Dock skall förbundet svara för ersättningar till ordförande, vice ordförande, andre vice ordförande och tredje vice ordförande i direktionen, samt till revisorerna. Direktionen beslutar om ersättning till förtroendevalda på förslag av valberedningen.

§ 19 Inträde av ny medlem

Om ytterligare kommun önskar bli medlem i förbundet ska ansökan ske till direktionen som yttrar sig och överlämnar ärendet till medlemskommunernas fullmäktige för beslut. Ny medlem har antagits när samtliga medlemskommuner godkänt ansökan genom fullmäktigebeslut och en ny förbundsordning undertecknats av medlemskommunerna.

§ 20 Utträde ur förbundet

En medlem har rätt att utträda ur förbundet. Uppsägning skall ske senast den 1 juli och uppsägningstiden är två kalenderår räknat från årsskiftet efter uppsägningen. Vid utträde skall reglering av de ekonomiska mellanhavandena mellan förbundets och den utträdande medlemmen bestämmas utifrån de andelar i förbundets samlade tillgångar och skulder som gäller vid ingången av det år medlemmen utträder ur förbundet. Vid

utträde skall de kvarvarande medlemmarna förhandla om de ändringar i förbundsordningen som föranleds av utträdet. Kan de inte enas skall förbundet upplösas. När en medlem utträtt ur förbundet upphör medlemmens ansvar för förbundets skulder, om inte annat har överenskommit mellan den utträdande medlemmen och de kvarvarande medlemmarna.

§ 21 Likvidation av förbundet

Om slutlig ekonomisk uppgörelse mellan förbundet och den utträdande medlemmen inte uppnåtts, när uppsägningstiden i 20 § första stycket är till ända, så skall förbundet omedelbart träda i likvidation. Förbundet skall också träda i likvidation om mer än hälften av medlemmarna genom samstämmiga beslut i respektive medlems fullmäktige fattat beslut härom.

Likvidation verkställs av direktionen i egenskap av likvidator.

Vid skifte av förbundets samlade tillgångar skall den i 13 § angivna fördelningsgrunden gälla.

När förbundet trätt i likvidation skall dess egendom i den mån det behövs för likvidationen förvandlas till pengar genom försäljning eller på annat lämpligt sätt. Verksamheten får fortsätta den tid som behövs för en ändamålsenlig avveckling.

När direktionen fullgjort sitt uppdrag som likvidator, skall den avge slutlig förvaltningsredovisning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse, som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av behållna tillgångar samt eventuell fördelning av skulder. Till berättelsen skall fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen.

När förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna delgetts samtliga medlemskommuner är förbundet upplöst.

En medlem, som inte är nöjd med redovisningen eller det skifte som förrättats av direktionen, får väcka talan om detta mot de övriga medlemmarna inom ett år från det slutredovisningen delgavs medlemmen.

Om det framkommer någon tillgång för förbundet efter dess upplösning eller om talan väcks mot förbundet eller om det på annat sätt uppkommer behov av ytterligare likvidationsåtgärder, skall likvidationen återupptas.

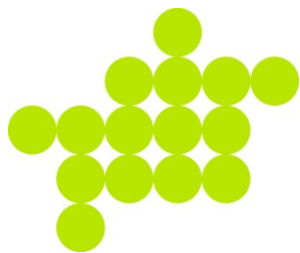
När likvidationsuppdraget är fullgjort skall direktionen besluta om vilken av medlemmarna som skall ta över vården av de handlingar som tillhört förbundets arkiv.

§ 22 Tvister

Om tvist uppkommer mellan förbundet och en eller flera medlemmar och om parterna inte kan nå en frivillig uppgörelse skall tvisten lösas i allmän domstol.

§ 23 Ändringar av förbundsordningen

Denna förbundsordning ändras genom samstämmiga beslut av fullmäktige i varje medlemskommun.

Förbundsordning

FÖR SKARABORGS KOMMUNALFÖRBUND

ANTAGEN AV
SKARABORGS FÖRBUNDSFULLMÄKTIGE
2017-09-26

Förbundsordning för Skaraborgs Kommunalförbund

Namn och säte

§ 1

Kommunalförbundets namn är Skaraborgs Kommunalförbund.
Förbundet har sitt säte i Skövde.

Medlemmar

§ 2

Medlemmar i kommunalförbundet är kommunerna Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Götene, Hjo, Karlsborg, Lidköping, Mariestad, Skara, Skövde, Tibro, Tidaholm, Töreboda och Vara.

Ändamål

§ 3

Förbundet har till ändamål att tillvarata medlemskommunernas intressen och att främja deras samverkan och samarbete över kommungränserna. Verksamheten skall vara till kommunal nytta och skapa mervärde för medlemmarna. Syftet skall vara att stärka Skaraborg som en attraktiv region med goda livsvillkor för alla invånare och samverka för utveckling och effektivt resursutnyttjande.
Ett övergripande mål för verksamheten är att stödja och utveckla det kommunala självstyret.

Förbundet skall särskilt verka inom följande områden;

- Tillväxt- och utvecklingsfrågor.
- Verksamhetsstöd och intressebevakning.
- Projekt som har till syfte att främja samordning och/eller samverkan inom områdena tillväxt och utveckling samt verksamhetsstöd.

Förbundet skall precisera sin verksamhet i en verksamhetsplan för mandatperioden.

Varaktighet

§ 4

Förbundet är bildat tills vidare.

Organisation

§ 5

Förbundet är ett kommunalförbund med förbundsfullmäktige och förbundsstyrelse.

Förbundsfullmäktige

Varje medlemskommun utser två ledamöter med ersättare i förbundsfullmäktige. Härutöver utses - efter folkmängden vid ingången av det år val av fullmäktige förrättas - ytterligare en ledamot och en ersättare för varje fullt tal av 10 000 invånare.

Förbundsstyrelse

I Kommunalförbundet skall finnas en förbundsstyrelse som väljs av förbundsfullmäktige. Antalet ledamöter i styrelsen skall vara femton med femton ersättare. Ordinarie ledamöter skall vara varje medlemskommuns kommunstyrelseordförande. Ersättare skall vara varje medlemskommuns oppositionsföreträdare,

Mandattiden för förbundsstyrelsen skall vara fyra år och räknas från och med den 1 januari året efter det då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet.

Om ledamot eller ersättare i styrelsen avsäger sig uppdrag under löpande mandatperiod äger styrelsen, efter förslag från den medlemskommun som ledamoten/ersättaren representerar, rätt att utse ny ledamot/ersättare (s k fyllnadsval).

För att bredda den politiska representationen kan förbundsstyrelsen inför varje mandatperiod därutöver besluta att adjungera ledamot i medlemskommunens kommunstyrelse, som företräder parti som inte är representerat i förbundsstyrelsen. En adjungerad företrädare har yttranderätt men ingen förslags- eller beslutanderätt.

Förbundsstyrelsen får vara ställföreträdare för förbundsfullmäktige vid myndighetsutövning som överlämnats till förbundet av medlemskommunerna.

Styrelsen kan inrätta egna organ för olika områden med representanter utsedda av medlemskommunerna.

Styrelsen skall inom sitt uppdrag ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av de bolag som förbundet helt eller delvis äger eller annars har intresse i.

Till förbundet anknutna bolag, stiftelser och andra organisationer

§ 6

Förbundet kan ha intressen i bolag och organisationer i form av ägande, stiftare, medlemskap och andra former av samverkan med organ och aktörer.

Förbundsfullmäktige skall få tillfälle att ta ställning innan beslut av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas inom intressebolags verksamhet.

Förbundsfullmäktige utser representanter till de bolag som förbundet helt eller delvis äger eller annars har intresse i.

Revision

§ 7

De nyvalda förbundsfullmäktige väljer tre revisorer. Revisorerna väljs för samma mandatperiod som ledamöterna och ersättarna i förbundsfullmäktige. Om en revisor avgår eller uppdraget på något sätt upphör under mandatperioden förrättar fullmäktige fyllnadsval så snart som möjligt.

Revisorerna skall före mars månads utgång avge revisionsberättelse, jämte årsredovisning, till förbundsfullmäktige. Fullmäktige ska bevilja eller vägra ansvarsfrihet. Beslutet ska motiveras.

Initiativrätt

§ 8

Ärenden i förbundsstyrelsen får väckas av

- ledamot och tjänstgörande ersättare i förbundsstyrelsen,
- förbundsmedlem genom framställan av kommunfullmäktige eller kommunstyrelse samt
- organ under förbundsstyrelsen om styrelsen har medgivit sådan rätt.

Närvaro- och yttranderätt

§ 9

Förbundsstyrelsen avgör själv i vilka fall någon som inte är ledamot eller ersättare i styrelsen har rätt att närvara och yttra sig vid styrelsens sammanträden. Ordförande utser dock föredragande på möten.

Förbundssekretariat

§ 10

Förbundet skall ha ett sekretariat med uppgift att under förbundsstyrelsen handha förbundets administration och ombesörja dess löpande verksamhet. Sekretariatet leds av en förbundsdirektör som inför styrelsen svarar för förbundets löpande förvaltning.

Kungörelser och tillkännagivanden

§ 11

Förbundets kungörelser, tillkännagivanden av protokollsjusteringar och övriga tillkännagivanden skall anslås på förbundets anslagstavla som skall finnas i anslutning till sekretariatet.

Finansiering av verksamheten

§ 12

Kostnader för förbundets verksamhet skall, i den mån de inte täcks på annat sätt, täckas genom bidrag från medlemskommunerna. Kostnaderna skall därvid fördelas mellan förbundets medlemmar i förhållande till invånarantalet i respektive medlemskommun. Härvid skall användas invånarantalet den 1 november året före verksamhetsåret.

Andel i förbundets tillgångar och skulder

§ 13

Förbundets medlemmar har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till antalet invånare i respektive medlemskommun i relation till invånarantalet hos samtliga medlemskommuner per den 1 november föregående år. Motsvarande kostnadsfördelning gäller för täckande av brist för det fall förbundet skulle sakna medel att betala sina skulder för verksamheten samt vid skifte av förbundets samlade tillgångar vid likvidation.

Budget

§ 14

Förbundsfullmäktige skall årligen fastställa en budget för förbundet. Budgeten skall innehålla en plan för verksamheten och ekonomin för budgetåret samt förbundsavgift. Fullmäktiges beslut om budget skall delges förbundsmedlemmarna senast under september månad året före verksamhetsåret.

Årsredovisning och uppföljning

§ 15

Förbundsstyrelsen skall senast den sista februari ha upprättat förslag till årsredovisning för det gångna verksamhetsåret. Årsredovisningen översänds efter revision till förbundsfullmäktige för godkännande.

Förbundsstyrelsen skall fastställa en arbetsordning som reglerar rapportering till medlemskommunerna, löpande uppföljning av verksamhet, projekt och genomförande av internkontroll.

Lån, borgen mm

§ 16

Förbundet får inte ta upp lån, ingå borgen eller andra ansvarsförpliktelser utan förbundsfullmäktiges godkännande.

§ 17

Kommunernas rätt att ta ställning

Medlemskommunerna ska beredas tillfälle att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas

Ersättning för förtroendeuppdrag

§ 18

Varje medlemskommun står för sina kostnader avseende arvoden och andra ersättningar för uppdrag i kommunalförbundet. Dock skall förbundet svara för ersättningar till ordförande och vice ordförande i förbundsstyrelsen och fullmäktiges presidium samt till revisorerna med belopp som fastställs av förbundsfullmäktige. Förbundsstyrelsen kan i enskilda fall besluta om ersättning för vissa uppdrag. Riktlinjer för dessa ersättningar skall fastställas av förbundsfullmäktige.

Inträde av ny medlem

§ 19

Om ytterligare kommun önskar bli medlem i förbundet skall ansökan ske till förbundsstyrelsen som yttrar sig och överlämnar ärendet till fullmäktige för beslut. Ny medlem har antagits när ny förbundsordning har godkänts av samtliga medlemskommuner.

Utträde ur förbundet

§ 20

En medlem har rätt att utträda ur förbundet. Uppsägning skall ske senast den 1 juli och uppsägningstiden är två kalenderår räknat från årsskiftet efter uppsägningen. Vid utträde skall reglering av de ekonomiska mellanhavandena mellan förbundets och den utträdande medlemmen bestämmas utifrån de andelar i förbundets samlade tillgångar och skulder som gäller vid ingången av det år medlemmen utträder ur förbundet.

Vid utträde skall de kvarvarande medlemmarna förhandla om de ändringar i förbundsordningen som föranleds av utträdet. Kan de inte enas skall förbundet upplösas.

När en medlem utträtt ur förbundet upphör medlemmens ansvar för förbundets skulder, om inte annat har överenskommit mellan den utträdande medlemmen och de kvarvarande medlemmarna.

Likvidation av förbundet

§ 21

Om slutlig ekonomisk uppgörelse mellan förbundet och den utträdande medlemmen inte uppnåtts, när uppsägningstiden i 20 § första stycket är till ända, så skall förbundet omedelbart träda i likvidation.

Förbundet skall också träda i likvidation om mer än hälften av medlemmarna genom samstämmiga beslut i respektive medlems fullmäktige fattat beslut härom.

Likvidation verkställs av förbundsstyrelsen i egenskap av likvidator.

Vid skifte av förbundets samlade tillgångar skall den i 13 § angivna fördelningsgrunden gälla.

När förbundet trätt i likvidation skall dess egendom i den mån det behövs för likvidationen förvandlas till pengar genom försäljning eller på annat lämpligt sätt. Verksamheten får fortsätta den tid som behövs för en ändamålsenlig avveckling.

När styrelsen fullgjort sitt uppdrag som likvidator, skall den avge slutlig förvaltningsredovisning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse, som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av behållna tillgångar samt eventuell fördelning av skulder. Till berättelsen skall fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen.

När förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna delgetts samtliga förbundsmedlemmar är förbundet upplöst.

En medlem, som inte är nöjd med redovisningen eller det skifte som förrättats av styrelsen, får väcka talan om detta mot de övriga medlemmarna inom ett år från det slutredovisningen delgavs medlemmen.

Om det framkommer någon tillgång för förbundet efter dess upplösning eller om talan väcks mot förbundet eller om det på annat sätt uppkommer behov av ytterligare likvidationsåtgärder, skall likvidationen återupptas.

När likvidationsuppdraget är fullgjort skall styrelsen besluta om vilken av medlemmarna som skall ta över vården av de handlingar som tillhört förbundets arkiv.

Tvister

§ 22

Om tvist uppkommer mellan förbundet och en eller flera medlemmar och om parterna inte kan nå en frivillig uppgörelse skall tvisten lösas i allmän domstol.

Ändringar av förbundsordningen

§ 23

Ändringar och tillägg till denna förbundsordning skall antas av förbundsfullmäktige och fastställas av medlemmarnas fullmäktige.
